

Täysistunto

Tiistai 5.5.2026 klo 14.00—21.39

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 21.39.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Tarja Filatov (14.00—15.46 ja 18.29—20.00) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (15.46—18.29 ja 20.00—21.39).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Uusi edustaja

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kaarinassa asuva kauppatieteiden maisteri Anne-Mari Virolainen, joka on tullut varamiehenä Varsinais-Suomen vaalipiiristä edustajantoimesta vapautetun Saara-Sofia Sirénin sijaan, on 29.4.2026 esittänyt minulle edustajan valtakirjansa ja ryhtynyt hoitamaan edustajantointaan. — Lämpimästi tervetuloa.

Uusi edustaja ohjattiin paikalleen täysistuntosalissa.

2.2. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 30.4.2026 antanut hallituksen esitykset HE 76—83/2026 vp, joista esitykset HE 76, 79, 80, 82 ja 83 otetaan lähetekeskusteluun tässä täysistunnossa.

2.3. Valtioneuvoston selonteot

Valtioneuvosto on 30.4.2026 antanut eduskunnalle selonteon VNS 3/2026 vp julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027-2030.

2.4. Kertomukset

Eduskunnalle on annettu Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran kertomus vuodelta 2025 (K 5/2026 vp).

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

2.5. Valiokuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat

Suuri valiokunta on 29.4.2026 valinnut puheenjohtajakseen edustaja Sinuhe Wallinheimon.

3. Ympäristövaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 27/2026 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi ympäristövaliokunnan jäseneksi edustaja Anne-Mari Virolaisen.

4. Valtioneuvoston ajankohtaiselonteko ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksesta

Valtioneuvoston selonteko VNS 2/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.

Ulkoministeri Elina Valtonen esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävien puheenvuorojen pituus olisi enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Keskusteluun varataan ensi vaiheessa enintään kaksi tuntia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Valtonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.03 Ulkoministeri Elina Valtonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä olevassa ajankohtaiselonteossa arvioidaan Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisessa toimintaympäristössä tapahtuneita keskeisimpiä muutossuuntia. Ajankohtaiselonteko täydentää vuonna 2024 julkaistua ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa.

Vuoden 2024 jälkeen Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisessa toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Suurvaltakilpailu on kiristynyt, sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää haastetaan, transatlanttinen toimintaympäristö on murroksessa, ja sota jatkuu Euroopassa. Tunnistamme muutoksen, mutta emme ole sen vietävissä.

Suomen toiminta epävarmuudenkin aikana on ennakoivaa. Tilannekuvamme rakentuu realistiselle pohjalle. Suomi on varautunut hyvin. Kansainvälisillä areenoilla olemme aktiivinen toimija, joka pyrkii määrätietoisesti vahvistamaan maamme vaikutusvaltaa sekä

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

muovaamaan toimintaympäristöä arvojemme ja etujemme mukaisesti. Tärkein päämäärämme on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Toimintamme perustan muodostavat demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Ulkopoliittikkamme pohjaa arvopohjaiseen realismiin.

Ajankohtaissselonteko on paitsi perusta eduskuntakeskustelulle myös viesti kansalaisille, liittolaisille, kumppaneille ja maailmalle laajemmin.

Kaikkia vuoden 2024 selonteossa käsiteltyjä teemoja ei ole sisällytetty tähän asiakirjaan. Ne ovat kuitenkin yhä Suomen kannalta keskeisiä, ja niitä koskevat linjaukset ovat edelleen voimassa. Kiitän jo tässä vaiheessa ulkoasiainvaliokuntaa rakentavasta vuoropuhelusta selonteon valmistelussa. Myös kansalaisyhteiskunta on antanut tärkeän panoksensa prosessin aikana.

Arvoisa puhemies! Euroopan turvallisuustilanne on vaikea. Suurimman uhan muodostaa Venäjä, joka jatkaa aggressiivista ja imperialistista toimintaansa sekä asevoimiensa kehittämistä. Samalla Venäjän laaja-alainen vaikuttaminen Euroopassa on lisääntynyt. Venäjän muodostamaan pitkäkestoiseen uhkaan vastaaminen säilyy prioriteettina. Venäjän hyökkäyssota voi jatkua vielä pitkään tai saada uudenlaisia muotoja. Rauhansopimukseen itsessään ei takaa turvallisuustilanteen paranemista. Varaudumme erilaisiin kehityskuluihin kansallisesti ja osana Natoa ja Euroopan unionia. Keskeistä on yhteinen tilannekuva liittolaisten ja kumppanien kanssa.

On ratkaisevaa jatkaa hyökkäyssodan kohteeksi joutuneen Ukrainan tukemista. Tätä on tehtävä pitkällä tähtäimellä, myös mahdollisen tulitauon tai rauhansopimuksen jälkeen. Samalla peräänkuulutamme tasaisempaa taakanjakoa Ukrainaa tukevien valtioiden kesken. Suomi edistää kestävä ja oikeudenmukaista rauhaa Ukrainaan.

Arvoisa puhemies! Poliittinen muutos Yhdysvalloissa asettaa liittolaiset uuteen tilanteeseen. Kovenevasta retoriikasta on kuitenkin pystyttävä erottamaan käytännön yhteistyö. Yhdysvallat säilyy Suomen tärkeänä liittolaisena. Vahvuutemme tunnetaan maassa, ja monin tavoin yhteistyömme on läheisempää kuin koskaan. Hyvä suhde mahdollistaa keskustelut myös asioista, joissa näkemyksemme eroavat.

Yhdysvaltojen ulkopoliittiset painopisteet ovat liikkeessä ja siten myös transatlanttinen toimintaympäristö muuttamassa. Suunnan on nyt oltava kohti vahvempaa Euroopan unionia ja eurooppalaisempaa Natoa. Tämä on jo pitkään ollut Suomen tavoite. Intresseissämme on pitää Yhdysvallat sitoutuneena Euroopan turvallisuuteen. Samalla Euroopan tulee ottaa vahvempi rooli maanosamme turvallisuuden takaamisessa yli suhdanteiden ja poliittisten painotusten. Kauppa, teknologia ja turvallisuus kytkeytyvät yhä tiiviimmin toisiinsa. Haitallisten riippuvuuksien hallinta korostuu. Keskinäisriippuvuuksien kasvu alleviivaa tarvetta riskienhallinnalle sekä kilpailukyvyyn vahvistamiselle. Tätä työtä Suomi tekee niin kansallisesti kuin osana Euroopan unionia.

Lähi-idän kriisit ja Iranin sota ovat luoneet pitkäaikaista ja kauaskantoista epävarmuutta, jolla on merkittäviä vaikutuksia kansainväliseen järjestelmään. Tilanteen kehitys koskettaa myös Eurooppaa vaikeastikin ennakoitavin tavoin.

Ärade talman! Att bilda partnerskap är en säkerhetspolitisk åtgärd som stärker Finlands ställning. De nordiska länderna framstår ännu klarare än tidigare som Finlands allra närmaste samarbetspartner. Det nordiska samarbetet som har intensifierats avsevärt ses

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

som en prioritering i alla de nordiska länderna. Sverige är Finlands närmaste enskilda partner.

Pohjoismaisen yhteistyön ohella yhteistyömme on tiivistä Pohjoismaiden ja Baltian maiden kesken. Suhteet ovat läheiset myös muiden Itämeren alueen liittolaisten eli Saksan ja Puolan kanssa. Hyödynnämme erilaisia kahdenvälisiä ja pienryhmäjärjestelyjä turvallisuutemme maksimoimiseksi. Rakennamme kumppanuuksia strategisesti myös Euroopan ulkopuolella.

EU on Suomen tärkein arvo- ja turvallisuusyhteisö ja vaikutuskanava. EU:n tulee toimia yhä vahvemmin ja strategisemmin etujensa ja arvojensa edistämiseksi. EU etenee niin puolustuskysymyksissä kuin laajemman turvallisuuden kysymyksissä.

Arktiseen alueeseen kohdistuu kasvavaa huomiota. Korostamme arktista aluetta laajana kokonaisuutena, vaikutamme arktisissa kysymyksissä aktiivisesti niin Naton kuin EU:n kautta.

Sääntöpohjainen kansainvälinen järjestelmä on turvallisuutemme ja hyvinvointimme peruspilari. On Suomen kannalta olennaisen tärkeää, että maailmanjärjestys perustuu kansainväliseen oikeuteen, ei vahvimman valtaan. Emme ole tässäkään yksin. Suuri osa maailman valtioista seisoo järjestelmän takana, vaihtoehtoista lopulta niillekin parhaimpana. Suomi jatkaa kansainvälisen oikeuden ja monenvälisen yhteistyön puolustamista.

Arvoisa puhemies! Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristö on haastava. Suomella ja suomalaisilla on silti kaikki edellytykset pärjätä ja menestyä myllerryksen keskellä. Jatketaan yhdessä työtä yhteisen turvallisuutemme ja hyvinvointimme vahvistamiseksi. Luodaan Suomeen työtä ja hyvinvointia, sillä Suomi on pärjännyt tähän saakka ja pärjää myös tästä eteenpäin.

Kiitän kaikkia, jotka ovat osallistuneet ajankohtaiselonteon valmistelutyöhön.

Tack till alla som deltagit i beredningen av redogörelsen.

Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu itsessään on kuvaava otos siitä, miten Suomi reagoi muutokseen: proaktiivisesti ja arvoistaan kiinni pitäen, dialogin kautta. Odotan suurella mielenkiinnolla nyt käynnistyvää keskustelua. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelypuheenvuorosta. — Sitten mennään ryhmäpuheenvuoroihin. — Edustaja Vikman.

14.11 **Sofia Vikman kok** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtioneuvoston ajankohtaiselonteko ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksesta keskittyy nimensä mukaisesti muutoksiin Suomen toimintaympäristössä vuoden 2024 selonteon jälkeen. Turvallisuusympäristöä leimaavat nopea murros ja kauaskantoinen epävarmuus.

Venäjän aggressiivinen toiminta muodostaa edelleen vakavimman uhan Suomen ja Euroopan turvallisuudelle. Eurooppalaisten valtioiden on kannettava aiempaa suurempi vastuu omasta turvallisuudestaan ja parannettava suorituskykyjään. Turvallisuutta tuotetaan yhä vahvemman varautumisen kautta. Mitä paremmin varautumisessa

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

onnistumme, sitä varmemmin saamme elää rauhassa. Kokoomus haluaa, että Suomi pysyy jatkossakin rauhan ja vakauden maana.

Vaikka maailmalla kuohuu, Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittiset tavoitteet ovat yhä kirkkaat. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämääränä on Suomen itsenäisyyden ja alueellisen koskemattomuuden turvaaminen, sotilaallisen konfliktin estäminen ja suomalaisten turvallisuuden ja hyvinvoinnin takaaminen. Työtämme ohjaa arvopohjainen realismi. Työskentelemme demokratian, tasa-arvon ja ihmisoikeuksien edistämiseksi sekä oikeusvaltioperiaatteen vahvistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen eduskuntaryhmä kiittää selonteon realistista kuvausta toimintaympäristömme muutoksista. Kansainvälisiä suhteita määrittävät enenevässä määrin valta, voima ja kilpailu. Kansainvälinen sääntöpohjainen järjestelmä on suuren paineen alla. Suomen kaltaiselle pienelle valtiolle on tärkeää, ettei kansainvälinen järjestys perustu voimankäyttöön tai mielivaltaan vaan yhteisiin sääntöihin ja monenkeskiseen yhteistyöhön. Meidän täytyy rakentaa eurooppalaisempaa Natoa ja vahvempaa Euroopan unionia. Meidän tulee jatkaa yhteistyön syventämistä liittolaisten ja kumppanimme kanssa. Läheisimpiä kumppaneita Suomelle ovat muut Pohjoismaat.

Arvoisa puhemies! Venäjän raakalaismainen hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu. Seisomme Ukrainan rinnalla sen matkalla kohti eurooppalaista ja transatlanttista tulevaisuutta. Venäjään kohdistuvaa taloudellista painetta on lisättävä kestäväen ja oikeudenmukaisen rauhan saavuttamiseksi Ukrainassa. EU:n tulee ottaa Venäjän jäädytetyt varat käyttöön Ukrainan tukemiseksi.

Selonteko tunnistaa Yhdysvaltain poliittisen muutoksen, jossa korostuvat kansallinen etu ja liittolaisten arviointi heidän Yhdysvalloille tuottamansa hyödyn perusteella. On tärkeää, että Suomi vastaa tähän omien etujensa ja arvojensa pohjalta. Emme myöskään pelkää käydä rakentavaa keskustelua aiheista, joissa näkemyksemme eroavat. Vaikka Yhdysvaltain nykyhallintoa leimaa ennakoimattomuus, jatkuu pitkäjänteinen käytännön yhteistyö hallinnon eri tasoilla ja aloilla. Yhteistyömme Yhdysvaltojen kanssa perustuu jaettuihin intresseihin ja kahdenvälisiin sopimuksiin. Se tuottaa hyötyjä molemmille osapuolille. Suomi työskentelee sen puolesta, että Yhdysvallat pidetään sitoutuneena transatlanttiseen yhteistyöhön ja Euroopan turvallisuuteen myös jatkossa.

Arvoisa puhemies! Tärkein vastuumme on pitää Suomi ja suomalaiset turvassa kaikissa olosuhteissa. Orpon hallitus on tehnyt historiallisen suuria panostuksia puolustukseen. Puolustusmäärärahat nostetaan kolmeen prosenttiin suhteessa Suomen bruttokansantuotteeseen vuoteen 2029 mennessä ja 3,5 prosenttiin vuoteen 2035 mennessä. Kevään kehysriihessä puolustukseen kohdennettiin yli miljardi euroa lisää. Näillä panostuksilla voimistetaan puolustuksemme omavaraisuutta ja vahvistetaan muun muassa droonien torjuntaa. Varaudumme erilaisiin uhkiin ja kehityskulkuihin sekä kansallisesti että osana Natoa ja EU:ta.

Suomi vahvistaa Naton pelotteen ja puolustuksen uskottavuutta sekä edistää liittokunnan pelotteen ja puolustuksen kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä vahvistamista. Suomi osallistuu täysipainoisesti pelotteen ja puolustuksen kehittämiseen ja ylläpitoon. Tästä olemme olleet eduskunnassa laajasti yhtä mieltä muun muassa ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon käsittelyn yhteydessä vuonna 2024. Ydinasepelote on Naton viimekätinen pelote, jonka piiriin halusimme liittyessämme sotilasliittoon. Halusimme maksimoida Suomen turvallisuuden. On johdonmukaista, että huolehdimme

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

siitä, että lainsäädännössämme ei ole ristiriitaisuuksia jäsenyytemme kanssa. Olemme sitoutuneita Naton pelotteen vahvistamiseen täysimääräisesti.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Kokoomus haluaa, että Suomi pidetään jatkossakin maailman turvallisimpien maiden kärkijoukossa. Kokoomus näkee, että eduskunnan tärkein tehtävä on Suomen ja suomalaisten pitäminen turvassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Antikainen.

14.16 **Sanna Antikainen ps** (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Suomen turvallisuustilanne on muuttunut tavalla, joka vaikuttaa konkreettisesti suomalaisten arkeen. Olemme todistaneet jo neljä vuotta itänaapurimme Venäjän käymää julmaa valloitus- ja hävityssotaa Ukrainassa. Venäjä muodostaa suurimman turvallisuusuhan Suomelle ja koko Euroopalle. Kyse ei ole vain yhdestä sodasta vaan Venäjän laajemmista imperialistisista pyrkimyksistä. Venäjän nykyjohto ei ole koskaan hyväksynyt Neuvostoliiton hajoamista ja venäläisen etupiirin katoamista Itä-Euroopasta.

Baltian maat ja Puola omasivat kauan ennen Venäjän hyökkäyksen käynnistymistä Ukrainaan selvästi realistisemman käsityksen Venäjän todellisista aikomuksista. Suomessa elettiin pitkään ruusunenunta. Tämä tuli esiin muun muassa siinä, miten etenkin maamme poliittisessa vasemmistossa kiihkeästi puolustettiin Venäjän Gazprom-kaasuputkihankkeita — jopa edistettiin niitä innokkaasti — joiden myötä Venäjä sai Keski-Euroopan energiapoliittiseen kuristusotteeseensa aina vuoteen 2022 asti. Myös suomalaista Nato-keskustelua vaivasi jälkisuomettunut hymistely, jossa varottiin loukkaamasta Venäjän tuntoja.

Arvoisa rouva puhemies! Suomi korostaa Ukrainan oikeutta päättää omasta tulevaisuudestaan, pitkäjänteisen sotilaallisen ja taloudellisen tuen välttämättömyyttä. Kestävän rauhan on perustuttava ukrainalaisten hyväksymiin oikeudenmukaisiin ehtoihin. Jos Venäjän aggressio palkitaan Ukrainassa, seuraukset tulevat olemaan arvaamattomat. On myös huomattava, ettei Ukraina ole enää pelkkä tuen saaja vaan se on tuen ja tiedon antaja. Puolustusyhteistyön syventäminen drooniosaamisen kautta Ukrainan kanssa on Suomen puolustuksen kannalta kannatettava ajatus.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen päättäväisen toiminnan vuoksi Venäjän yritykset käyttää laittomia maahanmuuttajia hybridihyökkäyksissä torjuttiin, mutta tarkkaavaisuus ei saa horjua. Olisi suuri virhe nyt avata itärajamme. Suomessa on täysimääräisesti varauduttava venäläisten lisääntyviin maa- ja merirajojemme loukkauksiin, GPS-häirintään ja monenlaiseen muuhun vihamieliseen vaikuttamiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Selonteko osoittaa sääntöperusteisen maailmanjärjestyksen rapautumisen viime vuosina. Valta, voima ja suurvaltakilpailu, joiden luulimme kylmän sodan päättymisen jälkeen jääneen menneisyyteen, määrittävät yhä enemmän kansainvälistä politiikkaa. Venäjän sota Ukrainassa on puhaltanut uutta tuulta pohjoismaiseen yhteistyöhön. Tätä yhteistyötä on syytä tiivistää.

Arvoisa rouva puhemies! Murroskauden keskellä myös Euroopan suhde Yhdysvaltoihin on muuttumassa. Jo Barack Obaman hallinnolla oli halu ohjata Yhdysvaltojen ulkopoliittikan pääpainoa pois Euroopasta kohti indopasifista aluetta. Trumpin hallinnon epätavanomainen politiikka on pakottanut Euroopan ottamaan vastuun omasta turvallisuudestaan. Tämä tarkoittaa puolustusmenojen kasvattamista, suorituskykyjen kehittämistä ja eurooppalaisen puolustusteollisuuden vahvistamista.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Suomelle hyvien Yhdysvallat-suhteiden ylläpitämisestä on hyötyä ilmeisen Venäjän uhan patoamisen ohella myös arktisissa kysymyksissä. Arktisen alueen merkitys korostuu tulevana vuosikymmeninä. Suomella on tarjota arktista osaamista esimerkiksi jäänmurtajissa, mikä tuo maallemme kaupallisia hyötyjä.

Selonteossa tuodaan hyvin esiin Kiinan rooli Venäjän taloudellisena, teknologisena ja logistisena tukijana. Kiinan niin kutsuttu rakentavuus kansainvälisessä politiikassa rajoittuu kuitenkin pelkkään retoriikkaan. Kiinalaisten korulauseiden taakse halutaan peittää Kiinan todellinen päämäärä kumota nykyinen sääntöperusteinen järjestelmä Kiinaa hyödyttävillä ratkaisulla.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen linja on ollut kautta aikojen turvata itsenäisyys, estää sotilaallinen konflikti ja varmistaa kansalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Nato-jäsenyys ei ole muuttanut Suomen puolustuksen kansallista ydintä, vaan se on syventänyt sitä. Suomi osallistuu Nato-liittokunnan pelotteeseen, joka rakentuu tavanomaisista joukoista, ohjuspuolustuksesta ja ydinpelotteesta. Emme kuitenkaan ole ydinasevaltio, emmekä aio sijoittaa ydinaseita alueellemme rauhan aikana. Hallituksen toimenpiteillä pyritään poistamaan lainsäädännöstä sellaiset ydinaseateriaalia koskevat rajoitteet, joita ei ole muissakaan Pohjoismaissa. On vastuutonta levittää ydinenergialain muuttamisen suhteen väitteitä, että Suomesta halutaan tehdä laukaisualusta lännen mahdollisille ydiniskuille Venäjälle. Parempaa propaganda-asetta ei Kremlille voisi antaa kuin vääristeltyä viestiä hallituksen ydinaselinjasta.

Arvoisa puhemies! Nykyajassa tärkeintä on ymmärrys uhista, luottamus liittolaisiin ja usko siihen, että Suomi kykenee turvaamaan paikkansa myös muuttuvassa maailmassa. Suomi on monet kerrat historiassaan näyttänyt, että se kykenee rajallisiin voimavaroihinsa nähden loistaviin suorituksiin, kun olemme toimineet kansallisesti yksimielisinä, ja sitä [Puhemies koputtaa] perussuomalaiset tahtovat nähdä jatkossakin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen.

14.22 **Johannes Koskinen sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraattien eduskuntaryhmä kiittää valtioneuvostoa vuoden 24 ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon päivittämisestä ja osin parlamentaarista valmistelusta, kun ulkoasiainvaliokuntaa kuultiin osana päivitystyötä. Kansainvälisessä toimintaympäristössä on tapahtunut huomattavia muutoksia kahden vuoden aikana. Kriisit ovat eskaloituneet, ja toisenlaista on myös Yhdysvaltojen muuttunut ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Suomen tulee hyvin selvin sanoin ja teoin jatkaa kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän tukemista, ja maamme ulko- ja turvallisuuspolitiikan on oltava ihmisoikeusperustaista.

Transatlanttiset suhteet ovat muutoksessa, ja ennakoimattomuus on sana, joka kuvaa nykytilannetta. Presidentti Trump totesi vastikään, että Yhdysvallat vähentäisi tuntuvasti joukkojaan Saksassa. Tämä sen ohella, että presidentti Trump ilmoitti myös tullien korottamisesta EU:sta tuotaville autoille vastoin viimevuotista kauppasopimusta. Euroopassa on uudessa tilanteessa pystyttävä toimimaan itsenäisemmin omien arvojemme ja periaatteidemme pohjalta. EU-maiden omaa puolustusta on vahvistettava, ja samoin Naton eurooppalaista pilaria. Osana omavaraisuuden vahvistamista teknologiapolitiikkaan on kiinnitettävä enemmän huomiota, ja uusia kauppakumppanuuksia on rakennettava. Euroopan unionin on oltava strategisesti autonominen.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Unionin jäsenenä olemme osa maailman suurimpia sisämarkkinoita, unionia, jonka perustan luovat perussopimukseen kirjatut perusarvot: ihmisoikeudet, oikeusvaltio ja kansanvalta. Olemme osa turvallisuusunionia, jonka jäsenmaita sitovat keskinäisen avunannon lauseke ja solidaarisuuslauseke. EU on Suomelle tärkeä vakauden ja turvallisuuden yhteisö, kun maailmalla on jatkuvaa epävarmuutta. Samalla EU on vastavoimana suurvaltaitekkyydelle vakauttava taho ja sääntöpohjaisuuden soihdunkantaja. EU:n on kuitenkin kyettävä reagoimaan ja toimimaan nopeammin ja tehokkaammin. Siksi Unkarin vaalien jälkeinen tilanne on hyödynnettävä määränemmistö päätöksentekoon siirtymiseksi EU:n yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa.

Arvoisa puhemies! Kansainvälisen oikeuden ja ihmisoikeuksien noudattamista on edellytettävä kaikilta valtioilta. Kukaan tai mikään valtio ei ole lain yläpuolella. Kansainvälisen oikeuden rikkomisella on oltava seuraamukset, ja kansainvälisen oikeuden vastaiset sotatoimet tulee tuomita johdonmukaisesti ja faktapohjaisesti kaikkien yhteisiä normeja rikkovien osalta. YK:n peruskirja on tässä selkeä: Väkivallalla uhkaaminen tai sen käyttäminen toista valtiota vastaan on kiellettyä. Kaksi poikkeusta sotilaalliselle voimankäytölle ovat kansallinen maanpuolustus ja YK:n turvallisuusneuvoston valtuutus. Suomi on voimakkaasti ja perustellusti tuominnut Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan, kannattanut Venäjän vastaisia pakotteita ja tukenut Ukrainaa. Ukrainan tukemista on jatkettava niin pitkään kuin tarpeellista maan käydessä oikeutettua puolustustaistelua.

Yhtä lailla kuin tuomitsemme kansainvälisen oikeuden rikkomisen Euroopassa, on niin tehtävä myös muualla tapahtuvissa kansainvälisen oikeuden vastaisissa toimissa. Ajankohtaisseleonteossa käsitellään Lähi-idän tilannetta, mutta verrattain kapea-alaisesti painottuen sotaan Iranissa ja Persianlahdella. Samassa yhteydessä tulee arvioida myös sotatoimia Libanonissa, Gazassa ja Länsirannalla sekä toimia kahden valtion ratkaisun edistämiseksi. Viime syksynä YK:n yleiskokouksen yhteydessä usea maa Suomenkin liittolaisista tunnusti Palestiinan valtion, mutta Suomi ei. Sosiaalidemokraattien eduskuntaryhmä toistaa aiemman kantansa siitä, että Suomen tulee tunnustaa Palestiinan valtio ja näin konkreettisesti osoittaa tukeaan kahden valtion ratkaisulle. Lähi-idän rauhanratkaisujen on perustuttava kansainväliseen oikeuteen. Sotaa ei ratkaista voimankäytöllä, vaan neuvottelemalla. Sen osana Libanonin tilanteen ei pidä jäädä varjoon neuvoteltaessa kestävä ratkaisua alueelle. Suomen ja EU:n aktiivisuutta konfliktien ratkaisupyrkimyksissä ja rauhanvälityksessä laajemminkin on lisättävä.

Arvoisa puhemies! Eduskunnassa käsitellään samaan aikaan hallituksen esitystä ydinaseisiin liittyvien rajoitusten poistamisesta ydinenergialaista. Ajankohtaisseleonteossa on kirjaus siitä, että Suomeen ei aiota sijoittaa ydinaseita rauhan aikana. Sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän mielestä tämä ei riitä, vaan rajoitukset on kirjattava lakiin. Suomi kuuluu jo nyt täysimääräisesti Naton ydinpelotesuojaan ja osallistuu ydinsuunnitteluun. Kansallinen ydinenergialaki ei ollut este Suomen liittymiselle Natoon. Sosiaalidemokraatit pitävät myös erittäin valitettavana yksipuolista tapaa, jolla tätä asiaa valmisteltiin. Edellytämme, että jatkossa kunnioitetaan perinteistä parlamentaarista toimintatapaa merkittävässä ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksissä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

14.28 **Anne Kalmari kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimintaympäristö on ollut nopeassa muutoksessa hyväksytyjen selontekojen jälkeen. Keskusta ehdotti puolustuselonteon käsittelyn yhteydessä Suomen linjan päivittämistä Yhdysvaltain ulkopolitiikan nopeasta muutoksesta ja murroksesta johtuen. Tänä vuonna nopeat käännteet ovat jatkuneet. Olemme nähneet tapahtumat Venezuelassa, uhkaukset Grönlannin haltuun ottamisesta, Putin-mielisen johtajan tukemista Unkarissa, hyökkäyksen Iraniin ja Lähi-idän laajentuneen konfliktin sekä palestiinalaisasutuksen hävittämistä. Meidän ulkopoliittinen johtomme on ollut hiirenhiljaa, [Vasemmistoliiton ryhmästä: Näin on!] kuten Suomessa on kautta aikain opittu olemaan. ”Köyhän on oltava nöyrä ja siedettävä kylmää”, kuuluu vanha sanonta, mutta onko jossain sentään raja?

Yhdysvallat on Suomelle keskeinen liittolainen, mutta maan poliittisen johdon äkkinäisiin ratkaisuihin olisi syytä varautua. Keskeistä on rakentaa eurooppalaisempaa Natoa sekä vahvistaa Euroopan omaa puolustuskykyä.

Rauhanponnistelut Venäjän Ukrainaan kohdistaman raa’an hyökkäyssodan lopettamiseksi eivät ole tuottaneet tulosta. Venäjä ei ole osoittanut aitoa halua rauhaan. Työn täytyy jatkua.

Suomen turvallisuus rakentuu vahvasta kansallisesta puolustuksesta osana Naton yhteistä pelotetta ja puolustusta, EU:n jäsenyydestä ja kumppanuuksista liittolaisten kanssa.

Kaiken tapahtuneen valossa on perusteltua, että hallitus on tuonut eduskunnan käsittelyyn selonteon toimintaympäristöstä ja Suomen painopisteistä lähivuosille.

Arvoisa puhemies! Keskusta pitää tärkeänä, että selonteon valiokuntakäsittelyssä käydään perusteellinen keskustelu tarvittavista toimista ja pyritään mahdollisimman laajaan yhtenäisyyteen suurissa linjoissa. Politikoinnille tai kukkopoikailulle ei saa olla sijaa, kun puhutaan turvallisuudesta ja viimesijaisesta pelotteesta. Kansallinen yhtenäisyys ulkopolitiikan suurissa linjoissa vahvistaa Suomen asemaa ja turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Keskustan eduskuntaryhmä painottaa maamme kokonaisturvallisuuden keskeistä merkitystä. Kokonaisturvallisuus rakentuu omavaraisuudesta, huoltovarmuudesta ja koko maan elinvoimasta. Suomen on ylläpidettävä riittävää omavaraisuutta avainaloilla, kuten elintarvikkeissa, energiassa ja lannoitteissa sekä lääkkeissä ja puolustustarvikkeissa. Jos kuljetusreiteissä on vakavia haasteita, huoltovarmuuden turvaaminen korostuu entisestään. Pohjoisen Suomen yhteyksiä on parannettava Ruotsiin ja Norjaan. Ne palvelevat sekä turvallisuutta että elinkeinoelämää. Pohjoismaat ovat Suomen läheisimmät kumppanit, joiden kanssa yhteistyötä on syytä edelleen syventää puolustuksessa, logistiikassa ja arktisella alueella.

Arvoisa puhemies! Suomen on oltava jatkossakin aktiivinen, monenvälisen yhteistyön puolustaja ja kehittäjä — erityisesti nyt, kun haasteet ovat suuret. Kansainvälinen oikeus ja säännöt, ne ovat pienen maan turva. Suomi pärjää epävakaa maailmassa, kun huolehdimme omasta toimintakyvystämme ja olemme luotettava ja rakentava liittolainen.

Keskusta haluaa kehittää koko Suomen turvallisuutta. Keskustalle kansallinen eheys on kivijalka, jota ei tule horjuttaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

14.33 **Inka Hopsu vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kouluissa historiaa opiskellessa sitä mietti, mitä aikalaiset ymmärsivät kulloinkin käsillä olleista murroksista. Mikseivät he pontevammin pyrkineet estämään kansanmurhia tai vähemmistöjä sortavien vallanpitäjien nousua?

Se maailma, jossa me 70-luvulla syntyneet saimme kasvaa, on murroksessa. Demokratian globaali heikkeneminen on jatkunut lähes kaksi vuosikymmentä, ja yli 70 prosenttia maailman väestöstä elää nyt autoritäärisissä valtioissa tai demokratiakehityksen taantumassa. Ilmiö näkyy kansalaisyhteiskuntien rajoittamisena, populismin nousuna ja keskinäisen luottamuksen murenemisena. Tämä muutos ei tapahdu itsestään. Niin Kiinassa kuin USA:ssa on vallassa ajattelu, jossa liberaali demokratia nähdään heikkoutena tai vastustuksen kohteena. Sääntöpohjaista maailmanjärjestystä murennetaan. Esimerkistä käy, kuinka Kiina vielä Venäjän anneksoidessa Krimin 2014 ilmaisi syvän huolen ja vaati diplomaattisia toimia. Täysimittaisen hyökkäyssodan alkaessa Ukrainaan samaa reaktiota ei enää nähty.

Kuten selonteko toteaa, maailmaa määrittävät yhä enemmän valta, voima ja kilpailu. USA on antanut Israelille lähes vapaat kädet Palestiinan tuhoamisessa ja Etelä-Libanonin pommittamisessa. Se ei ole edes pyrkinyt hakemaan YK:n mandaattia toimilleen Iranissa tai Venezuelassa. Puheet Grönlannin ja Kuuban valloittamisesta osoittavat yhteisistä sopimuksista piittaamatonta omien intressien ajamista. Selonteon arvio Yhdysvaltojen muuttuneesta toimintalogiikasta presidentti Trumpin toisella kaudella kuvaa todellisuutta aiempaa suuremmin mutta yhä diplomaattisesti. Emme saa nojata liian toiveikkaaseen ajatukseen siitä, että Yhdysvaltojen ja Euroopan suhde olisi ennallaan. Näin ei ole. Yhdysvaltojen nykyistä suuntaa ja sen vaikutuksia Euroopan ja koko maailman turvallisuuteen ja vakauteen pitäisi arvioida vielä realistisemmin. Liittolaisemme on ennalta arvaamaton ja Euroopan turvallisuutta osin haastava.

Vår globala säkerhet hotas också av förlust av biologisk mångfald och klimatkrisen. Den mer och mer sannolika kollapsen av AMOC-systemet hotar sätten på vilka vi lever här i norr.

Nämä kriisit vaativat yhteisiä toimia ennaltaehkäisyyn ja varautumiseen, ja niiden aiheuttaman turvallisuusuhan ei olisi suonut puuttuvan selonteosta. Tällaisessa maailmassa tarvitaan kv-oikeuksien ja sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen vahvaa puolustamista. Realismiakin tarvitaan, mutta se ei saa tarkoittaa käsien nostamista pystyyn. USA:n vetäessä kehitysrahoitusta pois YK-järjestöiltä ja maailman köyhimmiltä Euroopan rooli korostuu. Ennakoitava, luotettava EU onkin viime aikoina ollut kaivattu ja arvostettu kumppani. Kauppasopimuksia on saatu maaliin muun muassa Intian ja Latinalaisen Amerikan maiden kanssa, sillä epävarmuudet osuvat muihinkin kuin Eurooppaan. Uudet kumppanuudet, kuten yhteistyön tiivistyminen Kanadan, Japanin ja Etelä-Korean kanssa, voivat olla Euroopan uusia mahdollisuuksia. EU:n laajentuminen on mahdollisuus koota demokratiaa ja ihmisoikeuksia puolustavia maita ja kansalaisia yhteen, mutta samalla pitää varmistaa EU:n päätöksentekokyvyn toimivuus. Ulkovalloilla ei pitäisi olla kiristysruuvia Euroopan sisällä, ei fossiiliriippuvuuden muodossa eikä ääriliikkeitä lietsoen.

On hyviäkin uutisia: Unkarin kansa osoitti, kuinka se halusi palauttaa oikeusvaltion ja maansa eurooppalaiseen perheeseen, ja onnistui siinä. Tämä luo toivoa laajemminkin.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Sota Ukrainassa on syystä saanut Euroopan varpailleen. On selvää, että Euroopan vahvempaa puolustuksellista itsenäisyyttä ja tiiviimpää keskinäistä yhteistyötä tarvitaan, mutta se ei yksin riitä. Riippuvuuksia yksittäisistä maista pitää purkaa niin maksujärjestelmien, pilvipalveluiden kuin kriittisten mineraalien osalta. Tämä ei onnistu ilman vahvempaa taloutta ja kilpailukykyä osaamisessa.

Arvoisa puhemies! Selonteossa esitetään poliittinen sitoumus, ettei Suomi aio sijoittaa alueelleen ydinaseita rauhanaikana ja ettei Suomesta tule ydinasevaltiota. Vihreille tämä poliittinen sitoumus ei ole riittävä. Poliittinen sitoumus on aivan liian helppo muuttaa kulloisenkin hallituksen tahdon mukaan. Ydinaseiden maahantuomisen, valmistamisen ja hallussapidon osalta rajoituksen tulee säilyä edelleen lain tasolla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela, Minja.

14.38 **Minja Koskela vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on todellinen "hyssyttelyselonteko". Siitä huolimatta, että selonteko tunnistaa Yhdysvaltojen politiikassa tapahtuneet muutokset sekä transatlanttisen toimintaympäristön ennakoimattomuuden ja koventuneen retoriikan, päätty selonteko kuitenkin ennen kaikkea vakuuttelemaan, miten Suomen ja Yhdysvaltojen välit ovat läheisemmät kuin koskaan ja alleviivaamaan, miten hyödyllinen Suomi Yhdysvalloille pyrkii olemaan.

Nämä linjaukset on tehty kieli keskellä suuta, koska ei uskalleta sanoa ääneen sitä, minkä päivittäin luemme lehtien otsikoista: Yhdysvaltoihin ei voi enää luottaa. Donald Trump on ennalta-arvaamaton johtaja, joka ajattelee vain omaa hyötyään. On aivan selvää, että meidän on jatkossa vähennettävä riippuvuuttamme Yhdysvalloista. Se edellyttää eurooppalaisen yhteistyön ja toimijuuden vahvistamista ja kykyä todeta ääneen, että Donald Trumpin toiminta on ylittänyt paitsi sopivuuden myös kansainvälisen lain rajat jo monta kertaa.

Selonteon Iran-osiossa jätetään mainitsematta, että Yhdysvaltojen ja Israelin hyökkäys oli kansainvälisen oikeuden vastainen ja tapahtui liittolaisia konsultoimatta tai edes informoimatta. Samoin jätetään mainitsematta, että Israel hyökkäsi myös Libanoniin, jossa yli miljoona ihmistä on joutunut pakenemaan kotiseuduiltaan Israelin hyökkäysten vuoksi. Israelin sotatoimissa Libanoniin on kuollut ainakin 850 ihmistä. Heidän joukossaan on yli sata lasta.

Gazan kansanmurhaa tai Länsirannan tilannetta ei myöskään edes mainita, vaikka tilanne pahenee edelleen. Iranin sodan alettua Israel on iskenyt Gazaan lähes päivittäin, lääketieteelliset evakuoinnit alueelta ovat seisahtuneet, eikä Trumpin suunnitelman mukainen Israelin joukkojen vetäytyminen Gazasta ole edennyt mihinkään. [Perussuomalaisten ryhmästä: Entä islamistien uhrit?] Länsirannalla siirtokuntaväkivalta on lisääntynyt ja raaistunut. Israelin apartheidpolitiikka syvenee, mistä esimerkkinä on järkyttävä uusi laki, joka mahdollistaa kuolemanrangaistuksen langettamisen yksinomaan palestiinalaisille.

Grönlanti mainitaan selonteossa kerran ja silloinkin ohimennen sivulauseessa. Selonteon tulisi ilman muuta ottaa voimakkaammin kantaa Tanskan ja grönlantilaisten puolesta. Selonteossa todetaan, että Pohjoismaat ovat aiempaakin selvemmin Suomen kaikkein läheisimpiä yhteistyökumppaneita, mutta ei tuoda esiin, miten vakavia ovat uhkaukset, joita Trump on omalle liittolaiselleen esittänyt.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Donald Trumpin uhkailut ovat toistuvia. Trump on muun muassa sanonut vetävänsä Yhdysvallat pois Natosta ja kutsunut Natoa paperitiikeriksi. Suomessa ulkoministeri Valtonen vastasi tähän väitteeseen sanomalla, että "Nato on vahvempi kuin koskaan". Eurooppalaista toimijuutta on ilman muuta vahvistettava, mutta Yhdysvaltojen noudattaessa Trumpin poukkoilevaa ja epäluotettavaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, on minusta rehellistä todeta, että Yhdysvaltojen Nato-linja ei enää ole luotettava. Trumpin retoriikkaan vastaamisessa on paikoin ollut myös suoranaisia suomettumisen kaikuja, kuten silloin, kun Trump uhkasi tuhota koko Iranin sivilisaation ja puolustusministeri Häkkinen vastasi, että "siviilikohteisiin iskeminen olisi vakava merkki". Puhutaan asioista niiden oikeilla nimillä: Iranin sivilisaation tuhoaminen ei olisi "vakava merkki" vaan hirvittävä sotarikos.

Arvoisa puhemies! Ydinaseuhka ei ole kadonnut maailmasta mihinkään. Päinvastoin uudet maat pyrkivät saamaan itselleen ydinaseen ja suurvallat modernisoivat omiaan. Ydinaseriisunta on siis tärkeämpää kuin kenties koskaan ja Suomen on oltava siinä aktiivinen. Siitä huolimatta hallitus on aikeissa purkaa kaikki ydinaserajoitukset laista. Rajoitusten purkamisen sijaan vasemmistoliitto kannattaa YK:n ydinasekielto­sopimukseen liittymistä.

Vasemmistoliitolle ei riitä tämän selonteon kirjaus siitä, että "Suomi ei aio sijoittaa alueelleen ydinaseita rauhan aikana". Tämä kirjaus on erittäin köykäinen ja mahdollistaa käytännössä ydinaseiden väliaikaisen tuomisen ja/tai ydinaseiden kauttakulun Suomen alueella myös rauhan aikana. Vasemmistoliiton kanta tässä asiassa on selvä: tämä kirjaus on meille riittämätön, me emme kannata rajoitusten purkamista lainsäädännöstä, emmekä me halua ydinaseita Suomeen.

Vasemmistoliiton mielestä Suomen tulee aina olla ihmisoikeuksien, kansainvälisen oikeuden ja sääntöpohjaisen järjestelmän puolella. Suomen on puolustettava monenkeskisyttä ja kaksoisstandardeista on luovuttava Suomen ulkopoliitikassa, mikä tarkoittaa, että ihmisoikeuksia on puolustettava aina ja johdonmukaisesti. Nyt näin ei valitettavasti tapahdu.

Arvoisa puhemies! Viimeiseksi totean, että vasemmistoliitto kannattaa puolustusmenojen tarveperäisyyteen perustuvaa kasvattamista, mutta meillä ei ole piikki auki selonteossa mainitulle 5 prosentin tavoitteelle, johon on päädytty Donald Trumpin ehdoilla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Biaudet.

14.44 **Eva Biaudet r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Mycket har tyvärr hunnit hända på ett och ett halvt år. USA och Israel har startat ett krig mot Iran. Israel krigar mot Libanon och över en miljon människor har tvingats fly sina hem. Inte heller vapenstilleståndet i Gaza har stoppat våldet och israeliska soldater fortsätter förstöra hem. Över 11,5 miljoner människor har tvingats fly kriget i Sudan, och fortfarande saknas humanitära korridorer där. Rysslands krig mot Ukraina fortsätter på sitt fjärde år. Trumps hot mot Grönland, i all sin absurditet, väckte dock slutligen det oeniga EU och stärkte de nordiska ländernas gemenskap på ett strategiskt sätt. Eskaleringen av konflikterna eller deras djupgående och globala konsekvenser kunde knappast ha förutspåtts helt i förväg.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Arvoisa puhemies! Samalla monet tapahtumaketjuista ovat edelleen käynnissä. Näitä ovat demokratioiden alasajo ja YK-vetoisen sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen tuen hiipuminen, jännitteet transatlanttisissa suhteissa, lisäpanostukset Euroopan puolustukseen, Venäjän julma hyökkäyssota Ukrainassa ja Kiinan ja Taiwanin väliset jännitteet ja taloudellinen painostus. Nyt on nähtävissä, että moninapaisuuden vahvistamiselle ja uusien liittoumien etsimiselle halukkaiden koalitioissa on selkeä tarve. Tarvitsemme vahvoja sääntöpohjaisia keskikokoisten ja pienten maiden välisiä yhteistyökuvioita vastapainoksi vaihtokauppaan perustuville suurvaltasuhteille.

Ärade talman! Systemet som byggdes upp efter det andra världskriget, även Förenta nationerna, skakar i sina strukturer, och stormaktspolitiken där den starkaste regerar och fräcka förhandlingar där olika intressen utbytes över huvudet på svagare parter har hittat sin väg tillbaka i globala dagspolitiken. Denna utveckling ligger inte i Finlands eller i mänsklighetens intresse. Därför är det av största vikt att Finland tillsammans med Norden och andra likasinnade länder systematiskt stärker sitt samarbete och stöd för folkrätten.

Ärade talman! För lite över 80 år sedan grundades FN för att säkra fred och säkerhet i världen, och det är kanske just i dag som vi behöver FN mer än på länge. Svenska riksdagsgruppen upprepar att värdebaserad realism för oss innebär att vi inte enbart erkänner brister i vår världsordning, utan samtidigt också aktivt försvarar de mekanismer som upprätthåller fred och rättvisa. Därför måste Finland fortsätta att aktivt arbeta för ett handlingskraftigt FN. Men precis som redogörelsen konstaterar är säkerhetsrådets oförmåga att ingripa i freds- och stabilitetshotande utvecklingsförlopp det som mest undergräver organisationens trovärdighet. Därför är det viktigt att Finland driver på en reform av rådet som begränsar vetorätten och ökar antalet permanenta medlemmar i syfte att förbättra rådets legitimitet, trovärdighet och handlingsförmåga.

Arvoisa puhemies! On perusteltua kysyä, mitä mahdollisuuksia Suomella mahdollisena YK:n turvallisuusneuvoston jäsenenä voi olla vaikuttaa maailmanpolitiikan kehitykseen. On aivan selvää, että itsenäisenä ja periaatteellisena kansainvälisen oikeuden puolustajana toimimiseen kohdistuu monia haasteita. Suomen tulisikin turvaneuvostossa jatkaa niin sanotun pohjoismaisen mandaatin puitteissa, eli jatkaa aktiivisesti sitä työtä, jonka pohjoismaiset naapurimme ovat aloittaneet esimerkiksi kestäväen kehityksen edistämiseksi, köyhyyden vähentämiseksi ja sukupuolten tasa-arvon vahvistamiseksi. Nämä asiat ovat paremman kehityksen perusta konfliktien jälkeisen elämän kannalta ja tulevien väkivaltaisten konfliktien estämiseksi. Työ Ukrainan sodan ja muiden konfliktien jälkeisen ajan tukemiseksi on aloitettava heti.

Ärade talman! Vi får vi inte heller glömma vikten av ekonomiska insatser till FN. Faktumet är att om vi avser tackla stora globala existentiella utmaningar, såsom klimatkrisen, så kommer vi att behöva varandra och mer samarbete också i FN. De internationella samarbetsorganisationerna, mänskliga rättigheter och det regelbaserade internationella systemet är sköra, och det är vårt ansvar att skydda och försvara dem. Finland ska fortsätta vara en stark röst för demokrati, mänskliga rättigheter och folkrätt i en tid då dessa värderingar utmanas som aldrig förr. Precis som här nyss sagts är det ändå positivt, som valresultatet i Ungern visar, att en skadlig, odemokratisk politisk utveckling går att bryta.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Ärade talman! Vårt deltagande i Natos frestida uppgifter har blivit en etablerad del av vårt engagemang under vårt treåriga medlemskap och stärker också vårt försvar. Regeringens lagförslag om att upphäva förbudet för införsel, transport, leverans eller innehav av kärnvapen i Finland betyder att Finland lagstiftningsmässigt kommer på samma linje med de övriga nordiska länderna.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Päivi.

14.49 **Päivi Räsänen kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston ajankohtaisselonteko ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksesta antaa ajantasaisen tilannekuvan maailmasta, joka on aiempaa epävakaampi, kovempi, vaikeammin ennakoitavissa.

Suomen ja Euroopan turvallisuustilannetta leimaa vahvasti Venäjän pitkäkestoinen aggressio. Euroopan vahva ja yhtenäinen tuki Ukrainalle on välttämätöntä. Kestävä ja oikeudenmukainen rauha ei voi perustua siihen, että hyökkääjä hyötyy toiminnastaan, vaan rauhan on nojattava kansainväliseen oikeuteen, vastuuseen ja Ukrainan omaan päätösvaltaan.

Selonteko kiinnittää perustellusti huomiota myös Lähi-itään ja Iranin tilanteen kärjistymiseen. Lähi-idän levottomuudet osoittavat, kuinka nopeasti samanaikaiset kriisit voivat sitoa huomiota ja voimavaroja sekä heikentää kansainvälistä vakautta laajemmin. Hormuzinsalmen sulkeminen on osoittanut konkreettisesti, miten alueellinen kriisi voi nopeasti heijastua globaaleihin energiamaarkkinoihin, toimitusketjuihin, hintatasoon ja taloudelliseen vakauteen myös täällä Suomessa asti. Samalla nämä tapahtumat muistuttavat huoltovarmuuden, energiaomavaraisuuden ja toimitusketjujen toimintavarmuuden keskeisestä merkityksestä.

Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuuden perusta on vahva kansallinen puolustus, Nato-jäsenyys ja tiivis yhteistyö liittolaisten kanssa. Nato-jäsenyys on vahvistanut Suomen turvallisuutta, ja integraatio liittokuntaan on edennyt hyvin. Suomen sotilasmaantieteellinen sijainti Naton itäisellä reunalla asettaa kovat vaatimukset maanpuolustuksellemme. Tämä edellyttää paitsi puolustusmenojen riittävää tasoa myös todellista puolustuskyvyn kehittämistä, eurooppalaisen puolustusteollisuuden vahvistamista ja kykyä toimia yhdessä erilaisissa kriisitilanteissa.

Selonteon linjaa tukevat myös hallituksen tekemät panostukset puolustukseen. Turvallisuutta on vahvistettu määrätietoisesti. Suomalaisten maanpuolustustahto on pysynyt vahvana, ja laaja sitoutuminen yhteiseen turvallisuuteen on keskeinen osa kokonaisturvallisuutta.

Vaikka transatlanttinen suhde on murroksessa, Yhdysvallat säilyy edelleen keskeisenä liittolaisena Suomelle ja Euroopalle, ja Suomen on rakennettava suhteitaan Yhdysvaltoihin omista vahvuuksistaan käsin mutta samalla lujitettava Euroopan yhteistä vastuunkantoa turvallisuudesta.

Kaikki Pohjoismaat ovat saman puolustusliiton jäseniä. Tämä vahvistaa koko alueen turvallisuutta ja vakautta. Itämeren turvallisuus on ensiarvoisen tärkeää Suomen huoltovarmuudelle ja saavutettavuudelle. Alueen suurin turvallisuusuhka on kriittiseen merenalaiseen infrastruktuuriin kohdistuva sabotaasi ja Venäjän varjolaivaston toiminta. Suomen on huolehdittava riittävästä sotilaallisesta läsnäolosta ja teknologisesta valvonnasta Itämerellä.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Arktisen alueen merkitys kasvaa, ja Suomen on liittolaistensa kanssa työskenneltävä arktisen alueen vakauden, turvallisuuden ja kansainvälisen oikeuden toteutumisen puolesta. Alueeseen liittyvät turvallisuus-, ympäristö- ja talouskysymykset kietoutuvat yhä tiiviimmin toisiinsa alueen tulevaisuutta määrittäen.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraateille on tärkeää korostaa, että turvallisuus ei ole vain sotilaallista. Myös selonteosta nousee esiin laaja turvallisuuskäsitys, jossa painottuvat yhteiskunnan kriisinkestävyys, huoltovarmuus, kyberturvallisuus sekä taloudellisten ja teknologisten riippuvuuksien hallinta. Kriisinkestävä yhteiskunta rakentuu toimivista rakenteista, keskinäisestä luottamuksesta ja siitä, että ihmiset kokevat olevansa turvassa myös poikkeusoloissa.

Rauhan aikaisen puolustuskyvyn kehittämisen ja ylläpidon tarkoituksena on luoda ensisijaisesti sellainen sotilaallinen pelote, joka estää sotaan joutumisen ja takaa rauhan säilymisen. Pelotteen ylläpito ja varautuminen ovat inhimillisessä ja taloudellisessa mielessä aina sotaan joutumista parempia vaihtoehtoja.

Maanpuolustuksen suorituskyvyillä varaudutaan kuitenkin aina myös sotilaallisen voiman käyttöön. Sotilaskaluston ajantasaisuudessa on huomioitava hybridivaikuttamisen ja modernin sodankäynnin uhat. Droonit, miehittämättömät järjestelmät ovat yleistyneet mahdollistaen jatkuvan valvonnan, nopean reagoinnin ja kriittisen infrastruktuurin suojan ilman, että riskeerataan miehistöä.

Kuitenkaan maanpuolustustahto ei ole vain sotilaallinen ilmiö, vaan siihen kuuluu myös yhteiskunnan kriisinkestävyys ja kyky toimia yhdessä isänmaan puolesta. Henkinen maanpuolustustahto tarkoittaa valmiutta puolustaa maata ja sen arvoja. Se on tahtoa pitää kiinni suomalaisista arvoista, myös kodista, uskonnosta ja isänmaasta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harkimo.

14.55 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Tässä selonteossa sanotaan näin: ”Suomi on täysimääräisesti sitoutunut Naton yhteiseen pelotteeseen ja puolustukseen sekä osallistuu Naton ydinpelotetta koskevaan työhön. Suomi ei aio sijoittaa alueelleen ydinaseita rauhan aikana. Suomi on sitoutunut ydinsulkusopimukseen ja muihin kansainvälisiin velvoitteisiinsa, eikä Suomesta siten tule ydinasevaltiota.”

Tämä on täysin yksiselitteistä. Sotilaallinen pelote on rakennettu niin, ettei sitä pidä tarkemmin avata varsinkaan sille, jonka takia tällainen pelote on olemassa.

Suomen ulkopoliittisen linjan pitää olla selkeä ja yhdenmukainen. Linja ei voi muuttua sen mukaan, mitkä puolueet ovat vuorollaan hallituksessa. Tämä nyt käytävä keskustelu ydinasepelotteesta on täysin suomalaista tekoa, ja sen pitää nyt rauhoittua. Suomi on mukana siinä, mihin Nato-jäsenyydessä on sitouduttu. Puolustusliitto Natoon liittyminen toi mukanaan oikeuksia mutta myös velvollisuuksia.

Suomi teki isoimman ratkaisunsa ydinasepelotteen suhteen liittymällä Natoon ja solmimalla sen jälkeen keskinäisen DCA-sopimuksen Yhdysvaltojen kanssa. Yksi syy, miksi Suomi meni Natoon mukaan, oli ydinasepelote. Ydinasepelotteen ylläpito vaatii suunnittelua ja harjoittelua, ja silloin yksittäisen Nato-valtion lainsäädäntö tai poliittiset linjaukset eivät voi olla niissä esteenä.

Ydinaseet ovat pelottava asia ja jakavat ymmärrettävästi mielipiteitä voimakkaasti, mutta ydinasepelotteella ei pidä tehdä puolue- tai vaalipoliitikkaa. Suomen ja suomalaisten

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

turvallisuus on kaikkein tärkeintä, eikä sitä pidä lyhytnäköisellä oman edun tavoittelulla vaarantaa.

Maailma hakee nyt uutta asentoa niin turvallisuudessa kuin taloudessa. Ensisijaisesti on pidettävä omista asioista huoli, koska ei niistä kukaan muu pidä huolta. Eurooppa on liian hajanainen ja heikko. Yhdysvallat ja Kiina ajavat teknologian kehityksessä Euroopan ohi, ja se vaikuttaa merkittävästi myös talouteen.

Ukrainan auttaminen on kestävyyslaji. Ukrainan rahoittaminen, aseellinen auttaminen ja poliittinen sitoutuminen ovat jatkuvassa Venäjän paineessa. Niistä ei voi luovuttaa. Ukrainassa taistellaan koko Euroopan turvallisuudesta.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Ukrainan sota on kestänyt neljä vuotta ja sitä käydään yhä enemmän drooneilla, mutta tuntuu siltä, ettei Suomessa olla opittu asiasta yhtään mitään. Ensin putosi drooneja syvälle Suomen mantereelle, ja viimeksi uutisoitiin ilmatilan loukkauksista samalla suunnalla. Nämä ovat viimeinen herätys. Meillä on paljon parantamista.

On kummallista, miksei Suomi ole mukana kansalaisten varoitusjärjestelmässä, jonka muut Euroopan maat ovat yhdessä kehittäneet. Yhtä erikoista on, ettei Suomi ole mukana myöskään Ukrainan johtamassa dronien torjuntaa kehittävässä ryhmässä, jossa muun muassa Pohjoismaat ovat mukana.

Siksi tuoreet uutiset Puolustusvoimiin perustettavista drooniyksiköistä tai Ukrainan presidentin ehdotukset dronien yhteistuotannosta ovat erittäin tervetulleita. Toivottavasti näihin laitetaan vauhtia. On hyvä mahdollisuus samalla tukea Ukrainaa, parantaa Suomen omaa puolustuskykyä ja tukea kotimaista puolustusteollisuutta. On hyvä huomata, että Norja ja Saksa ovat jo sopineet vastaavasta kumppanuudesta ja yhteistuotannosta Ukrainan kanssa.

Ukrainalla on sodasta johtuen erityisen tuoretta ja aitoa tietotaitoa siitä, mitä rintamalla tapahtuu, ja tätä on hyödynnettävä myös kotimaisessa puolustusteollisuudessa hyväksi. Puolustusteollisuutta pitää tukea nopeasti ja voimakkaasti, koska siellä on paljon kasvumahdollisuuksia myös muualla kuin dronien tuotannossa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ryhmäpuheenvuorojen pitäjille. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] — Ilmeisesti on tarvetta käydä lyhyttä keskustelua. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää minuutin vastauspuheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Vikman.

15.00 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnalla on ollut kyky tehdä Suomen turvallisuutta koskevat keskeiset ratkaisut laajassa yhteisymmärryksessä. On tärkeää, että kykenemme tähän myös jatkossa. Selonteon parlamentaarinen käsittely nyt täällä eduskunnassa tarjoaa mahdollisuuden tähän ja myös rakentavaan keskusteluun. Näiden ryhmäpuheenvuorojenkin perusteella voi ehkä vetää johtopäätöksen siitä, että kun tulemme lähelle näitä Suomen turvallisuuden ydinkysymyksiä ja ratkaisuja — jotka itse asiassa toimintalinjoiltaan ovat pysyneet hyvin muuttumattomina huolimatta siitä, että maailma ympärillämme myllertää — niin niissä me emme ole edelleenkään kovin kaukana toisistamme. Toivon tältä keskustelulta sitä, että jos kritiikkiä esitetään, niin esitettäisiin myös konkreettinen vaihtoehto siitä, mitä itse asiassa Suomen turvaamiseksi nykyistä paremmin pitäisi tehdä toisin, [Puhemies koputtaa] mitä

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

pitäisi tehdä toisin Suomen pitämiseksi paremmin turvassa kuin se nyt hallituksen linjalla on turvattu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Antikainen.

15.01 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Viro haluaa sulkea rajat Venäjän sotarikollisilta ja sen Ukrainassa sotineilta sotilailta. Kuten me kaikki tiedämme, Venäjän joukot ovat osallistuneet laajasti erinäisiin sotarikoksiin Ukrainassa. Viron ulkoministeri varoitti, että Putin tulee ohjaamaan näitä ihmisiä Eurooppaan, ja voimme vain kaikki kuvitella, miten kamalaa se olisi Euroopan turvallisuuden kannalta. Viime tammikuussa Viro nosti aiheen esille EU:n ulkoministerien kokouksessa. On selvää, ettei meillä voi olla reittiä Butšasta Helsinkiin, Brysseliin, Tukholmaan tai minnekään muuallekaan Euroopan unionin alueella. Olisin kysynyt arvoisalta ulkoministeriltä: kuinka suhtauduite ja kuinka suhtaudutte tähän Viron kolleganne ehdotukseen? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskinen.

15.02 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelussa on useimmissa puheenvuoroissa todettu tämä ongelma, joka koituu Yhdysvaltojen vetäytymisestä vahvasta transatlanttisesta linkistä, tai ainakin nyt kolmen vuoden ajan on tällainen tilanne epävarmuudesta, ja silloinhan se keskeinen linjaus tässä selontekokeskustelussa varmasti tulevaisuuteen päin on, mitkä ovat ne keinot, joilla Suomi tässä tilanteessa omaa ja meidän pohjoisten alueiden turvallisuutta voi vahvistaa ja miten se voi myöskin pitää yllä kuitenkin riittävän vahvaa tukea tuolta Yhdysvaltojen suunnalta erityisesti sotilaallisesti.

Tärkeätä on näiden erikokoisten renkaiden vahvistaminen. Meillä on läheisimmän yhteistyön rinki Pohjoismaiden kanssa, sitten on Pohjoismaiden, Baltian ja Itämeren maiden kanssa, on JEF-yhteistyö, on Euroopan unionin ja Naton vahvempi linkitys sekä Naton ja eurooppalaisen puolustusteollisuuden vahvistaminen. Kaikki nämä ovat niitä, joissa Suomen kannattaa hakea sitä laajempaa yhteistä rintamaa ja näkemystä ja samalla toimia oman turvallisuutensa puolesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

15.04 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nostin tuossa puheessani esiin ruokaturvan ja lannoitteitten saannin. Nyt kun Hormuzinsalmi on tukossa, koko Eurooppa kärsii siitä, että lannoitteitten hinnat tuplaantuvat. Samoin on energian laita. Kysynkin: Olisiko Euroopan syytä toimia tässä asiassa, kun pystyisimme olemaan ostamatta venäläistä ammoniumtynnyä, jolla rahoitetaan Ukrainan sotaa, ja pystyisimme paremmin olemaan ostamatta venäläistä fossiilista lannoitetta. Meillä esimerkiksi on Suomessa turve, joka on täysin vajaakäytössä. Eikö sekini olisi parempi polttoaine kuin ostaa Venäjältä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

15.05 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen tulee puolustaa vahvasti sääntöpohjaista monenkeskistä sopimusjärjestelmää. Järjestelmä tarkoittaa yhdessä sovittuja pelisääntöjä ja seuraamuksia niiden rikkojille. Sotarikokset ja rikokset ihmisyyttä vastaan kaikkialla maailmassa — Ukrainassa, Gazassa, Iranissa, Sudanissa — tulee tutkia, ja niihin syyllistyneet tulee saattaa vastuuseen. Tutkintoja odottaessa kansainvälisen yhteisön, mukaan lukien EU:n, on luotava riittävää painetta vääryyksien lopettamiseksi. Tässä on meidän sukupolvenme aika kantaa vastuuta. Sääntöpohjaisen järjestelmän puolustaminen tarkoittaa paitsi YK:n tukemista myös YK-järjestelmän kehittämistä toimivammaksi ja globaalisti tasa-arvoisemmaksi. Tähän työhön Suomen tulee lähteä mukaan aloitteellisesti. Erityisesti YK:n erillisjärjestöjen tärkeä työ ja toimintaedellytykset on turvattava, ja tähän tarvitaan myös Suomelta rahoitusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela, Minja.

15.06 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Donald Trumpin poukkoilevalla politiikalla on ilman muuta vaikutuksia myös Euroopan turvallisuuteen ja Ukrainan tilanteeseen, jos huomioidaan vaikka se, että Donald Trump poisti Venäjältä öljypakotteita sen jälkeen, kun Hormuzinsalmi meni kiinni, mikä nimenomaan pelasi suoraan Putinin sotakassaan. Eli näistä asioista puhuminen ei ole mitään turhaa paasaamista, vaan nämä ovat ihan sitä turvallisuuspolitiikankin kovaa ydintä.

Edustaja Vikman pyysi näitä muitakin vaihtoehtoja, ja minulla on nyt esittää neljä: Ensimmäinen on se, että puolustetaan kansainvälistä oikeutta myös silloin kun sen rikkojana on Donald Trump. Toinen on se, että vaalitaan monenkeskisyyttä myös silloin kun suurvaltapolitiikka edellyttäisi aiemmin sitä, että siirrytään tällaiseen kahdenväliseen toimintaan. Kolmantena se, että puolustetaan ihmisoikeuksia kaikkialla ilman kaksoisstandardeja, myös silloin kun niitä rikkoo Israel, olipa kyseessä sitten Libanon tai Gaza. Ja neljäntenä ja viimeisenä tässä kohtaa on demokratian vahvistaminen ja autoritäärisyyden torjuminen sekä sisäpolitiikassa että ulkopolitiikassa. Nämä ovat kaikki asioita, jotka vaikuttavat myös meidän maamme turvallisuuteen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wickström.

15.07 **Henrik Wickström r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade fru talman! Ennen kaikkea on pakko alleviivata sitä, että mitä tulee ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, niin on kuitenkin hyvä, että suurimmissa kysymyksissä ja suurimmassa osassa kysymyksistä me ollaan kuitenkin tässä salissa samaa mieltä. Se on ennen kaikkea maamme turvallisuuden kannalta äärimmäisen tärkeä asia.

Mutta itse ehkä haluaisin tästä selonteosta nostaa esiin sen asian, että me eletään sellaista maailmanpoliittista tilannetta, jossa meillä on useita konflikteja, joihin me pyritään nyt aktiivisesti reagoimaan. Samaan aikaan me ei kuitenkaan saada unohtaa niitä pitkän aikavälin mahdollisia konflikteja. Tässä on ehkä ennen kaikkea nostettava esiin ilmastonmuutoksen vaikutukset. Se vaikuttaa ennen kaikkea vaikkapa Afrikassa Sudanin konfliktiin, ja on väijäämättäkin, sanomattakin selvää, että jossain kohtaa tästä tulee myöskin vaikutuksia tänne Eurooppaan, aina Suomeen asti. Sen takia onkin toivottavaa, että Suomi kaikissa kv-politiikan foorumeissa jaksaa ylläpitää myöskin

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

ilmastonmuutoksen vastaista työtä, koska tällä hetkellä myöskään EU-tasolla tämä työ ei ole saanut niin vahvaa roolia kuin sen olisi pitänyt ehkä saada.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Päivi.

15.08 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaksi huomiota, ennen muuta oppositiosta nousseisiin kommentteihin.

Tiedämme kaikki, että Naton tuoma turva perustuu ydinpelotteeseen, ja siksi ihmettelen sitä, että täällä on kyseenalaistettu tarve muuttaa ydinenergialakia vastaamaan Nato-maiden valtavirtaa, jotta tuo pelote olisi selkeä.

Täällä on myös nostettu esiin esitys Palestiinan valtion pikaisesta tunnustamisesta. Valtion kriteerit täyttyvät kuitenkin vasta, kun on yhteisesti sovitut rajat, on toimiva hallinto. Palestiinan hallinnon alueella, Gazassa, edelleenkin vaikuttavat ja toimivat terroristijärjestöt, ja tämä ei täytä näitä tunnusmerkkejä. Muistutan, että vuonna 24 hyväksytyssä UTP-selonteossa todetaan, että ”ratkaisun on perustuttava kansainvälisesti hyväksytyjen parametrien mukaiseen ja osapuolten kesken [Puhemies koputtaa] neuvoteltuun kahden valtion malliin”.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vornanen.

15.10 **Timo Vornanen tv** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Selonteko piirtää realistisen kuvan sirpaleisesta maailmasta, jota pitkän linjan ex-poliisina tarkastelen erityisesti suomalaisten arjen turvallisuuden näkökulmasta. Ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden raja on viimeistään nyt kadonnut. Venäjän hybridioperaatiot, hallitsematon muuttoliike ja kansainvälinen rikollisuus heijastuvat joko suoraan tai välillisesti arkeemme.

Viime vuosina on puhuttu erityisesti Puolustusvoimien kalustoinvestoinneista, ja niihin on myös konkreettisesti käytetty valtavasti rahaa. Vähemmälle huomiolle on jäänyt se, että tarvitsemme muillekin viranomaisille vahvempia resursseja arjen työhön, sinne, missä aiemmin mainitut uhat konkretisoituvat. Investoinnit pelkästään seiniin ja laitteisiin eivät ratkaise ongelmia.

Lisäksi nostan esille, että meidän on nettomaksajana vaadittava EU:lta enemmän suoraa tukea itärajallemme, joka toimii samalla koko lännen etuvartiona. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindberg.

15.11 **Jarmo Lindberg kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtaosalla Nato-maista ei kansallisessa lainsäädännössään ole vastaavia ydinenergialakiemme rajoitteita liittokunnan pelotteen ja puolustuksen toimeenpanolle. Ulko- ja turvallisuuspoliittisessa ajankohtaiselonteossa todetaan, että Suomi ei aio sijoittaa alueelleen ydinaseita rauhanaikana. Ydinenergialain muutoksen tarkoitus ei siis ole tuoda ydinaseita Suomeen eikä tehdä päätöstä niiden sijoittamisesta tänne. Tarkoitus on poistaa sellainen kansallinen lainsäädännöllinen este, joka voisi rajoittaa Suomen puolustamista osana liittokuntaa tai heikentää Naton pelotteen uskottavuutta. Lakimuutoksella Suomi nimenomaan siirtyy muiden Pohjoismaiden tasolle.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Immonen.

15.12 **Tomi Immonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ajankohtaiselonteossa viitataan arktisen alueen osalta viime marraskuussa laadittuun asiakirjaan ”Ulkoministerin linjaus, Suomen arktinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka”. Siinä todetaan osuvasti: ”Uudessa kansainvälisessä kilpailutilanteessa joudumme vastaamaan sekä taloudellisten että sotilaallisten jännitteiden kasvuun. Emme voi enää ajatella, että arktinen alue olisi erikoisasemassa, kansainvälisten turvallisuuspoliittisten jännitteiden ulkopuolella.” Tähän toteamukseen on todellakin helppo yhtyä. Edellä lukemani lauseet kirjoitettiin marraskuussa, ja jo pari kuukautta myöhemmin nousi esille Grönlanti. Presidentti Trumpin puheet liittyen Grönlantiin olivatkin selkeä esimerkki siitä, että jännitteet ja suurvaltojen intressit alueella ovat vahvasti kasvamassa.

Kilpajuoksu arktiselle luo mukanaan uusia toimijoita ja uudenlaisia haasteita mutta avaa myös mahdollisuuksia Suomelle. EU-komissio ilmoitti aloittavansa arktisen alueen politiikkansa tarkastelun. Mielestäni Suomessa tulisi toimia nyt samoin. Valtioneuvoston tulisi laatia kaikkia ministeriöitä koskeva ja yhteistyössä laadittu strategia, jolla se esittelee myös konkreettisia keinoja, joilla Suomen etuja maailmalla edistetään liittyen tähän arktiseen osaamiseen, jota meillä on.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

15.13 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä selontekoa on päivitetty ajassa, jossa Eurooppa on kuin puun ja kuoren välissä. Idässä on häikäilemätöntä sotaa käyvä imperialistinen Venäjä ja Atlantin takana liittolainen, joka on tuonut suhteeseemme uutta strategista epämääräisyyttä. Tässä ainoa varma ja oikea johtopäätös Suomen kannalta on se, että meidän on vahvistettava Eurooppaa, kaikin tavoin vahvistettava Eurooppaa. Siksi on erikoista, että tässä selonteossa suhdettamme Yhdysvaltoihin käsitellään vain Suomen kahdenvälisenä suhteena eikä rakenteellisena jännitteenä Yhdysvaltojen ja Euroopan unionin kesken. Olipa kysymys sitten Grönlannista tai kauppapolitiikasta tai digisääntelystä, on aivan varmasti Suomen etu, että Euroopan unioni kykenisi toimimaan yhtenäisesti ja että Suomi toimisi Euroopan unionin viitekehyksessä.

Ulkoministeri Valtonen, miksi tässä selonteossa ei selkeästi käsitellä Euroopan unionin toimintakykyä ja vaadita sille määräenemmistö päätöksentekokykyä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Hanna.

15.14 **Hanna Räsänen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomeen harhautuneet droonit ovat nyt osa turvallisuusympäristön muutosta. Kansalaisten turvallisuudentunteeseen vaikuttaa suuresti myös se, että meillä olisi oltava voimassa olevat ja toimivat varoitusjärjestelmät, jos tilanne on niin sanotusti päällä. Ilmeisesti Suomeen ollaan ottamassa käyttöön nyt kahta järjestelmää eli eurooppalaista kännykkävaroitusjärjestelmää ja myös rakentamassa oma osa 112-sovellukseen. Rahoitushan näihin on tullut jo lähes vuosi sitten.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Nyt täytyykin kysyä: voisiko millään nopeuttaa näitten järjestelmien valmistumista? Se aikataulu taisi olla vasta tämän vuoden lopulla tai ensi vuonna, kun ne järjestelmät olisivat käytössä, ja kieltämättä nyt, kun seuraa näitä uutisointeja viikoittain ja drone-riski on kuitenkin olemassa oleva, olisi kohtuullista pyytää, että ne järjestelmät tulisivat aikaisemmin kansalaisten käyttöön. Kysynkin nyt hallitukselta: voiko nopeuttaa mitenkään järjestelmien käyttöönottoa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

15.15 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Valtonen, te kuvasitte, että tilannekuva tässä selonteossa on realistisella pohjalla, ja edustaja Vikman kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa kiitteli selonteon realistisesta kuvauksesta, mutta onko kiitoksiin todella aihetta? Samalla kun olemme lukeneet selontekoa ja sieltä muun muassa väitteen siitä, että Yhdysvallat ei ole vetäytymässä Euroopasta, niin olemme saaneet lukea uutisia, joiden mukaan Yhdysvallat on vetäytymässä Euroopasta ainakin siinä suhteessa, että se uhkaa vähentää joukkoja Saksassa. Alkuun puhuttiin 5 000 henkilöstä, sitten presidentti Trump sanoi, että puhutaan paljon suuremmasta määrästä.

Kun meidän ulko- ja turvallisuuspolitiikan johtotähtenä nyt tällä kaudella on arvopohjainen realismi, niin kysyn, ministeri Valtonen: Olemmeko todella realisteja sen suhteen, millä tolalla transatlanttinen yhteistyö nykyään on? Kuinka paljon Euroopan ja Suomen pitää vahvistaa omaa riippumattomuuttaan ja itsenäisyyttään?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

15.17 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen ulkopoliittinen johto ihan oikein toistaa usein sitä, että sääntöpohjaisen järjestelmän ja kansainvälisen oikeuden puolustaminen on pienen maan etu. Me kaikki tiedetään, että sanat ovat politiikassa myös tekoja, ja tässä se ongelma onkin, koska Suomen ulkopoliittisen johdon viestinnässä on vahvat kaksoisstandardit silloin, kun on kyse kansainvälisen oikeuden räikeistä rikkomuksista: kun asialla on Yhdysvallat tai Israel, niin Suomen ulkopoliittinen johto ei ole valmis tuomitsemaan näitä iskuja. Se, mitä Israel tällä hetkellä tekee esimerkiksi Etelä-Libanonissa, on aivan järkyttävää, ja ihmettelen sitä, että tässäkään ei ole ollut valmiutta tuomitsemiseen.

Olisinkin kysynyt ulkoministeri Valtoselta: Mikä on Suomen linja nyt osana EU:ta? Tukeeko Suomi sitä, että tämä assosiaatiosopimus EU:n ja Israelin välillä nyt jäädytetään, ja ajaako Suomi tätä aktiivisesti?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Biaudet.

15.18 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän rapautuminen heijastuu selvemmin myös ihmisoikeuksien toteutumiseen, ilmestopolitiikan kunnianhimoon sekä naisten ja tyttöjen oikeuksiin ja asemaan koko maailmassa. Tällä hetkellä laajempi kehityskulku, sotien vaikutukset kaikkein köyhimpiin maihin, suurvaltojen kilpailu ja taloudelliset edut globaalissa etelässä, tietenkin myös kehitysyhteistyön leikkaukset, erityisesti Yhdysvaltojen osalta,

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

koulutussektorilla, ovat johtaneet siihen, että kymmenet miljoonat lapset, etenkin tytöt kriisialueilla, kuten Afganistanissa, ovat jääneet esimerkiksi koulutuksen ulkopuolelle ja suljettu yhteiskunnan ulkopuolelle.

Tiedämme, että koulutus on avain parempaan elämään. Kysyisin ulkoministeriltä: miten Suomi ja EU, jotka perinteisesti ovat profiloituneet yhdenvertaisuuden ja tyttöjen koulutuksen ja oikeuksien vahvistamiseen, voisivat paikata tätä vajetta, ja millä konkreettisilla toimilla Suomi pyrkii vaikuttamaan siihen, että erityisesti tyttöjen oikeudet turvataan eivätkä ne heikkene?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kauma.

15.19 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän aggressiivinen ja imperialistinen toimintatapa on tietenkin muuttanut Euroopan turvallisuustilannetta paitsi nyt myös pitkäaikaisesti, mutta myös transatlanttinen asetelma on muutoksessa, ja ei ole varmaankaan liioiteltua sanoa, että Yhdysvaltain ulkopolitiikasta on tullut vähintäänkin vaikeammin ennustettavaa kuin aikaisemmin. Tästä johtuen Euroopan pitää tietenkin ottaa vahvempi rooli turvallisuuden vahvistamisessa, olipa kysymys Euroopan unionista tai Natosta.

Arvoisa puhemies! Tähän sisältyy myöskin parempi varautuminen. Puolustus ja liittoutuminen ovat tärkeitä tietenkin, mutta myöskin huoltovarmuus — olipa kyse energiasta, ruuasta, lääkkeistä tai mineraaleista — on hyvin tärkeää.

Näköjään ministeri Puisto ehti poistua täältä jo, niin kysyisin teiltä, ministeri Valtonen, kriittisistä mineraaleista eli niistä mineraaleista, joita ilman me emme voi olla, joita tarvitaan sähköverkkoihin, akkuihin, tietokoneisiin, tutkiin ja niin edelleen. Olemme olleet aika riippuvaisia erityisesti Kiinasta. Millä tavalla rakennamme yhteistyötä muiden eurooppalaisten maiden kanssa nimenomaan kriittisten mineraalien osalta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

15.20 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä Kaakkois-Suomen taivaalla on tänä keväänä ollut muuttolintujen lisäksi aika paljon muutakin katseltavaa: droonit ja Hornetit, ja sitten savua sieltä Koiviston sataman suunnasta, vähän niin kuin smoke on the water. Mutta eritoten siinä Suomenlahden rannalla kun olen käyskennellyt, olen huolissani tästä Venäjän varjolaivastosta. Iran, niin kuin tiedetään, on saanut Hormuzinsalmen kiinni ihan merikelpoisiltakin aluksilta, mutta sitten Tanskan salmista tulee läpi sellaista purnukkaa sellaisen miehistön luotsaamana, että on ihan vain ajan kysymys, milloin vesillämme tapahtuu vakavaakin vakavampi öljyvahinko. Tiedän tämän kansainvälisen merilain ja mitä se edellyttää, mutta olisiko meillä mitään mahdollisuuksia edes nyt täälläkin mainitun pohjoismaisen yhteistyön ja ympäristönsuojelun nimissä tehdä jotain, niin että saataisiin edes vähän torpattua tätä vaarallista liikennettä? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Skinnari.

15.22 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Ajankohtaiselonteko on tehty, ja syystä. Maailma on muuttunut, ja paljon. Nyt tietysti kun selontekoa lukee, tuntuu

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

vähän siltä, olemmeko me nyt ihan ymmärtäneet, että maailma on todella muuttunut ja kuinka paljon se on, niin että perinteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ei enää ole. Sen takia oli hienoa, että ministeri Puisto oli aitiossa. Moni muukin ministeri voisi olla, koska niin kokonaisvaltaisesta muutoksesta puhumme, ja Suomi on aina fiksulla ulkopoliitiikalla pystynyt turvaamaan isänmaata ja kotimaata.

Puhuitte, arvoisa ministeri, strategisesta autonomiasta, turvallisuudesta, taloudesta, teknologiasta ja kaupasta ja että ne kaikki liittyvät yhteen. Aivan, ja siksi odotin, että tämä olisi ollut paljon kokonaisvaltaisempi strategisen autonomian paperi, kuten edustaja Kauma mainitsi ruuan, logistiikan ja kaiken muun. Se on sitä kokonaisturvallisuutta. Nyt tämä on perinteinen selonteon täydennys, ei kokonaisvaltainen, ja siksi kysynkin teiltä: voisitteko vielä tehdä tähän toimintasuunnitelman, mitä Suomi tekee vielä tämän hallituksen aikana?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

15.23 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä, että tämä selonteko tuli nyt ja nimenomaan semmoiseen aikaan, jolloin siitä on kansakunnallemme suurin mahdollinen hyöty. Maailma on muuttunut nopeasti, ja tämä Suomen ulkopoliittinen ja turvallisuuspoliittinen asema on nyt kyllä kieltämättä joutunut aivan uuteen tarkasteluun johtuen näistä ympärillä riehuvista erilaisista hyvin kriittisistä asioista. Mutta yksi asia on jäänyt mielestäni liian vähälle huomiolle koko keskustelussa, ja se on tämä huoltovarmuutemme tilanne. Meidän todellinen hormuzin salmi on tuo Itämeri. Totta kai Hormuzin salmesta tuleva öljyvirta maailmalle ja kaasuvirta maailmalle on iso, iso ongelma, mutta jos tuo Itämeri menee kiinni, niin silloinhan meillä loppuu öljyn tulo kokonaan, sitten meillä loppuu elintarvikkeiden tulo, kahdeksan miljardia vuoteen. Ja mikä pahinta, meillä itsellämme tämä huoltovarmuuden ylläpito on jäänyt todella hieman sivummalle. Aivan kuten edustaja Kalmari, muistaakseni, mainitsi, meillä energiapoliittisesti turpeen takaisinsaanti on välttämättömyyttä. Nyt jos menee Itämeri kiinni, niin millä me lämmitämme tätä maata? Italiasta loppuu ainakin jätteen tulo Suomeen, ja monta muuta, ja sitten ollaan tilanteessa, että tulee kylmä ja nälkä, ja se ei ole muuten kovin hauska tilanne.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

15.24 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ottaen huomioon historiamme ja geopoliittisen asemamme suomalaiset kyllä ymmärtävät, että ulkopoliittinen johto on kannanotoissaan harkitsevainen. Suomalaiset eivät kuitenkaan arvosta mustan puhumista valkoiseksi tai kaksoisstandardeja. Kansainvälistä oikeutta on puolustettava, rikkoi sitä kuka hyvänsä. Myös Nato-liittolaisten kansainvälisen oikeuden vastaisia toimia on kyettävä kutsumaan kansainvälisen oikeuden vastaisiksi toimiksi. Se, että selonteossa todetaan Suomen puolustavan kansainvälistä oikeutta ja monenkeskistä järjestelmää, on näyttävä myös käytännössä, myös silloin, kun sitä rikkoo USA tai Israel.

Arvoisa puhemies! Kiitän siitä, että selonteossa painotetaan pohjoismaista yhteistyötä. EU:n lisäksi Pohjoismaat ovat tärkein viitekehysemme. Yhdessä Pohjoismaat ovat vahvempia, ja pohjoismaiselle äänelle on kansainvälistä tarvetta. Tuen pohjoismaiselle

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

yhteistyölle on näyttävä myös suhteessa Grönlantiin. Pelkään, että emme ole vielä nähneet viimeistä näytöstä Trumpin Grönlanti-päähänpintymästä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

15.25 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pidän viisaana, että ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa tehdään ajassa — kiitos tästä, ulkoministeri Valtonen. Se edellyttää tosiasioiden tunnustamista ja myös valmiutta reagoida, sillä ystävät onneksi voimme valita, kun naapuriamme. Elämme arvaamattoman ja aggressiivisen Putinin Venäjän naapurissa, ja meidän on syytä varautua kaikkeen ja kantaa myös Natossa antamamme lupaus muille Nato-maille. Venäjä muodostaa pitkäkestoisen turvallisuushan, eikä Venäjä ole muuttunut eikä muutu, ja on selvää, että paluuta aiempaan ei ole, kuten tässä selonteossakin Venäjä-suhteesta hyvin kuvataan. Myös Euroopan on otettava vahvempi vastuu omasta turvallisuudestaan.

Tämän selonteon viesti on minun mielestäni varsin selvä: turvallisuus ei ole mikään itsestäänselvyys, se ei ole ylhäältä tai mistään annettu, vaan se on asia, jota meidän pitää rakentaa joka päivä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu.

15.27 **Pekka Aittakumpu ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä valtioneuvoston selonteko tuo hyvin esille sen, että Suomen turvallisuusympäristö toden totta on muuttunut. Turvallisuushan rakentuu monista asioista. Perussuomalaisille turvallisuus alkaa aivan aluksi siitä, että Suomen valtion tärkein tehtävä on suojella omaa kansaansa, meidän omia rajojamme, meidän omaa yhteiskuntaamme. Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen turvallisuutta, mutta se ei poista oman vahvan puolustuksen merkitystä. Siitä on huolehdittava, ja siitä on huolehdittu. Tähän kuuluu myös vahva maatalous ja ruokahuolto, mahdollisimman vahva energiaomavaraisuus. Ne ovat erittäin tärkeitä. EU:sta kun puhutaan, niin on sanottava, että Suomen tulee puolustaa kansallista päätäntävaltaansa myös Euroopan unionissa. Yhteistyö on tärkeää, mutta suomalaisen turvallisuuspolitiikan lähtökohta ei missään asioissa saa olla sinisilmäisyys tai turha riippuvaisuus muista. Verkostoidumme mutta pidämme päätösvallan omissa käsissämme.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

15.28 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaiken viisauden alku on tosiasioiden tunnustaminen, niin kuin edustaja Heinonen tuossa aikaisemmin siteerasi presidentti J. K. Paasikiveä. Tätä viisautta toivoisin myös ryhmäpuheenvuorojen ja ryhmäpuheiden kirjoittajille erityisesti puolustuspolitiikasta. Täällä aikaisemmin todettiin jotakuinkin niin, että ”Orpon hallituksen historiallisen suuri panostus puolustukseen” ja niin edelleen. On kuitenkin hyvä muistaa, että jo Marinin hallituksen aikana puolustusbudjetti nousi sinne kuuden miljardin luokkaan. Koko lailla samaa tasoa on menty tähän päivään asti, ja vasta vuoden 27 jälkeen puolustusbudjetit nousevat. [Sofia Vikman: Se oli kirjaimellisesti oikein!] Tämä on fakta. Tätäkin faktaa läpikatsoen ulkopolitiikan liikkumavara on myös tätä puolustuksen liikkumavaraa.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Ja kun Paasikiveä siteerasin, niin sivulla 10 viitataan tähän: ”Suomi tarkastelee Venäjä-yhteyksien tulevaisuutta, myös yhdessä kumppaniensa kanssa.” Olisin kysynyt, arvoisa rouva ulkoministeri, mitä tämä konkreettisesti tarkoittaa? Tähän viittasi jo Ilta-Sanomat jutussaan 27. maaliskuuta. En tiedä, oliko se vuoto nyt sitten hallituksen päässä, [Puhemies koputtaa] mutta, arvoisa ministeri, tästä haluaisin kuulla lisää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Linnell.

15.29 **Jarno Linnell kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitokset tästä ajankohtaiselonteosta. Kuten todettu, paljon on kahdessa vuodessa tapahtunut, ja jos tässä selonteossa nyt yritettäisiin päivántapahtumiin reagoida, niin ajankohtaiselonteko pitäisi eduskunnalle tuoda vähintään kerran kuukaudessa. Sen takia on tärkeämpää päivän uutisten yläpuolella katsoa näitä isompia trendejä, strategisia viestejä, kuten ulkoministeri toi hyvin esille.

Minun mielestäni tämä ei ole hyssyttelyselonteko. Olen aikanaan väitöskirjan tehnyt selonteosta, ja silloin hyssyteltiin — ei enää. Nyt puhutaan rehellisesti, realistisesti, kuten esimerkiksi Venäjä-osuudessa tässä selonteossa hyvin tulee esille. Venäjä muodostaa Suomelle pitkäkestoisen uhan.

Kiitos myös valtioneuvostolle siitä, että teknologiset panostukset on tuotu selkeästi tässä esille, koska kuten tiedämme, se, joka hallitsee teknologiaa, hallitsee turvallisuuden tulevaisuutta. [Veronika Honkasalo: Mites tää tekoäly-yhteistyö!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Piisinen.

15.30 **Jorma Piisinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuuden ydin on edelleen asevelvollisuuteen nojaava vahva oma puolustus, jota Nato-jäsenyys täydentää. Osallistumme täysimääräisesti liittokunnan yhteiseen pelotteeseen, joka sisältää myös ydinaseet.

On kuitenkin vastuutonta pelottelua väittää, että ydinenergialain päivittäminen tekisi Suomesta jonkinlaisen iskualustan. Tavoitteena on vain poistaa turhat rajoitteet, joita ei muissakaan Pohjoismaissa ole. Emme sijoita ydinaseita maahamme rauhanaikana, mutta turvallisuuspolitiikassa on kyettävä yhtenäiseen linjaan erityisesti muiden Pohjoismaiden kanssa.

Suomi on ja pysyy luotettavana, oman tonttinsa hoitavana liittolaisena. Samalla sitoudumme nostamaan maanpuolustukseen kohdistuvat menot viiteen prosenttiin bruttokansantuotteesta [Mika Kari: Seuraavalle hallitukselle!] vuoteen 2035 mennessä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

15.32 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On arvokasta, että me käymme tämän ajankohtaiskeskustelun ulko- ja turvallisuuspoliittisen ympäristön muutoksesta. Sen sijaan ei ole arvokasta ja ei käsitykseni mukaan ajankohdan sanelemaa, että me poistamme ydinaseita koskevat rajoitteet lainsäädännöstämme. Kun Suomi liittyi Natoon, se tehtiin viittaamalla ydinenergialakiin ja rajoitteisiin ydinaseiden osalta Suomessa, ja se ei synnyttänyt mitään kitkaa Nato-jäsenyyden osalta. Kun Suomi solmi DCA-sopimuksen, puolustussopimuksen, Yhdysvaltojen kanssa, se tehtiin

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

yhteispohjoismaisella mallilla, jossa kaikki Pohjoismaat sitoutuivat ydinaseettomuuteen. Norjan ja Tanskan osalta se on nimenomaan valtiosopimukseen kirjattu, Islanti on ydinaseeton lainsäädännön teitse, ja Suomessa — ja Ruotsissa — sekä hallituksen esityksen että eduskunnan päätöksen ja valtiopäivien päätösten osalta tehtiin viittaus ydinenergialakiin, 4 §:ään. Suomessa se oli vielä sikäli olennaista, että tämä päätös DCA-sopimuksesta tehtiin yksimielisesti ja se yksimielisyys syntyi siitä, että me teimme päätöksen ydinenergialain 4 §:stä.

Kysyn ulkoministeriltä: [Puhemies koputtaa] mikä on tilanteessa muuttunut, että nyt on tarve muuttaa tämä ydinenergialaki ja poistaa rajoitteet ydinaseilta Suomen lainsäädännöstä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

15.33 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että Suomi hallituksen johdolla nyt puolustaa ihmisoikeuksia ja kansainvälistä oikeutta valikoiden, ei todellakaan ole Suomen etu. Ei voi olla niin, että jos miehittäjä on Venäjä, niin asia tuomitaan ja vastatoimia tehdään, mutta jos miehittäjä on Israel, niin ei toimita eikä tuomita kunnolla. Eli ei voi olla niin, että kv-oikeudella on väliä, kun kyse on Ukrainasta, mutta ei silloin, kun kyse on Lähi-idästä.

Jokainen voi myös punnita, kuinka paljon tähän nykyiseen maailmanpoliittiseen tilanteeseen vaikuttaa se, että Netanjahun on annettu suorittaa palestiinalaisten kansanmurhaa rauhassa, kun kansainvälinen yhteisö on katsonut vierestä. Tällaiset kaksoisstandardit mahdollistavat sitä turvatonta maailmaa, joka ei ole Suomen etu. Haluaisin tähän liittyen kysyä, ministeri: edistääkö Suomi tätä EU:n ja Israelin välisen yhteistyösopimuksen jäädyttämistä edes tämän kaupan osalta, koska siihen ei tarvita yksimielisyyttä, johon yleensä vedotaan silloin, kun esitämme näitä toimia?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowicz.

15.34 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensin on valitettavasti hyvin pitkälle yhdyttävä edustaja Koskelan ja hänen puoluetoveriensä arvioihin Yhdysvaltain nykyhallinnosta ja presidentti Trumpista. [Pia Lohikoski: Hyvä!]

Edustaja Koskela sanoi tuossa ryhmäpuheenvuorossa, että selonteosta puuttuu Israelin hyökkäys Libanoniin. Näin ilmeisesti on, mutta edustaja Koskelan puheenvuorosta taas puuttui se, että ennen kuin Israel hyökkäsi Libanoniin, niin Libanonista Hizbollah hyökkäsi Israeliin. [Veronika Honkasalo: Ne on tuomittu!] Ei kai se voi olla sellainen asia, jota ei tarvitse huomioida? Hizbollah ampui Libanonista raketteja israelilaisia siviilejä vastaan ennen kuin Israel hyökkäsi Libanoniin. Mihinkäs tämä asia jäi edustaja Koskelan puheenvuorosta? [Mai Kivelä: Eihän siitä ole erimielisyyttä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

15.35 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä selonteko kuvaa hyvin realistisesti sitä maailmaa, jossa me elämme. Kansainvälinen järjestys ei enää valitettavasti perustu sääntöihin vaan entistä enemmän voimaan ja

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

suurvaltakilpailuun. Venäjän brutaali hyökkäyssota Ukrainassa ja sen pitkäkestoinen uhka Euroopan turvallisuudelle, myös Suomen lähialueille, on tästä karu esimerkki.

Perussuomalaisille johtopäätös on täysin selvä: Suomi ei voi rakentaa turvallisuuttaan toiveajattelun varaan. Vaikka Suomeen ei kohdistu välitöntä sotilaallista uhkaa, siihen on varauduttava. Rauhaa ei saavuteta heikkoudella. Suomen oman puolustuskyvyn on oltava kaiken perusta. Nato täydentää mutta ei korvaa sitä. Asevelvollisuus, reservi ja kansallinen puolustus ovat edelleen turvallisuutemme kulmakivet. Samalla Euroopan on kannettava suurempi vastuu omasta puolustuksestaan. Tämä ei ole enää poikkeus, vaan se on täysin uusi normaali.

Arvoisa puhemies! Suomen on jatkossakin toimittava realistisesti vahva puolustus, tiukka rajaturvallisuus ja kansallinen etu etusijalla. Muuhun meillä ei yksinkertaisesti ole varaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

15.36 Pinja Perholehto sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa aivan oikein kuvataan, että YK:n turvallisuusneuvoston pysyvistä jäsenistä osa on osoittanut syvää piittaamattomuutta YK:n peruskirjaa kohtaan, mutta yhtäkään maata ei tässä mainita. Niin ikään aivan oikein kuvataan, että kansainvälistä oikeutta rikotaan yhä räikeämmin, mutta tässäkään yhtäkään maata ei nimetä.

Kansainvälistä oikeutta ovat rikkoneet paitsi Venäjä myös Yhdysvallat ja Israel. Tähän peilaten on hieman ongelmallista, kuinka vähän Lähi-idän tilannetta selonteossa käsitellään. Hallituksesta on toistuvasti ylipäätään vakuutettu, että Suomi on sitoutunut edistämään kahden valtion mallia, mutta tosiasia on kuitenkin se, että sen edellytyksenä on, että molemmat osapuolet ovat laajasti tunnustettuina valtioina.

Lopuksi, puhemies, haluan kiinnittää huomiota siihen, että digitaalinen suvereniteetti on nostettu esiin. Tähän liittyen Yhdysvallat on myös keskeinen toimija. Jos katsotaan esimerkiksi pakotteita, joita Yhdysvallat on asettanut ICC:n tuomareita ja syyttäjiä vastaan, niin se toivottavasti herättää meidät siihen, että myös tätä välinettä käytetään tällä hetkellä vallankäytön kautta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen, Mari.

15.38 Mari Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisin myös kiinnittänyt huomiota siihen, että dataa ja tietoliikennettä tulisi tarkastella yhä vahvemmin myös geopoliittisena kysymyksenä. Olisinkin tiedustellut, mitä mieltä ministeri on näistä viimeaikaisista käännteistä.

Data ja teknologia tosiaanakin ovat osa huoltovarmuutta, vaikka niitä ei vielä sellaisiksi riittävästi mielletä. Nyt olisi tärkeää, että EU-maat sopisivat mahdollisimman vahvasti yhdessä, miten toimitaan, eikä niin, että tehdään kahdenvälisiä sopimuksia esimerkiksi Yhdysvaltojen kanssa. Näin kuitenkin on tekoälyliittouman osalta tehty.

Minkälainen näkemys Suomella on datan ja teknologian ja kansainvälisten sopimusten merkityksestä tällä hetkellä, ja tulisiko ministerin mielestä toimia enemmänkin EU:n [Puhemies koputtaa] yhteisrintamana?

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohikoski.

15.39 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! USA on Trumpin johdolla muuttunut ennalta arvaamattomaksi, ja sillä on vaikutuksia myös Euroopan turvallisuuteen, myös Ukrainan tilanteeseen. Sota Iranissa, toimet Venezuelassa ja Grönlannin uhkailu ovat osoittaneet, että USA on epäluotettava kumppani. On selvää, että Euroopan tulee ottaa enemmän vastuuta omasta turvallisuudestaan ja vähentää riippuvuutta USA:sta. Suomen tulee olla aina ihmisoikeuksien ja kansainvälisen oikeuden puolella. Kaksoisstandardeista ja uussuomettumisesta on luovuttava. Suomen pitää pystyä tuomitsemaan niin Venäjän brutaalit toimet Ukrainassa kuin myös USA:n sekä Israelin kansainvälisen oikeuden vastainen toiminta. Selonteko ei mainitse Israelin hyökkäystä Libanoniin tai Gazan kansanmurhaa. Aikooko Suomi tosissaan edistää EU:n ja Israelin välisen assosiaatiosopimuksen jäädyttämistä, arvoisa ulkoministeri?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

15.40 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Pohjois-Suomen merkitys korostuu entisestään Nato-jäsenyyden myötä. Suomen ja Ruotsin liittyminen Natoon muodostaa yhdessä arktisella alueella uudenlaisen turvallisuuspoliittisen kokonaisuuden. Ruotsin rooli Naton rakenteessa Pohjois-Suomessa ja Pohjoismaiden puolustusyhteistyö vahvistavat pelotetta siellä, missä sitä eniten tarvitaan. Tämä ei lisää jännitteitä vaan se lisää vakautta.

Selonteko on myös selkeä siinä, että turvallisuus ei ole vain sotilaallista. Pohjoisessa huoltovarmuus, liikenteen ja energian rakenteet sekä toimitusketjujen toimivuus ovat kriittisiä koko Suomelle. Pitkät etäisyydet ja vaativa toimintaympäristö tarkoittavat, että varautumisen on oltava ennakoivaa ja realistista. Tässä suhteessa teollinen selonteon laaja turvallisuuskäsitys on aivan oikein. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

15.41 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Elämme tällaisen suurvaltaitekkyyden aikaa, kun näin pelkästään tätä tilannetta katsotaan, ja sen vuoksi EU:n merkitys on aika iso meille tällä hetkellä. Se on meille vakauden ja turvallisuuden yhteisö, ja sillä tavalla pitäisi tämä tilanne nähdä.

Itse mietin, kun luen selonteosta tästä EU:n päätöksenteosta, että kun EU:lla on sisäisiä haasteita ja erityisesti yhtenäisyys ulkopoliittisissa kysymyksissä on koetuksella, mutta on osoitettu kuitenkin kykyä, niin me tarvittaisiin nopeampaa ja tehokkaampaa päätöksentekokykyä EU:ssa. Tässä mielessä nämä määräänemmistöpäätökset ovat keskiössä ulkopoliittisissa kysymyksissä. Kysynkin nyt ulkoministeriltä: miten paljon ja miten voimakkaasti työskentelemme sen eteen, että saataisiin näitä määräänemmistöpäätöksiä näissä kysymyksissä enemmän? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Yrttiaho.

15.42 **Johannes Yrttiaho vas** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Selonteon kirjaus uusista yhteistyömuodoista ydinaseisiin liittyen sekä hallituksen esitys kumota

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

ydinasekielto selvästikin valmistelevat Suomen liittämistä Naton niin sanottuun ydinaseiden jakopolitiikkaan. Siinä Yhdysvaltain taktisten ydinaseiden kuljetus ja käyttö tapahtuu jakopolitiikkaan osallistuvien maiden omilla amerikkalaisvalmisteisilla hävittäjillä.

Puolustusministeri Antti Häkkänen viittasi ydinenergialain lähetekeskustelussa viime viikolla kaksikäyttöisiin F-35-hävittäjiin. Suomen hävittäjäkauppa koskee alun perin F-35A-koneita, jotka eivät ole kaksikäyttökoneita. Ydinaseiden jakopolitiikkaan osallistuminen tarkoittaisi sitä, että Suomi muuttaisi Britannian tapaan tilaustaan ja osa hävittäjäkoneista olisi ydinaseiden käyttöön soveltuvia F-35AS-hävittäjiä. Kysyn ministeri Valtoselta: suunnittelee ko hallitus [Puhemies koputtaa] ydinaseiden kuljetukseen ja käyttöön soveltuvien hävittäjien hankkimista?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vikman.

15.44 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten ryhmäpuheenvuorossa sanoin, meidän täytyy rakentaa eurooppalaisempaa Natoa ja meidän täytyy vahvistaa Euroopan unionia. Kokoomuksen näkemys on, että nykyistä vahvemman EU:n rakentaminen edellyttää siirtymistä määräenemmistöpäätöksentekoon EU:n yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa, EU:n puolustustarviketuotannon kasvattamista ja myös EU:n puolustuskyvyn vahvistamista.

Sitten edustaja Tynkkyselle. Selonteossa todellakin on tunnistettu epävarmuudet liittyen Yhdysvaltoihin ja arvaamattomuus, mutta on kuitenkin kaksi eri asiaa:

Se, että Yhdysvallat vetää resursseja Euroopasta. Tämä on kehityskulku, joka on Trumpin kaudella kiihtynyt, sanankäänteet ovat värikkäitä, [Veronika Honkasalo: Eivät vain sanankäänteet!] mutta se on myös kehityskulku, joka meillä on ollut tiedossa ennen Yhdysvaltojen presidentinvaaleja ja johon meidän on täytynyt varautua ja johon olemme varautuneet. [Anne Kalmarin välihuuto]

Sitten toinen ja eri asia on se, vetäytykö Yhdysvallat kokonaan sitoutumisesta Euroopan turvallisuuteen. Toivottavasti olemme samaa mieltä siitä, että kaikesta huolimatta Suomen etu on toimia sen puolesta, että Yhdysvallat sitoutuu transatlanttiseen yhteistyöhön ja Euroopan turvallisuuteen myös jatkossa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Joona.

15.45 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän todella epävarmassa maailmassa niitä tummia pilviä Suomen taivaalle tulee sekä idästä että lännestä. Tässä tilanteessa aivan oikea analyysi on, että kaikin keinoin meidän on vahvistettava Euroopan unionin toimintakykyä, Euroopan toimintakykyä ja totta kai Suomen toimintakykyä siinä sivussa.

Täällä on nyt useammassa puheenvuorossa tullut esille ehdotus siitä, pitäisikö meidän tässä yhteydessä vahvistaa Euroopan unionin päätöksentekokykyä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvissä päätöksissä ja siirtyä määräenemmistöpäätöksiin. Nyt kun kuulumme, että myös päähallituspuolue tukee linjanaan sitä, että voitaisiin siirtyä Euroopan unionissa määräenemmistöpäätöksiin, niin onko joku este, miksei tässä selonteossa Suomi voisi ilmoittaa omana kantanaan, että Suomi tavoittelee siirtymistä määräenemmistöpäätöksiin ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksissä. Nyt kysyn

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

ulkoministeriltä: onko siis joku este, ettemmekö voisi selonteossa olla tätä mieltä, kun päähallituspuoluekin näyttää tätä SDP:n ajatusta kannattavan?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari.

15.46 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan puheenvuorossani nostaa bitin ja junavaunujen liikkumisen. Nimittäin Taiwan tuottaa 96 prosenttia Euroopan kehittyneimmistä siruista, ja me tiedämme, mitä Kiinanmerellä odottaa. Mielestäni Euroopan pitäisi varautua tähän.

Toinen asia on, että me emme tiedä, mitä Itämerellä tapahtuu, jolloin mielestäni meidän pitäisi EU:n voimin huolehtia sekä pohjoisista yhteyksistä pohjoiseen päin että myös sivuttaisyhteyksistä aina Ruotsiin, että itärajalle on pääsy kaikissa tapauksissa.

Miten suhtaudutte esiin nostamiini asioihin? Kannattaisiko myös niitä tämän energian ja lannoitteiden lisäksi ottaa EU:ssa keskusteluun, kun puhumme ulko- ja turvallisuuspolitiikasta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen.

15.47 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää edellä puhuneita kollegoita, jotka ovat ottaneet hyvin painokkaasti kantaa Ukrainan tukemiseen.

Edustaja Antikainen perussuomalaisten puheenvuorossa kuvasi Venäjän muodostamaa uhkaa hyvin osuvasti ja painotti aivan oikein sitä, että Ukrainaa pitää tukea kaikissa tilanteissa.

Edustaja Eerola perustellusti nosti esiin tarpeen kääntää kaikki kivet, jotta Venäjän Itämerellä seilaavaan varjolaivastoon voidaan puuttua. Ehkä tässä tarvitaan myös pientä luovuutta, jotta löydetään ne oikeat, vaikuttavat keinot kansainvälisen oikeuden puitteissa.

Haluan erityisesti nostaa esiin edustaja Vikmanin kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa tuoman tärkeän muistutuksen siitä, että Venäjän jäädytetyt varat pitää saada ohjattua Ukrainan tueksi. Kun komission esitys tästä kaatui Eurooppa-neuvostossa, niin tietynlainen tappiomieliala valtasi Euroopan. Ajattelen, että siihen ei ole aihetta ja ennen kaikkea siihen ei ole varaa. Näen, että keskustelua Venäjän jäädytettyjen varojen ohjaamisesta pitää pitää yllä ja Suomen pitää sitä ajaa edelleen. [Ben Zyskowitz: Hyvä puheenvuoro! — Juho Eerola: Kyllä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kari.

15.49 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä parlamentaarinen yksimielisyys, niin kutsuttu parlamentaarinen kate, isoissa asioissa on ollut Suomelle menestysresepti viimeiset 80 vuotta — olkoonkin, että tässä nyt viime aikoina tähän parlamentaariseen yhteyteen ei ole kaikissa asioissa päästy, kun hallitus sitä korttia ei ole halunnut käyttää.

Tähän, mihin edustaja Räsänen ja ryhmäpuheenjohtaja, edustaja Tuppurainen aiemmin viittasivat: Euroopan unionin määräenemmistöpäätöksiä tarvittaisiin. Ja nyt avaus tuli myös kokoomuksen puolelta. [Sofia Vikman: Se on meille ihan tuttua!] Voisin itsekkin uskoa, että se olisi mahdollista.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Kun katson tätä selontekoa, niin täällä on muutakin uutta: Suomi rakentaa vahvempaa ja vaikuttavampaa EU:ta. Jos tämäkin käy teidän hallituskumppaneillenne — vahvempi ja vaikutusvaltaisempi Euroopan unioni — niin miksipä eivät sitten myös määräenemmistöpäätökset, rouva ulkoministeri? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo.

15.50 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vikman, eivät nämä Yhdysvaltojen toimet ole vain pelkkiä sanakäänteitä. Ne ovat sotilaallista toimintaa kansainvälisen oikeuden vastaisesti, iskuja siviileihin. On uskomatonta, että täällä edelleen käytetään ikään kuin tätä sanapartta, että olisi kyse vain puheista.

On sääli, että ministeri Puisto ei ole täällä paikalla, kun Helsingin Sanomat kirjoitti viikonloppuna siitä, että Suomi on nyt liittynyt Yhdysvaltojen tekoälyliittoumaan. Eikö, ministeri Valtonen, tämä ole täysin ristiriidassa sen kanssa, että riippuvuutta Yhdysvalloista nimenomaan pitäisi myös digitaalisella tasolla purkaa? Nyt me tiedämme, että Kela on siirtämässä dataansa yhdysvaltalaisiin pilvipalveluihin. Vaalitiedon osalta peruutettiin jo. Kyllä tässä pitäisi olla nyt joku semmoinen yhtenäinen linja, miten tätä riippuvuutta aidosti puretaan.

Jos ministeri Valtonen voisi tähän vastata, koska näen, että tämä on myös ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvä kysymys.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari.

15.51 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suurvaltalogiikasta on tänään vähän puhuttu mutta ei ehkä kylliksi, ja emme ole vielä edes puhuneet siitä, mitä pienten ja keskisuurten maiden tulisi tehdä yhdessä. Tähän liittyy tämä Yhdysvallat-riippuvuus, ja oikeastaan koko suvereniteetti, ja kun täällä kysyttiin, onko tämä hyssyttelyä, niin ei tämä ole hyssyttelyä, mutta tämän ei myöskään pidä olla naiiviutta suhteessa Yhdysvaltoihin. Jäänmurtajakauppa — tekijänoikeudet Texasiin. Data — täällä kuullaan, että se on jotain sellaista, mikä ei ole isänmaallista, koska data on se meidän bensa, se öljy Suomelle siviili- ja sotilaspuolella. Siksi, ministeri, kysyn teiltä: eikö pienten ja keskisuurten maiden yhteistyö esimerkiksi Pohjoismaiden kesken ole sitä, että me sovimme esimerkiksi hallitusohjelmatasolla, että ulko- ja turvallisuuspolitiikan osana data ja tietotaito pysyvät täällä Pohjoismaissa, ja toivottavasti jonain päivänä Euroopan unionissa, mutta valitettavasti Brysselillä on siihen vielä pidempi matka?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten vielä edustaja Hopsu ja sen jälkeen ministerin vastauspuheenvuoro, ja sitten siirrymme toiseen asiaan.

15.52 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vikmanille piti sanoa, että kyllä, Yhdysvalloissa on tapahtunut muutos kausien välillä suhtautumisessa liberaaleihin demokratioihin ja suhtautumisessa EU:hun, [Sofia Vikman: Ei kukaan ole kiistänyt Yhdysvaltain muutosta!] ja se pitäisi avoimemmin sanoa.

Venäjä tulee säilymään naapurinamme, ja on tärkeää, että tarkastelemme pitkäjänteistä linjaamme maahan. Selonteko toteaa, että ”Suomi korostaa tarvetta vastata Venäjän

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

muodostamaan pitkäkestoiseen uhkaan”, ja selonteko toteaa, että ”Suomi edistää kestävä ja oikeudenmukaista rauhaa Ukrainaan” ja ”Suomi tukee Ukrainaa myös mahdollisen rauhan ja tulitauon saavuttamisen jälkeen ja maan länsi-integraatiossa”. Rauhan aikaansaamiseksi tarvitaan painetta Venäjää kohtaan. Sen tulee tarkoittaa Ukrainan pitkäjänteistä tukea ja tiivistä sitomista EU-rakenteisiin. Se tarkoittaa EU-alueen puolustuksen vahvistamista. Se paineen luonti tarkoittaa talouden pakotteita ja paineen luomista Venäjän taloudelle. Näitä kaikkia toimia tarvitaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministerin vastauspuheenvuoro, enintään viisi minuuttia.

15.53 Ulkoministeri Elina Valtonen: Arvoisa puhemies! Kiitos edustajille erittäin hyvästä keskustelusta. — Ensin tästä meidän Euroopan unionin politiikastamme: Kuten tuossa selonteossa todetaan, Euroopan unioni on meidän tärkein arvoyhteisö ja myös poliittinen viitekehys. Siinä ei ole toistettu kaikkea sitä, mitä meidän aikaisemmassa ulko- ja turvallisuuspolitiikan selonteossa on kirjattu, ja kaikki, mikä siinä on, on sinällään voimassa. Toki tässäkin on puhuttu Euroopan unionista, mutta tuon eduskunnan huomioon sen, että Euroopan unionissa valmistellaan juuri paraikaa myös turvallisuusstrategian päivitystä ja siinä tullaan myös ottamaan kantaa transatlanttisen suhteen uusiutumiseen ja haetaan keinoja sen hallintaan. Suomi on tässä työssä tietysti aktiivisesti mukana.

Meillä tosiaan on hallitusohjelmakirjaus ja myös muistaakseni varsinaisessa selonteossa kirjaus määränemistöpäätöksistä koskien ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, että niitä Suomi tukee ja edistää. Niin kuin ollaan nähty, erityisesti pakotteiden osalta on ollut ikävää, että tämä täysi konsensus on estänyt varsinkin nopean edistymisen meille kuitenkin yhteisesti tärkeissä aiheissa koko Euroopan unionin saralla, ja toivon, että tässä kysymyksessä päästään eteenpäin, mutta valitettavasti Euroopan unionissa on useita maita, joille määränemistöpäätökset eivät käy missään kysymyksessä, eivät edes ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksissä.

Sitten käyn näitä eri kysymyksiä läpi:

Edustaja Kalmari kysyi näistä lannoitteista: Suomi ja Ruotsi laativat tammikuussa kirjeen EU:n komissiolle, jossa vaadimme lisää toimia Venäjän sanotaan taloudellisen liikkumavaran suitsimiseksi, ja siinä toimimme erityisesti myös lannoitteet esille, joko niin, että ne kielletään kokonaan, tai ainakin supistetaan niiden määrää, mitä Euroopan unioniin voidaan tuoda. Suomi on ollut aloitteellinen myös siinä, että kaikessa tuonnissa, mitä Euroopan unioniin tulee Venäjältä, sovellettaisiin jonkinlaista tullia — ja tämä myös semmoista mahdollista tulevaisuutta varten, että osin tai kokonaan luovutaan esimerkiksi pakotteista, jos olisi jokin rauhansopimus tai muu. Tämä valitettavasti ei juuri nyt ole näköpiirissä, mutta sen olisi hyvä olla tässä rinnalla kuitenkin takataskussa. Myös nämä yhteydet itärajalle ja kaikki huoltovarmuuskysymykset ovat meille erittäin tärkeitä. Ne ovat osa Suomen laajaa kokonaisturvallisuuden mallia, jota tämäkin hallitus vie laajasti eteenpäin.

Edustaja Immosen ehdotus tästä kaikkia ministeriöitä koskevasta arktisen osaamisen strategiasta on erinomainen. Meillä itse asiassa erityisesti kaupallisessa yhteistyössä mikä tahansa tuote tai palvelu, joka Suomessa tehdään ja testataan, on arktisesti yhteensopiva. Se on todella semmoinen osaamisen ala, jota voidaan edistää todella teknologisissa ja kaupallisissa yhteistyöhankkeissa mutta laajasti myös politiikassa. Me tosiaan edistetään

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

meidän arktisen turvallisuuden edistämistä niin Natossa kuin Euroopan unionissa, ja Suomi yhtenä seitsemästä arktisesta demokraattisesta maasta on tässä varsin aloitteellinen.

Totean vielä sen, että Euroopan unionista on tulossa 17 miljoonaa nyt tässä ihan ensi kädessä näihin itärajan ja Suomenlahden valvontaan ja tilannekuvan muodostamiseen liittyviin kysymyksiin.

Sitten edustaja Tynkkynen kysyi tästä, ollaanko realistisia USA-yhteistyön suhteen: No, kyllä näkisin, että me hyvin realistisia ollaan. Nyt on niin, että kaikkien otsikoiden taustalla kuitenkin meidän yhteistyö, sekä puolustuspoliittinen turvallisuuden saralla että sitten kaupallisesti ja teknologisesti, etenee käytännössä erittäin hyvin.

Kytken tähän kysymykseen myös tämän, kun sekä edustaja Holopainen että edustaja Honkasalo taisivat kysyä tästä datasuvereniteetista ja toisaalta liittyen tähän Pax Silica -sopimukseen: Se ei lisää meidän riippuvuutta. Me pyrimme kaikin mahdollisin tavoin, kuten myös tässä selonteossa todetaan, laajaan riskienhallintaan siis paitsi datan myös erityisesti kriittisten mineraalien ja eri toimitusketjujen osalta ja tämän lisäksi myös kilpailukykyyn, ja tämän Pax Silican osalta Euroopan unioni todennäköisesti on myös etenemässä. Ruotsi solmi jo sopimuksen, ja me tosiaan tässä aivan viime aikoina. Se avaa meikäläisille yrityksille valtavasti mahdollisuuksia, ja totta kai jatkamme kaupankäyntiä Yhdysvaltain kanssa, mutta samalla kiinnitämme huomiota laajasti, maantiedeneutraalisti, siihen, että emme ole riippuvaisia mistään suunnasta.

Sitten liittyen näihin Lähi-idän kysymyksiin, erityisesti tämä Euroopan unionin ja Israelin assosiaatiosopimuksen jäädytys ja siihen liittyvät kaikki toimenpidekysymykset: No, Suomihan suhtautuu näihin avoimesti, ja olemme tämän kertoneet jo viime kesänä, kun Euroopan komissio meidän aloitteesta valmisteli erilaisia toimenpiteitä sille, miten pystymme siinä kohtaa toisaalta saamaan Israelin lopettamaan sotatoimet Gazassa mutta vastaavasti myös panttivangit vapaaksi, ja tämä koskee tietysti Hamasia. No, nyt panttivangit on vapautettu, ja se, mitä tässä välissä on tapahtunut, on se, että tosiaan ensin oli kahden valtion mallin konferenssi New Yorkissa elokuussa, ja Suomi oli julkilausumassa mukana. Tämän jälkeen heti YK:n UNGA-viikon jälkeen Yhdysvallat ja Israel pääsivät tulitaukosopimukseen Hamasin kanssa, ja sen jälkeen, kun Gazassa on ollut tulitauko, Euroopan unionissa on haluttu antaa työrauha ja pidetty nämä toimet irrallaan. Nyt on kuitenkin nähty, että toisaalta tulitaukokin on Gazassa rakoillut, ja varsinkin Israelin toimet sekä Länsirannalla että myös Libanonin osalta herättävät kysymyksiä, olkoonkin, että tässä Libanon-raiteella on nyt myös toiveikkuutta ilmassa sen takia, että neuvotteluyhteys Israelin ja Libanonin hallinnon välillä on avattu, joten haluamme sitä ilman muuta tukea. Esimerkiksi Suomi on ollut ajamassa näille väkivaltaisille siirtokuntalaisille lisää pakotteita, ja nyt toivomme, että se etenee, kun Euroopan unionissa mahdollisesti siihen löytyisi konsensus.

Sitten varjolaivastokysymyksiin, edustaja Eerolalle esimerkiksi: Me ollaan Euroopan unionissa juuri laatimassa tästä laajempaa yhteistyötä kolmansien maiden kanssa, joka koskee erityisesti pienempiä maita, joiden lipun alla usean varjolaivaston alus täällä purjehtii, jotta nämä kolmannet maat osallistuisivat näihin talkoisiin. Nyt viime aikoina paitsi että toki olemme tehneet laajaa poliittista ja oikeuspalveluiden yhteistyötä varjolaivaston kitkemisen suhteen plus tietysti kaikki pakotteet, jotka taustalla ovat, ollaan nähty erittäin aktiivistakin toimintaa Itämerellä kumppanimailta, mukaan lukien Ruotsilta, joka on ottanut haltuun sellaisia aluksia, jotka eivät täytä kriteereitä. Joten uskon, että tämä on erittäin myönteinen kehityssuunta.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Aivan viimeisenä, puhemies, otan kantaa vielä tähän ydinasekysymykseen: Niin kuin hallitus on todennut ja viime viikolla eduskunta tästä keskusteli, Suomen hallitus tuo meidän ydinasepolitiikan pohjoismaiseen linjaan. Muilla Pohjoismailla, jos puhutaan Ruotsista, Tanskasta tai Norjasta, ei ole lainsäädännössä vastaavia rajoitteita ydinaseiden suhteen. Heillä on poliittinen julistus, joka on ikään kuin eduskunnan hyväksymä, ja kun me tässä selonteossa tämä kirjaus tarjotaan, niin meillä on mahdollisuus aivan identtiseen politiikkaan kuin meidän lähimmillä kumppanimailta. [Puhemies koputtaa] Todella mitään laajempaa muutosta meidän ydinasepolitiikkaan ei tältä osin ole tulossa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.02.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.43.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Sieltä edustaja Hoskonen, poissa. — Edustaja Hänninen. [Juha Hänninen: Läsna!] — Läsna.

20.43 **Juha Hänninen kok:** Kunnioitettu puhemies! Valtioneuvoston ajankohtaisselonteko kuvaa maailmaa, jossa turvallisuus ei ole palannut pysyvään vakauteen eikä ole palaamassa. Tämä koskee koko Suomea, mutta se erityisen konkreettisesti koskettaa meitä Pohjois-Suomessa. Pohjoisessa turvallisuus ei ole vain käsite, se on rajaturvallisuutta, arktista toimintaympäristöä ja lisääntyntä sotilaallista kiinnostusta lähialueillamme. Selonteko tekee selväksi sen, minkä pohjoisessa tiedämme: Venäjä on pitkäkestoinen, arvaamaton ja aggressiivinen turvallisuusuhka. Tähän uhkaan on varauduttava pitkäjänteisesti myös tilanteessa, jossa sota Ukrainassa joskus päättyy.

Arvoisa puhemies! Pohjois-Suomen merkitys korostuu entisestään Nato-jäsenyyden myötä. Suomen ja Ruotsin liittyminen Natoon muodostaa yhdessä arktisella alueella uudenlaisen turvallisuuspoliittisen kokonaisuuden. Ruotsin rooli Nato-rakenteissa Pohjois-Suomessa ja pohjoismainen puolustusyhteistyö vahvistavat pelotetta siellä, missä sitä eniten tarvitaan. Tämä ei lisää jännitteitä vaan lisää vakautta. Selonteko on myös selkeä siinä, että turvallisuus ei ole vain sotilaallista. Pohjoisessa huoltovarmuus, liikenteen ja energian rakenteet sekä toimitusketjujen toimivuus ovat kriittisiä koko Suomelle. Pitkät etäisyydet ja vaativa toimintaympäristö tarkoittavat, että varautumisen on oltava ennakoitavaa ja realistista. Tässä suhteessa selonteon laaja turvallisuuskäsitys on aivan oikea.

Arvoisa puhemies! Haluan korostaa selkeästi ja vastuullisesti, että Naton pelotteen tarkoitus on säilyttää rauha. Pelotteen tehtävä on estää sotilaallinen painostus ja pitää hyökkäyksen kynnyksen niin korkeana, että hyökkäystä ei tule eikä synny. Tämä on myös Pohjois-Suomen turvallisuuden kannalta olennainen lähtökohta. Samalla tämä täsmäselonteko osoittaa, että pienelle maalle vahva EU ja tiivis pohjoismainen yhteistyö ovat paras turva. EU:n vahvistuva rooli turvallisuudessa, puolustuksessa ja varautumisessa

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

tukee Natoa ja täydentää sitä. Eurooppalaisten suurempi vastuu omasta turvallisuudestaan on tosiasia, ja Suomen on oltava tässä aktiivinen toimija.

Arvoisa puhemies! Tämä ajankohtainen selonteko antaa realistisen tilannekuvan ja osoittaa suunnan, joka on Suomen kannalta oikea. Pohjoisen näkökulmasta tärkeintä on, että Suomi pysyy johdonmukaisena, vahvistaa liittolaisuutta ja huolehtii siitä, että myös Pohjois-Suomi on kiinteä osa turvallisuusratkaisuja — ei vain maantieteellisesti vaan myös strategisesti. Rauha ja vakaus eivät synny toivomalla, vaan ne syntyvät varautumalla, olemalla valmis ja panostamalla turvallisuuteen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaapa hyvä.

20.48 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Suomen ulkopolitiikan julkilausuttu linja on kansainvälisen oikeuden ja sääntöpohjaisen järjestelmän kunnioittaminen — tätä toistavat usein sekä tasavallan presidentti että ulkoministeri, ja kyllä, minäkin ajattelen, että tämä on juuri se linja, jota pitää noudattaa ilman kaksoisstandardeja. Me kaikki tiedämme, että myös ja varsinkin ulkopolitiikassa sanat ovat tekoja, ja tekojen johdonmukaisuus vahvistaa luottamusta. Jos sanoo, että Suomi sitoutuu kansainväliseen oikeuteen, niin se tarkoittaa, että kansainvälisen oikeuden vastaiset iskut tuomitaan myös silloin, kun asialla on Yhdysvallat. Kansainvälistä oikeutta ei voi noudattaa valikoiden riippuen toimijasta. Yhdysvaltoja koskevat samat säännöt kuin muitakin — ei ole mitään ennalta ehkäisevien iskujen käsitettä, johon Yhdysvalloilla olisi erityisoikeus.

Arvoisa puhemies! Suomalaisten luottamus Yhdysvaltoihin on alkuvuoden kyselyiden mukaan romahtanut. Esimerkiksi Evan tuoreen kyselyn mukaan 73 prosenttia suomalaisista on nyt sitä mieltä, että Yhdysvallat on epävakaa ja arvaamaton. Kaksi vuotta aiemmin näin ajatteli vain 35 prosenttia. Muutos on poikkeuksellisen suuri ja nopea. Suomalaiset näkevät sen, mitä Suomen ulkopolitiittinen johto ei halua edelleenkään julkisesti myöntää ja jota ei tässä selonteon päivityksessäkään aukikirjoiteta. Yhdysvallat on laajentumishaluinen, röyhkeä suurvalta, joka ei kaihda mitään keinoja intressiensä saavuttamiseksi. Trumpin hallintoa kiinnostaa etupäässä omien kauppapoliittisten ja yhdysvaltalaisen suuryhtiöiden intressien maksimointi globaalisti — näin esimerkiksi Grönlannissa, Iranissa, Venezuelassa ja Gazassa. Luonnonvarat halutaan riistää hinnalla millä hyvänsä, ja kahdenkeskiset diilit kiinnostavat ohi sääntöpohjaisen järjestelmän. Yhdysvaltojen tavoitteena on lietsoa eripuraa Euroopan sisällä ja vastustaa avoimesti Eurooppaa. Tämä tulee ilmi lukemalla niitä poliittisia strategioita, joita Yhdysvaltojen hallinnosta on viime aikoina tullut. Kaikki sanotaan julki, ja tätä ideologiaa myös jalkautetaan Euroopassa tukemalla paikallista äärioikeistoa sen pyrkimyksissä nousta valtaan. Hanke epäonnistui Unkarissa, mutta samaa yritetään myös muualla.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan jäsenenä olen ihmetellyt jo pitkään, miksi meidän analyysimme Yhdysvalloista on niin ohutta. Kun kaikki on ollut ennakoitavissa ja nähtävissä jo Trumpin ensimmäisellä kaudella, miten voi olla, että suomalaiset päätöksentekijät eivät ole paneutuneet esimerkiksi Project 2025 -ohjelmaan, jota Trumpin toisella kaudella toimeenpannaan vauhdilla? Entä miten voi olla, että me ikään kuin olemme täysin unohtaneet Trumpin masinoiman Capitolin väkivaltaisen hyökkäyksen loppiaisena 2021? Kaikki oli nähtävissä jo tuolloin, mutta silti vielä vuosi sitten, kun Trump ensimmäisen kerran uhkasi avoimesti YK:n peruskirjan vastaisesti Grönlantia ja

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Tanskaa, meidän ulkopoliittinen johtomme kehotti olla tarttumatta joka sanaan ja ymmärtämään, että Trumpin kohdalla puheet ovat puheita — eivät olleet.

Arvoisa puhemies! Ulkopoliittikan kaksoisstandardit koskevat tietenkin myös Israelia, jota ei tällä hetkellä pidäte enää mikään. Väkivalta Länsirannalla on kiihtynyt äärimmäisyyksiin asti, ja Libanonin miehitys etenee. Etelä-Libanonista on kehittymässä hyvää vauhtia uusi Gaza, kun siviiliväestöä evakuoidaan massoittain ja pommituksissa ei kaihdeta siviilikohteita. Silti sekä EU että Suomen ulkopoliittinen johto lähinnä vaativat passiivissa eskalaation vähentämistä mutta eivät edelleenkään ole valmiita tuomitsemaan Israelin toimia. Auki on jäänyt myös se, mikä Suomen kanta on EU:n ja Israelin välisen assosiaatiosopimuksen jäädyttämiseen. Jossain vaiheessa Suomen kanta tuntui olevan jopa jäädyttämisen vastustaminen, tämä viime kesänä. Tänäankään emme saaneet tähän kysymykseen ulkoministeri Valtoselta vastausta, vaan hän sanoi, että Suomi suhtautuu asiaan avoimesti. Myös suhteessa Israeliin tuntuu, etteivät Suomen ulkopoliittisen johdon kannat seuraa kansalaisten mielipiteen muutosta Euroopassa. Jo yli miljoona eurooppalaista on allekirjoittanut eurooppalaisen kansalaisaloitteen assosiaatiosopimuksen jäädyttämiseksi. Mikä on Suomen vastaus EU:n kansalaisten vaatimuksiin? Entä mikä on se foorumi, jolla Suomi aikoo ilmaista arvopohjaisen realisminsa arvopohjan tai realismin sen paremmin? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho.

20.54 **Johannes Yrttiaho vas:** Arvoisa puhemies! Hallituksen ajankohtaisselonteossa todetaan, että Suomi pitää tärkeänä tiivistä vuoropuhelua ydinasepolitiikasta läheisten liittolaistemme kanssa ja että Suomi on valmis tarkastelemaan uusia yhteistyömuotoja ydinasepolitiikassa. Hallitus jättää kuitenkin kertomatta, mitä nämä ydinasepolitiikan uudet yhteistyömuodot voisivat olla. Minäpä kerron. Kun puolustusministeri Antti Häkkinen jo ydinenergialain lähetekeskustelussa viime viikolla viittasi kaksikäyttöisiin F-35-hävittäjiin, niin ei tarvitse olla ruudinkeksijä ymmärtääkseen, että jatkossa Suomi mahdollisesti osallistuu sotilasliitto Naton niin sanottuun ydinaseiden jakopolitiikkaan. Ennen puolustusministeri Häkkästä vain yksi suomalaispoliitikko on väläyttänyt Suomen mahdollista osallistumista ydinaseiden jakopolitiikkaan, ja se oli pääministeri Sanna Marin vuoden 2022 huhtikuussa, jolloin Suomen Nato-jäsenyysprosessi oli jo alkanut.

Mistä on kysymys? Jos Suomi todellakin tekee päätöksen osallistumisesta Naton ydinaseiden jakopolitiikkaan, se tarkoittaa, että jossakin vaiheessa Suomi muuttaa aiempaa tilaustaan F-35-hävittäjistä ja päättää Britannian tapaan tilata osan koneita, jotka soveltuvat myös ydinaseiden kuljetukseen ja käyttöön eivätkä siis vain konventionaalisten aseiden käyttöön. Britannia teki uuden tilauspäätöksensä viime kesänä ja muutti aikaisempaa tilaustaan. Suomalainen media on tosin pääosin vaiennut Britannian päätöksestä tilata 12 kappaletta myös ydinaseiden kuljetukseen ja käyttöön soveltuvaa hävittäjää. Suomen alkuperäisessä tilauksessa kyse oli F-35A-koneista, jotka eivät ole niin sanottuja kaksikäyttökoneita. Ydinaseiden jakopolitiikkaan osallistuminen tarkoittaisi, että osa tilattavista koneista olisi F-35AS-hävittäjiä, joiden käyttöön myös koulutettaisiin osa suomalaisista hävittäjäalentäjistä. Näinhän on tehty niissä viidessä eurooppalaisessa maassa, joihin Yhdysvallat on sijoittanut taktisia ydinaseitaan, ja Britanniasta on siis tulossa kuudes eurooppalainen maa, joka näin tekee. Kyse on siis Yhdysvaltain taktisista ydinaseista, joiden kuljetus ja käyttö tapahtuu näiden maiden omilla

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

amerikkalaisvalmisteisilla hävittäjillä ja tehtävään erikseen koulutettujen näiden maiden omien hävittäjäalentäjien voimin.

Meidän olisi hyvä kuulla täällä eduskunnassa erityisesti puolustusministeri Häkkäselältä, joka siis valitettavasti ei ole täällä paikalla, suunnitteleeko myös Suomen hallitus ydinaseiden kuljetukseen ja käyttöön soveltuvien hävittäjien hankkimista ja aikooko Suomi kouluttaa osan suomalaisista hävittäjäalentäjistä ydinaseiden kuljetukseen ja käyttöön. Kysyin ulkoministeri Valtoselta tätä aiemmassa keskustelussa, mutta hän ei vastannut. Myös SDP:n puheenjohtaja, edustaja Antti Lindtman on useampaan kertaan viitannut kaksikäyttöisiin hävittäjiin ja pohtinut myöskin sitä, missä järjestyksessä tällaisten koneiden hankintaa koskeva päätös voisi Suomessa syntyä. Olisi tärkeää kuulla myös todennäköisen tulevan pääministerin, edustaja Lindtmanin kanta, mitä mieltä hän on Suomen osallistumisesta Naton ydinaseiden jakopolitiikkaan ja mahdollisten kaksikäyttöhävittäjien hankintaan, johon puolueen edellinen puheenjohtaja ollessaan pääministerinä viittasi jo vuonna 22.

Puhemies! Hallitus sanoo ajankohtaiselonteossaan, että Suomi ei aio sijoittaa alueelleen ydinaseita rauhanaikana. Selvällä suomen kielellä hallituksen ilmoitus tarkoittaa sitä, että Suomi sallii ydinaseiden sijoittamisen Suomen alueelle sodan aikana ja ilmeisesti myös olosuhteissa, joita voi luonnehtia ei-rauhantilaksi mutta ei vielä sodaksi. Lainsäädännössä on nykyisin runsaasti termejä, joilla kuvataan erilaisia kriisitilanteita, poikkeustilaa, puolustustilaa, hybridiuhkia, alueloukkauksia, aseellista hyökkäystä tai sotaa tai näiden uhkaa tai jälkitilaa. Tämä ydinasekiellon rajaaminen rauhanaikaan jättää tarkoituksella täsmentämättä koko tämän rajankäynnin sodan ja rauhan välillä.

Puhemies! Kun eduskunta kävi lähetekeskustelun ydinasekiellon poistamisesta nykyisestä ydinenergialaista viime viikolla, pidin tärkeänä, että lainmuutosta nyt vastustavat sosiaalidemokraatit ja vihreät ilmoittaisivat, ovatko he valmiita ensi vuoden eduskuntavaalien jälkeen palauttamaan takaisin lakiin siellä nyt olevat rajoitukset ydinaseille, jos ne siis nyt kumotaan. Sama koskee tietenkin myös omaa puoluetani vasemmistoliittoa. Jos puolueet eivät nyt ole valmiit sitoutumaan ydinaserajoitteiden palauttamiseen, osoittaako se täällä pidettyjen ydinaseita vastustavien puheiden olevan vain sanahelinää?

Puhemies! Ydinaseet ovat Suomen kohtalonkysymys, eikä keskustelu niistä saisi olla mikään vaalitaktinen väline ainakaan. Puolueiden olisi rehellisesti asetettava kysymys kansanvallan testiin tulevissa eduskuntavaaleissa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vornanen poissa, edustaja Antikainen poissa, edustaja Seppänen poissa. — Edustaja Immonen paikalla, tervetuloa.

21.00 Tomi Immonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Aluksi haluan kiittää ulkoministeriä hyvin laaditusta ajankohtaiselonteosta, joka kuvaa kokonaisuutena osuvasti turvallisuustilannettamme. Kuten on huomattu, turvallisuus ei ole pysyvä vakio, vaan jo parissa kuukaudessa voi tapahtua merkittäviä muutoksia, joiden tapahtumaketjuja parhaatkaan asiantuntijat tai selonteot eivät kykene ennustamaan. Tämä selonteko kuvaa osuvasti nyt Suomen roolia turvallisuuden tuottajana Natossa sekä Suomen erityislaatuista asemaa liittouman itäisenä ja pohjoisena rajavaltiona.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Suomella on jo pitkä matka takanaan osana Euroopan unionia ja sen tuomaa turvallisuusverkostoa. Suomi on ottanut nopeasti paikkansa myös osana Nato-perhettä. Tässä selonteossa huomioidaan myös Suomelle luonnollisen yhteistyön muoto eli pohjoismainen yhteistyö. Myös toinen Suomelle oleellinen ja jatkuvasti merkitystään kasvattava teema, arktinen turvallisuus, huomioidaan selonteossa, mutta vain yhden kappaleen verran. Selonteossa painottuvat luonnollisesti maailmanpoliittisesti pinnalla olevat tapahtumat, kuten Ukrainan sota ja Lähi-idän tilanne. Kuitenkin ottaen huomioon Suomen erityislaatuinen asema Naton liittouman ja Euroopan unionin itäisenä rajamaana täällä pohjoisessa myös arktisen turvallisuuden tulisi yhtä lailla näkyä selonteossa sitä vastaavalla painoarvolla. Otan siihen liittyen esiin muutamia näkökulmia:

Me suomalaiset käytämme mielellämme Suomesta ilmaisia ”kokoaan suurempi”. Arktisen alueen turvallisuudesta puhuttaessa tämä sanonta varmaan pitää paikkansa. Suomen osaaminen arktisella alueella saakin kansainvälistä tunnustusta.

Tässä ajankohtaisselonteossa viitataan arktisen alueen osalta viime marraskuussa laadittuun asiakirjaan ”Ulkoministerin linjaus — Suomen arktinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka”. Siinä todetaan osuvasti: ”Uudessa kansainvälisessä kilpailutilanteessa joudumme vastaamaan sekä taloudellisten että sotilaallisten jännitteiden kasvuun. Emme voi enää ajatella, että arktinen alue olisi erikoisasemassa, kansainvälisten turvallisuuspoliittisten jännitteiden ulkopuolella.” Tähän toteamukseen on helppo yhtyä. Edellä lukemani lauseet kirjoitettiin marraskuussa, ja jo pari kuukautta myöhemmin otsikoihin nousee Grönlanti. Presidentti Trumpin puheet liittyen Grönlantiin olivatkin selkeä esimerkki siitä, että jännitteet ja suurvaltojen intressit alueella ovat vahvasti kasvamassa. Kilpajuoksu arktiselle alueelle tuo mukanaan uusia toimijoita ja uudenlaisia haasteita mutta avaa myös uusia mahdollisuuksia Suomen kaltaiselle arktiselle osaajalle.

EU-komissio ilmoitti aloittavansa myös arktisen alueen politiikkansa tarkastelun. Mielestäni Suomessa tulisi toimia nyt samoin. Valtioneuvoston tulisi laatia kaikkia ministeriöitä koskeva ja yhteistyössä laadittu strategia, joka esittelee myös konkreettisia keinoja, joilla Suomen etuja maailmalla voidaan edistää arktiseen alueeseen liittyen. Tässä selonteossa mainitaan, että arktinen alue ja siihen liittyvä osaaminen ovat Suomelle mahdollisuuksia. Näitä ylimalkaisesti kuvattuja mahdollisuuksia toivoisin näkeväni konkreettisina esimerkkeinä. Milloin olisi ajankohtaista, että ulkoministeriö kokoaisi yhteen ainakin puolustusministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön ja ne laatisivat yhdessä Suomelle ministeriöiden rajat ylittävän strategian, joka purkaa konkreettisiksi tavoitteiksi ja hankkeiksi sen korkealle arvostetun niin sanotun suomalaisen arktisen osaamisen? Olisiko nyt aika purkaa nuo ylevät ilmaisut arktisesta osaamisestamme kiloiksi ja kappaleiksi ja kuvata Suomen osaaminen tuotteina, joita Suomi haluaa edistää kaikilla kansainvälisillä foorumeilla teollisuuden hankkeissa, yrityksissä ja myös poliittisissa organisaatioissa? Siksi tälle työlle olisi tilausta, että me kaikki vaikuttaisimme samojen tavoitteiden edistämiseksi omissa työtehtävissämme.

Arvoisa puhemies! Ajankohtaisselonteko on aina aikansa tuote. Se elää vain lyhyen hetken. Nykyiset nopeat muutokset ulko- ja turvallisuuspoliittisessa toimintaympäristössä ovat osoittaneet sen, että vain jatkuva arvaamattomuus ja suurvaltojen välinen kilpailu ovat keskeisiä ja pysyviä ominaisuuksia nykyisessä turvallisuusympäristössä. Pienet maat uhkaavat jäädä jalkoihin. Siksi Suomen tulee tämän myllerryksen keskellä olla sisäisesti entistäkin yhtenäisempi ja keskittynyt omiin vahvuksiinsa. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

21.05 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä illan aikana on monta puheenvuoroa ollut siitä, kuinka ennalta arvaamaton tämä maailma tänä päivänä on. Suurvaltaitselkyys on vallannut alaa erittäin paljon viime kuukausina ja vuosina, ja sen näkee, kun katselee tuonne eri puolille maailmaa, mitä kaikkea se tuo tullessaan. Sen vuoksi meidän pitää yrittää löytää siihen vastauksia.

Minä sanoisin, että nämä kaksi meille erittäin tärkeitä kokonaisuutta liittyvät siihen, että Euroopan unioni ja Pohjoismaat ovat niitä alueita, joitten kanssa meidän pitää syventää työtä. EU on joka tapauksessa tämmöinen vakauden ja turvallisuuden yhteistyöorgaani, ja tässä erittäin tempoilevassa maailmanpoliittisessa tilanteessa me tarvitsemme tämmöisiä kumppaneita. Tässä mielessä EU:n päätöksenteon vahvistamisen, jota ministeri Valtonenkin hyvin tässä kuvasi, on meille oltava keskiössä. Me tarvitsemme nopeaa ja tehokkaampaa päätöksentekoa. Sen ovat osoittaneet Ukrainan sotaan liittyvät kysymykset. Tämä suuri yksimielisyysvaatimus ulko- ja turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä jarruttaa meidän päätöksentekoa ja samalla myöskin meidän vaikutusvaltaa niissä tilanteissa. Meillä on sisäisiä haasteita sen osalta, niin kuin tämä selonteko hyvin tässä kuvaa. Sitten kriisin keskellä me pystymme tekemään ratkaisuja EU-tasolla, mutta siltikin ne vievät aina kauan aikaa, ja tässä mielessä on helppo tukea sitä tavoitetta, että me tätä määräenemmistö-päätöksentekoa ulko- ja turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä viemme EU:ssa voimakkaasti eteenpäin. Pohjoismaisella tasolla kyllä näillä lähi-Pohjoismailla, niin kuin tässä selonteossa tuodaan hyvin esiin, on entistä suurempi merkitys, ja kun ollaan täällä pohjoisella pallonpuoliskolla ja arktisella alueella lähellä, niin siinä korostuu vielä erityisen paljon se kysymys. Grönlanti-kysymystä ei voi jättää taka-alalle, ja sen luonnollisesti Pohjoismaita täytyy yhdistää, ja meidän täytyy olla Tanskan tukena tässä kysymyksessä.

Arvoisa rouva puhemies! Sitten on tämä ydinasekysymys, joka täällä selonteossa mainitaan, jos sijoittaa ydinaseita rauhanaikana alueelleen. Tässä kun tätä ydinasekysymystä on käsitelty monessa yhteydessä tätä ennen, on käsitelty Nato-prosessin aikana, kun Natoon haettiin, DCA-sopimuksen tekemisen yhteydessä — aiemmissa selonteoissa tämä ei ole noussut esille — ja nyt viime aikoina on sitten noussut, että pitää lainsäädännöstä poistaa nämä rajoitteet, niin näissä prosesseissa tämän viimeisen parin vuoden aikana, kolmen vuoden aikana, ne eivät ole olleet esteenä. Tässä mielessä voi kysyä, miksi ne eivät nousseet sillä tavalla esiin kuin pitäisi olla. Ydinase ja sen sijoittaminen ja kuljettaminen, liikuttelu, on niin valtava kysymys kaiken kaikkiaan, että se vaatii lainsäädäntöä. Voi sanoa, että meillä on täällä salissa pienemmistäkin asioista päätetty ja sille lainsäädännölle rajoja tehty, ja ydinaseet ovat sellainen asia, jossa nimenomaan lainsäädäntöä tarvitaan. Voi kysyä, pitääkö sitten ruveta miettimään DCA-sopimuksen avaamista tältä osin, niin kuin Tanskan ja Norjan osalta on siellä mainittu ydinaseitten osalta. Me joudumme tätä asiaa katsomaan, ja itse näen erittäin tärkeänä, että ydinaseista olisi selkeitä lainsäädännöllisiä rajoitteita ja se nähtäisiin täällä niin isoksi kysymykseksi, että me pystyttäisiin se tekemään yhdessä.

Arvoisa rouva puhemies! Näen huolestuttavana semmoisen kehityksen, että ulko- ja turvallisuuspolitiikassa meille alkaa syntyä tämmöisiä railoja, jotka eivät ole hyviä. Pitäisi pyrkiä koko ajan siihen tilanteeseen, että ne kysymykset ratkotaan yhdessä, ja mihin sitten päädytäänkin aina, niin päätettäisiin se yhdessä. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo poissa, edustaja Skinnari poissa. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina, tervetuloa. [Anna-Kristiina Mikkonen: Kiitos!]

21.10 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Valtioneuvoston ajankohtaissselonteko ulko- ja turvallisuusympäristön muutoksesta on tärkeä ja selkeä selonteko, täydennys muuttuneen turvallisuusympäristön tilasta. Valta, voima ja kilpailu sekä mureneva sääntöpohjainen kansainvälinen järjestelmä — miten varautua tähän ennakoimattomaan maailman jatkuvaan muutokseen? On syytä kiinnittää erityistä huomiota riskienhallintaan, varautumiseen, kilpailukykyyn sekä kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän vaalimiseen ja vahvistamiseen.

Euroopan vastuu omasta maanosastaan vain korostuu entisestään. Onhan EU Suomen tärkein arvo- ja turvallisuusyhteisö. Myös Natoa on kehitettävä entistä eurooppalaisemmaksi. Suomen kannalta oleellista on myös muistaa se, että Suomen itäraja ei ole vain Suomen vaan EU:n ja Naton itäraja myös.

Globaalin politiikan muutokset ja geostrateginen kilpailu heijastuvat voimakkaasti talouteen. Monenvälistä järjestelmää haastaa joidenkin turvautuminen yksipuolisiin toimiin. Uhka kauppasodasta tulleineen on aidosti läsnä. Teknologinen kilpailu kovenee. Kriittiset raaka-aineet sekä teknologiat vaikuttavat aiempaa selvemmin globaaliin vaikutusvaltaan, kilpailukykyyn, strategiseen asemaan sekä turvallisuusintressien suojaamiseen. Suuri keskinäisriippuvuus tekee kokonaisia kansakuntia haavoittuvaksi, ja toisaalta protektionismi nostaa päätään. Kansalaisten pitäminen mukana talouden ja teknologian murroksessa on myös osaltaan turvallisuuskysymys.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa johdetaan arvopohjaisella realismilla. Niin diplomatialla kuin tiedustelulla on entistä suurempi painoarvo ja merkitys yhtenäisen tilannekuvan ja ennakoivan ulko- ja turvallisuuspolitiikan kannalta. Aikaamme leimaavat geopoliittinen epävakaus, hybridiuhat ja yhteiskuntiemme lisääntyvä haavoittuvuus. Suomeen kohdistuu vaikuttamista ja ilmatilaloukkauksia, ja varjolaivasto seilaa Itämerellä. Laaja-alaista vaikuttamista, kriittisen infrastruktuurin kyber-, hybridi- ja sabotaaasitoimia, on jo havaittu laajalti Euroopassa.

Arvoisa puhemies! Poliittisen tuen lisäksi Ukraina tarvitsee sotilaallista, taloudellista, humanitääristä sekä materiaalista tukea. Tuen jatkaminen Ukrainalle on tärkeää, kuten myös pakotteiden jatkaminen Venäjälle. Suomi on ollut mukana perustamassa hyökkäysrikosta käsittelevää erityistuomioistuinta sekä Euroopan neuvoston yhteyteen yleissopimuksella perustettavaa Ukrainan kansainvälistä vaadekomissiota osana prosessia, jossa perustetaan kansainvälinen korvausmekanismi Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamien vahinkojen ja korvausvaatimusten käsittelyyn yhteistyössä Ukrainan kanssa. Kansainvälisen korvausmekanismin on tarkoitus koostua kolmesta osasta: ensimmäinen osa on hyökkäyssodan aiheuttamia vahinkoja koskevia korvausvaatimuksia tallettava vahinkorekisteri, toinen osa korvausvaatimuksia arvioiva ja niistä päättävä vaadekomissio, ja kolmas osa olisi rahasto, josta taas korvaukset maksetaan. Vaadekomission perustamisen myötä Euroopan neuvoston yhteydessä toimiva Ukrainan vahinkorekisteri ja sen toiminnot sulautetaan vaadekomissioon. Ukrainan kestävä rauha tarvitsee myös jatkuvaa pitkäkestoista panostusta pelotteeseen. Suomi hyödyntää omassa varautumisessaan Ukrainan oppeja yhteiskunnan kriisinkestävyydelle.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Arvoisa puhemies! Transatlanttisessa toimintaympäristössä ennakoimattomuus, Amerikka ensin -lähestymistapa, halu puuttua muiden, jopa Euroopan valtioiden, sisäpolitiikkaan sekä aiempaa suurempi valmius sotilaalliseen voimankäyttöön ovat luoneet ennennäkemättömän jännitteen kansainväliseen toimintaan. Tuntuu uskomattomalta, että vielä muutama kuukausi sitten pohjoismaisessa yhteistyössä oletimme suurimman kysymyksen olevan Grönlannin kaltaisten itsehallintoalueiden edustusosoikeus Pohjoismaiden neuvostossa. Evan vastajulkaistun tutkimuksen mukaan suomalaiset haluavat ulkopoliitikassa nykyistä enemmän yhteistyötä Pohjoismaiden ja Baltian kanssa. Kaksi kolmesta suomalaisesta on sitä mieltä, että yhteistyön Pohjoismaiden kanssa tulisi painottua Suomen ulkopoliitikassa nykyistä enemmän. On panostettava liittolaisuuksiin ja erilaisiin kumppanuuksiin, jotka täydentävät toisiaan. Pohjoismaat ovat aiempaa selvemmin Suomen kaikkein läheisimpiä yhteistyökumppaneita. Pohjoismainen yhteistyö on tiivistynyt merkittävästi, ja siihen suhtaudutaan prioriteettina kaikissa Pohjoismaissa. Yhteistyön edistymistä on nähty muun muassa puolustuksen, kokonaisturvallisuuden, liikenteen, infrastruktuurin sekä arktisen alueen osalta. Yhä useammat valtiot ovat havahtuneet arktisen alueen merkitykseen ja halunneet lisätä läsnäoloaan siellä. Arktinen alue liittyy erottamattomasti niin Euroopan turvallisuuteen kuin transatlanttisen alueen yhtenäisyyteen.

Arvoisa puhemies! Viimeaikaiset ei-toivotut kehityskulut korostavat entisestään pohjoismaisen ja eurooppalaisen yhteistyön merkitystä. Tarvitsemme luotettavia, vakaita kumppaneita. Ylipäätään tarvitsemme tiiviimpää yhteistyötä varautumiseen, puolustukseen, huoltovarmuuteen, kriittiseen infraan sekä henkiseen kriisinkestävytyteen liittyen. Suomi toimii osaltaan suunnannäyttäjänä Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajanaan ohjelmallaan Pohjoismainen kokonaisturvallisuus, joka painottaa tiiviimpää pohjoismaista yhteistyötä varautumiseen, puolustukseen, terveysturvallisuuteen, huoltovarmuuteen, kriittiseen infraan, henkiseen kriisinkestävytyteen, demokratiaan ja luottamukseen. Tavoitteena on entistä koordinoitumpi ja kriisinkestävämpi Pohjola, jolla on paremmat valmiudet vastata tulevaisuuden haasteisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen poissa. — Edustaja Mikkonen, Krista, olkaa hyvä.

21.17 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Tämä ajankohtaisselonteko ulko- ja turvallisuuspolitiikasta täydentää sitä ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa, jonka hyväksyimme tässä salissa vain kaksi vuotta sitten. Se kertoo hyvin siitä, kuinka maailma todellakin on nopeassa muutoksessa. Siitä kertoo myös se, kuinka tässä 24-sivuisessa selonteossa sanat ”muutos” ja ”muuttuminen” esiintyvät 24 kertaa, siis jokaisella sivulla, ja lisäksi sen päälle puhutaan ”murroksesta” kahdeksan kertaa. Valitettavasti ei ole näkyvissä, että tämä muutos ja murros hellittäisi. Päinvastoin toimintaympäristön epävarmuudet jatkuvat myös tulevaisuudessa.

Selontekoon on nostettu Euroopan turvallisuustilanteeseen vaikuttavat Venäjän pitkäkestoinen uhka, Ukraina Euroopan turvallisuuden avainkysymyksenä ja sota Iranissa. Näiden lisäksi myös Palestiinan tuhoaminen, pommitukset Etelä-Libanonissa, sodat Sudanissa ja Syyriassa sekä lukuisat muut sodat ja konfliktit ympäri maailmaa heijastuvat kaikki niin Eurooppaan kuin kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän toimivuuteen.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Maailmanlaajuinen turvallisuus- ja demokratiatilanne on heikentymässä. Nykyhetkessä on monia historiasta tuttuja huolestuttavia kehityskulkuja: demokratian rapautumista, autoritäärisyyden vahvistumista ja sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän murenemistä.

Erityisesti suurvaltojen, kuten Kiinan ja Yhdysvaltojen, toiminta haastaa liberaalia demokratiaa ja kansainvälisiä sopimuksia. Aiemmin luotettavana ja vakaana kumppanina pidetty Yhdysvallat ei enää ole sitä. Sen sijaan olemme tilanteessa, että aamuisin herätessä saa jännittää, mitä Yhdysvaltojen presidentti on sanonut tai tehnyt meidän yön aikana ja kuinka tämä heijastuu koko maailmanpolitiikkaan ja turvallisuuteen. Ei olekaan ihme, että kyselyissä suomalaiset luottavat yhä vähemmän Yhdysvaltoihin, kun taas ulkopoliittisen johdon luotto on edelleen yllättävänkin vahvaa.

Euroopan ja EU:n rooli korostuu tilanteessa, jossa Yhdysvallat on muuttunut epävarmemmaksi liittolaiseksi. Tarvitaan Euroopan vahvempaa puolustuksellista itsenäisyyttä ja tiiviimpää keskinäistä yhteistyötä. Tässä Suomen tulee olla aktiivinen.

Arvoisa puhemies! Sotilaalliset turvallisuusuhat ovat palanneet politiikan areenalle aivan eri tavalla kuin ennen. Samalla myös ei-sotilaalliset turvallisuusuhat, kuten ilmastokriisi ja luontokato, käyvät koko ajan konkreettisemmiksi. Meidän pitää pystyä torjumaan kaikkia näitä uhkia samanaikaisesti. Globaaleita kriisejä, ovat ne sitten sotilaallisia kriisejä tai ekokriisejä, torjutaan parhaiten yhteistyöllä. Siksi kansainvälisen sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen ja monenkeskeisen yhteistyön vahvistaminen on äärimmäisen tärkeää. Helppoa se ei ole tässä ajassa, mutta pienelle maalle se on paras turva, ja siksi Suomen tulee sitä aktiivisesti edistää. Samanaikaisesti on tärkeää vahvistaa niin eurooppalaista kuin pohjoismaista yhteistyötä.

Pohjoismaisen yhteistyön entistä suurempi merkitys on nostettu selontekoon. Samanaikaisesti hallitus on kuitenkin suhtautunut varsin nuivasti Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston työn pohjana olevan Helsingin sopimuksen uudistamiseen. Tämä ihmetyttää. Tuota sopimusta on viimeksi muutettu 1995, eikä se enää vastaa tämän päivän toimintaympäristöön.

Selonteossa esitetään poliittinen sitoumus, ettei Suomi aio sijoittaa alueelleen ydinaseita rauhan aikana ja ettei Suomesta tule ydinasevaltiota. Vihreille tämä poliittinen sitoumus ei ole riittävä, sillä poliittinen sitoumus on aivan liian helppo muuttaa kulloisenkin hallituksen tahdon mukaan. Ydinaseiden maahantuomisen, valmistamisen ja hallussapidon osalta rajoitusten tulee säilyä edelleen lain tasolla.

Lopuksi haluan vielä painottaa sitä, miten sotarikokset ja rikokset ihmisyyttä vastaan kaikkialla maailmassa — Ukrainassa, Gazassa, Iranissa, Sudanissa — tulee tutkia ja niihin syyllistyneet tulee saattaa vastuuseen. Tulkintoja odottaessa kansainvälisen yhteisön on luotava riittävää painetta vääryyksien lopettamiseksi. Tämä on meidän sukupolvemme aika kantaa vastuuta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vikman.

21.22 **Sofia Vikman kok:** Arvoisa rouva puhemies! Venäjän aggressiivinen ja imperialistinen toiminta on edelleen vakavin ja merkittävin turvallisuusuhka Suomelle. Venäjä pyrkii suurvalta-asemansa ja etupiirinsä palauttamiseen sekä alueensa laajentamiseen. Se muodostaa pitkäkestoisen uhan Suomelle ja koko euroatlanttiselle tulevaisuudelle. Venäjän laaja-alainen vaikuttaminen on jo lisääntynyt Euroopassa, ja

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

valtioneuvoston tuore ulko- ja turvallisuuspoliittinen ajankohtaiselonteko tunnistaa tämän vihamielisen toiminnan ilmiön.

Ajankohtaiselonteko myös selkeästi viestii sen, että Suomen toimintaympäristön epävarmuudet jatkuvat mutta Suomi on varautunut hyvin. Tärkeintä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on pitää Suomi ja suomalaiset turvassa.

On tietysti tärkeää, että toimintamme on johdonmukaista, mutta samalla asioita on osattava laittaa Suomen kannalta tärkeysjärjestykseen. Tässä keskustelussa on noussut esiin esimerkiksi Lähi-idän tilanne, ja aivan aiheellisestikin. Sota Iranissa koskettaa Euroopan turvallisuutta. Lähi-idän tilanne on siirtänyt maailman huomiota pois Ukrainan puolustustaistelulta Venäjää vastaan, tuonut Venäjälle taloudellista hyötyä öljyn hinnan nousun myötä, sitonut liittolaistemme voimavaroja ja uhannut heikentää panostuksia Venäjän muodostamaan pitkäkestoiseen uhkaan vastaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Suomi työskentelee aktiivisesti vahvistaakseen omaa puolustustaan ja rakentaakseen vahvempaa Euroopan unionia ja eurooppalaisempaa Natoa. Vahvempaa turvallisuutta luodaan entistä vahvemman varautumisen kautta.

Arvoisa puhemies! Täytyy vielä tarttua väitteisiin, joita tässä keskustelussa vasemmalta laidalta on esitetty: Toisin kuin vasemmalta on väitetty, me emme ole poistamassa laista kaikkia ydinaseita koskevia rajoituksia. Nyt esitetyn lakimuutoksen jälkeenkin ydinräjähteet pysyvät Suomessa kiellettyinä kaikissa tilanteissa, jotka eivät liity Suomen sotilaalliseen puolustukseen, Naton yhteiseen puolustukseen tai puolustusyhteistyöhön. Lisäksi ajankohtaiselontekoon on kirjattu, ettei Suomi aio sijoittaa alueelleen ydinaseita rauhan aikana. Etulinjamaana me tarvitsemme kuitenkin kaiken saatavilla olevan suojan sotilaallista painostusta vastaan. Senhän vuoksi me myös Natoon liityimme, ja ydinasepelote on Naton viimekätinen pelote, ja sitä tuemme täysimääräisesti, jotta kukaan ei voi meitä sotilaallisesti painostaa ja jotta Suomi pysyy jatkossakin rauhan ja vakauden maana.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

21.25 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on käyty erittäin hyvää, tärkeää keskustelua tällaisena aikana, kun voi sanoa, että geopoliittiset ja Euroopan turvallisuuspoliittiset mannerlaatat ovat tietynlaisessa liikkeessä. Kiitos siis kollegoille yli puoluerajojen ja yli hallitus—oppositio-rajan, ja ennen kaikkea kiitos maan hallitukselle siitä, että tämä ajankohtaiselonteko ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksesta on tuotu eduskuntaan, jotta tätä keskustelua on meillä mahdollisuus käydä.

Kun nyt tosiaan ollaan lähetekeskustelussa, niin kannatan tätä puhemiesneuvoston esitystä, ja puolustusvaliokunnan puolesta vakuutan, että tulemme ulkoasiainvaliokunnalle lausunnon toimittamaan toivotussa aikataulussa, niin että ulkoasiainvaliokunta pääsee sitten mietintönsä tästä laatimaan ja eduskunta voi sitten yhdessä keskustelua edelleen jatkaa.

Tosiaan, arvoisa rouva puhemies, on tärkeää, että selonteko tunnistaa toisaalta ne juuri tässä hetkessä olevat haasteet mutta myös ne isommat kehityskulut, jotka tulevat vaikuttamaan Suomen turvallisuuteen ja ulko- ja turvallisuuspolitiikkamme keskeisimpiin tavoitteisiin pitää Suomi konfliktien ulkopuolella ja pitää suomalaiset turvassa kaikissa tilanteissa, niin keskipitkällä kuin pitkällä aikavälillä. Suuria muutoksiahan Suomi ei omaan linjaansa joudu tekemään, koska ulkopoliitiikkamme ja myös

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

puolustuspolitiikkamme ovat olleet vakaalla pohjalla aiemminkin, mutta on selvää, että esimerkiksi tämän päivän keskusteluissa esillä ollut vaikkapa ydinasepolitiikan muutos Suomen on tehtävä. Olemme nyt olleet kolme vuotta puolustusliiton jäseniä ja oppineet sen, että samalla kun tietysti Naton yhteisen ydinasepolitiikan tuoma turva on totta kai maksimaalisesti Suomen turvana, niin voimme omalla toiminnallamme vahvistaa tuota turvaa. Silloin siis sillä, mitä päätämme esimerkiksi oman ydinenergialakimme osalta, voimme vahvistaa omaa turvallisuuttamme vahvistaessamme koko liittokunnan mahdollisuuksia toteuttaa vaikuttavaa ydinasepolitiikkaa ja sen luomaa pelotetta ja siten sen tuomaa turvaa niin Suomelle kuin koko maanosalle ja tälle Pohjois-Atlantin alueelle. Näin ollen puolustusvaliokunta samanaikaisesti siis laatii tuota mietintöä ydinenergiain muutoksesta, ja näin tämä selonteko ja tämä hallituksen esitys toinen toistaan tukien maksimoivat Suomen viimekätistä turvaa, jonka liittokunnassa yhdessä toimimalla voimme saada.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 74/2026 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Rantanen esittelee. Olkaa hyvä.

Keskustelu

16.03 Sisäministeri Mari Rantanen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen kotoutumispolitiikan lähtökohta on selkeä. Kotoutuminen perustuu kielen oppimiseen, työntekoon sekä suomalaisen yhteiskuntaan perehtymiseen ja sen sääntöjen noudattamiseen.

Lakiesityksellä selkeytetään kotoutumisen tavoitteita ja vahvistetaan maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisestaan. Painopistettä siirretään tulijan oikeuksia painottavasta järjestelmästä tulijan velvollisuuksia ja omaa vastuuta painottavaan järjestelmään.

Tulijan vastuuta ja velvollisuuksia lisättäisiin läpileikkaavasti muun muassa siten, että maahanmuuttajalla olisi velvollisuus edistää kotoutumistaan ja työllistymistään ja hänen olisi hakeuduttava ja osallistuttava kotoutumislaisissa tarkoitettuihin palveluihin. Kotoutumislakiin lisättäisiin velvollisuus osallistua osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin. Kansainvälistä suojelua saaville laadittaisiin jatkossa

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

kotoutumissuunnitelma, jossa pitäisi myös sopia alkuvaiheen kotoutumispalveluihin osallistumisesta. Muutosten tavoitteena olisi lisätä kotoutumisen velvoittavuutta sekä entisestään nopeuttaa kotoutumisprosessin alkuvaihetta ja ohjautumista kotoutumista edistäviin palveluihin.

Jos maahanmuuttaja ei esimerkiksi noudata suunnitelmaansa ja osallistu sovittuun koulutukseen, voidaan työttömyysetuutta rajoittaa tai toimeentulotukea alentaa. Maahanmuuttajan velvollisuuksien laiminlyöminen seurauksesta etuuksiin säädetään niitä koskevassa lainsäädännössä.

Perustavanlaatuinen muutos on se, että kun nykyään kotoutumisen edistämisellä tarkoitetaan muun muassa maahanmuuttajan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämisen tukemista ja yhteiskunnan vastaanottavuuden edistämistä, jatkossa kotoutumisen edistäminen tarkoittaisi muun muassa kielitaidon, työelämävalmiuksien sekä muun työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavan osaamisen tukemista.

Kotoutumiskoulutuksen rahoitus siirtyisi nykyisen kolmen kanavan sijasta yhteen kanavaan. Tämä perustuu hallitusohjelmaan. Työnhakijoina olevien kotoutuja-asiakkaiden kotoutumiskoulutuksen ja lukutaitokoulutuksen järjestämisvastuu olisi jatkossa kuntien työvoimaviranomaisilla, jotka järjestäisivät koulutuksia työvoimakoulutuksena. Tälläkin on tarkoitus tukea nimenomaan työllisyyttä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toimiva vapaan sivistystyön, kotoutumiskoulutuksen ja lukutaitokoulutuksen ohjaus- ja valtiosuusjärjestelmä purettaisiin lukuun ottamatta viittomakieliseen kotoutumiskoulutukseen kohdistuvaa rahoitusta. Kotoutumiskoulutuksen osalta rahoitus poistettaisiin, ja lukutaitokoulutuksen osalta rahoitus siirrettäisiin valtiovarainministeriöön osaksi työvoimapalveluiden rahoitusta kuntien peruspalveluiden valtiosuuteen.

Vaikka vapaan sivistystyön oppilaitokset eivät jatkossa saisi suoraa valtion rahoitusta kotoutumis- tai lukutaitokoulutusten toteuttamiseen, ne voisivat jatkossa toteuttaa koulutuksia joko kunnan omana oppilaitoksena tai osallistumalla työvoimaviranomaisen tekemään kilpailutukseen. Lisäksi vapaan sivistystyön toimijoille myönnettäisiin määräaikaista siirtymäajan rahoitusta kahden vuoden ajaksi.

Tällä esityksellä toteutettaisiin kotoutumisen edistämisen rahoitukseen päätettyjä säästöjä yhteensä noin 47 miljoonaa. Säästöt perustuvat ensinnäkin hallitusohjelmaan, jonka mukaisesti kotoutumiskoulutukseen kohdistuu 15 miljoonan euron säästöt. Lisäksi esityksessä toteutetaan syksyllä 25 budjettiriihessä päätetty 30 miljoonan euron säästö sekä keväällä 24 julkisen talouden suunnitelmassa sovittu 1,8 miljoonan euron säästö. Säästöt toteutettaisiin purkamalla kotoutumiskoulutuksen valtion päällekkäistä rahoitusta. Lisäksi alennettaisiin kunnille ja hyvinvointialueille maksettavan laskennallisen korvauksen tasoa, tehtäisiin norminpurkua, vähennettäisiin kunnan tehtäviä ja tehtäisiin muutoksia kotoutumislain mukaisten kustannusten korvaamiseen.

Hallitus on tehnyt jo aiemmin tällä hallituskaudella kotoutumislakiin muutoksia, joilla on lisätty maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisestaan. Velvoittavuutta on lisätty kotoutumispalveluiden lisäksi etuusjärjestelmään, mistä mainittakoon tuleva kotihoidon tuen Norjan malli, kotoutumistuki, toimeentulotuen uudistaminen sekä muut etuusjärjestelmään tehdyt muutokset. Lisäksi kotoutumista edellytetään esimerkiksi pysyvän oleskeluluvan ja kansalaisuuden saamiseksi. Nämä uudistukset yhdessä muodostavat kokonaisuuden, jolla hallitus on lisännyt ja lisää kotoutumisen

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

velvoittavuutta tavoitteena koulutusasteen ja työllisyyden lisääminen ja sosiaaliturvariippuvuuden vähentäminen.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen sisältämien lakiehdotusten esitetään tulevan voimaan 1.1.27. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kiitoksia. — Nyt näyttää, että halutaan debattikeskustelu, ja kaikki he, jotka haluavat tästä aiheesta käydä debattia, nousevat nyt seisomaan ja painavat V-painiketta. Katsotaan sieltä sitten. — Otetaan vaikka edustaja Aittakumpu.

16.08 Pekka Aittakumpu ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaisten linja maahanmuuttopolitiikassa on hyvin selvä. Kotoutumisen tulee olla maahantulijan, ei suomalaisen veronmaksajan, vastuulla. Suomen maahanmuuttopolitiikassa on ollut monia asioita pielessä. Nyt suuntaa on perussuomalaisten johdolla muutettu. Kotoutumisen onnistumista ei enää mitata esimerkiksi sillä, kuinka monta kurssia, hanketta tai seminaaria on järjestetty. Kotoutumisen onnistumista ei mitata myöskään sillä, kuinka monta monikulttuurisuuskoordinaattoria tai maahanmuuttoasiantuntijaa verorahoilla on palkattu.

Arvoisa rouva puhemies! Nyt rakennamme sellaista yhteiskuntaa, joka kannustaa osallistumaan, tekemään töitä ja ottamaan vastuuta omasta elämästään. Siihen tämäkin hallituksen esitys tähtää, ja tämä on oikeanlainen linja. Se on oikeaa kotoutumista, että kun ihminen tulee Suomeen, hän menee töihin, hän oppii suomen kielen ja hän elättää itsensä ja mahdollisen perheensä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Eskelinen.

16.09 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On sinänsä kannatettavaa, että maahanmuuttajakoulutusta tehostetaan ja kotouttamista tehostetaan ja siirretään sitten kuntien ja TE-keskusten harteille. Leikkaukset tietysti näkyvät sitten resursseissa.

Suurin murhehan tässä on tämä vapaan sivistystyön lakimuutos ja kielikoulutuksen ja opetuksen siellä lakkaaminen. Meillä on melkein 40 000 maahanmuuttajaa tällä hetkellä kansanopistoissa opiskelemassa ammattia ja on kotouttamista ja erityisesti kielikoulutusta, ja nyt on vaarana näillä rahoitusleikkauksilla ja tällä lakimuutoksella, että todennäköisesti iso osa näistä kansanopistoista joutuu lopettamaan koulutukset kokonaan. Tässä jää hurja määrä tyhjän päälle, Pohjois-Karjalassa esimerkiksi Kitee, jossa tällä hetkellä tehdään hyvää maahanmuuttaja- ja ammatillista koulutusta ja kielikoulutusta. Jotenkin olisin toivonut, että tässä joku pidempi siirtymävaihe olisi, jotta tämä olisi pystytty sitten hoitamaan tyylikkäästi ja ei tulisi tämmöistä tilannetta. Nämä ovat isoja, joillain kansanopistoilla jopa 50 prosenttia lähtee rahasta pois tätä myöten.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt laitetaan tuo V-painike kiinni ja kaikki nämä, jotka ovat tähän mennessä pyytäneet puheenvuoron, eli siellä on 16 jäljellä olevaa. — Ja sieltä otetaan edustaja Kivelä.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

16.11 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan ensimmäisenä haluan nostaa esille, että hallitus tällä esityksellä heikentää ihmiskaupan uhrien avunsaantia ja oikeusturvaa. Me olemme juuri tänä aamuna vasemmistoliiton eduskuntaryhmässä käsitelleet ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöä ja kuulleet erittäin painavaa asiaa tästä. Nyt siis hallitus esittää, että uhreille annetuista palveluista aiheutuneiden kustannusten korvaukset poistetaan. Mielestäni tämä on törkeä esitys.

Oletteko te, ministeri, lukenut näitä lausuntoja, joita esimerkiksi oikeuskansleri tai Rikosuhrapäivystys on teille laatinut? Tai oletteko te, hyvät kollegat, esimerkiksi lukeneet tätä Teittisen Pitkä vuoro -kirjaa, joka on teille jaettu? Itse ajattelen, että on sietämätöntä, että Suomessa on tällainen rakenteellinen ilmiö modernista orjuudesta, ja nyt tällä esityksellä entisestään tätä tilannetta pahennetaan. Muutenkin tämä esitys on käytännössä leikkauslaki, [Puhemies koputtaa] ja luulisi olevan meidän kaikkien intresseissä se, että kotoutuminen onnistuu, mutta tällä sitä vain vaikeutetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

16.12 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten pääministeri Orpon hallitusohjelmassa lukeekin, pitää tämän kotouttamisen tapahtua niin, että ensin opiskellaan tietenkin kieli ja sitten mennään töihin, tai parhaitenhan se onnistuu, kun menee töihin ja oppii siinä kieltä samalla. Sehän se on maahantulon tarkoitus, että me saamme tänne työvoimaa. Siitähän tässä talossa on puhuttu niin paljon, etten jaksa enää toistaa itsekään sitä.

Sitten samoin suomalaiseseen yhteiskuntaan sulautuminen ja sääntöjen noudattaminen: Aivan niin kuin me suomalaiset menemme vaikka nyt käymään Yhdysvalloissa lomareissulla tai missä vaan, me sopeudumme heidän lakeihinsa ja sääntöihinsä. Englantiin kun menemme, niin jos vuokraamme sieltä auton, niin totta kai ajamme vasenta puolta tietä. Ei meillä siellä ole omia sääntöjä. Sama pitää olla kaikkialla. Kun tänne tullaan vaikka töihin, niin pitää sulautua suomalaiseseen yhteiskuntaan, tehdä töitä ja noudattaa lakeja eikä häiriköidä ja tehdä pahojaan. [Välihuutoja vasemmalta] Sen pitäisi nyt olla selvää. En ymmärrä, minkä tautta siitä pidetään meteliä, se on itsestäänselvyys.

Ja sitten siitä, missä tämä kotouttamiskoulutus tapahtuu: Parhaiten se tapahtuu, kun ihminen sulautuu ja lähtee töihin. Siitä se kaikki alkaa. Ei sinänsä sen kummempia tarvita. Totta kai jonkun verran autetaan, se on selvä asia, mutta työnteolla kaikki hommat järjestyvät parempaan, tulee oma arvostus siihen, että homma hoituu. [Mai Kivelä: Ja tällä vaikeutetaan työllistymistä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

16.13 **Joakim Vigelius ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi käyttää satoja miljoonia maahanmuuttajien kotouttamiseen. On aika kestävä ajatus, että ilman näitä satoja miljoonia euroja kukaan ei Suomeen kotoutuisi. On absurdia ajatella, että kotouttaminen olisi ikään kuin jokin sadetanssi ja me mitataan ikään kuin kotouttamisen onnistumista sillä, paljonko sinne on laitettu miljoonia, kuinka paljon on tanssitettu ihmisiä miljoonilla, sen sijaan että katsottaisiin, tuliko sadetta tai onko sateen ja tanssin välillä ollut minkäänlaista yhteyttä.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Tällä hallituskaudellahan nimenomaan näistä valtion harjoittamista kotouttamiseuroista on leikattu jo keväällä 2024 ja loppuvuonna 2024, on tehty lukuisia säästötoimenpiteitä. Enpä usko, että siitä huolimatta kotoutuminen olisi vähentynyt tässä maassa. Päinvastoin, kotoutuminen on varmasti parantunut sen myötä, kun Suomeen on tullut todella vähän, selvästi vähemmän kuin aiemmin, esimerkiksi humanitäärisiä reittejä pitkin turvapaikanhakijoita tai esimerkiksi kiintiöpakolaisia. Nehän nimenomaan ovat niitä ryhmiä, jotka näitä kotouttamispalveluita käyttävät.

Eli jos te haluatte hyvin kotoutuvia maahanmuuttajia Suomeen, niin teidän pitäisi kannattaa hallituksen humanitääristä maahanmuuttoa vastustavaa linjaa ja ottaa tänne ihmisiä, jotka kotoutuvat nimenomaisesti työn ja yrittämisen kautta suoraan suomalaiseen yhteiskuntaan ja käyttäytyvät vielä siivosti. Se on sitä parasta ulkomaalaispolitiikkaa, [Puhemies koputtaa] mitä voi harjoittaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Satonen.

16.15 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin hyvä ehdotus. Kyllä se on itsestään selvää, että ne keskeiset asiat, mitä täällä pitää hallita, kun Suomeen kotoudutaan, ovat nimenomaan kielitaito ja suomalaisen yhteiskunnan tuntemus ja töihin pääseminen. Kun täällä puhuttiin esimerkiksi siitä, että meillä on ollut ongelmia työperäisen hyväksikäytön kohdalla — toki täytyy sanoa, että tämä hallitus on niihin tarttunut kyllä enemmän kuin aikaisemmat hallitukset, mutta siellä on ongelmia — niin nimenomaan sellaisia ihmisiä, jotka osaavat kieltä, tuntevat suomalaisen yhteiskuntajärjestelmän, on paljon vaikeampi huijata kuin niitä, jotka eivät osaa kieltä ja jotka eivät tunne suomalaista yhteiskuntajärjestelmää.

Mitä sitten näihin kansanopistoihin tulee, niin ymmärrän kyllä sen kansanopistojen huolen siitä, mikä heidän tulevaisuutensa on, ja siellä monet ovat tehneet hyvää työtä, mutta kyllä tässä pitää ensisijaisena asiana olla se, että tämä kotouttaminen on tehokasta ja myös taloudellisesti tuloksellista. Siinä on sitten toissijaista, voiko sitä tarjota kansanopisto tai joku muu, mutta ei se lähtökohta voi olla se, että kansanopistojen ylläpitäminen on se ykkösasia, vaan ykkösasia on tehokas ja toimiva kotouttaminen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

16.17 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuuntelin hyvin tarkasti tätä ministerin esitystä, ja täytyy sanoa, että voi hyvän aika sentään, että perussuomalaisia olisi tarvittu hallituksessa jo paljon, paljon aikaisemmin. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!] Perussuomalaisille on ollut keskeistä, että maahanmuuttajan oma vastuu laitetaan kotouttamispolitiikan ytimeen. Kielen opiskelu, suomalaisen lainsäädännön ja yhteiskunnan pelisääntöjen noudattaminen sekä aktiivinen osallistuminen palveluihin eivät ole vapaaehtoisia lisäosia vaan perusedellytyksiä. On täysin kohtuullista, että vastineeksi suomalaisesta sosiaaliturvasta ja palveluista edellytetään myös ponnisteluja ja sitoutumista.

On myös todettava suoraan, että toimimaton kotoutuminen maksaa. Se maksaa kunnille, se maksaa veronmaksajille, ja se näkyy pahimmillaan syrjäytymisenä ja turvattuutena. Siksi on tärkeää, että järjestelmää tehostetaan, päällekkäisyydet minimoidaan ja rahoitus kohdennetaan aidosti vaikuttaviin toimiin, ei loputtomaan byrokraatiaan. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

16.18 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisi kiva keskustella tästä laista niin, että tätä taustaa tunnettaisiin vähän paremmin. Lain on tehnyt nyt joku, joka tuntee koulutusjärjestelmää hyvin huonosti. Kansanopistojen tekemä kotoutumiskoulutus ei ole, ministeri, kuten te olette sanonut, pilipalikoulutusta, vaan se on sitä laadukasta. Siellä meillä on pätevät opettajat, jotka koulutusta antavat, ja tulokset ovat hyviä verrattuna näihin kilpailutettuihin koulutuksiin, joissa lopputulos on ollut se, että yksi viidestä saavuttaa sen kielitaidon, joka on tavoitteena, jolla ammatillisessa koulutuksessa voisi pärjätä.

Eli nyt ajamme alas sitä osaa koulutuksesta, joka on toiminut, ja ajamme samalla alas myös mahdollisia opettajan tehtäviä ympäri Suomea. Nämä samat opettajat, jotka ovat voineet työllistyä kansanopistoihin, ovat meillä lukio-opettajia, ammatillisen koulutuksen opettajia, ja näin ovat saaneet kokonaisen työpaikan meillä seuduilla, joilla väki vähenee.

Tämä on erittäin huono esitys, 47 miljoonan leikkausesitys, jonka käytännössä kunnat joutuvat kompensoimaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

16.19 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kielikoulutuksen kaikki ymmärtävät, kuinka tärkeä asia se on kotoutumisessa ja maahan sijoittumisessa. Se on työllistymisen kannalta ensisijaisen tärkeä ja myöskin maassa oleskelun kannalta tosi tärkeä asia. Kun tässä esityksessä nyt kuitenkin 47 miljoonalla eurolla vähennetään näitä palveluja, niin varmasti se jossakin näkyy, se on selvä asia. Ja kun tämä ei ole ainut leikkaus — kokonaissäästöt ovat tähän mennessä 124 miljoonaa, kun tämä lasketaan mukaan — kyllä sieltä on nyt leikattu. Vähemmällä rahalla ei yleensä saa enemmän palveluja, ja tämä kotouttaminen on tässä tärkeässä roolissa.

Sitten voisi kyllä kysyä, että myös yrityksillä pitäisi olla joku vastuu, kun työperäistä maahanmuuttoa on. Siinä kielikoulutuksessa pitäisi yrityksienkin olla nykyistä enempi mukana.

Sitten sellainen asia, joka tähän liittyy: kun tämä siirretään työllisyysalueelle, jonka päätehtävä on työn välittäminen eikä pedagogiset puolet, niin tässä tulee sinne myöskin sellainen tehtävä, joka tekee lisätyötä sille ja vie pois siitä työnvälitystyöstä resursseja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

16.20 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Arvoisa rouva sisäministeri, olette julkisuudessa kritisoinut näitä erilaisia papanakursseja ja pilipalikursseja, mitä kotoutumiskoulutuksessa ja laajemmin pakolaisten palveluiden piirissä Suomessa on tarjottu. Iltalehti olikin sitten kaivanut Tervolasta vuonna 2023 pakolaisohjaajana toimineen henkilön vastaamaan teille, ja hän sanoo sitaatissaan muun muassa seuraavasti: ”Jos papanan kerääminen tulitikkuaskiin auttaa tässä prosessissa, se maksaa itsensä kymmenkertaisesti tai satakertaisesti takaisin.” Mikä on teidän arvionne, maksaako tämä itsensä kymmenkertaisesti, satakertaisesti vai jopa tuhatkertaisesti takaisin? Ja jos näin on, niin onko niin, että kuntien ei itse asiassa tarvitsisi olla huolissaan

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

tästä leikkauksesta, koska tällä logiikalla kuntien pitäisi kiljuen kilpailla siitä, kuka saa käyttää eniten omaa kuntien rahaa näiden pakolaisten kotouttamiseen, koska tulokset kerran ovat heidän mukaansa näin hyviä? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski.

16.21 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä uudistus — niin sanottu uudistus — leikkaa kotoutumiskoulutuksesta sekä heikentää sen saatavuutta ja laatua. Näin vaikeutetaan maahanmuuttajien kielen oppimista ja myös sitä työllistämistä, mitä tässä aikaisemmin peräänkuulutettiin. Tämä jättää tuhansia ihmisiä tyhjän päälle ja lisää syrjäytymistä, mutta se lienee joidenkin tarkoituskin.

Vapaa sivistystyö kantaa tällä hetkellä suuren vastuun erityisesti niistä kotoutujista, joilla on heikoimmat opiskeluvälmiudet, ja tämän seurauksena, kun oppilaitosverkosto ajetaan alas, kielikoulutusten jonot pitenevät, vaikka ne ovat jo ennestään kohtuuttomia. Kotoutumis- ja lukutaitokoulutusta ollaan kaventamassa pelkäksi työvoimapolitiittiseksi palveluksi. Kuten edustaja Hopsu täällä totesi, niin pätevät opettajat saavat potkut ja tilalle tulee reppufirmoja, jotka halvimmalla tekevät. Mitä tämä hyödyttää meidän kotoutumista, jos me ajamme tämän tuottoisan, hyvän oppilaitosverkon alas? Ongelmana on ollut koulutuksen liian heikko saatavuus, ja nyt te heikennätte sitä lisää.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola.

16.23 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan suuret kiitokset ministeri Rantaselle tästä erinomaisesta esityksestä. Itse aikoinani tein työuraa, joskus reilut 20 vuotta sitten, tämän kotoutuksen parissa, ja pieleen meni, tulokset ovat kaikkien nähtävillä. Nyt kun olen täällä, pois sieltä kentältä, niin suunta on onneksi parempaan päin.

Maahanmuuttajien työttömyys on kantaväestöä korkeampaa, niin kuin tiedetään, ja työllisyys vastaavasti matalampaa. Osa Suomen korkeista työttömyysluvuistakin itse asiassa osittain selittyy sillä, että monet uudistukset ovat tuoneet lisää maahanmuuttajia työttömiksi työnhakijoiksi. Kun ennen ihmisiä siivottiin kortistoista kursseille, niin nyt on suunta toisinpäin, kursseilta kortistoon, mikä minun näkemykseni mukaan kotouttaa paremmin.

Erityisen huolissani olen silti toisen polven maahanmuuttajista, siis jopa täällä syntyneistä, joita varsinaisesti ei edes kotouteta. Nyt näyttää siltä, että joissain väestöryhmissä heillä on kotoutuminen ja ikään kuin työllistyminen jopa heidän omia vanhempiaan heikompaa. Mistä tämä johtuu, ja mitä tälle voitaisiin tehdä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Biaudet.

16.24 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä voisi puhua monesta asiasta. Ehkä en ole ihan kaikessa hallituksen esityksen linjoilla tässä asiassa, mutta haluaisin nostaa erityisesti yhden seikan, jolla itse asiassa ei ole kotoutumisen kanssa mitään tekemistä. Tässä ehdotuksessa hallitus ehdottaa kumottavaksi 68 §:n, jossa nimenomaan puhutaan ihmiskaupan uhrien palveluiden kustannusten korvaamisesta.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Myös yhdenvertaisuusvaltuutettu on nostanut kertomuksessaan eduskunnalle huolen tästä, miten tässä käy.

Olemme yli 20 vuotta rakentaneet ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmää. Kansainvälisestikin tiedämme, että tarvitsemme erityisjärjestelmiä, jotta ihmiskaupan uhrit voisivat saada tarvitsemiaan palveluita. Kannamme tosi paljon huolta siitä, että nyt voi olla, että kun tämä vastuu siirretään hyvinvointialueille, niin tämä erityisyys ei tule näkymään. Toivoisin, että eduskunnan valiokunnissa selvitettäisiin tämä. Tämä ehdotus on tullut yllätyksenä myös ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän toimijoille ja yhdenvertaisuusvaltuutetulle, eikä ole myöskään selvitetty sen vaikutuksia. [Puhemies koputtaa]

Toivon, että eduskunta selvittää tämän, jolla ei ole vaikutuksia tämän lain kokonaisuuteen [Puhemies koputtaa] millään tavalla, ja voisi palauttaa tämän pykälän. [Mai Kivelä: Hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää.

16.26 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kotoutuminen suomalaisen yhteiskuntaan on yksi tärkeimmistä tehtävistä, mitä henkilön tulee tehdä muuttaessaan Suomeen. Se ei ole tärkeää pelkästään yhteiskunnan vuoksi vaan henkilön itsensä vuoksi, ja tämä tuppaa jotenkin unohtumaan myös vihervasemmiston puheissa aika useasti. Kotoutuminen ja esimerkiksi kielen oppiminen ovat edellytyksiä sille, että voi ylipäätään elää tässä maassa tasapainoista ja hyvää elämää. Kukaan ei voi kotouttaa toista toisen puolesta. Ei ole sellaista tahoja, järjestelmää tai palvelua, joka tekisi sen kaiken työn ihmisen puolesta. Jokaisella Suomeen muuttavalla on sama tilanne edessä: oppia kieli, hankkia työpaikka ja elää meidän sääntöjen ja lakien mukaan.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys tähtää siihen, että kotoutumisessa ei enää keskitytä maahan tulijan oikeuksiin vaan siihen, mitä velvollisuuksia henkilöllä on. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tulijan omaa vastuuta kotoutumisesta lisätään. Kun tulet Suomeen, otat vastuun siitä, että integroidut tänne.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Immonen.

16.27 **Tomi Immonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maahanmuuttopolitiikan tulee olla tiukkaa ja Suomelle hyödyllistä eikä sellaista kuin tähän hallituskauden alkuun asti: kaikille rajat auki ja Kela-kortti käteen, sellaista politiikkaa, jota Suomessa on aikaisemmin ollut ja joka on perustunut lapselliseen ja sinisilmäiseen solidaarisuuteen. Riippumatta siitä, onko maahanmuuttajan roolissa suomalainen Irakissa vai irakilainen Suomessa, olemme varmaan tässä salissa samaa mieltä, että paras väylä kotoutumiseen on työn, kielitaidon ja kyseisen maan kulttuurin omaksumisen kautta. Vain osallistamalla suomalaisen arjen pyörittämiseen, opettelemalla kielen on mahdollisuus omaksua suomalaiset arvot, ymmärtää suomalaista lainsäädäntöä tai niinkin yksinkertaista asiaa kuin tasa-arvoinen yhteiskunta. Tämä hallituksen esitys painottaa kielitaidon osuutta oleellisena osana kotoutumista. Me emme saa sallia Ruotsin ongelmien tapaamista, että suomalaisen yhteiskunnan sisälle rakentuu varjo-yhteiskuntakupla. Meidän tulee varmistaa ja vaatia, että Suomessa asuva väestö oppii tämän maan kielen, jotta heillä on edes jonkinlainen mahdollisuus tulla Suomessa suomalaisiksi.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

16.28 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kielen osaaminen asetetaan uudistuksessa keskeiseen rooliin, koska yhteinen kieli on turvallisen yhteiskunnan perusedellytys. Ilman riittävää suomen tai ruotsin kielen taitoa ihminen jää helposti viranomaisten, työelämän ja arjen palvelujen ulkopuolelle. Se lisää väärinymmärrysten, konfliktien ja syrjäytymisen riskiä.

Kun kielitaito todennetaan valtakunnallisella testillä ja oppimista seurataan järjestelmällisesti, varmistamme, että kotoutuminen ei jää puheeksi vaan tuottaa todellista kykyä toimia suomalaisessa yhteiskunnassa.

Samalla uudistuksessa aivan oikein vahvistetaan kotoutujan omaa vastuuta. Suomalainen yhteiskunta tarjoaa koulutusta, ohjausta ja tukea, mutta vastavuoroisesti edellytetään osallistumista. Kotoutumissuunnitelmaan sitoutuminen, työn hakeminen ja sovittuihin toimiin osallistuminen eivät ole vapaaehtoisia yksityiskohtia vaan osa yhteiskuntasopimusta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kauma.

16.29 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos ministeri Rantaselle jämäkästä puuttumisesta maahanmuuton kysymyksiin.

Tein viime kaudella kokoomuksen eduskuntaryhmän pyynnöstä tutkimusta siitä, minkälaisia kotoutumisohjelmia on ollut ja minkälainen olisi hyvä kotouttamisohjelma maahanmuuttajille. Huomasin sitä työtä tehdessäni, että aika pitkään meillä Suomessa ovat korostuneet ne palvelut, joita maahanmuuttajille tarjotaan, ikään kuin maahanmuuttaja olisi eräänlainen kohde, objekti näille toimille, mutta häntä ei ajateltu subjektina eli toimijana, joka itsekkin voisi olla aktiivinen ja jolla voisi olla ja pitäisikin olla velvoitteita. [Pia Lohikoski: Heillähän on velvoitteita!]

Sen takia olenkin erittäin tyytyväinen tästä hallituksen esityksestä, joka korostaa Suomeen tulleen ulkomaalaisen velvollisuuksia ja myöskin korostaa sitä, että jos velvollisuuksia rikotaan — ei esimerkiksi osallistuta koulutukseen, joka edesauttaa työllistymistä [Pia Lohikoski: Ei pääse!] — niin siitä voi seurata esimerkiksi toimeentulotuen, työttömyystuen tai yleistuen leikkaus, ja minun mielestäni se on aivan oikein. Täytyy olla myöskin houkutin sille, että osallistuu näihin koulutuksiin, sillä työ on parasta sosiaaliturvaa [Puhemies koputtaa] ja työ on myös paras tie kotoutumiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen ja sen jälkeen ministeri.

16.31 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen epäonnistunut maahanmuuttopolitiikka tarvitsee nimenomaan tällaisen korjausliikkeen. Kielen oppiminen, työnteko ja yhteiskunnan sääntöjen noudattaminen eivät ole mielipidekysymyksiä. Ne ovat edellytys toimivalle ja turvalliselle yhteiskunnalle.

On erityisen tärkeää, että maahanmuuttajavanhemmat kotoutuvat. Se, miten vanhemmat oppivat suomen kielen ja ymmärtävät suomalaisen kulttuurin, näkyy suoraan kouluissa. Tällä hetkellä Suomen kouluissa on suuria ongelmia. Maahanmuuttajalapsen ei opi suomen kieltä, koska vanhemmat eivät osaa sitä. Kielen syötettä ei tule tarpeeksi, jotta sitä

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

oppisi, ja jos vanhemmat jäävät yhteiskunnan ulkopuolelle, lapset eivät myöskään kotoudu. Suomen koulut eivät kykene yksin ratkaisemaan tätä ongelmaa, ja tämä on näkyvissä jo tällä hetkellä. Kuten tiedämme, kotoutumisen ongelmat usein pahenevat toisessa sukupolvessa, ja näemme Ruotsista suoraan hyvän esimerkin tästä.

Perussuomalaiset ovat jo pitkään vaatineet juuri tätä: [Puhemies koputtaa] enemmän velvollisuuksia, vähemmän hyysäystä ja [Puhemies koputtaa] aidosti toimivaa kotouttamista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja nyt ministerille vastauspuheenvuoro. Riittääkö viisi minuuttia, enintään?

16.32 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Kiitos keskustelusta. Minusta tuntuu, että me aika usein, kun puhutaan kotoutumisesta, pyöritämme aika lailla samaa levyä ja keskustelemme pitkälti siitä, onko kohdistettu leikkauksia ja kuinka paljon rahaa käytetään.

Jos lähdetään liikkeelle käyttämistämme termeistä. Enää ei pidä puhua kotouttamisesta. Aivan kuten tässä edustaja Kauma sanoi, meidän ei tule katsoa maahanmuuttajia kohteina, joita me kotoutamme, vaan he kotoutuvat, jos ovat kotoutuakseen. Se, mistä hallitusohjelma lähtee, niin sehän lähtee siitä, että Suomeen kotoudutaan työllä, opetellaan kielitaito, suomalaisen yhteiskunnan toiminta ja yhteiskunta auttaa tässä alkuun. Siitä tässä on kysymys, siitä, että otetaan itse vastuuta ja halutaan kotoutua, muuten se ei onnistu. Niin kuin täällä jo Ruotsiin viitattiin, niin valitettavasti on niin, että kyllä meidän ruotsalaiset kollegamme toteavat aika suoraan sen, että esimerkiksi laaja maahanmuutto, huono integraatio ja rikollisuus liittyvät suoraan yhteen, ja siinä mielessä tällä on iso merkitys. Minä itse ihmettelen sitä, että me saamme koko ajan kritiikkiä siitä, että tämä kotoutumispolitiikka, jota harjoitetaan, on jollakin lailla väärin. Nythän kysymys on nimenomaisesti siitä, että näiden ihmisten ei tule roikkua vuosikausia erilaisilla tehottomilla kursseilla, vaan me nimenomaan puskeamme heitä nyt nopeasti alkuun ja pyrimme siihen, että he työllistyvät ja menevät töihin ja kustantavat elämänsä itse, nostavat koulutustasoa, nostavat työllisyyttä ja vähentävät sosiaaliturvariippuvuutta. Tämä ei voi olla kenenkään etujen vastaista, vaan nimenomaisesti tässä ajatellaan niin yhteiskunnan kuin yksilön etua.

On totta, että tässäkin leikataan rahoitusta. Itselleni on jäänyt kovasti semmoinen käsitys, että meillä on vuosikausia ajateltu, että kotoutumiseen käytetty rahamäärä on se mittari, jota vain tulee katsoa. En tiedä, kuinka monta sataa miljoonaa tai miljardia on käytetty viimeisen kymmenen vuoden aikana, ja missä ovat ne tulokset? Meillä on edelleen tietyissä taustaryhmissä erittäin, erittäin pienet työllisyysasteet, joten ei tämä järjestelmä aivan loistava ole ollut. Nyt kun rahoitusta pienennetään, niin se aiheuttaa insentiivin myöskin kunnille katsoa, minkälaista koulutusta he ostavat. Heidän pitää ostaa sellaista koulutusta, joka on tehokasta, joka auttaa nopeasti keräämään kielitaidon ja joka auttaa nopeasti työelämävalmiuksiin. Siitähän tässä on kysymys.

Minusta se, mitä meidän pitäisi seurata, ei ole käytetty rahamäärä, vaan meidän tulee seurata työllisyysastetta, koulutusastetta ja sosiaaliturvariippuvuutta. Nämä ovat ne kolme asiaa, jotka tämä hallitus on tuonut kotoutumisen mittareiksi, ja näitä olisi syytä kyllä jatkossakin seurata sen sijaan, että me vain toljotamme, kuinka monta sataa miljoonaa on nyt mennyt. Olennaista vähenevän rahamäärän kanssa on se, että se raha käytetään

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

tehokkaasti ja siihen olennaiseen eli kielikoulutukseen ja suomalaisen yhteiskunnan tuntemukseen.

Täällä on viitattu ihmiskaupan uhreihin, syyt ovat ehkäpä muualla, mutta niin kuin täällä todettiin, niin se, että henkilö osaa suomea, tuntee suomalaisen yhteiskunnan, suomalaisen työmarkkinajärjestelmän, on kyllä parasta ihmiskaupan uhriksi joutumisen välttämistä. Toki siihen on muitakin keinoja, jotka ovat varmasti lainsäädännöllisiä, mutta nyt kun KOTOsta puhutaan, niin näin.

Täällä kysyttiin myös ihmiskaupan auttamisjärjestelmästä, että minkä takia täällä on nyt näistä korvauksista leikattu. Tässä me tullaan jälleen kerran siihen, mitä on kotoutuminen. Onko se ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän rahoittamista? Ei tietenkään ole. Se kuuluu aivan muualle, se ei kuulu tähän lainsäädäntöön laisinkaan. Itse asiassa, kun me katsotaan isoa kuvaa, niin tänne kotoutumisen rahoitukseen on kuulunut kyllä varsin erikoisia rahoituksia, ja niitä on kyllä edelleenkin, ja varmasti tämän järjestelmän purkamista on syytä jatkossakin jatkaa siten, että mikä tosiasiallisesti on kotoutumista. Meillä esimerkiksi maksetaan terveydenhuollon erityiskustannuksia kotoutumisen momenteilta, jolla ei nähdäkseni ole kyllä mitään tekoa sen kanssa, saavuttaako henkilö kielitaidon tai yhteiskunnan tuntemuksen ja työllistyy. Tässä on siinä mielessä iso muutos käynnissä, ja mielestäni tämä on hyvä askel eteenpäin. Tätä polkua tulee jatkaa, sillä se väistämättä lopulta on meidän kaikkien etu.

Mitä sitten tulee näihin niin kutsuttuihin papanakursseihin, maksavatko kymmen- tai satakertaisesti itsensä takaisin, niin selvittelin hiukan tämän hankkeen tuloksia — tässä hankkeessa siis yhtenä osana oli tämä, että tulitikkuaskiin luonnontuotteita ja papanoita kerättiin — ja tällaisia tuloksia, sellaista tietoa tämän hankkeen loppuraportista ei löytynyt. Lähinnä löytyi se, että oli koettu myönteisesti. Se on muuten yksi ongelma, mikä meillä kotoutumisen tutkimuksessa on: meillä ei mitata sitä, mikä kotoutumisessa ihan oikeasti se vaikuttavuus on. Meillä lähinnä kysytään henkilöiltä, että tuntuiko tämä mukavalta, ja todennäköisimmin saadaan hyvät tulokset, että oikein hyvin meni kotoutuminen. Minusta voisi kyllä hiukan akateeminen maailmakin katsoa tutkimusta ja vaikuttavuutta ja ihan oikeasti numeroita, ei pelkästään tunteita.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Meillä on muutama minuutti vielä tässä aikaa tätä aihetta käsitellä, tuonne 16.45 saakka, eli ehditään ainakin yksi puheenvuoro. — Edustaja Hoskonen poissa. Edustaja Hänninen.

16.39 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitän ministeri Rantasta erinomaisesta työstä tämänkin asian edistämiseksi. Kiitos. — Suomen sisäinen turvallisuus ei perustu muureihin tai pelkoon vaan toimivaan yhteiskuntaan, jossa ihmiset ymmärtävät toisiaan, noudattavat yhteisiä sääntöjä ja osallistuvat työn kautta yhteiseen vastuuseen. Juuri tästä syystä kotouttamispolitiikka ei ole vain sosiaali- tai koulutuspoliittinen kysymys vaan ennen kaikkea turvallisuuspoliittinen kysymys.

Haluamme nyt esittää muutoksia kotouttamislainsäädäntöön, koska nykyinen järjestelmä ei tue riittävän nopeasti maahan muuttaneiden kiintymistä suomalaiseen yhteiskuntaan. Pitkittynyt kielitaidottomuus, työelämän ulkopuolelle jääminen ja epäselvä vastuunjako heikentävät yhteiskunnallista luottamusta ja lisäävät riskiä eriytyemisestä. Turvallinen Suomi edellyttää, että nämä kehityskulut katkaistaan ajoissa. Siksi tämän

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

esityksen ytimessä on selkeä linjanmuutos. Jatkossa kotoutuminen nähdään määräaikaisena ja tavoitteellisena prosessina, joka alkaa heti maahantulosta ja jonka päämääränä on itsenäinen, työkykyinen ja yhteiskunnan sääntöihin sitoutunut ihminen. Kotoutuminen ei ole pysyvä palvelutila vaan silta osallisuuteen. Tämä on tärkeä viesti sekä maahan muuttaville että suomalaiselle yhteiskunnalle.

Arvoisa puhemies! Kielen osaaminen asetetaan uudistuksessa keskeiseen rooliin, koska yhteinen kieli on turvallisen yhteiskunnan perusedellytys. Ilman riittävää suomen tai ruotsin kielen taitoa ihminen jää helposti viranomaisien, työelämän ja arjen palvelujen ulkopuolelle. Se lisää väärinymmärrysten, konfliktien ja syrjäytymisen riskiä. Kun kielitaito todennetaan valtakunnallisella testillä ja oppimista seurataan järjestelmällisesti, varmistamme, että kotoutuminen ei jää puheeksi vaan tuottaa todellista kykyä toimia suomalaisessa yhteiskunnassa.

Samalla uudistuksessa aivan oikein vahvistetaan kotoutujan omaa vastuuta. Suomalainen yhteiskunta tarjoaa koulutusta, ohjausta ja tukea mutta vastavuoroisesti edellyttää osallistumista. Kotoutumissuunnitelmaan sitoutuminen, työn hakeminen ja sovittuihin toimiin osallistuminen eivät ole vapaaehtoisia yksityiskohtia vaan osa yhteiskuntasopimusta. Tämä ei ole kovuutta vaan reiluuutta. Yhteiset säännöt luovat ennakoitavuutta ja turvallisuutta kaikille. Saadakseen vapauksia on oikein myös kantaa vastuuta.

Lopuksi, tämä esitys myös selkeyttää järjestelmää hallinnollisesti kokoamalla rahoituksen ja vastuun yhteen kanavaan. Kun kotoutumisen järjestämisvastuu on selkeästi kunnilla ja rahoitus läpinäkyvää, pystytään paremmin seuraamaan tuloksia ja puuttamaan ongelmiin ajoissa. Tämä vähentää hallinnollista hajanaisuutta ja vapauttaa resursseja olennaiseen: kielitaitoon, työhön ja arjen osallisuuteen.

Arvoisa puhemies! Suomi on avoin ja oikeusvaltioon nojaava maa, joka auttaa hädässä ja tarjoaa mahdollisuuden uuteen alkuun. Samalla Suomi on maa, jossa turvallisuus rakentuu luottamuksesta siihen, että yhteiset pelisäännöt koskevat aivan kaikkia. Tämä esitys vahvistaa tätä luottamusta ja tekee kotoutumisesta johdonmukaisempaa, vaikuttavampaa ja turvallisempaa koko yhteiskunnan kannalta. Kun kotoutuminen onnistuu, ehkäistään eriytymistä, vahvistetaan sisäistä turvallisuutta ja rakennetaan yhteiskuntaa, jossa suomalaisuus on yhteinen, opittava ja jaettu elämäntapa. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja vielä edustaja Lyly. Otetaan vielä yksi, kun siellä olitte jo aivan lähtökuopissa.

16.45 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies, kiitos. Kannatti olla lähtökuopissa. — Arvoisa rouva puhemies! Suomeen tullaan monta kautta, ensinnäkin työperäisesti, perheen yhdistämisen kautta ja opiskeluperäisesti. Ne ovat kuitenkin valtaosa, jotka meille tulevat. Pieni osa tulee sitten kiintiöpakolaisia ja muista turvapaikanhakuun liittyvistä syistä. Jos ajattelee sitä, että meille tulee työperäisesti ja perheen yhdistämisen ja opiskelun kautta, niin on tärkeätä, että me saadaan hyvin nopeasti ihmiset opiskelemaan kieliä. Siinä mielessä tavoite, että joko suomen tai ruotsin kieli löytyisi nopeasti heidän kielivalikostaan, on todella tärkeä asia, ja kaikki ollaan samaa mieltä. Työllistymisen kynnystä madalletaan sitä kautta, ja myöskin kotoutumista tänne Suomeen. Siinä mielessä siitä päätavoitteesta ollaan varmasti hyvin yhtä mieltä.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

No sitten, miten tämä kaikki parhaiten saadaan toteutettua? Nyt sitä ollaan viemässä kuntien työllisyyspalvelujen suuntaan aika pitkälle, ja tässä lyhyessä debatissa totesin sen, että kuntien työllisyyspalveluilla alkaa olla jo aika paljon muitakin tehtäviä ja niistä on tullut kohta tämmöinen sosiaalitoimisto, niin että se varsinainen työnvälitystyö jää vähän vähemmälle. Tämä asia on nyt tässä ongelmana, ja siinä mielessä heillä ei välttämättä ole sitä pedagogista osaamista, mitä tässä kysymyksessä tarvitaan. Kuitenkin tämä asia menee nyt sinne tämän esityksen mukaan, ja se vähentää sitten sitä varsinaista työtä, joka liittyy työnvälitykseen. Tärkeätä olisi pitää nämä roolit mahdollisimman selkeinä, ja siinä mielessä tämä näkemys, jota pitäisi nytten mieltä, on, että miten me resursoidaan ne työllisyyspalvelut sitten uusilla ammattilaisilla, niin että me tätä saadaan vahvistettua.

Kotouttaminen on työllistymisessä tosi tärkeässä roolissa. Kotouttamissuunnitelman saaneiden työllisyysaste on noussut noin 60 prosenttiin, mutta se vie vuosia. Siinä mielessä se kysymys, kuinka nopeasti se kielitaito hankitaan ja saadaan, vaikuttaa tuohon, mutta 60 prosenttiin noin keskimäärin ovat päässeet nämä ihmiset, jotka ovat olleet kotouttamispalveluiden piirissä.

No sitten, arvoisa rouva puhemies, tämä kolmekanavaisesta rahoitusmallista yhteen kanavaan on tietyllä tavalla hyvä asia, koska se selkiyttää sitä tilannetta, mutta kun tämä rahoitus käytännössä tulee työllisyyspalvelujen valtionosuuteen, niin se on sitä yleiskatteellista rahoitusta, ja on tarkkaan katsottava, että se myöskin kohdistuu näihin palveluihin sitten jatkossa. Nyt sitä rahaa on 47 miljoonaa vähemmän, ja se tuo tietenkin kunnille haasteita. Varmasti niissä kunnissa, joissa paljon kotoutettavia on, oman panoksen kasvattaminen tulee varmasti korostumaan. Tämä näkökulma siinä on mukana.

Sitten kun katsottiin näitä kotouttamispalveluja noin kokonaisuudessaan, niin kun tässä on myöskin työperäistä maahanmuuttoa aika paljon ja satsataan sellaisten ammattilaisten saamiseksi tänne Suomeen, niin olisi kyllä erittäin hyvä, jos näissä meidän lakiesityksissä myöskin kiinnitetäisiin huomiota siihen yritysten vastuuseen siinä vaiheessa, kun tänne työperäistä maahanmuuttoa tuodaan ja halutaan, että yritykset myös itse osallistuisivat tähän kielikoulutukseen nykyistä vahvemmin. Kaikkea ei pitäisi laittaa julkiselle puolelle tehtäväksi. Tämän näkökulman näissä pitäisi olla vahvemmin esillä, ja sen toivoisin jatkossa olevan. Itse en usko, että nyt kun määrärahoja pienennetään näinkin voimakkaasti, tämä koulutus paranee tältä osin, mutta varmasti joudutaan hakemaan uusia malleja ja tapoja tehdä. Ehkä kansalaisopistot ja työväenopistot, jotka ovat aika paljon antaneet tätä kielikoulutusta ja ovat kuntien omia palveluja, toivottavasti sitten jatkossakin ovat näissä mukana kouluttamassa näitä ihmisiä. Sen vuoksi pitäisin sitä kokonaisuutta myöskin tärkeänä.

Me haluamme heidät kotoutumaan tänne ja heidät suomalaiseen yhteiskuntaan osallisiksi ja tuntemaan tämän suomalaisen yhteiskunnan, ja tässä mielessä tämä iso tavoite meillä on kaikilla yhteinen. Nyt vain keinoja vähän pitää viilata, että ne tulevat mahdollisimman hyviksi. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministerille ihan lyhyt puheenvuoro sieltä paikalta.

16.50 Sisäministeri Mari Rantanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti vielä vastaan tähän edustaja Lylylle, kun toitte esiin tämän, että tämä siirtyy sinne kuntien työvoimapalveluihin: Kyllä, näin on. Nythän käytännössä katsoen samalla taholla

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

on sekä vastuu että keinot että rahoitus. Me tavoittelemme siis sitä, toisin kuin aikaisemman lain aikana, kun kotoutumista katsottiin vähän eri näkökulmasta, jolloinka esimerkiksi tämä kotoutumiskoulutuksen rahoitus saattoi mennä myös sellaiseen toimintaan, jota me emme nyt halua, vaan me haluamme, että se fokuoituu tänne kielikoulutukseen ja suomalaisen yhteiskunnan tuntemiseen, ja kun nyt sitten kunnan työvoimaviranomaiset näitä palveluja hankkivat, uskoisin, että heillä on myöskin kannuste hankkia sellaisia palveluita, jotka ovat tehokkaita ja jotka tuottavat sitä kielitaitoa myöskin ripeästi eli ovat hyvälaatuista palvelua. Tällöin he eivät myöskään itse joudu maksamaan sakkomaksuja ja niin edespäin näistä, jotka työttömäksi jäävät. Niin että kyllä tässä ajatus on se, että nyt jatkossa on laadukkaat palvelut, [Puhemies koputtaa] joilla nopeasti kohotetaan kielitaitoa ja sitä kautta työelämävalmiuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Tässä vaiheessa joudumme tekemään niin, että keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.52.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 21.29.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 5 käsittelyä. — Siellä ensimmäisen puheenvuoron pitäjä, edustaja Sillanpää poissa, edustaja Mehtälä poissa, edustaja Antikainen poissa, edustaja Hopsu poissa. — Edustaja Immonen paikalla.

21.29 **Tomi Immonen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Esityksen tavoitteena on uudistaa kotoutumispalvelut vastaamaan hallitusohjelmaa, jonka mukaan kotoutumispolitiikka perustuu kielen oppimiseen, työntekoon sekä suomalaiseen yhteiskuntaan perehtymiseen ja sen sääntöjen noudattamiseen. Lopputuloksena kotoutuminen on sekä kannustavaa että velvoittavaa ja myös korostaa maahanmuuttajan omaa vastuuta.

Termi ”kotouttaminen”, joka pesiytyi viime hallituskaudella voimakkaasti suomalaiseen kielimaisemaan, on mielestäni hiukan harhaanjohtava — aivan kuin kuka hyvänsä voitaisiin kotouttaa Suomeen ilman omaa tahtoa. Se, että Suomi kotouttaa maahanmuuttajia, kuulostaa tässä salissa vihervasemmiston sosiaalipolitiikalta, jossa sana ”paapominen” on korvattu ”kotouttamisella” — aivan kuin uuteen kotimaahan kotiutuminen ja sopeutuminen olisivatkin täysin sen maan ja yhteiskunnan vastuulla eikä sillä maahantulijalla itsellään ole mitään vastuuta tai velvollisuutta. Ainoa maahanmuuttajan velvoite edellisen hallituksen linjan mukaan olisi ottaa vastaan ilmaista rahaa ja täydellinen ylläpito ja sosiaaliturva ilman mitään vastavuoroisuutta. Tämä on ollut aivan täysin väärä suunta, ja onneksi siihen on tämän hallituksen myötä tullut nyt suuri muutos ja tehdään vihdoin tällaisia lakiuudistuksia, joissa vältetään Ruotsissa tehtyjä virheitä.

Maahanmuuttopolitiikan tulee olla tiukkaa ja Suomelle hyödyllistä eikä sellaista kuten tämän hallituskauden alkuun asti, mikä oli ”kaikille rajat auki ja Kela-kortti käteen”

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

-politiikkaa. Tätä Suomessa on aikaisemmin ollut, ja se on perustunut lapselliseen ja sinisilmäiseen solidaarisuuteen. Riippumatta siitä, onko maahanmuuttajan roolissa suomalainen Irakissa vai irakilainen Suomessa, olemme varmaankin tässä salissa kuitenkin samaa mieltä siitä, että paras väylä sopeutua uuteen kotimaahan on työn, kielitaidon ja kyseisen maan kulttuurin omaksumisen kautta. Vain osallistumalla suomalaisen arjen pyörittämiseen ja opettelemalla kielen on mahdollisuus omaksua suomalaiset arvot ja ymmärtää suomalaista lainsäädäntöä tai niinkin yksinkertaista asiaa kuin tasa-arvoista yhteiskuntaa.

Tämä hallituksen esitys painottaa kielitaidon osuutta oleellisena osana kotoutumista. Esitys integroi kielen opiskelun paremmin osaksi työvoimakoulutusta ja työharjoittelua — ei enää pelkkiä kielikursseja toivoen kurssin itsenäisesti ja maagisesti johtavan opinnoissa ja työelämässä eteenpäin. Meillä on aivan tarpeeksi ja aivan liikaa esimerkkejä siitä, miten kotoutumispolitiikka on toiminut tähän asti. Etenkin pääkaupunkiseudulla alkaa olla uusi normi, ettei palvelua välttämättä saa enää suomeksi, palvelualan kielenä toimii englanti — ja yrittäkääpä saada palvelua ruotsiksi, jota monet kantasuomalaiset sukupolvet ovat väkipakolla opiskelleet. Palvelualan lisäksi meillä on esimerkkejä myös paikallispolitiikasta, kuinka kaupunkien valtuustoihin voi päästä hyvinkin vajavaisella suomen kielen osaamisella, ruotsin kielestä nyt puhumattakaan. Tämä kertoo omaa tarinaansa siitä, miten tietyt maahanmuuttajaryhmät ovat kasvaneet omiksi erillisiksi ryhmiin kaupunkien lähiöissä. He eivät koe tarvetta opetella suomea tai ruotsia, kun omalla äidinkielellä pärjää itähelsinkiläisessä kuplassa, ja paikalliseen kaupunginvaltuustoonkin äänestetään edustaja tämän oman kuplan sisältä.

Arvoisa puhemies! Me emme saa sallia Ruotsin ongelmien tapaamaan, että suomalaisen yhteiskunnan sisälle rakentuu varjo yhteiskuntakuplia. Meidän tulee varmistaa ja vaatia, että Suomessa asuva väestö oppii tämän maan kielen, jotta heillä on edes jonkinlainen mahdollisuus tulla Suomessa suomalaisiksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

21.34 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Tämä esitys on surullista jatkoa hallituksen maahanmuuttajia kyykyttävälle politiikalle. Se tuo myös hyvin esiin hallituksen maahanmuuttopolitiikan ristiriitaisuuden. Jo tehtyjä muutoksia on läpi linjan perusteltu paremmalla kotoutumisella ja kotoutumiseen kannustamisella, mutta nyt myös kotoutumiseen ollaan kohdistamassa varsin mittavia leikkauksia.

Tässä esityksessä muutetaan lakia siten, että kotoutumiskoulutus järjestettäisiin jatkossa työvoimakoulutuksena. Kotoutumiskoulutuksen ja lukutaitokoulutuksen järjestämisvastuuta ja rahoitusta ehdotetaan siirrettäväksi työvoimaviranomaisille osaksi kuntien yleiskatteellista rahoitusta. Nykyisin kotoutumiskoulutusta ja lukutaitokoulutusta ovat järjestäneet vapaan sivistystyön oppilaitokset, kuten kansalaisopistot, valtionrahoituksen turvin.

Tämä esitys tarkoittaa noin 47 miljoonan euron leikkausta kotoutukseen. Esitys heikentää yhdenvertaisuutta monella tapaa, mikä itse esityksessäkin tunnustetaan. Esityksessä sanotaan: ”Voi vaikuttaa yhdenvertaisuutta heikentävästi muun muassa koulutusten yhdenvertaiseen saatavuuteen eri puolilla Suomea.” ”Kunnat itse päättävät, minkä verran ne osoittavat rahoitusta työvoimakoulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen ja lukutaitokoulutuksen toteuttamiseen, joten on myös

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

mahdollista, että joissakin kunnissa koulutuksen saatavuus olisi heikkoa.” Jo tällä hetkellä on ollut ongelma, että kielikoulutukseen ei pääse, ja uudistus uhkaa vain syventää tätä ongelmaa entisestään.

Samoin esityksessä todetaan: ”Maahanmuuttajien tuomat kulut kunnille voivat vähenevän rahoituksen tilanteessa nostattaa vastakkainasettelua kunnallisissa päätöksentekokoelimityksissä ja kansalaisten keskuudessa, millä voi olla yhdenvertaisuutta heikentäviä ja hyviä väestösuhteita haastavia vaikutuksia.” On pakko kysyä, onko vastakkainasettelun lisääminen jopa hallituksen tahto. Ainakin perussuomalaiset näkevät maahanmuuton ongelmana kaikkiin vallitseviin haasteisiin, ja se, että väestösuhteita halutaan heikentää ja vastakkainasettelua lisätä, tietenkin palvelee tätä ajattelua.

Nyt jatkossa yli 40-vuotiaiden mahdollisuudet oppia perustaitoja heikkenevät merkittävästi, jos aikuisten perusopetuksen omaehtoisen opiskelun tukemiselle työttömyysetuudella asetetaan ehdotettu 40 vuoden ikäraja.

Käytännössä tällä esityksellä kuntien tehtäviä ollaan jälleen lisäämässä samalla, kun rahoitusta leikataan. Uudistus uhkaa myös lukuisia vapaan sivistystyön oppilaitoksia samoin kuin satoja opetusalan työpaikkoja. Esityksen seurauksena voi olla koulutusverkon supistuminen, työpaikkojen väheneminen ja myös muun vapaan sivistystyön koulutustarjonnan väheneminen eri alueilla. Esimerkiksi omassa maakunnassani Pohjois-Karjalassa se tarkoittaa niin Kiteen kansanopiston kuin myös Lieksan Kristillisen Opiston mahdollisuuksia järjestää kotoutumiskoulutusta ja lukutaitokoulutusta, vaikka niiden toiminta on ollut tuloksellista ja ne ovat voineet toteuttaa koulutuksen nimenomaisesti lähellä koulutusta tarvitsevia lisäten myös näiden ihmisten integroitumista lähiyhteisöön.

Tämän lain käsittelyn yhteydessä olemme tässä salissa kuulleet valitettavia puheenvuoroja, joissa ei ymmärretä sitä, että kotouttaminen vaatii resursseja — se vaatii sitä, että koulutukseen päästään. Se, että vaaditaan kielitaitoa, on hyvä asia, mutta jos kielikoulutusta ei ole tarjolla, niin on hyvin vaikea saada tuota opetusta, ja nyt tällä esityksellä edelleen heikennetään ihmisten pääsyä kotoutumiskoulutukseen ja kielikoulutukseen, mikä on varsin valitettavaa ja aivan väärä suunta siinä, miten meidän tulisi pystyä entistä paremmin integroimaan muualta muuttaneita tänne osaksi meidän yhteiskuntaamme.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakentamislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 83/2026 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.52 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Lähetekeskustelussa on hallituksen esitys rakentamislain muuttamiseksi. Esitys koostuu pääasiallisesti kahdesta kokonaisuudesta: lyhytvuokrausta koskevasta luvusta sekä rakennuksen energiatehokkuusdirektiivin ja uusiutuvan energian direktiivin toimeenpanosta.

Arvoisa puhemies! Lyhytvuokraus esimerkiksi Airbnb:n ja vastaavien palveluiden kautta on yleistynyt nopeasti. Lyhytvuokrauksessa on monia hyviä puolia. Se esimerkiksi täydentää paikkakuntien majoituskapasiteettia matkailusesongin tai suurten yleisötapahtumien aikana ja antaa asuntojen omistajille mahdollisuuden lisätienestehiin. Toistaiseksi lainsäädäntö ei ole tunnistanut lyhytvuokrausilmiötä, joten siihen liittyviä rajanvetoja on tehty tuomioistuinratkaisujen kautta. Selkeiden pelisääntöjen luominen sille, kuinka laajamittainen lyhytvuokraus on mahdollista asumiseen kaavoitetuissa rakennuksissa, on siis tarpeen.

Esitettävien vuorokausirajojen mukaan asuntoa voisi vuokrata lyhytaikaisesti, mikä tarkoittaa siis vuokraamista alle 28 päivän jaksoissa yhteensä enintään 90 päivää kalenterivuoden aikana. Vuorokausirajat ovat esimerkiksi muualla Euroopassa tyypillinen tapa säännellä lyhytvuokrausta. Niiden avulla voidaan mahdollistaa lyhytvuokraus hallitusti mutta ohjata ympärivuotinen hotellimainen majoitustoiminta majoituskäyttöön kaavoitettuihin rakennuksiin.

Uudet vuorokausirajat koskisivat asuinkäytön ulkopuolisia, niin sanottuja kakkosasuntoja tai sijoitusasuntoja. Kyse on siis asunnoista, jotka sijaitsevat asemakaava-alueilla ja joissa kukaan ei ole kirjoilla. Käsittelyssä oleva lakiesitys ei koske esimerkiksi loma-asuntoja, vaan esityksellä pyritään luomaan pelisääntöjä muun muassa asuinkerrostalossa tapahtuvalle lyhytvuokraukselle. Lakiesitys ei myöskään koske oman asunnon lyhytvuokrausta, jota harjoitetaan esimerkiksi vakituiseen asukkaan lomamatkojen aikana.

Kunnille esitetään mahdollisuutta nostaa luvanvaraisuuden kynnystä enintään 180 päivään asti haluamallaan asemakaava-alueilla paikallisista olosuhteista johtuvista syistä. Asemakaavan toteuttamiselle ei saisi aiheutua haittaa. Kunnat voisivat näin huomioida oman tilanteensa ja vastata esimerkiksi matkailusesongin aikaiseen kasvaneeseen majoituskysyntään. Kunnan päätöksen tekisi monijäseninen toimielin, kuten valtuusto tai lautakunta. Kunnan olisi kuultava kuntalaisia päätöksenteossaan. Kuuleminen ja muutoksenhaku tapahtuisivat vastaavasti kuin rakennusjärjestystä hyväksyttäessä. Asuntoa vuokraavan asunnonhaltijan olisi pidettävä kirjaa asunnon lyhytvuokrauspäivistä ja annettava tiedot rakennusvalvontaviranomaiselle pyydettyä. Rakennusvalvonta voisi jatkossakin puuttua kiellettyyn lyhytvuokraukseen.

Arvoisa puhemies! Esityksen toinen kokonaisuus koski rakennuksen energiatehokkuusdirektiivin kansallista täytäntöönpanoa. Rakentamislakiin lisättäisiin päästöttömän rakennuksen sekä hyötypinta-alan käsitteet. Rakentamislaisissa säädetyn uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vähimmäisosuuden määrää tarkistettaisiin.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Määrää nostettaisiin nykyisestä 38 prosentista 52 prosenttiin. Tällä täytettäisiin uusiutuvan energian direktiivin vaatimukset. Tällä esityksellä ei tiukenneta EU-säädösten vaatimuksia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Halutaanko tästä käydä hetken aikaa debattia? Pyydän niitä, jotka haluavat nyt käyttää debattipuheenvuoron, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. Sieltähän niitä pukkaa, 13 kappaletta. Nyt laitetaan V-painike kiinni. — Sieltä edustaja Pitko.

16.56 **Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lyhyt vuokrauksen selkiyttäminen lakiin on todellakin tervetullutta. Itse kuitenkin mietin, tunnistaako tämä lakiesitys sitä aitoa ongelmaa, mitä lyhyt vuokraus tietyissä paikoissa Suomea aiheuttaa, ei tietenkään kaikkialla, ja sehän on yksi tämän ilmiön ongelma, että siinä, missä toiselle paikkakunnalle lyhyt vuokraus ja asuntojen täyttö on tervetullutta, niin toisella puolella on esimerkiksi Rovaniemi, jossa aidosti lyhyt vuokraus aiheuttaa haasteita ensinnäkin siinä, saavatko ihmiset asua rauhassa omassa kodissaan, ja toiseksi, saavatko he kotia alkuunsa. Erityisesti Rovaniemeltä olemme kuulleet tilannetta, että opiskelijoita majoitetaan hätämajoituksiin, ja tämä voi pitkällä tähtäimellä jopa vaikuttaa hakumääriin paikallisiin korkeakouluihin, kun opiskelijoille ei löydy asuntoa, koska iso osa asunnoista on lyhyt vuokrauksen piirissä.

Tuoko tämä lainsäädäntö tähän aidosti mahdollisuuden puuttua? Onko kunnilla aidosti mahdollisuus valvoa ja seurata sitä käyttöä, [Puhemies koputtaa] mikä tietenkin tapahtuu siellä suljettujen ovien sisäpuolella?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Perholehto.

16.57 **Pinja Perholehto sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. Oikeastaan varmaan kaikki täällä ymmärtävät sen, että asuntojen lyhyt vuokraus on Suomessa lisääntynyt laajamittaisesti viime vuosina, niin kuin on ympäri Eurooppaa, ja on hirvittävän hyvä, että siihen, toivottavasti, saadaan selkeitä pelisääntöjä. Niitä on kaivattu. Se, että rakentamislaki ei ole tunnistanut tätä lyhyt vuokrausta, on noussut esiin myös muiden hallituksen jo antamien esitysten yhteydessä, joita ympäristövaliokunta onkin käsitellyt.

Haluaisin kuitenkin tehdä noston, joka sivuaa hieman tätä siinä mielessä, että kun nimenomaisesti EU-tasolla on etsitty jo ratkaisuja ja Euroopan unionista on annettu vuonna 24 rekisteröintiasetus, niin sitä me emme kansallisesti vielä ole käyttöön ottaneet, mutta se voisi olla omiaan helpottamaan sitten tätä lyhyt vuokrauksen seuraamista. Olisiko ministerin mahdollista tätä kokonaisuutta kommentoida?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

16.58 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille esittelystä myös minun puolestani, ja kiitos näistä edellisistä puheenvuoroista, joissa tuli aika hyvin esille tämä lyhyt vuokrauksen problematiikka. Ympäristövaliokunnassa on hieman kulunut sanontaa käyttäkseni haastavaa se, että kun

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

on useita eri hallituksen esityksiä, joissa tätä samaa asiaa sivutaan, niin tästä on hieman vaikea saada kiinni, ja toivon mukaan nyt tällä päästään siinä eteenpäin.

Ja tosiaan tämä, että on yhden politiikan malli, on tässä oikeastaan esimerkki siitä, että se on hyvin vaikea saada toteutumaan eri puolilla Suomea. Jos perheellisiä joutuu lyhytvuokrauksen takia asumaan asuntovaunuissa ja ulkosaunoissa, niin eihän se voi olla kestävä tilanne.

Mutta ruusuja pitää antaa myös. Se, että vakinaisesti ja tilapäisesti asuttujen asuntojen, loma-asuntojen sekä haja-asutusalueella sijaitsevien asuntojen lyhytvuokraukseen ei esitetä rajoituksia, on tervetullut lisä, koska siellä ei ole kyse lyhytvuokrauksesta, vaan se olisi haitannut sitten muuten sitä toimintaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä.

16.59 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rovaniemen asuntotilanne on tosiaankin varottava esimerkki siitä, kun asuntojen ammattimaista lyhytvuokrausta ei säännellä eikä kaupunkilaisten huolia oteta tosissaan. Esimerkiksi lapsiperheille ja, niin kuin täällä hyvin kuultiin, opiskelijoille on tämän seurauksena ollut entistä vähemmän kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja tarjolla, ja se on johtanut jopa ihan kohtuuttomiin tilanteisiin.

Vasemmiston lähtökohta on ollut se, että meillä tulee olla tiettyjä rajoituksia tähän lyhytvuokrausbisnekseen, jotta kaupunkilaisten oikeus kohtuuhintaiseen asumiseen ja miellyttävään asuinympäristöön toteutuu. No, tämä esitys nyt näyttää siltä, että tämä esitys on jäänyt hieman ohueksi näiden ongelmien ratkaisemiseksi, kun ei edes tätä niin kutsuttua ammattimaista lyhytvuokrausta ja sen ehtoja ole määritelty. Eli, ministeri, miten ja millä resursseilla tätä sääntelyn toimeenpanoa, erityisesti lyhytvuokraajien velvollisuutta näiden vuokrauspäivien kirjaamiseksi, valvotaan, ja miten tämän sääntelyn toimeenpanosta siis varmistutaan? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ingo.

17.01 **Christoffer Ingo r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! De nya bestämmelserna för korttidsuthyrning är nödvändiga och välbehövliga, då situationen på flera håll har blivit ohållbar. Vi har hört flera talturer om läget i Rovaniemi, men också i huvudstadsregionen finns det oroväckande exempel som påminner om europeiska turiststäder. Korttidsuthyrning kan driva upp bostadspriser, och i värsta fall tränger det undan dem som jobbar, studerar och lever där lägenheterna finns.

Ehdotus ottaa huomioon useita etuja sekä alueiden hyvin erilaiset olosuhteet. Asuntojen lyhytaikainen vuokraaminen on jatkossakin mahdollista, ja sen tuleeikin olla mahdollista, mutta uusien säännösten myötä arjen ja asuinalueiden häiriöiden riskit vähenevät. Samalla ei pidä romauttaa toimivia markkinoita. Kunnilla on tässä merkittävä vastuu huomioida paikalliset tarpeet kaavoituksessa ja varmistaa, että asemakaavat vastaavat alueen todellisia olosuhteita. Odotan jatkokäsittelyä, jotta voimme varmistaa selkeät, toimivat pelisäännöt.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

17.02 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin tässä on moni todennut, tämä asuntojen lyhytvuokraus on voimakkaasti yleistynyt viime vuosina ja sitten ei ole ollut oikein selkeää lainsäädäntöä tässä. Hyvä, kiitos ministeri, nyt se sitten saadaan aikaan.

Lisäksi eri kunnissa, eri alueilla ovat vähän vaihdelleet nämä käytännöt, mitkä ovat tuoneet epäselvyyttä. Nyt tämä villi käytäntö, mikä on ollut, selkiytyy ilman, että se haittaa sitä lisäarvoa, jota tämä lyhytvuokraus sesonkiaikoina on eri alueille heidän tarpeisiinsa tuonut. Esimerkiksi meillä Kotka—Hamina-seudulla on se määrä hotellihuoneita, mitä on, ja suurimmaksi osaksi ne ovat tyhjillään, mutta ensi kesänä, kun siellä samanaikaisesti on Jukolan viesti, Meripäivät ja Hamina Tattoo tai kaiken maailman pienempiä, Dark River Festival ynnä muuta Lohisoittoa, ja sitten kun ne menevät osittain päällekkäin, niin ei meidän hotellikapasiteettimme riittäisi.

Mutta vähän samalla tavalla kuin edustaja Kivelä tuossa kysyi aikaisemmin, tämä on minulle vähän epäselvää, miten tämän 90 päivän määräajan valvonta sitten tapahtuu.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

17.03 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Juuri kuntien lausunnoissa oli tämä kritiikki, että miten tämä 90 päivää määritellään ja kuinka sitä voidaan valvoa.

Arvoisa rouva puhemies! Jää tässä pohtimaan, kun me katsotaan lyhytvuokrausta tiettyä asuntoa kohti ja kun katsotaan, että meillä on kerrostaloja ja asunto-osakeyhtiöitä, niin tämä lyhytvuokraus heijastuu myöskin siihen koko asuntoyhteisöön, mitä siinä tapahtuu. Tässä lainsäädännössä nyt en nähnyt siihen liittyvää, miten asunto-osakeyhtiöt voivat itse säädellä taloyhtiössä lyhytvuokraustoimintaa. Nyt kun tässä laitetaan kunnalle velvoitteita, niin onko tarkoitus, että sillä alueella voidaan edetä, ja mitkä ovat esteet, jos sillä alueella ei voi edetä? Kuulee aika monessa paikassa, että tästä talosta täytyy muuttaa pois, kun tässä alkaa olla niin paljon tätä lyhytvuokraustoimintaa. Toisaalta on hyvä, että tässä tulee kansalliset rajat ja kuntien sisällä voidaan niistä sitten osittain muutos tehdä, mutta tämä minua jäi tässä mietityttämään, kun tutustuin tähän lakiesitykseen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kauma.

17.04 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn täällä jo esitettyihin käsityksiin, että on hyvä, että saadaan nyt laki lyhytvuokraukseen, koska sitä ei ole säännelty aikaisemmin ja ainoastaan tuomioistuinkäytännöt ovat sitten ratkaisseet näitä ristiriitoja, eli pelisäännöt ovat paikallaan. Lyhytvuokraushan on ollut todella joustava tapa kotitalouksille hankkia lisätuloja, mutta kuten sanottua, on ollut myös niitä ylilyöntejä, joissa jopa kokonaisia taloyhtiöitä on ollut lyhytvuokrauskäytössä.

Tämän esityksen mukaan jatkossa asemakaava-alueella sijaitsevan asunnon, joka ei ole vakinaisesti tai tilapäisesti asuttu, voisi vuokrata lyhytaikaisesti alle 28 päivän jaksoissa yhteensä enintään 90 päivää kalenterivuoden aikana ja kunta voisi nostaa vuorokausirajan enintään 180 päivään. Oletan, arvoisa ministeri, että tämä on ollut aikamoisen kompromissin tulos eri tahojen välillä. Kysyisin teiltä vielä, ministeri: millä tavalla uskoisitte, että tämä uusi laki nyt tulee muuttamaan, jos jollakin tavalla, käytäntöjä

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

esimerkiksi juuri Lapissa tai Rovaniemellä, mitä tässä on tullut esiin näitä tilanteita, että asunnoista ja vuokrauskohteista on eri festivaalien ja sesonkien aikana ollut pulaa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä.

17.06 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä lyhytvuokraus on mahdollistanut Rovaniemellä matkailun kasvun, mutta siihen liittyy myös paljon lieveilmiöitä. Asukkaiden näkökulmasta se aiheuttaa levottomuutta, meteliä ja epäsiisteyttä. Roskapusseja ja liinavaatteita heitellään rappukäytäviin, ja tämä tietenkin harmittaa asukkaita. Hotelliyrittäjien kannalta he joutuvat hotellihuoneen varustamaan 3 000 eurolla, niin että on paloturvalliset tekstiilit, sprinklerit ja paloturvalliset ovet, mutta viereisessä kerrostalossa tätä samaa toimintaa harjoitetaan parinkymppin palovaroittimella. Tässä on myös epäsuhta. No, sijoittajat ovat rynnineet Rovaniemelle, ja se nähdään vuokrien kallistumisena ja sillä, että tosiaan opiskelijat eivät löydä asuntoja eivätkä Lappiin töihin tulevat.

Yhdyn niihin näkemyksiin, että tämä esitys on aika vaatimaton. Hyvä alku, mutta olisin toivonut tähän rekisteröitymistä, joka olisi suitsinut myös harmaata taloutta, ja sitten sitä, että olisi rajoitettu asuntojen määrää per nuppiluku, niin että sijoitusasuntoja olisi voinut olla vain tietty määrä. Kiinteistöliitto esitti viittä asuntoa per henkilö.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

17.07 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, arvon ministeri! Tämä hallituksen esitys rakentamislain muuttamisesta on vastaus hyvin konkreettiseen ongelmaan: rakentaminen on ollut hidasta, byrokraattista ja vaikeasti ennakoitavaa. Tämä lakiuudistus ei vähennä vastuuta, vaan selkeyttää pelisääntöjä ja sujuvoittaa prosesseja. Uudistuksen ytimessä on lupamenettelyjen yksinkertaistaminen ja digitalisaation parempi hyödyntäminen. Kun viranomaistyö kevenee ja päällekkäinen sääntely vähenee, rakentaminen nopeutuu ilman että turvallisuudesta, laadusta tai ympäristönsuojelusta tingitään.

Esitys koskettaa myös lyhytvuokrausta, joka on osa nykyaikaista asumista ja matkailua mutta vaatii selkeät ja oikeudenmukaiset säännöt. Rakentamislain tarkennukset tukevat kuntien mahdollisuuksia ohjata rakentamista ja käyttötarkoituksia niin, että lyhytvuokraus ei heikennä pysyvän asumisen edellytyksiä tai naapurustojen viihtyisyyttä. Samalla laki tukee hallituksen kasvutavoitteita. Rakentaminen on merkittävä työllistäjä, ja ennakoitavampi toimintaympäristö antaa yrityksille varmuutta investoida myös heikommassa suhdannetilanteessa.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on käytännöllinen ja tasapainoinen korjausliike. Se vahvistaa luottamusta, parantaa toimivuutta ja edistää kestävästä rakentamista koko Suomessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo.

17.09 Riitta Kaarisalo sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että lainsäädäntöä päivitetään vastaamaan muuttuvaa asumisen ja rakentamisen todellisuutta, sillä lyhytvuokraus ei todella Suomessakaan enää ole marginaalinen ilmiö. Se on monin

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

paikoin muuttanut kokonaisia asuinalueita: asuntoja siirtyy pysyvästä asumisesta matkailumajoituskäyttöön, vuokrataso nousee, asuntoja ei riitä paikallisille asukkaille tai opiskelijoille, ja taloyhtiöiden arki muuttuu levottomaksi monin paikoin. Kyse ei ole vain yksittäisistä häiriöistä, vaan laajemmasta rakenteellisesta muutoksesta asuntomarkkinoilla.

Arvoisa ministeri, hallituksen esityksessä tosiaan tunnustetaan kyllä tarve selkeyttää sääntelyä, mutta kysymys kuuluu, ovatko nämä nyt esitetyt keinot tosiaan riittäviä. Me olemme Suomessa vielä tilanteessa, jossa kehitykseen voidaan vaikuttaa, ja siksi lainsäädännön pitäisi olla myös ennakoivaa, ei pelkästään reagoivaa. Eli jos sääntely nojaa edelleen pitkälti tapauskohtaiseen arviointiin ja jälkikäteiseen puuttumiseen, on vaarana, että vastuu jää taloyhtiöille, naapureille ja kunnille, eli juuri niille tahoille, joilla on vähiten resursseja valvoa ja vähiten myös keinoja puuttua näihin ongelmiin. Mitenkä ministeri näkee tämän asian?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

17.10 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tähän lyhytvuokraukseen tulee laki, mutta ajatelkaamme, mikä virhe me tässä tehdään: Suomalainen yhteiskunta on rakentanut kuntatekniikkaa ja kaikkia kuntien palveluita, ja sitten yhtäkkiä siinä hyödynsaaja on joku muu, kun tulee taloja, jotka ovat ulkomailta omistettuja, ja niitä Airbnb:n perusteella vuokrataan. Aivan varmasti siinä on harmaata taloutta. Kaikkiin ei tule tietoja, ja sitten niitä räihinäremmejä kun talossa asuu, niin ajatelkaapa kun lapsiperhe tai joku vanhempi ihminen siellä asuu ja sitten on semmoinen meteli ja rytinä ja heitellään vuodevaatteita käytävään ja pidetään meteliä, yöt juhlietaan siellä ja otetaan kunnolla ääntä ilmoille, ja ihmiset ovat sitten hädissään siellä. Eihän tässä ole mitään järkeä. Miksi me tällaisia teemme ja täällä ihmettelemme sitten? Meidän pitää tässä talossa laatia semmoiset lait, että tällainen loppuu. Sitä varten ovat hotellit, ja riehukoot siellä ihan vapaasti.

Toinen asia on sitten energiatehokkuuteen liittyvän direktiivin muutos tässä: Tästähän oli jo kerran perustuslakivaliokunnassa se yksi esitys, joka torpattiin, että eivät kuulu rakennusmääräykset EU:lle mitenkään. Tässä me näemme tämän EU:n mädännäisyyden siinä mielessä, että sieltä tulee direktiiviä direktiivin perään ja kukaan ei tiedä, mitä tehdään, että rupeavatko ne vahtimaan, millä keinoin joku rakentaa, onko energiatehokas talo taikka onko sitten turvalliset materiaalit? Meillä on Suomessa hyvät rakentamismääräykset, joita Euroopassa ei ole. Toivon, että tähän joku järki löytyisi. Tällä keinoinhan ei voi jatkaa. [Puhemies koputtaa] Meillä on kohta Suomi, jossa ei mitään muuta tehdä kuin ympäristövaikutusten arviointia ja rakennusten tarkastuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

17.11 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Eniten tässä esityksessä on herättänyt tavoite selkeyttää lyhytvuokrauksen sääntelyä asemakaava-alueella. Lyhytvuokraus on yleistynyt nopeasti, mutta sitä koskeva lainsäädäntö ja oikeustila on ollut epäselvä sekä asukkaille, asuntojen omistajille että viranomaisille. Näin ei voi jatkaa.

Tämän esityksen lähtökohtana on selkeys ja ennakoitavuus. Siinä asetetaan lyhytvuokraukselle rajat omaisuudensuojaa kunnioittaen. Ennen kaikkea tällä ratkaisulla

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

haetaan tasapainoa. Yhtäältä turvataan asuinalueiden elinympäristö ja asumisviihtyvyys ja toisaalta mahdollistetaan lyhytvuokraus erityisesti niillä alueilla, joilla sillä on merkittävä rooli matkailussa ja paikallistaloudessa. Esitys ei kiellä lyhytvuokrausta vaan tuo sille selkeät ja laissa säädetyt pelisäännöt, kuten kuuluu ollakin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, ja sitten mennään tuonne puhujalistalle. Haluaako ministeri tässä vaiheessa vai vasta sitten lopussa, kun on 45 minuuttia käytetty? [Sari Multala: Mitenkä vaan, voin vastata sitten lopuksi kysymyksiin.] — Joo, otetaan sitten lopuksi, jos teille sopii. Saattaa tulla kysymyksiä noissa puheenvuoroissa. — Sillanpää, olkaa hyvä.

17.13 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Rakennusten energiatehokkuuden parantaminen on hyvä asia silloin kun emme lähde viemään sitä ääripäähän. Suomessa on osattu rakentaa hengittävästi ja ennen kaikkea terveitä taloja jo hyvin kauan. Moni rakennus onkin valitettavasti pilattu sillä, että niitä on energiatehokkuuden nimissä tiivistetty tiivistämisen perään ja lopputuloksena on pussitettu homeinen ja sisäongelmainen talo, jossa ilma ei kierrä. Tämän kanssa saamme olla hyvin tarkkana, ettemme ehdoin tahdoin pilaa rakennuksia lain tai EU-direktiivien vuoksi.

Tässä käsittelyssä olevassa esityksessä päivitetään rakentamislakia vastaamaan uudistettua rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä. Näiden muutosten myötä täytyy samalla pitää huoli siitä, että kaikenlainen sääntely säilyy kohtuullisena. Kun meille tulee EU-direktiivejä, joita joudumme jäsenmaana toimeenpanemaan, ne eivät saa aiheuttaa suomalaisille kotitalouksille tai kiinteistöjen omistajille ylimääräisiä tai kohtuuttomia velvoitteita. Jos ja kun meillä on kansallisessa lainsäädännössä liikkumavaraa, se täytyy hyödyntää suomalaisten etujen mukaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt jatkamme sitten puhujalistaa. Tämä käsittely loppuu noin 17.40, mutta viimeiseksi käyttää puheenvuoron sitten vielä ministeri. — Edustaja Hoskonen, puhujalistalta.

17.14 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Lisään tuohon äskeiseen debattipuheenvuorooni sen verran vielä, että kun katsoo näitä Airbnb-vuokraussysteemejä, mitä olen kuullut palautetta tuolta niiltä ihmisiltä, jotka ovat joutuneet kärsimään, niin onhan se aivan kohtuutonta, että yllättäen taloyhtiössä rupeaa olemaan semmoinen meteli aika ajoin eikä tiedä kukaan koskaan, milloin se alkaa ja milloin se loppuu. Kun se on yksityisasunto, niin se on muuten aika korkea kynnyksellä mennä sanomaan, että nyt suu kiinni. Mitä asumista se on? Kuka omakotiasuja haluaisi siihen naapuriin semmoisen metelinpitäjän, että ei saisi öissä nukkua? No, meidän asiana on panna tämä homma kuriin. Totta kai taloyhtiö voi sääntöjä muuttamalla kieltää sen, mutta sehän käytännössä pitää tehdä, kun uusi taloyhtiö perustetaan ja ruvetaan rakentamaan. Siinä vaiheessa pitää olla taloyhtiön säännöissä, että ei voi tulla siihen taloon, vaan kun se menee asunto-osakeyhtiön sääntöjen mukaan, niin siinä voi enemmistö päättää tai yksimielisyys pitää olla ennen kuin voidaan tehdä se homma. Meidän pitää sitä kautta vaikuttaa tähän asiaan. Tämähän karkaa käsistä.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Toisekseen tämä erittäin vahvasti suosii harmaata taloutta. Kuka näitä vahtii? Ei varmasti ole semmoista valvontajärjestelmää, että tätä pystytään jollakin lailla valvomaan. Tällä suositetaan harmaata taloutta, veronkiertoa, ja kukapa sanoo, ettei näitä rahoja, mitä sinne Airbnb-asuntoihin on käytetty, olisi saatu jostakin semmoisesta paikasta, jota Suomen laki ei hyväksy? Näihin toivon, että ministeri kiinnittää huomiota.

Toinen asia sitten näihin rakentamismääräyksiin: Silloin edellisen kerran, kun tämä oli perustuslakivaliokunnassa — kiitoksia siitä, että tämä tulee taas sinne — todettiin näistä rakentamismääräyksistä, että nämä asiat eivät kuulu Euroopan unionin päätettäviin mitenkään. Miten joku komissio voi tietää Suomen talven olosuhteet? Ei mitenkään. Täysin huuhaahommiahan nämä ovat. Euroopan unionin kannattaisi pikkuhiljaa ruveta perehtymään oikeisiin asioihin. Porukka velkaantuu hullun lailla, otetaan yhteistä velkaa, ruvetaan määreilemään ihmisiä välittämättä perussopimuksista yhtään mitään ja kansalaisten oikeuksista yhtään mitään. Ja täällä mietitään rakentamismääräyksiä, ja tuleeko sitten joku rakennustarviketarkastaja sitten suurennuslasin kanssa tutkimaan vaikka minun kesämökkiä, että oliko se nyt tämä lastulevynpala oikea tai ostinko väärästä liikkeestä tuon paneelinpalan tai uuden hellan. Voi hyvänen aika, tämmöiseenkö meidän rahamme menevät? Arvoisa ministeri ei ole tähän syyllinen mitenkään, mutta pikkuisen toivon, että kun menette sinne, niin kertokaapa sinne Euroopan unionin suureen byrokratian keitaaseen, että lopettakaa tämä huimailu ja ruvetaan jonain päivänä tekemään oikeita asioita, jotta ihmiset voisivat täällä elää. Jos me rakennamme byrokratiaa... En viitsi sanoa sitä maata, joka sitä byrokratiaa on kerran kokeillut rakentamalla maailman tehokkaimman hallinnon, mutta miten kävi sille valtiolle? Kannattaa lukea historiaa, niin sieltä se löytyy. — Ei muuta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

17.17 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tämä lainsäädäntö tarvitaan, koska tämän suuntaista lainsäädäntöä meillä ei ole ja tämä lyhytvuokraus on tullut vasta nyt viime vuosina semmoiseksi ilmiöksi, johon tarvitaan pelisäännöt. Siinä mielessä tämä lainsäädäntö on kyllä paikallaan, että tätä tehdään, ja siitä sisällöstä varmaan voidaan olla montaa mieltä. Tässä on myöskin se, kuinka tätä sitten sovelletaan uusissa asuntoyhtiöissä, joissa ehkä voidaan paremmin yhtiöjärjestystä rakentaa niin, että tämmöinen toiminta on siinä mitoitettu sillä tavalla kuin asukkaat siinä kohtaa sen katsovat viisaaksi, tarvitaanko sitä ollenkaan vai ei, mutta kysymys nyt on ehkä enempi siitä kokonaisuudesta, millä mahdollisuudella olemassa olevilla asuntoyhtiöillä on sisäisesti päätöksenteossa mahdollisuus muuttaa sitä yhtiöjärjestystä tältä osin, minkälaisen määräenemmistön tai muun se tarvitsee. Sen takia tuossa äsken debatissa sitä kysyin, ja siihen toivoisin kommentteja.

Toinen asia, arvoisa rouva puhemies, liittyy tähän, että kun meillä on tämmöinen lyhytvuokraustoiminta ja meillä on lainsäädäntöä kuitenkin pitempiaikaiseen vuokraukseen ja siellä on tietyt pelisäännöt ja irtisanomiset ja muut olemassa näitten osalta, kuinka siellä vuokra-asunnossa pitää käyttäytyä, ja velvollisuuksia on määritelty, niin tässä lyhytvuokrauksessa tällaista ei suoranaisesti ole.

Tässä on se kokonaisuus, joka liittyy myöskin siihen edustaja Hoskosen esiin nostamaan harmaaseen talouteen, että miten näitä tulovirtoja tässä sitten pystytään myöskin tarkastelemaan. Se on tässä yksi osa kokonaisuutta.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Itse näen, että tässä kuitenkin tarvitaan näitä rajoitteita ja sitä, että kunnilla on tietty liikkumavara olemassa tässä, koska sesongit vaihtelevat eri puolilla maata. Toisissa kunnissa semmoisia sesonkihuippuja ei ole niin paljon, että tämä olisi ongelma, mutta esimerkiksi Tampereella meillä on aika paljon tapahtumia kesällä, ja talvella, ja siellä on lyhyt vuokraustoimintaa aika paljon. Tämäkin on hyvä, että tätä nyt sitten käsitellään tässä mielessä. Se on hyvä, että kunnan elin, onko se sitten valtuusto tai lautakunta, on tällainen monijäseninen orgaani, joka tekee tämän päätöksen näistä säännöistä ja määräyksistä, koska sillä lailla se on siinä poliittisessa päätöksenteossa myös mukana ja se ei ole yhden virkamiehen vastuulla.

Tässä on monia hyviä asioita, jotka tässä menevät eteenpäin, mutta myös monia kysymysmerkkejä, jotka varmaan tässä valiokuntakäsittelyssä ratkeavat. SDP ei vastusta tätä ideaa, että tätä säädellään, mutta siihen, mitkä ovat ne sisällöt, vielä valiokuntakäsittelyssä tarkemmin otetaan kantaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä.

17.20 **Mai Kivelä vas:** Kiitos, arvoisa puhemies! Kaupunki tosiaan kuuluu ennen kaikkea sen asukkaille eikä Airbnb:lle, ja vasemmistoliiton ryhmän mielestä on tärkeää tässä kohtaa varmistaa esimerkiksi seuraavia asioita: se, että kunnilla säilyy päätösvalta ja oikeus ohjata sitä alueensa maankäyttöä; toisaalta asuinalueiden viihtyvyys eli asumiseen tarkoitettujen alueiden pysyminen sellaisessa tilassa, jossa asukkaiden oikeudet toteutuvat; ja sitten toisaalta taloyhtiöiden oikeus kieltää lyhyt vuokraus, johon toki varmasti vastataan myös toisaalla lainsäädännössä; ja sitten neljäs asia on valvonnan varmistaminen.

Ajattelen, että lyhyt vuokrauksessaakin on toki eroja sen suhteen, vuokraako silloin tällöin, vaikka loma-aikana, omaa asuntoaan vai onko kyse sijoittajalähtöisestä, hyvin laajamittaisesta bisneksestä, ja erityisesti tällaista ammattimaista lyhyt vuokrausbisnestä tulee säädellä, jotta sitten varmistetaan se kohtuuhintaisten asuntojen ja kotien riittävyys myös sellaisissa paikoissa, joissa eniten turismi vaikuttaa asumiseen, eli esimerkiksi Rovaniemen kaltaisissa paikoissa.

Nostan täältä lausunnosta sen, että kun oikeusministeriön lausunnon perusteella tämä rakennusvalvontaviranomaisen työtaakka lainvalvonnassa vaatisi nykyistä huomattavasti laajempia resursseja, huoneistoissa asumista olisi hyvin vaikea valvoa, toimintaan puuttuminen olisi osin jopa mahdotonta ja valvonta edellyttäisi tarkan selvityksen hankkimista asunnon käytöstä ja asunnossa eri aikoina käyvien henkilöiden jatkuvaa seurantaa, niin oikeusministeriö myös arvioi, että siinäkin tapauksessa, että viranomainen onnistuisi sitten toteamaan tässä niin kutsutun laittoman toiminnan, se ei ehtisi puuttua siihen uhkasakolla kyseisen kalenterivuoden aikana. Eli nämä oikeusministeriön esittämät esimerkit mielestäni hyvin kuvaavat sitä, miten hankala tämä valvontapuoli on. Tämä on se asia, johon ministeri varmaan kohta vastaa, millä mekanismeilla tämän lain noudattamista sitten pystytään valvomaan ja millä resursseilla, niin kuin tässä tuotiin oikeusministeriön toimesta esille.

Myös tämä oma-aloitteinen kirjanpito — onhan senkin luotettavuus vähän kyseenalainen, kuinka uskottavaa on se, että vuokraaja itse sitten ilmoittaa, että olen nyt ylittänyt nämä päiväraajat.

Tässä on aika paljon auki olevia kysymyksiä mielestäni.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

17.23 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tämä kokonaisuus koskee rakentamislain muutoksia, joilla pannaan täytäntöön keskeisiä EU-säädöksiä sekä vastataan kotimaassa tunnistettuihin sääntelyn puutteisiin. Esityksessä yhdistyy kolme kokonaisuutta: rakennusten energiatehokkuus, rakennustuotteiden sääntely sekä asuinrakennusten lyhytvuokrauksen selkeyttäminen. Nämä ovat tarpeellisia ja odotettuja muutoksia rakennuslaissa.

Arvoisa puhemies! Energiatehokkuuden osalta kyse on siitä, että Suomi toimeenpane rakennuksia ja niiden energiatehokkuutta koskevien direktiivien velvoitteet sekä saattaa voimaan uuden EU:n rakennustuoteasetuksen. Etenkin meillä täällä pohjoisessa vuodenaikojen vaihtelujen myötä rakennukset kuluttavat merkittävän osan energiasta ja aiheuttavat siksi suuren osan päästöistä, minkä takia niiden rooli ilmastotavoitteiden saavuttamisessa on keskeinen. Siksi nyt täsmennämme päästöttömän rakennuksen määritelmää, vahvistamme uusiutuvan energian vähimmäisosuutta rakennuksissa sekä varmistamme, että uudet rakennukset suunnitellaan kestäväällä ja pitkäjänteisellä tavalla. Samalla tämä esitys vahvistaa rakennustuotteiden vaatimustenmukaisuutta, edistää kiertotaloutta ja varmistaa, että markkinoilla olevat tuotteet täyttävät turvallisuutta ja ympäristöä koskevat vaatimukset, joiden valvonta ja rikkeistä koituvat seuraamukset ovat uskottavia ja yhdenmukaisia koko EU:ssa. On meidän tehtävämme huolehtia siitä, että vaatimukset ovat teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia.

Arvoisa puhemies! Eniten tässä esityksessä on herättänyt huomiota tavoite selkeyttää lyhytvuokrauksen sääntelyä asemakaava-alueilla. Lyhytvuokraus on yleistynyt nopeasti, mutta sitä koskeva lainsäädäntö ja oikeustila on ollut epäselvä sekä asukkaille, asuntojen omistajille että viranomaisille. Näin ei voi jatkaa. Tämän esityksen lähtökohtana on selkeys ja ennakoitavuus. Siinä asetetaan lyhytvuokraukselle rajat omaisuuden suoja kunnioittaen. Ennen kaikkea tällä ratkaisulla haetaan tasapainoa. Yhtäältä turvataan asuinalueiden elinympäristö ja asumisviihtyvyys ja toisaalta mahdollistetaan lyhytvuokraus erityisesti niillä alueilla, joilla sillä on merkittävä rooli matkailussa ja paikallistaloudessa. Esitys ei kiellä lyhytvuokrausta vaan tuo sille selkeät ja laissa säädellyt pelisäännöt, kuten kuuluu ollakin.

Arvoisa puhemies! Kokonaisuutena tämä esitys vahvistaa sääntelyn selkeyttä, parantaa oikeusvarmuutta ja luo edellytyksiä kestäväälle rakentamiselle sekä hallitulle kaupunkikehitykselle. Se vastaa EU-velvoitteisiin mutta ottaa samalla huomioon Suomen erityispiirteet ja kuntien erilaiset tilanteet. Näillä muutoksilla rakennetaan pitkäjänteisesti kestävää, turvallista ja toimivaa elinympäristöä myös tuleville sukupolville. Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää.

17.28 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Rakentamislain uudistuksen toinen osa liittyy asuntojen lyhytvuokraukseen. Lyhytvuokraustoiminta on kasvanut vuosien kuluessa hyvin nopealla tahdilla, mutta suomalainen lainsäädäntö ei ole pysynyt tämän toiminnan kehityksen mukana. Se on aiheuttanut epäselviä tilanteita heille, jotka harjoittavat asuntojen lyhytvuokrausta, mutta samalla myös taloyhtiöille ja kunnille. Toimintaa

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

olisikin lainsäädännöllä tarkoitus säännellä, jotta toimintaan saataisiin kaikille selvät pelisäännöt.

Esityksen mukaan asemakaava-alueella sijaitsevaa ei-vakituksessa käytössä olevaa asuntoa voisi vuokrata lyhytaikaisesti ilman lupaa enintään 90 päivää vuodessa. Kunnille annettaisiin mahdollisuus nostaa tätä rajaa tarvittaessa 180 päivään, jolloin paikallinen tilanne voidaan ottaa vuokraustoiminnassa huomioon. Silloin asukkaita tulee kuulla siitä, mitä he ajattelevat vuokrauksen vuorokausirajasta, ja ottaa heidän näkemyksensä huomioon päätöstä tehdessä.

Arvoisa puhemies! On kuntia, joissa lyhytvuokraustoiminta paikkaa puuttuvaa hotellikapasiteettia ja on vain hyväksi paikallisille yrityksille. Jos majoitustilaa ei ole tarpeeksi, se tarkoittaa vähemmän matkailijoita ja vähemmän tuloja yrittäjille, mikä osaltaan vaikuttaa negatiivisesti myös työntekijöiden palkkaamiseen. Lyhytvuokrauksella on siis mahdollista saavuttaa paljon hyviä elementtejä paikallisesti. Se tuo myös mahdollisuuden yksityisihmisille tienata ylimääräistä tuloa.

Toisaalta lyhytvuokrauksessa on ollut omat haasteensa. Joissakin kunnissa asuntoja ei riitä opiskelijoille ja tavallisille vuokraajille pitkäaikaisiksi kodeiksi, kun suurin osa kunnan asunnoista on vain ja ainoastaan lyhytvuokraustoimintaan. Lisäksi taloyhtiöillä on ollut haasteita puuttua ongelmiin, kun vaihtuvat asukkaat ovat aiheuttaneet häiriöitä, rikkoneet paikkoja tai muuten häirinneet talon muiden asukkaiden elämää. Siksi moni on kaivannut tätä lakia, ettei lyhytvuokraustoiminta olisi kuin villi länsi. Meidän täytyy huomioida toiminnan hyödyt ja haitat ja sen pohjalta rakentaa pelisääntöjä, jotta jokainen osapuoli tietää rajat toiminnalle.

Arvoisa puhemies! Uuden lain myötä meidän täytyy seurata hyvin tarkasti, miten pelisäännöt toimivat käytännössä: onko niillä ollut minkälaisia vaikutuksia asumiseen, taloyhtiöihin, vuokraustoimintaan ja toisaalta myös paikalliseen elinkeinoelämään, ja ovatko vaikutukset olleet hyviä vai huonoja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola.

17.30 **Juho Eerola ps:** Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan tuossa debatin aikana sain sen ydinviestini verraten lyhyesti ja ytimekkäästi tuotua, mutta nyt kun puheenvuoron vielä sain, niin hyvin lyhyesti.

Muutama edustaja täällä kritisoi tätä ja puuttui näihin ongelmiin, lähinnä etenkin rovaniemeläiset ja sitten edustaja Hoskonen, ja en ollenkaan kiistä niitä ongelmia, joita tähän toimintaan, lyhytvuokraukseen, liittyy. Ne ovat olemassa olevia, aivan todellisia ongelmia. Mutta jos tätä lainsäädäntöä nyt ei tehtäisi, niin sittenhän ne ongelmat toki jäisivät sellaisenaan olemassa oleviksi. Nyt näen, että nyt kun selkeytetään tätä lainsäädäntöä ja yhtenäistetään käytäntöjä, mitä eri puolilla maata on, niin ikään kuin tilanne paranee.

No sitten, oliko edustaja Hoskonen vai kuka oli, joka sanoi, että pitäisi peräti kieltää tämä. No, itse en ihan oikeastaan usko siihen, että nykypäivän maailmassa, mihinkä on menty, pystyttäisiin kieltämään, tai vaikka kiellettäisiinkin, niin viranomaisilla ei olisi mitään kapasiteettia valvoa sitä, milloin nyt kukakin harjoittaa tätä lyhytvuokrausta. Sen valvonta ainakin veisi ihan hirmuiset määrät rahaa ja energiaa kaikelta muulta, ja sitä rahaa ja työvoimaa ja muuta koneistoa meillä ei ole. En pitäisi tätä ollenkaan fiksunä välttämättä. Se jos mikä tulisi lisäämään entisestään sitä harmaata taloutta, mihin tässä moni puuttui,

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

että tämä toiminta saattaa nostaa esiin myös tätä harmaata taloutta. Jos me todellakin kiellettäisiin tämä toiminta, mitä en siis kannata, niin aivan varmasti silloin myös tämä harmaa talous nousisi. Tämä olisi ikään kuin kieltolaki silloin sata vuotta sitten. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo. — Otetaan nämä, mitkä nyt ovat listalla, ja sen jälkeen ministeri, ja sitten vaihdetaan aihetta.

17.32 Riitta Kaarisalo sd: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos minunkin puolestani ministerille tämän lakiesityksen esittelypuheenvuorosta. Käsittelemme tosiaan hallituksen esitystä rakennuslain muuttamiseksi, ja on hyvä, niin kuin tuossa debattipuheenvuoron aikana jo totesin, että tätä nykyistä lainsäädäntöä päivitetään vastaamaan muuttuvaa asumisen ja rakentamisen todellisuutta vastaavaksi.

On aivan selvää, että lyhytvuokraamisessa on paljon myönteistä ja hyviäkin puolia. Tästähän ei ole suinkaan kyse, ja tasapainoahan tähän nykytilanteeseen tietenkin pyritään hakemaan, mutta tosiasia on todella se, että lyhytvuokraus ei ole enää nykyisellään Suomessa moninkaan paikoin marginaalinen ilmiö, vaan se on paitsi muuttunut ammattimaiseksi myös muuttanut kokonaisia asuinalueita tavalla, jossa asuntoja siirtyy pysyvästä asumisesta matkailu- ja majoituskäyttöön, vuokratasot nousevat, tavallisille paikallisille asukkaille tai opiskelijoille ei enää asuntoja riitä ja myös taloyhtiöiden arki on voinut muuttua merkittävässä määrin levottomammaksi. Eli kyse ei ole vain yksittäisistä häiriöistä vaan laajemmasta rakenteellisesta muutoksesta asuntomarkkinoilla.

Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä tosiaan tunnistetaan tarve selkeyttää nykyistä sääntelyä, jota siis käytännössä tämän lyhytvuokraamisen osalta ei juurikaan ole, mutta kysymys todella kuuluu, ovatko nämä esitetyt keinot nyt riittäviä, ja toivon, että tässä talossa, valiokuntakäsittelyssä näitä tullaan aidosti pohtimaan. Jos sääntely nojaa jatkossakin pitkälti tapauskohtaiseen arviointiin ja jälkikäteiseen puuttumiseen, on olemassa se riski, että silloin epäselvä vastuu jää nimenomaan taloyhtiöille, naapureille ja kunnille eli niille, joilla voi olla paitsi vähiten resursseja aidosti valvoa tätä ilmiötä ja toimintaa myös vähiten keinoja puuttua näihin tilanteisiin. Monissa Euroopan kaupungeissa on jo nähty, mihin tämä johtaa, eli asuinalueet voivat hiljalleen niin sanotusti hotellisoitua, yhteisöllisyys heikkenee ja pysyvä asuminen väistyy lyhytaikaisen tuoton tieltä. Suomessa me olemme todella nyt vielä tilanteessa, jossa tähän kehitykseen voidaan vaikuttaa, ja siksi tämä lainsäädäntö on niin tärkeää.

Arvoisa rouva puhemies! Jäin pohtimaan sitä, olisimmeko me kuitenkin vielä tarvinneet ensinnäkin selkeämmän rajanvedon siihen, milloin lyhytvuokraus on satunnaista ja milloin se on käytännössä majoitustoimintaa, sillä jos tämä raja on epäselvä, niin sääntelykin saattaa jäädä harmaalle alueelle tavalla, jota on hyvin vaikea lopulta sitten valvoa.

Toiseksi on tärkeää varmistaa se, että kunnilla on myös todellisesti toimivat työkalut. Siis pelkkä mahdollisuus puuttua ei riitä, jos käytännön keinot jäävät hitaiksi ja raskaiksi. Tämä koskee toisaalta myös taloyhtiöitä. Niiden aseman on oltava riittävän vahva. Nykytilanteessahan yksittäinen osakas on voinut käytännössä muuttaa asunnon jatkuvaan lyhytvuokrauskäyttöön, vaikka se aiheuttaisi merkittävää haittaa muille asukkaille. Pohdittavaksi voisi tulla sellainenkin, että kun puhutaan esimerkiksi uusista, rakennettavista taloyhtiöistä, niin voisiko esimerkiksi tämmöisellä kahden kolmasosan määräänemmistöllä kieltää sitten lyhytvuokrauksen, mikäli se yhtiöjärjestykseen näin

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

kirjattaisiin. Tällöin ei välttämättä tämmöistä omaisuudensuojaan taannehtivasti koskevuuden ongelmaa olisi — pohdinnaksi ehkä tämäkin.

On siis täysin perusteltua, että ihmiset voivat vuokrata omaa asuntoaan tilapäisesti, mutta se ei ole kestävä, jos nämä asunnot siirtyvät pysyvästi pois nimenomaan asumiskäytöstä ilman selkeää kokonaiskuvaa siitä, kuinka tämä tilanne on mahdollista pitää hallinnassa. Asuntopolitiikan keskeisenä tavoitteenahan on nimenomaan turvata kohtuuhintainen ja vakaa asuminen.

Arvoisa puhemies! Joka tapauksessa tämä esitys itsessään on askel oikeaan ja toivottavaan suuntaan, ja toivon sille todella perusteellista valiokuntakäsittelyä, jotta saamme todella sitten parhaan mahdollisen muodon lainsäädännöstä tästä talosta ulos. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, poissa. — Edustaja Kumpula-Natri.

17.37 Miapetra Kumpula-Natri sd: Arvoisa puhemies! On hyvä, että hallitus on tuonut käsiteltäväksi eduskuntaan tämän rakentamislain muutoksen, jossa lyhyt vuokraukseen puututtaisiin. Me tiedämme, että siinä on monta tasoa: se, mitä taloyhtiöt voivat tehdä, mitä kunta voi tehdä ja mitä voimme lainsäätäjinä tehdä, ja on tunnistettu, että pelisääntöjä tarvitaan. Valvonta tulee olemaan hankalaa niin, että se ei ole byrokraattista. Enkä edes pahoittele sitä, jos kerralla emme osu maaliin, koska tämä on uusi ja vähän muuttuva tilanne ja tilanteet erilaisissa kaupungeissa, eri alueilla ovat erilaisia, ja siitä onkin hyvin tunnistettu se, milloin rakentamismääräyksen osuminen menee taajaman ulkopuolelle ja milloin se on sitten enemmän vuokralaisten ja kunnan, ehkä häiriöiden, kannalta haasteellista. Mutta tätä varmasti eduskunnassa voidaan tarkalla kammalla eri näkökulmia huomioiden, kielteistä kantaa tämmöiseen ilmiöön, joka kuitenkin on tuonut myös hyvää ja mahdollisuuksia monille asunnonpitäjille, vaikkapa opiskelijoillekin, saman tilan monelleen käyttäminen, sehän on ideana hyvä.

Sitten tässä tuodaan myös Suomen lainsäädäntöön EPBD ja RED III, ja halusin niistä käyttää lyhyen puheenvuoron, kun olen saanut niitä olla aikanani säätelemässä. Onhan niin, että meillä on eurooppalaiset rakennusmarkkinat ja meillä on rakentamistuotteiden markkinat, ja kun me teemme erilaisia tukipäätöksiä, niin määritelmät täytyy tehdä siitä, mikä on energianollatalo ja mikä on uusiutuvien energioiden prosessi, ja näitä en pidä niin pahana kuin täällä kammoksuttiin EU:n lainsäädännön tuomista myös tälle alalle selkeyttämään tilannetta, jotta voimme yhdessä mennä kohti päästötöntä yhteiskuntaa. Se ei ole missään nimessä etu, että ihmiset eivät tiedä, millaisissa asunnoissa asuvat tai mitä asuntoja ovat ostamassa esimerkiksi niiden energiatehokkuuden suhteen tai uusiutuvien käyttömahdollisuuksien suhteen. Näillä me saamme myös järkevyyttä koko markkinaan. Missään nimessä ilmastonmuutokseen vastaaminen ei saa olla niin, että köyhemällä on sitten esimerkiksi pidempi energialasku tuloillansa. Tässä kohdin on hyvä, että tämä sovitetaan suomalaisen lainsäädäntöön myös tässä yhteydessä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri, olkaa hyvä. Riittäisikö 5 minuuttia?

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

17.40 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala:** Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos oikein poikkeuksellisen hyvästä keskustelusta, joka mielestäni tunnistaa hyvin nykyisen tilanteen haasteet mutta toisaalta myös sen, että kun tämmöinen ilmiö, jota ei ole aiemmin säännelty, yritetään nyt sitten saada lainsäätelyn piiriin, niin voi olla myös niin, että aivan kerralla ei osuta täysin oikeaan. Mutta yritetään nyt edetä tässä askel kerrallaan.

Ehkä muutama vastaus näihin tiettyihin huoliin, joita muun muassa edustaja Kivelä nosti. Olemme valmistelleet ministeriössä nyt lakiesityksen, jolla yksiselitteisesti kielletäisiin lyhytvuokraus valtion tukemissa vuokra-asunnoissa. Eli silloin esimerkiksi se, että nämä kohdentuvat aidosti heille, jotka tarvitsevat kohtuuhintaista asumista kaupunkiseuduilla, varmistettaisiin tällä lainsäädännöllä. Tämä lähtee lähiaikoina lausunnoille. Tähän on nyt haluttu puuttua myös lainsäädännön keinoin, jotta varmistetaan näiden asuntojen kohdentuminen oikein. Niitä ei todellakaan ole tarkoitettu majoituskäyttöön vaan nimenomaan pysyvään asumiseen vastaamiseen. Siinä on sitten tietenkin omat asukasvalintakriteerit.

Sen lisäksi myöskin opiskelijat on huomioitu sillä tavoin, että olemme lisänneet valtion tukemissa korkotukilainavaltuuksissa nimenomaisesti opiskelija-asumisen korkotukilainavaltuuden määrää, koska olemme havainneet, että näissä todellakin on kysyntää ja tarvetta monilla seuduilla ja nykyinen tarjonta ei kaikilta osin pysty vastaamaan siihen kysyntään, jota on. Se on tietenkin hyvä asia, että opiskelijoita on, ja he myöskin haluavat sitten tietenkin sellaista asumista, joka heidän budjettiinsa soveltuu.

Nämä näihin kahteen huoleen.

No, sitten tämä valvontakysymys, jota moni tässä pohtii. Varmastikin on näin, että se ei täydellistä tule jatkossakaan olemaan. Tämän lainsäädännön avulla me emme sinällään muuta sitä tapaa, jolla valvotaan, eli rakennusvalvonta jatkossakin on se, joka ikään kuin valvoo tätä lyhytvuokrausta, onko se lainmukaista vaiko ei.

Millä tavalla valvontaan mahdollisesti päädytään? Ennakoin, että hyvin samalla tavoin kuin tälläkin hetkellä. Jos muut asukkaat, jotka esimerkiksi asuvat talossa tai sitä rakennusta käyttävät, havaitsevat, että tässä mahdollisesti on nyt muunlaista toimintaa kuin lainmukaista toimintaa, niin he voivat siitä sitten ilmoittaa rakennusvalvonnalle. Mutta mitä erilaisiin asumishäiriöihin tulee, niin niihin tämä lainsäädäntö ei varsinaisesti ole se oikea tapa puuttua. Meillä on tämän lisäksi valmisteltu tämä asunto-osakeyhtiölaki, joka on tällä hetkellä eduskunnan käsittelyssä. Se on valmisteltu oikeusministeriössä, ja siinä tulee tiettyjä helpotuksia esimerkiksi asunnon haltuunottoon tällaisissa tapauksissa, joissa tulee asumishäiriöitä. Sen lisäksi on huomioitava, että meillä on korkeimman oikeuden linjaukset siitä, että esimerkiksi se asunto, missä siis asutaan, on omaisuudensuojan piirissä. Sen vuoksi siihen ei tule mitään rajoituksia myöskään lyhytvuokrauskäyttöön. Eli jos ihminen on kirjoilla asunnossa, niin silloin sitä voi vuokrata silloin, kun siellä ei itse asu. Tietenkin taustalla on oletus siitä, että siellä silloin todellakin itse myös asutaan, jolloin tätä lyhytvuokrauskäyttöä ei niin paljon olisi.

Sitten tuli kysymyksiä ja kiitoksiakin tuli, ja kiitos tietysti niistä.

Myöskin rekisteröinnistä kysyttiin. No, sekin on kysymys, jota pitää vielä jatkoselvittää. Siinähan ei ole kysymys pelkästään ikään kuin lyhytvuokrauksen rekisteröinnistä, vaan puhutaan monesta muustakin asiasta. Siinä on hallinnonalat ylittäviä kysymyksiä, ja varsinaisesti sen edistäminen tai selvittäminen ei edes kuulu omaan vastuualueeseeni. Mutta itse olen henkilökohtaisesti sitä mieltä, että siihen suuntaan varmasti voisi olla hyvä myöhemmin edetä, mutta otetaan nyt tämä askel tässä vaiheessa ja tuodaan nämä

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

pelisäännöt tähän lyhytvuokraustoimintaan. Tuodaan tämä ikään kuin sääntelyn piiriin nyt. Tähän astihan tämä on ollut todellakin sääntelemätöntä, ja käytännössä rakennusvalvonnat ovat voineet sitten määrätä esimerkiksi uhkasakkoja näihin asuntoihin, jotka on kaavoitettu asumiskäyttöön mutta jotka ovat olleet esimerkiksi pysyvästi lyhytvuokrauskäytössä. Nyt tämän lainsäädännön tarkoitus on todellakin tuoda tähän selkeät pelisäännöt.

Sitten kysymyksiin siitä, miten tämä tulee muuttamaan erilaisia tilanteita. No, tämä nimenomaisesti muuttaa nyt erityisesti niiden asuntojen tilannetta, joissa tällä hetkellä ei ole sääntöjä. Eli tällä hetkellä siis niiden vuokra-asuntojen kohdalla, jotka ovat esimerkiksi sijoitusasuntoja, käytännössä meidän lainsäädäntö ei tunnista niitä tilanteita, vaikka niitä paljon käytetäänkin lyhytvuokrauskäyttöön. Käytännössä tällä hetkellä rakennusvalvonnoilla on ollut mahdollisuus kieltää se lyhytvuokraustoiminta, vaikka se olisi ollut vain joitakin päiviä. Eli nyt tämä muuttaa sen tilanteen niin, että tuodaan se 90 vuorokautta. Sen saa lyhytvuokrata vuodessa esimerkiksi sijoitusasuntoja, ja jos kunta haluaa muuttaa esimerkiksi jollakin asemakaava-alueella tätä rajaa korkeammaksi, niin näin voidaan tehdä. Mutta siinäkin yhteydessä pitää sitten kuulla asukkaita, ja se päätös pitää tehdä kunnan monijäsenisessä toimielimessä. Kunta voi toki sen itse sitten päättää, onko se lautakunta vai esimerkiksi koko valtuusto, joka tällaisen rajan tekee.

Tämä ongelma, mistä tässä moni puhuu, liittyy totta kai paljon erityisesti pohjoiseen ja varmasti erityisesti paljon Rovaniemeen. Tietysti toivon, että tämä nyt tuo sinne selkeitä pelisääntöjä. Sitten kunnassa voidaan itse pohtia myös sitä, onko tarpeen tehdä joitakin muutoksia tähän perustilanteeseen, esimerkiksi joillakin asemakaava-alueilla nostaa sitä rajaa, ja miten sitten edetään sen kanssa. Se jää nyt sitten kunnan harkintavaltaan.

Todellakin harmaasta taloudesta vielä pari sanaa. Totean sen, että totta kai on niin, että kun ihminen omistaa asunnon, jota hän haluaa vuokrata, oli se sitten sijoitusmielessä tai lyhytvuokrausta, niin meillä tämä verotus muutenkin perustuu aika lailla luottamukseen, mutta silloin kun sinulla on se asunto nimissäsi ja siitä vuokratuloja tulee, niin nykyäänhän meillä tulorekisterin kautta nämä menevät aika lailla niin sanotusti automaattisesti. Varmasti [Puhemies koputtaa] erilainen harmaakin talous on mahdollista, mutta kyllä meillä aika hyvin nyt automaattisuus huolehtii siitä, [Puhemies koputtaa] että vero pitää maksaa silloin, kun tällaisesta toiminnasta tuottoja tulee, tietenkin joissain määritellyissä puitteissa. Mutta se on sitten verolainsäädäntöä eikä niinkään rakentamislain alaa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja verkon välityspalveluiden valvonnasta annetun lain 1 ja 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 82/2026 vp

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Esittelijänä on ministeri Multala. Olkaa hyvä.

Keskustelu

17.47 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on nyt hallituksen esitys eduskunnalle jätelain ja verkon välityspalveluiden valvonnasta annetun lain muuttamiseksi.

Esitys olisi EU:n pakkausasetuksen täytäntöönpanon ensimmäinen vaihe. Vaikka EU:n pakkausasetus on sellaisenaan suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä, edellyttää sen täytäntöönpano kansallista täydentävää sääntelyä. Täytäntöönpanon ensimmäisessä vaiheessa säädettäisiin pakkausasetusta valvovista viranomaisista sekä tietyistä uusista vaatimuksista pakkausten tuottajayhteisöille. Lisäksi ehdotetaan poistettavaksi EU:n pakkausasetuksen kanssa ristiriitainen ja päällekkäinen kansallinen sääntely sekä tehtäväksi tarvittavat informatiiviset viittaukset EU:n pakkausasetukseen.

Valvovia viranomaisia koskevat ehdotukset täydentäisivät nykyisten pakkauksia ja pakkausten tuotevastuuta valvovien viranomaisten, joita ovat Tukes sekä Lupa- ja valvontavirasto, tehtäviä sekä toisivat pakkausten valvontaan kokonaan uusia valvovia viranomaisia: Ruokavirasto, kunnan elintarvikevalvontaviranomainen sekä Traficom. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että Ruokavirasto ja kunnan elintarvikevalvontaviranomainen voisivat periä maksun valvontatoimistaan.

Esityksessä ehdotetaan EU:n pakkausasetuksen mukaisesti uusia vaatimuksia pakkausten tuottajayhteisöille. Tuottajayhteisön olisi asetettava vakuus, jolla katetaan tuottajan vastuulle kuuluvien tuotteiden jätehuoltotoimista aiheutuvat kustannukset vähintään kolmen kuukauden ajan siltä varalta, että tuottajayhteisön toiminta päättyy tai se ajautuu maksukyvyttömäksi. Lisäksi pakkausten tuottajayhteisölle ja juomapakkausten palautusjärjestelmälle asetettaisiin velvollisuus osoittaa pakkausjätteen synnyn vähentämistä ja ehkäisemistä koskeviin toimiin rajoitus, joka vastaisi enintään viittä prosenttia sen jäseniltään perimistä maksuista.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 12.8.26 eli samaan aikaan, kun EU:n pakkausjäteasetusta aletaan soveltaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään puhujalistaan. Edustaja Hänninen.

17.49 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! EU:n uuden pakkausjäteasetuksen yhteydessä on noussut ymmärrettävä huoli suomalaisen pantillisten juomapakkausten palautusjärjestelmän tulevaisuudesta. On tärkeää todeta selkeästi, että tämän asetuksen Suomessa toimeenpaneva esitys ei ole muuttamassa pullonpalautusjärjestelmää ja sen

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

perusrakennetta millään tavalla. Pantti säilyy, palauttaminen tapahtuu jatkossakin kaupoissa ja järjestelmä toimii kuluttajan näkökulmasta kuten tähänkin asti.

Arvoisa puhemies! Suomen lähtötilanne pakkausmateriaalien kierrättämisessä on vahva. Juomapakkausten keräys- ja kierrätysaste on kansainvälisesti erittäin korkea, ja pantillinen palautusjärjestelmä on keskeinen ja erityisen toimiva syy tähän. Järjestelmämme onnistuminen on tunnustettu, eikä nyt pyritä korjaamaan sellaista, mikä jo toimii hyvin.

Se, mikä tässä esityksessä korostuu, on painopisteen laajentaminen. Kierrätyksen rinnalle nostetaan entistä vahvemmin myös jätteen synnyn ehkäisy erityisesti kertakäyttöisten pakkausmuovien osalta. Tavoitteena on ohjata kohti ratkaisuja, joissa pakkausjätettä syntyy vähemmän alun perinkin. Tämä tavoite on tärkeä, jotta voimme turvata puhtaan ja hyvinvoivan ympäristön myös lapsillemme ja lastemme lapsille. Suomessakin meillä on pakkausmuoveja, joiden käyttöä voimme ohjata muihin ratkaisuihin, koska toimivan kierrätysjärjestelmän lisäksi meillä on korkeaa osaamista juuri muovia korvaavissa pakkausmateriaaleissa.

Arvoisa puhemies! Palautusjärjestelmää koskevat uudet velvoitteet on rakennettu niin, etteivät ne heikennä järjestelmän toimivuutta. Panttimaksuja ei laskettaisi mukaan pakkausten tuottajayhteisöille ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjille nyt säädettäviin uusiin jätteen synnyn ehkäisyyn kohdennettuihin rahoitusosuuksiin, eikä uudelleenkäytettäviä pakkauksia rasiteta samoilla maksuilla. Kokonaisuudessaan esityksessä on siis kyse toimivan järjestelmän turvaamisesta ja kehittämisestä osana puhdasta siirtymää sekä tarpeettomien kertakäyttöisten pakkausmuovien vähentämisestä. Samalla se vastaa laajempaan ja pitkäjänteisempään tarpeeseen vähentää ympäristökuormitusta ja turvaa kestäviä ratkaisuja myös tuleville sukupolville. Siksi tämä esitys ansaitsee huolellisen käsittelyn valiokunnassa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä.

17.53 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! On tosiaan selvää, että meidän tulee siirtyä kiertotalouteen ja tehostaa kierrätystä myös pakkausten osalta. Suomi ei monessa kohtaa ole ollut tässä asiassa mitenkään edelläkävijä, vaan enemmänkin siellä häntäpäässä kierrätyksen suhteen. Tämä on sitten myös sellainen asia, joka on tuonut meille, yhteiskunnalle, kustannuksia. Jos katsoo vaikka näitä Suomen EU-jäsenmaksuja, niistähän osa maksetaan siitä, jos vaikka muovilla on huono kierrätysaste. Tämä on ollut käsittääkseni kymmeniä miljoonia vuosittain, mitä on maksettu siitä, että muovia ei ole saatu kiertoon, ja ei ole tietenkään veronmaksajien näkökulmastakaan järkevää käyttää rahaa tällaisiin kertakäyttökulutuksen maksuihin.

No, tämä pakkausten parempi kierrättäminen on ehdottomasti tärkeää, ja vasemmisto kannattaa sitä, että tätä asiaa edistetään. Minä ajattelen myös, että kiertotalouden ei pitäisi olla mitään sellaista ylimääräistä, vaan se pitäisi saada valtavirtaistettua talouden toiminnan lähtökohdiksi, ja myös pakkauspuolella tulee tehdä nämä tarvittavat ympäristötoimet ja vähentää sitä kautta näitä ympäristöhaittoja mutta toki myös sitten terveyshaittoja ja vähentää riippuvuutta esimerkiksi fossiilisista tuontipolttoaineista, joista olemme nyt nähneet näitä selkeitä esimerkkejä, mitä ongelmia niistäkin sitten syntyy.

No, tässä kävin läpi näitä komission vaikutusten arviointeja tästä ehdotuksesta, ja tosiaan täällä on ihan hyviä lukuja tämän pakkausjätteen vähentämisen osalta ja hyviä

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

lukuja kasvihuonekaasujen vähentämisen osalta, ja toki myös sitten nämä säästöt ovat ihan merkittäviä lukuja täällä, kun puhutaan kymmenistä miljardeista vuoteen 2030 mennessä, jos vertaa tähän perusuraan. No, tässä esityksessä myös tuodaan näitä erilaisia vaikutuksia toimialoille. Lausunnonantajissa oli sekä kannatusta että vastustusta näille eri muutoksille, mutta itse kyllä painottaisin sitä, että tässä mahdollistetaan uutta liiketoimintaa ja mahdollistetaan näitä innovaatioita ja muita, siis tietenkin näiden ympäristö- ja muiden hyötyjen lisäksi. Käymme näitä sitten varmasti valiokunnassa tarkemmin läpi.

Täällä yksi asia, joka kiinnitti huomioni ja jota kyllä moni kannatti, oli se, että nämä paalirehupakkaukset rajataan tämän tuottajavastuun ulkopuolelle. En tiedä, onko ministerillä siihen kommenttia. Itseäni kiinnosti se, miksi tämä raja on tehty ja miten hyvin sitten varmistetaan se, että tämä paalimuovi päättyy kiertoon. Lupa- ja valvontavirastosta kuitenkin tuotiin esille, että olisi tärkeää saada sekin muovi kiertoon. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola.

17.56 **Juho Eerola ps:** Arvoisa rouva puhemies! Sen verran löytyy itsestänikin vihreää, että pidän tämän esityksen tavoitetta oikein hyvänä, sillä tässä on keskeisenä ideana just se, että ehkäistään syntyvän pakkausjätteen määrää ja sitten edistetään myöskin sitä kierrätystä ja pakkausten uudelleenkäyttöä, mikä on aina tietenkin toivottavaa. Tässä myös säädetään muun muassa pakkauksia koskevista tuotevaatimuksista, kuten nimenomaan siitä kierrätettävyydestä.

Lisäksi sitten, mikä on myöskin merkittävää, jatkossa arvioidaan nämä kaikki tarpeelliset toimet ja erinäköiset lainsäädäntöehdotukset näitten ikään kuin sitovien pakkausjätteen kierrätystavoitteitten ja pakkausjätteen määrän vähentämistavoitteiden saavuttamiseksi sekä sitten arvioidaan asetuksen sallimissa rajoissa edelleen tällaisten mahdollisten kansallisten poikkeamien tai erinäköisten joustojen tarkoituksenmukaisuus. Jatkossa, tai ainakin lähitulevaisuudessa, tulee voida sallia myös tällaiset hyvät kansalliset joustot ja käytännöt, mitä meillä on tähän liittyen ollut, kuten vaikka nyt se edustaja Hännisen mainitsema pullonpalautusasia. — Kiitokset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pitko.

17.57 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! On helppo yhtyä täällä pidettyihin puheenvuoroihin siitä, että näiden pakkausten kierrätysastetta on todellakin nostettava, ja on hyvä, että tätä edistetään nyt EU-tasolla ja tuodaan osaksi Suomen lakia.

Ajattelen itse, että on joitakin asioita, mitä me tehdään erittäin hyvin, ja tämä pullojen panttijärjestelmä ja kierrätys on yksi niistä esimerkeistä, mitä me olemme voineet viedä maailmalle. Eli kun me aletaan Suomessa tekemään jotakin, niin me saatetaan tehdä se todella hyvin. Sitten on näitä kiertotalouden osa-alueita, missä me vielä tulemme aika paljon jäljessä. Yleisesti kotitalousjätteiden osaltahan se voi tuntua aika erikoiselta, koska meillä on niin paljon näitä kierrätyspönttöjä kaikkialla, mutta silti sen suhteen meillä on vielä tekemistä, ja toki teollisuudessa, esimerkiksi kaivosteollisuudessa ja rakennusteollisuudessa, on paljon hyödyntämätöntä potentiaalista jätettä.

Tämä koskee tosiaan näitä pakkauksia. Me tiedämme tästä globaalista ilmiöstä, että näiden postipakettien määrä erityisesti on kasvanut tosi paljon, ja siihen ei ehkä olla vielä

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

sellaista ratkaisua löydetty, miten sitä pystyttäisiin vähentämään, paitsi toki se, että lisätään tuotteiden pitkäikäisyyttä, jolloin uuden hankkiminen ei olisi välttämätöntä, mutta ehkä sekin on hidaskäyttö. Toisaalta sitten ihan näin kansallisella tasolla tiedetään, että esimerkiksi take away -ruoka on sitten korona-ajan lisäntynyt tosi paljon ja myös siinä pyörii paljon erityisesti muovipakkauksia, mistä itse aina yllätyn. Kun monesti ruokaa pitkän päivän jälkeen haen kotiin, niin tulen samalla vieneeksi uutta muoviroskaa kotiin. Mutta ei se hyvältä toki tunnu myöskään kertakäyttöä pahvipakkauksia siinä mittakaavassa, mitä näin voi tapahtua.

Eli kyllä meillä on tässä tehtävissä myös kansallisesti. Itse ajattelen, että meidän kannattaisi tutkia, voimmeko me ottaa sen kaltaisia järjestelmiä, mitä meillä on pullopanttien osalta ja pullojen palautusjärjestelmän osalta, esimerkiksi näihin take away -ruokaratkaisuihin tai pakettijärjestelmiin tavallaan jatkona tälle sääntelylle. Sinänsä pidän järkevänä tätä, mitä nyt esitetään, eli että kierrätysmateriaalia lisätään näissä tuotteissa ja sitten näille tuottajayhteisöille tulee tämä velvollisuus kerätä näitä maksuja ja osoittaa ne jätteen synnyn vähentämiseen ja estämiseen.

Yleisesti kannatan esityksiä ja niiden tavoitteita, mitä tässä on, mutta toivon, että vielä pidemmälle Suomi edelläkävijänä ottaa askeleita.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

18.00 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on helppo yhtyä näihin puheenvuoroihin, joita tässä on tullut tämän tarpeellisuudesta. Tämä kiertotalous on joka tapauksessa meillä semmoinen asia, että sitä pystytään tekemään. Kiertotalous aina jonkun raaka-aine monessa mielessä.

Mielenkiintoista ja hyvää tässä esityksessä on, että tämä on Eurooppa-tasoista sääntelyä, koska silloin kun mennään yli rajojen, niin monen asian kanssa saadaan asioita vietyä eteenpäin. Täällä on myöskin jo jatkoaskeleita katsottu, miten biohajoavien ja kompostoitavien pakkausten tehtäisiin kansallista sääntelyä, ja sen osalta tämä on moniaskeleinen lainsäädäntöprosessi. Kysyisin tästä, miten tämä tulee meillä sitten jatkossa esiin.

Toinen asia, joka varmasti kuluttajia ja kansalaisia kiinnostaa, on se, että tämä pakkausasetuksen toimeenpano edellyttää myös sitä, että jäsenvaltiot sisällyttävät kansallisiin jätteen synnyn ehkäisemistä koskeviin ohjelmiin erityisen luvun pakkausten ja pakkausjätteen ja roskaantumisen ehkäisemisestä. Tämä on sillä tavalla mielenkiintoinen kokonaisuus, että kun menee katsomaan noita kaupunkien torialueita tai mitä tahansa maantien varsia ja muita, niin kyllä siellä aina harmittaa, kun katsoo, kuinka roskaisia tässä ollaan. Tässä mielessä on hyvä, että tähän kiinnitetään huomiota. Missä vaiheessa tämän osalta tällaisen ohjelman valmistelu ympäristöministeriössä on, ja onko semmoinen tekeillä?

Sitten ehkä kaikkein tärkeimpänä asiana minä näen täällä tämän jätteen synnyn ehkäisyyn osoitettavan rahoituksen, että täällä myöskin pakkausten tuottajia kehoitetaan rahoittamaan tätä. Tämä on tosi hyvä asia, koska se nimenomaan tuo siihen semmoisia toimenpiteitä, joilla vähennetään sitä pakkausten tarvetta. Tässä tuli äsken, edellisessä puheenvuorossa, hyvin esiin take away -tuotteet, joita käytetään aika paljon. Kun ihmiset kävelevät se kahvimuki tai joku muu juomamuki kädessä tuolla kaupungilla, niitä kyllä näkyy tosi paljon.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Tässä mielessä näitä kannattaa viedä eteenpäin, ja on hyvä, että tämä on tällaista ylikansallista ohjausta, jolloin me saadaan tuloksia aikaiseksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri, ja jos ministeri haluaa käyttää tässä lyhyen puheenvuoron. Kumpula-Natri.

18.03 Miapetra Kumpula-Natri sd: Arvoisa puhemies! Tämähän on todella mielenkiintoinen paketti, jota on väännetty Euroopan unionissa hartaasti, syvästi ja pitkään. Oli ilo toimia silloin Euroopan parlamentin jäsenenä ja tuoda suomalaisia terveisiä, joita tässä vieläkin saamme katsella, kun komissio antaa tulkintoja muun muassa biopohjaisten raaka-aineiden käytöstä muovipakkauksissa. Suomalaista yritys- ja osaamistoimintaa on sillä puolella varsin paljon, ja siinä toivotaan jatkuvasti hallituksen aktiivisuutta yhteydenpidossa komissioon, sillä tässähän käytiin suuri taistelu biopohjaisten pakkaustuotteiden ja muovipakkaustuotteiden välillä.

Muovipakkaustuotteet ovat useimmiten näissä tulkinnoissa öljypohjaisia eivätkä mitenkään ympäristöystävällisiä. Silloin kun yritettiin sitten uusiokäyttöä määritellä, niin onhan se typerää — jos meillä oli pahvinen mahdollisuus, joka pahvi vielä monesti meillä kierrätetään, mutta Euroopassa sitä ei osata — tarjota meille väkisten vaikkapa ranskalaista ideaa ja mallia, että meillä pikaruokapaikoissa käytettäisiin sitten aina muovikuppia sen sijaan. Tätä taistelua on käyty, ja minä luulen, että sillä jatkoakin on, ja meidän täytyy olla siinä vain ymmärrystä lisäämässä, tekemässä kaikkea. Komission alkuperäinen esityshän meni tässä liian pitkälle, kun ajateltiin, että kielletään kokonaan kertakäyttöpakkaukset esimerkiksi alle puolentoista kilon hedelmille. Minä ajattelin, että minä en kehtaa mennä kotiin, jos minä sanon, että suomalaisen paperipussiin ei saa enää ostaa kiloa tomaatteja, mutta nyt se on muuttunut niin, että se on kertakäyttömuovipakkausten kieltämistä.

Eli nyt kyllä tästäkin minusta on hyvä Suomessa tietää kaikkien kuluttajienkin, että osataan valvoa ja että erityisesti yrittäjille, jotka tekevät, tulee myös kieltoja muovin käyttöön. Kun menet juomaan paikan päälle kahvilaan kahvia, olipa amerikkalainen iso ketju tai muuta, heillä täytyy olla tarjota muuta kuin se kertakäyttöpahvikuppi, kun olet vakiintuneessa kahvilatarjoilussa. Eikä siellä voi olla sitten pöydillä jokaiselle pieniä annospakattuja ketsupikuppeja, vaan sen täytyy olla isommissa pakkauksissa, tai kun menet hotelliin, niin nämä pikkusaippuamuvovit ja muut tulevat kielletyiksi. Eli ihan konkreettisesti tästä pitäisi puhua muovin vähentämislakina, jota me nytten käsittelemme täällä, jotta me pääsemme roskaamisesta ja turhasta jätteen tuottamisesta näillä sektoreilla eroon.

Toivon niin, että kun nämä aika tarkkaan asetuksessa yhdessä EU-maiden kesken määritellyt kompromissit pannaan toimeen, yrityksiltä itseltänsä löytyy paljon muitakin ideoita omassa ympäristövastuullisuudessaan vähentää muovin turhaa käyttöä ja turhaa roskaamista. Olen aika ylpeä siitä, että jotkut keksivät haukkua pahvikuppimepiksi, kun nytten emme enää kiellä pahvikuppeja, joissa on vain viisi prosenttia muovia, kun ne ennen tätä lainsäädäntöä kiellettiin. Jos niissä oli biotuotetta vaikkapa 98 prosenttia tai 94 prosenttia, niin ne tulkittiin muoviksi saman tien, jos niissä oli vain se kalvo, joka esti esimerkiksi lämpimän nesteiden läpikulua. Tämä on Suomelle hyvä vientitoimintaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri, enintään kolme minuuttia.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

18.06 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä todellakin on ollut vahvaa edunvalvontaa Suomella, että ollaan saatu tämä oikeaan suuntaan. Varmasti mepit ovat tehneet oman osansa, hallitukset oman osansa jo sieltä edelliseltä hallituskaudelta ja tällä kaudella on jatkettu, ja sitten tietysti nykyinen parlamenttikin näitä käsittelee ja komissio tietysti myös tarkentanut. Myöskin täytyy sanoa, että alat itse ovat olleet hyvinkin aktiivisia myös sinne Euroopan suuntaan tässä, mikä on tietenkin hyvä ja osoittaa tällaista suomalaisen edunvalvonnan hyvää esimerkkiä. Silloin kun osataan tehdä sitä yhdessä, niin sillä on myös vaikuttavuutta, ja siinä ollaan kyllä tässä onnistuttu.

Tässä rinnalla tosiaankin on myös sitten toinen tällainen tiettyjä kertakäyttömuovituotteita kieltävä lainsäädäntö olemassa eli niin sanottu Single-use plastics eli SUP-direktiivi, joka sitten tulee myös sovellettavaksi. Tämänkin lainsäädännön tavoitteena on nimenomaan vähentää sitä kertakäyttömuovin osuutta ja lisätä kierrätystä.

Ehkä muutamia nostoja nyt tässä.

Täällä tulee tällaisia tiettyjä velvoitteita, esimerkiksi 12.2.2028 alkaen pitää tiettyjen pakkausten olla kompostoituvia laitoskompostissa. Sitten tulee tällaisia lajitteluja helpottavia merkintöjä, joita pitää tuoda pakkauksiin. Myös 2030 alkaen tulee kaikkien pakkausten olla kierrätettäviä ja kaikkien muovipakkausten tulee sisältää tietty prosenttiosuus kierrätettyä muovia. Tällä siis luodaan myös markkinoita kierrätysmuoville. Ja on aivan totta, mitä edustaja Kivelä täällä totesi, että Suomi maksaa joka vuosi tällaista muoviomavaramaksua, koska emme pääse niihin tavoitteisiin, joita meille on asetettu. Eli meillä on tällä puolella vielä paljon parannettavaa.

Myöskin kuluttajilla tulee olla jatkossa tällainen mahdollisuus ostaa mukaan otettavat take away -ruuat ja -juomat uudelleenkäytettävissä pakkauksissa. Tämä tulee vuonna 28, jolloin edustaja Pitkon harmittelemat kertakäyttöastiat voi tarvittaessa sitten jättää ottamatta ja ottaa mukaansa vaikka omaan kahvikuppiinsa tai johonkin kestävämpään, uudelleenkäytettävään astiaan. Nämä ovat tietenkin kaikki tällaisia hyviä asioita, joilla pyritään vähentämään jätteen määrää, lisäämään kierrätystä, lisäämään kannusteita kiertotaloudelle.

No, tiettyjä haasteita tosiaankin on. Ehkä se viimeinen kulminaatiopiste liittyy siihen, että onhan näin, että näitä tiettyjä pakkauksia, joissa on alle viisi prosenttia muovia, voidaan jatkossakin käyttää, ja vastaus on, että tämän asetusluonnoksen mukaan kyllä. Valitettavasti kuitenkin sen kertakäyttömuoviasetuksen tai -direktiivin perusteella siihen jäi se mahdollisuus, että jäsenmaat voivat sitten halutessaan niitä kiertää. Se tietenkin on hieman harmillista meidän suomalaisten yritysten näkökulmasta.

Sitten toinen haaste on nämä juomapakkausasiat. Vaikka toki tässä edelleenkin sama järjestelmä säilyy, meidän pitää kyllä kiria aika paljon näissä meidän kierrätystavoitteisiin pääsemisessä, jotta me voimme sitten säilyttää sen järjestelmän täysin nykyisellään, koska muuten meille tulee sinnekin näitä uudelleenkäyttötavoitteita, joihin me emme tällä hetkellä pääse. Nyt se järjestelmä toimii niin hyvin, että itse ainakin toivoisin, että voisimme sen säilyttää. Siinä on kierrätysaste jopa yli 95 prosenttia. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 75/2026 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Multala esittelee.

Keskustelu

18.10 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hallitus esittää ympäristönsuojelulakiin teollisuuden päästöjä koskevia muutoksia EU-lainsäädännön muutosten vuoksi. Tässä lainsäädäntöesityksessä esitetään muutoksia ympäristönsuojelulakiin. Muutos toisi uusia teollisuuslaitoksia ja eläinsuojia direktiivin piiriin. Muut keskeiset muutokset koskisivat muun muassa teollisuuslaitosten päästörajoja ja vaatimusta ympäristöjärjestelmän käyttöönotosta teollisuuslaitoksissa. Euroopan komissio julkaisi huhtikuussa 2022 lainsäädäntöehdotukset teollisuuspäästädirektiivin ja päästöportaaliasetuksen tarkastuksesta. Jäsenmaiden tulee saattaa muutokset kansallisesti voimaan 1.7.26 mennessä.

Teollisuuspäästädirektiivi säätelee suurimpien teollisuuslaitosten ja eläinsuojien ilman ja vesiin johdettavia päästöjä. Teollisuuspäästädirektiivi asettaa ympäristölupajärjestelmälle EU-tason vähimmäisvaatimukset, mitkä on kansallisesti laitettu täytäntöön ympäristönsuojelulaissa. Direktiivin lähtökohtana on yhdenmety ympäristönsuojelu, jossa toiminnan kaikkia ympäristönsuojelunäkökohtia pyritään kattavasti hallitsemaan yhdellä, koko toimintaa koskevalla ympäristöluvalla. Direktiivin lähtökohtana on myös sääntely toimialakohtaisesti, ja sen keskeistä sisältöä ovat noin 30:lle eri toimialalle laadittavat parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmät, jotka omalta osaltaan varmistavat yhtenäisten vaatimusten soveltamisen koko EU:n alueella.

Direktiivin muutosten täytäntöönpanon vuoksi on tarpeen päivittää ympäristönsuojelulakia. Kyseessä ei ole nyt ympäristönsuojelulain kokonaisuudistus, vaan muutokset esitetään toteutettaviksi lisäyksinä nykyiseen lainsäädäntöön. Tässä vaiheessa laajempaa uudistusta ei ole katsottu tarpeelliseksi, koska edellinen kokonaisuudistus toteutettiin vuonna 2014. Kyse on myös lainsäädännöstä, jota on keskeisiltä osiltaan sovellettu lähes samansisältöisenä yli 25 vuoden ajan. Vuonna 1996 julkaistu IPPC-direktiivi on toiminut perustana nykyisille vaatimuksille, jotka on pantu täytäntöön vanhalla ympäristönsuojelulailla vuonna 2000. Tällöin Suomessa siirryttiin yhteen, koko toimintaa koskevaan ympäristölupaan. Sitä ennen kunkin laitoksen ilman- ja vesiensuojelua ja jätehuoltoa säädeltiin erillisillä, sektorilainsäädäntöön perustuvilla luvilla. IPPC-direktiivi päivitettiin vuonna 2010 teollisuuspäästädirektiiviksi, joka on laitettu täytäntöön vuonna 2014 nyt voimassa olevalla ympäristönsuojelulailla.

Arvoisa puhemies! Ympäristölupasääntelyn keskeisimmät elementit ovat siis säilyneet jo pitkään samansisältöisinä, ja järjestelmä on toiminut kokonaisuutena hyvin.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Ympäristönsuojelulaki toimii jatkossakin merkittävimpänä lainsäädäntönä teollisten toimintojen päästöjen vähentämisen osalta, ja sen tulokset ovat olleet merkittäviä ympäristön tilan parantamisessa viime vuosikymmenten aikana. Korostan vielä toimialakohtaisen ympäristösäätelyn merkitystä ja toimivuutta käytännössä. Päätelmien valmistelussa kerätään laajasti tietoja kunkin toimialan olemassa olevilta laitoksilta, ja parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmät perustuvat tähän tiedonkeruuseen. Näin varmistetaan päätelmien soveltuvuus myös käytännön tasolla, ja samalla pidetään huolta siitä, että kullakin toimialalla on tasapuoliset toimintaedellytykset EU:ssa ja turvataan osaltaan reiluja kilpailuedellytyksiä sisämarkkinoilla.

Arvoisa puhemies! Haluan tuoda esiin, että tällä hallituskaudella on lisäksi tehty useita muita merkittäviä kansallisia ympäristönsuojeluun liittyviä uudistuksia. Tämän vuoden alussa perustettu Lupa- ja valvontavirasto toimii valtakunnallisena viranomaisena muun ohella teollisuuspäästädirektiivin soveltamisalaan kuuluvien toimintojen lupa- ja valvontatehtävissä. Virastouudistus mahdollistaa yhtenäiset ratkaisukäytännöt, resurssien joustavamman kohdentamisen ja työn tasaisemman jakautumisen. Virastouudistus vahvistaa toista tällä hallituskaudella toteutettua hanketta, niin sanottua yhden luokun palvelua, joka tiivistäen tarkoittaa asioiden kokonaisvaltaista käsittelyä, tiedonkulun digitalisointia ja viranomaisilta pyydettyjen lausuntojen ja muutoksenhaun vähentymistä. Asiakkaille, kuten luvanhakijalle, lupa- ja valvontavirastossa tarjotaan kokonaispalvelua, jossa samaan asiointikokonaisuuteen liittyvät ympäristölliset lupamenettelyt tuotetaan toisiinsa kytkeytyvänä kokonaisuutena.

Teollisuuspäästädirektiiviä sovelletaan jatkossa myös muun muassa metallimineraalien kaivoksiin, akkuteollisuuteen ja nykyistä suurempaan määrään sika- ja siipikarjatiloja. Suomessa on noin 900 teollisuuslaitosta tai suurta eläinsuojaa, jotka kuuluvat nykyisen direktiivin soveltamisalaan. Muutosdirektiivi kasvattaa direktiivin soveltamisalassa olevien laitosten määrää noin tuhanteen teollisuuslaitokseen ja eläinsuojaan. Metallimineraalikaivosten lisääminen soveltamisalaan koskee Suomessa yhdeksää kaivosta. Soveltamisalaan lisättiin noin 100 sika- ja siipikarjatilaa. Nyt esitetyt päivitykset soveltamisalaan vahvistavat ympäristönsuojelulain merkitystä edelleen, koska direktiivilaitoksia koskevaan säätelyyn otetaan mukaan päästöjen kannalta merkittäviä toimialoja, kuten metallimineraalien kaivokset.

Arvoisa puhemies! Kaivosten osalta on jo käynnistynyt toimialakohtaisten päätelmien laadinta, ja näiden avulla on mahdollista tulevina vuosina yhtenäistää toimialan ympäristönsuojeluvaatimuksia. Ympäristönsuojelulaissa on säädetty teollisuuslaitoksilta ja eläinsuojilta vaadittavasta ympäristöluvasta, jossa asetetaan kunkin toiminnan päästöjä koskevat lupamääräykset. Teollisuuslaitosten päästörajat olisi määrättävä jatkossa tiukimpien saavutettavissa olevien ja parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisten päästötaksojen mukaisesti. Tällä muutoksella pyritään pitämään teollisuuslaitosten päästöt mahdollisimman pieninä normaaleissa toimintaolosuhteissa. Päästötasoista olisi kuitenkin edelleen mahdollista poiketa silloin, kun kustannukset olisivat kohtuuttomia saavutettaviin ympäristöhyötyihin verrattuna. Näitä uusia vaatimuksia tulisi noudattaa viimeistään vuonna 2036.

Ympäristötehokkuudelle, joka käsittää energia-, vesi- ja materiaalitehokkuuden, voitaisiin jatkossa asettaa sitovia vaatimuksia ympäristöluvissa, jos näitä on asetettu toimialaa koskevissa päätelmissä. Muutoksella parannetaan teollisuuslaitosten ympäristötehokkuutta. Ehdotuksessa lisättäisiin ympäristönsuojelulakiin uusi vaatimus

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

ympäristöjärjestelmän käyttöönotosta kaikissa direktiivin mukaisissa teollisuuslaitoksissa vuoteen 2030 mennessä.

Arvoisa puhemies! Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2026, joka on myös direktiivimuutosten kansallisen täytäntöönpanon määräpäivä. Teollisuuspäästädirektiivin täytäntöön panemiseksi tarvitaan lainsäädäntömuutosten lisäksi muutoksia myös esimerkiksi tietojärjestelmiin ja nykyisiin ohjeistuksiin. Tähän esitykseen liittyen Euroopan komissio on antanut vuoden 2025 lopussa niin sanottuja omnibuslainsäädäntöehdotuksia tiettyjen ympäristösäätelyä koskevien direktiivin ja asetusten sisältövaatimusten muuttamiseksi, minkä tavoitteena on vähentää yritysten hallinnollista taakkaa. Ehdotus todennäköisesti tuo muutoksia osaan nyt esitetyistä lakimuutoksista koskien erityisesti ympäristöjärjestelmiä. Ehdotuksen käsittely Euroopan parlamentissa ja neuvostossa on kesken, mutta jo nyt näyttää selvältä, että ehdotusten sisältö muuttuu joiltain osin komission alkuperäisestä ehdotuksesta. Tässä tilanteessa on katsottu tarkoituksenmukaisemmaksi, että nämä myöhemmin hyväksyttävät EU-lainsäädäntömuutokset toimeenpannaan ympäristönsuojelulakiin erillisellä hallituksen esityksellä sen jälkeen, kun EU-lainsäädännön lopullinen sisältö on tiedossa.

Arvoisa puhemies! Kuitenkin ympäristöjärjestelmän käyttöönotolle annettaisiin jo nyt omnibusehdotuksen mukainen lisäaika vuoteen 2030 saakka, jotta teollisuuden toimijoille varmistettaisiin riittävä ennakoitavuus ja toimeenpanoaika jo tässä vaiheessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

18.18 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Joku sana possuihin ja kanoihin liittyen. Tässä Euroopan unionin teollisuuspäästädirektiivin kansallisessa toimeenpanossa keskeisimpiä kysymyksiä ovat se, sovelletaanko direktiivin piiriin tulevissa eläinsuojissa ilmoitus- vai lupamenettelyä, sekä se, mikä viranomainen käsittelee näihin liittyvät hakemukset. Se, mihin valintoihin päädytään, vaikuttaa suoraan suomalaisille maatiloille aiheutuviin kustannuksiin.

Maatalouden kustannuskriisi on pahentunut tällä hallituskaudella, joten mitään lisäkustannuksia on vaikea hyväksyä. Tämä on luvattu myös pääministeri Orpon hallitusohjelmassa. Jatkossa teollisuuspäästädirektiivin piiriin kuuluvien ja sinne tulevien eläinsuojien lupasäännösten tulee noudattaa direktiivin eläinsuojia koskevia toimintasääntöjä. Näiden toimintasääntöjen valmistelu on EU:n tasolla kesken, joten lopullisia vaikutuksia Suomeen ei vielä tiedetä. Joka tapauksessa uusia hallinnollisia kustannuksia tulee niille tiloille, jotka tulevat jatkossa tämän direktiivin piiriin.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen mukaan direktiivin piiriin siirtyvät eläinsuojat tulevat valtion lupamenettelyyn, käytännössä uuden Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäviksi. Oleellista kaikessa poliittisessa päätöksenteossa on arvioida tehtävien päätösten vaikutukset niiden kohteeksi joutuviin tai pääseviin toimijoihin, tässä tapauksessa suomalaisiin ruuantuottajiin, maatalousyrittäjiin. Valtion vastatessa jatkossa Lupa- ja valvontaviraston kautta lupamenettelystä suurin huoli kohdistuu hallinnollisiin kustannuksiin ja pitkiin käsittelyaikoihin. Ympäristövaliokunnan käsittelyssä on ollut useita hallituksen esityksiä, joissa puhutaan hallinnon sujuvoittamisesta. Tässä kohtaa tämä on erityisen tärkeää ottaa aidosti huomioon. Sujuvoittamisessa yksi keskeinen tekijä nopeiden käsittelyaikojen lisäksi on se, etteivät valtion viranomaiset valita toistensa

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

päätöksistä. Ikävä kyllä hallituksen tekemän aluehallinnon uudistuksen myötä näistä valituksista on jo joitain esimerkkejä.

Arvoisa puhemies! Kuntien lupakäsittely on pääsääntöisesti valtion toteuttamaa joustavampaa, nopeampaa ja halvempaa. Jostain syystä valtionhallinnossa ei kyetä vastaavaan. Valtion toimintana lupakäsittelyjä puoltaa kuntakohtaisen käsittelyn vaihtelujen väheneminen. Vaihtelu aiheutuu yleensä asioita hoitavien henkilöiden ammattitaidon eroista kuntien välillä. Tässä on hyvä kuitenkin muistaa se, että pelkkä vaihtelun tarkastelu ei ole oleellista, jos sen poistamisen hintana on jäykkyys, hitaus ja kalleus. Monissa kunnissa lupa-asioiden käsittely on erittäin ammattitaitoista, eikä tästä ole varaa mennä huonompaan suuntaan, tehtiinpä jatkossa työ missä tahansa. Yksi keino pitää yllä ja kehittää korkeatasoista lupapalvelua on hyödyntää kunnissa toteutettuja parhaita käytäntöjä. Tätä osaamista ei kannata hukata tämänkään uudistuksen kohdalla.

Arvoisa puhemies! Kuten edellä toin esille, direktiivin eläinsuojia koskettavat toimintasäännöt ovat vielä valmistelussa, mikä tulee vaikuttamaan kaikkien direktiivin eläinsuojien ympäristölupiin. Tästä tulee aiheutumaan huomattavia kustannuksia maataloudelle. Onkin välttämätöntä, että hallitus käyttää kaikki keinot teollisuuspäästödirektiivin aiheuttamien lisäkustannusten hillitsemiseksi. Tätä ei voi jättää seuraavan hallituksen tehtäväksi, vaikka direktiivin toimeenpano sen kaudelle ajoittuukin. Kustannusten hillitsemisen tarvetta korostaa maatalouden heikon kannattavuuden lisäksi se, että kyseessä on tekijä, johon suomalainen maatalousyrittäjä ei itse pysty vaikuttamaan omilla toimenpiteillään. Paras vaihtoehto olisi, että tällainen toiminnanharjoittajasta riippumaton muutoksen käsittely olisi maksutonta. Se olisi edes pieni kädenojennus suomalaiselle maataloudelle.

Arvoisa puhemies! Lupa- ja valvontaviraston suorittamat hakemusten käsittely ja valvonta lisäävät erityisesti ilmoituksenvaraisten eläinsuojien kustannuksia. Pahimmillaan tämä voi johtaa siihen, että lupia hakevat vain entistä suuremmat yksiköt, mikä johtaa tuotannon keskittymiseen vielä nykyistä pahemmin. Meiltä itäisestä Suomesta sikatalous on jo kutakuinkin kadonnut suurelta osin elintarviketeollisuuden mutta myös poliittisten päätösten seurauksena. Esimerkiksi Suomen ympäristökeskus pitää tällaista keskittämiskehitystä niin huoltovarmuuden kuin riskienhallinnan kannalta ongelmallisena. Oleellista toimintasäännöstä käytävissä neuvotteluissa on, että Suomi huolehtii sääntöjen niin teknisestä kuin taloudellisesta toteuttamiskelpoisuudesta meidän olosuhteissamme. Euroopan parlamentissa onkin ollut nähtävissä halua hakea kevennyksiä direktiivin toteuttamiseen, mitä voidaan pitää kannatettavana.

Arvoisa puhemies! Viljelijän oikeusturvaan ja ylipäätään turvallisuuteen liittyen on huomioitava tietojen julkisuus. Ajoittain Suomessa maatalouden harjoittajat joutuvat lakeja rikkovien toimijoiden hyökkäysten kohteeksi niin fyysisesti kuin niin sanotun maalittamisen kautta. On selvää, että yrittäjien tulee noudattaa kaikkea lainsäädäntöä. Yhtä lailla on selvää, ettei heidän tietojaan tule julkaista muuten kuin erittäin perustelluista syistä. Maataloutta harjoittavat yrittäjät ovat käytännössä aina yksittäisiä henkilöitä tai muutaman henkilön yhteenliittymiä. Tilanne on täysin erilainen kuin usein kasvottomissa teollisuuslaitoksissa. Tämän vuoksi viljelijöiden tietojen julkaisemisessa tulee olla korkea kynnyks, jotta heidän mahdollisuutensa toimia ei vaarannu. Samasta syystä eläinsuojien tarkkoja sijainteja ei tule julkaista. Tämä on myös erilaisten kriisien kannalta välttämätöntä, koska muun muassa Ukrainassa on nähty, miten Venäjä pyrkii tuhoamaan

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

kaiken, mikä ylläpitää yhteiskunnan huoltovarmuutta, eikä mitään sodan sääntöjä kunnioiteta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi asiantuntijoiden esille tuoma huomio: Eläinten hyvinvointitoimenpiteet voivat lisätä eläinpaikkakohtaisia ammoniakkipäästöjä. Eli on syytä huomioida, että osa eri yhteyksissä ja eri syistä vaadittavista toimenpiteistä maataloudessa voi olla keskenään ristiriitaisia. Nämä yhteisvaikutukset on otettava aina huomioon. Kaiken kaikkiaan on syytä myös kyseenalaistaa se kustannus, jonka maatalouden harjoittaja joutuu maksamaan monimutkaisista ja pitkistä lupaprosesseista. Varsinkin suhteessa moniin muihin toimialoihin tuntuu erikoiselta, miten raskaasti valtio laskuttaa kotieläintuotannon luvista verrattuna erityisesti kuntatasolla käsiteltäviin lupiin. Voikin kysyä, miten on mahdollista, että kunnan viranomaiselta työhön voi mennä 50 työtuntia ja valtion viranomaiselta 50 työpäivää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

18.24 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Kun käsittelemme esitystä ympäristönsuojelulain muuttamisesta, emme käsittele vain lupaehtoja, raja-arvoja tai direktiivien toimeenpanoa. Me käsittelemme kysymystä siitä, millaisen tulevaisuuden rakennamme lapsillemme, lastemme lapsille ja heidän lapsilleen. Kyse on viime kädessä siitä, että välitämme kansastamme ja turvaamme sille tulevaisuuden.

Puhtaan siirtymän onnistuminen ei synny yksistään hankkeista tai vapaaehtoisuudesta. Se syntyy ennustettavista, oikeudenmukaisista ja pitkäjänteisistä pelisäännöistä, jotka ohjaavat teollisuutta, energiantuotantoa ja luonnonvarojen käyttöä yhteiskunnan kannalta kestäväälle uralle. Tähän me haluamme nyt panostaa.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä keskeistä on se, että ympäristönsuojelu, teollinen kehitys ja ilmastovastuu eivät ole vastakohtia vaan ne kytketään yhteen toisiaan tukevaksi kokonaisuudeksi. Kun edellytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa, ympäristöjärjestelmiä ja siirtymäsuunnitelmia kohti puhdasta, kiertotalouteen perustuvaa ja ilmastoneutraalia toimintaa, luodaan jatkuvuutta vuosikymmeniksi eteenpäin. Tärkeystään ja kiireystään huolimatta lapsemme kannalta ratkaisevaa on myös se, että siirtymä tehdään hallitusti — ei niin, että lykätään vastuu tuleville sukupolville, eikä niin, että nykyisiltä yrityksiltä ja teollisuudelta viedään sääntelyllä toimintaedellytykset. Puhdas siirtymä tulee tehdä hallitusti siten, että yritykset, viranomaiset ja yhteiskunta tietävät ajoissa, mihin suuntaan olemme yhdessä menossa. Tämä laki korostaa ennakoitavuutta, jota investoinnit puhtaaseen teknologiaan ja kestävään tuotantoon tarvitsevat.

Arvoisa puhemies! Puhtaan siirtymän ydin ei ole kieltojen kasaaminen vaan vastuun jakaminen reilusti ajassa. Tämä esitys tunnistaa sen, että siirtymä on erilainen eri toimialoilla ja eri alueilla, mutta suunta on yhteinen. Ympäristön kantokyky ei ole neuvottelukysymys. Se on ennen kaikkea turvallisuuskysymys. Siksi keinot sen turvaamiseksi on rakennettava oikeusvaltion ja elinkeinovapauden puitteissa. Lapsillemme ja heidän lapsilleen on voitava sanoa, ettei heidän tarvinnut kantaa meidän tekemättömiä päätöksiämme.

Tällaisilla laeilla luodaan se kehys, jossa puhdas siirtymä ei ole uhka hyvinvoinnille vaan sen edellytys. Siksi pidän tätä esitystä perusteltuna ja tulevaisuuteen katsovana. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä.

18.28 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Tosiaan tällä esityksellä nyt ollaan panemassa täytäntöön teollisuuspäästädirektiivin muutoksia, ja nämä keskeiset muutokset koskevat soveltamisalan laajennusta, teollisuuslaitosten päästörajoja ja vaatimusta ympäristöjärjestelmästä ja siirtymäsuunnitelmasta. Kävin lausuntoja läpi, ja niissähän tätä on yleisesti ottaen pidetty kannatettavana. Itsekin näen, että tässä on paljon hyvää, mutta toki pitää perehtyä tähän valiokunnassa sitten vielä tarkemmin.

Jos katsotaan nyt ensin laajentamista eläintilojen osalta, tässä on selvitetty vaikutuksia, ja kuten Sykenkin raportissa tuodaan esille, ammoniakkipäästöjen osalta, joista Suomessakin maatalous aiheuttaa 88 prosenttia, kapasiteettirajan ylittävien tilojen lantaperäiset ammoniakkipäästöt muodostavat tällä hetkellä noin 13 prosenttia Suomen lantaperäisistä päästöistä ja noin yhden prosentin maatalouden ammoniakkipäästöistä — eli merkittävä asia, toki myös metaani- ja dityypibioksidipäästöjen osalta. En nyt käy niitä kaikkia tässä läpi, mutta joka tapauksessa ajattelen, että sika- ja siipikarjatilojen soveltamisalan laajentaminen on perusteltua. Toki kaikista kannattavinta olisi katsoa eläintuotannon kokonaisuutta ja laajuutta ja sen haitallisia ympäristövaikutuksia ja sitten panostaa erityisesti siirtymään kohti kasvipohjaista tuotantoa, mutta se nyt on toki sitten hieman eri asia.

Myös siirtymäsuunnitelmille tuli kannatusta, niin että saadaan sitten tietoa siitä, miten nämä laitokset tulevana vuosikymmeninä siirtyvät paremmin kiertotalouden ja ilmastoneutraaliuden periaatteiden mukaisiksi toimijoiksi, joista äskenkin puhuttiin.

Sitten vielä näistä päästörajoista: En nyt malta olla sanomatta, että me olemme valiokunnassakin kuulleet siitä, että näitä uusia lupia arvioidaan, mutta sitten meillä ovat ne olemassa olevat, vanhat luvat, ja meillä on aikaisemmin ollut määräaikaistarkastukset näihin vanhoihin lupiin. Meille on suoraan sanottu, että osittain näiden vanhojen lupien olemassaolo hidastaa tätä vihreää siirtymää. Yhdessä lausunnossa tämänkin asian kohdalla tuotiin esille huomio, että olisi hyvä palauttaa määräaikaiset tarkastukset olemassa oleviin lupiin liittyen ympäristönsuojelulakiin ja vesilakiinkin. Kysyisin ministeriltä: voitaisiinko tätä asiaa harkita? Tämä aiheuttaa mielestäni vähän epäreilun tilanteen.

No, tässä olisi paljon muutakin asiaa, mutta ehkä tässä kysymykset nyt tällä kertaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

18.32 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Elämme tosiaan aikaa, jossa meidän ympäristökriisit etenevät edelleen ja osittain jo myös eskaloituvat huononevina olosuhteina ja laskevana elintasona myös täällä meillä Euroopassa. Ilmastonmuutos etenee, myös luontokato etenee, ja saastuminen on yksi osa tätä kolmoiskriisiä, missä kaikki kytkeytyvät toisiinsa. Onkin hyvä, että tätä teollisuuspäästädirektiiviä implementoidaan, ja tämän esityksen päästöjä vähentävä vaikutus on erittäin tervetullut.

Jonkin verran tässä itseäni mietityttää tavallaan se, että meillä tulevat jatkossa eriytymään nämä teollisuuslaitokset: on niin kutsuttuja direktiivilaitoksia ja kansallisia laitoksia. Osa yleisistä vaatimuksista esimerkiksi ympäristötehokkuutta koskien tulee koskemaan vain näitä direktiivilaitoksia, ja sitten meillä jäävät erikseen nämä kansalliset laitokset. Tässä mielestäni olisi syytä kuitenkin asettaa korkea taso kaikille täällä toimiville

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

laitoksille. Myös ympäristölupien uusiminen on tärkeä osa sitä, että me saataisiin kaikki samalle viivalle ja takamatkaltakin tuotua etulinjaan.

Se, mikä tietenkin tavallaan varjostaa tämän lain voimaantuloa, on se, että samanaikaisesti on käynnissä Euroopan unionissa tämä ympäristöomnibus, joka osittain tulee myös tähän teollisuuspäästädirektiiviin mahdollisesti vaikuttamaan, mikäli tavoitteet sääntelyn yksinkertaistamisesta tai jopa karsimisesta etenevät. Ne voivat kyllä olla pahasti ristiriidassa sen tavoitteen kanssa, että me haluamme vähentää päästöjä, haluamme vähentää saastumista ja pysäyttää luontokadon. Olen ollut itse hieman huolissani, kun olen nähnyt Suomen kantoja ympäristöomnibusasetuksiin, jotka toki ovat vasta vielä alkutekijöissään. Neuvottelut niiden suhteen ovat olleet aika myönteisiä näille muutoksille, missä halutaan karsia ympäristösääntelyä. En itse usko siihen, että me Euroopan unionissa pystymme meidän kilpailukykyä parantamaan sillä, että me otamme askelia taaksepäin meidän ympäristösääntelyssä. Tai jos me pystyisimme sillä kilpailukykyä parantamaan, niin ei se ainakaan ihmisten tai luonnon hyvinvoinniksi koituisi — päinvastoin, luonnollisesti.

Siksi ehkä kysyisin tässä ministerin kantaa: miten te näette tämän EU:n kehityksen, ja olisiko kuitenkin järkevää, että Suomi, joka yleensä on ottanut ensimmäisten joukossa käyttöön uusia teknologioita päästöjen vähentämiseksi, ottaisi tiukan kannan siihen, että Suomen ja Euroopan unionin tulee jatkossakin pitää kiinni tiukasta ympäristösääntelystä ja kestävä kilpailukyky voi perustua vain sille?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.35 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! On sinänsä hyvä, että me luodaan yhtenäisiä sääntöjä EU:n sisällä ja tehdään tasapuolisia toimintaedellytyksiä teollisuudelle, mikä on kuitenkin tärkeä asia sen kilpailuvyyn kannalta ja kaiken kaikkiaan muutenkin. Sitten kun meillä ovat tässä mukana varmasti ne isoimmat teollisuuslaitokset, joilla on eniten merkitystä näissä ympäristöpäästöissä, niin se, miten pitkälle tässä päästään, niin kuin edustaja Pitko tässä toi esille, on sitten oma kokonaisuutensa, mutta itse näen tämän hyvänä, että me luodaan yhteisiä toimintaedellytyksiä ja puitteita EU:ssa.

Se, mikä täällä on mielenkiintoista ja tulee korostumaan, on tietenkin näitten ympäristötehokkuuden ja energian tehokkaan käytön osalta, ja se tulee olemaan EU:ssa semmoinen asia, joka määrittelee monia asioita, ja nyt tässä myöskin määritellään sen osalta, minkälaisia tehokkuustoimenpiteitä tehdään, niin että mahdollisimman vähällä energialla tehtäisiin asioita, mikä on tässä hyvä asia ja kannatettava asia. Sitä, miten tämä nyt sitten puuttuu ja minkälaisia osia tämä nyt tarkoittaa esimerkiksi eri alueilla, muun muassa maataloudessa, kuinka monta prosenttia maatalouden kaikista ammoniakkipäästöistä tässä on, täällä tuodaan esiin.

Itse katsoin tätä kokonaisuutta niin, että täällä myöskin aika kovin sanktioin ryhdytetään tätä päätöksentekoa sillä tavalla, että teollisuudirektiivin seuraamuksia, 79 artiklan mukaisia hallinnollisia maksuja, tulee, jos ei toimita näitten perusteiden mukaisesti, ja kaikkein vakavimpien rikkomuksien maksun tulisi olla vähintään kolme prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta liikevaihdosta EU:ssa. Aika koviakin sanktioita tässä on, kun katsotaan tätä kokoluokkaa, niin että kyllä tätä myös ryhdytetään kohtuullisen voimakkailla toimenpiteillä.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Itse näen, että tässä on monia hyviä näkökohtia. Eritoten minä pidän tästä, että me teemme tätä EU-pohjaista sääntelyä näiden toimintaedellytysten ja ympäristövaikutusten osalta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri Multala kommentoida? — Olkaa hyvä.

18.38 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Arvoisa puhemies! Kiitos, ihan lyhyesti. Tässä oli muutamia täsmäkysymyksiä.

Aloitetaan loppupäästä, lupamääräysten tarkastuksesta. Kaikki luvat tulevat tarkastettaviksi viimeistään vuonna 36, ja direktiivilaitosten luvat tulevat tarkastettaviksi aina sitä mukaa toimialakohtaisesti, kun nämä toimialakohtaiset päätelmät julkaistaan. Eli tätä tullaan tekemään näiden direktiivilaitosten osalta, ja tässä tätä soveltamisalaaan tosiaankin ollaan laajentamassa.

Sitten oli kysymys myöskin eläinsuojista ja niiden sijaintitiedoista. Tässä ei nyt niiden sijaintitietojen tai muiden tietojen julkaisun osalta ole omaksuttu tiukempaa linjaa kuin mitä direktiivi edellyttää, mutta kuitenkin on tarpeen julkaista näitä tietoja siltä osin, että tulee riittävästi yksilöidyksi ja jotta asianosaiset ja yleisö voivat arvioida tämän hankkeen ympäristövaikutuksia. Siltä osin on näin.

Sitten oli kysymys liittyen myöskin näihin kustannuksiin, mitä liittyy eläinsuojiiin. Tietenkin valmistelu on tässä vielä kesken, ja niitä kustannuksia ei pystytä vielä tässä vaiheessa kunnolla arvioimaan. Kuitenkin näissä soveltamisalan mukaisissa luvan- ja ilmoituksenvaraisissa laitoksissa on sovellettu parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia vaatimuksia jo aikaisemmin, joten täytäntöönpanon ei tässä vaiheessa arvioida johtavan merkittäviin lisäkustannuksiin.

Myöskin pääosa lausunnonantajista on tukenut sitä, että direktiivin piiriin siirtyvien eläinsuojien luvitusta siirretään valtion lupamenettelyn piiriin, koska tällöin mahdollisuus tapauskohtaiseen harkintaan ja toisaalta yhtenäiseen lupakäytäntöön on parempi. Toisaalta siellä on myös paras asiantuntemus, mikä puoltaa tätä valittua menettelyä.

No, sitten oli ehkä yleinen kysymys ympäristöomnibusista. Totta kai yksityiskohtainen kannanotto on käynnissä, mutta lähtökohtaisesti kannatamme sellaisia esityksiä, jotka vähentävät yritysten hallinnollista taakkaa. Mutta totta kai haluamme huolehtia siitä, että meillä on selkeät ja ympäristönsuojelua edistävät lupakäytännöt. Yleisesti ottaen yritysten kannalta on totta kai tärkeää ennakoitavuus, ja sen takia on tärkeää, että me nyt muun muassa täällä omassa ympäristöluvituslainsäädännössämme, mitä muuten olemme vahvasti vieneet esimerkinomaisena nyt EU:lle, voidaan ikään kuin pitää kiinni näistä kriteereistä mutta sujuvoittaa prosesseja. Toivotaan, että siihen myös EU-tasolla mentäisiin, jotta voidaan sitten erilaisia kestäviä ratkaisuja edistää Euroopan tasolla ja toisaalta sitten myös näistä teollisuuslaitoksista tulevia päästöjä jatkossakin vähentää.

Todellakin toimeenpanoaikaa nyt tälle direktiivimuutoksellekin tulee olemaan runsaasti, joten varmasti tässä toimijat voivat tähän reagoida huolellisesti. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 79/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Marttinen, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.41 **Työministeri Matias Marttinen** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia paljon, arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! Hallitus puuttuu tällä esityksellä kansainvälisten opiskelijoiden toimeentulovaikeuksiin. Tänäpäin tässä lähetekeskustelussa olevan esityksen mukaan tutkija- ja opiskelijalakia muutettaisiin siten, että opiskelijalle myönnetty oleskelulupa otettaisiin peruuttamisharkintaan tai uutta oleskelulupaa ei myönnettäisi, jos tulisi ilmi, että opiskelija on turvautunut toimeentulotukeen. Muutos koskisi korkeakouluopiskelijoita ja toisen asteen opiskelijoita EU- ja Eta-maiden ulkopuolelta.

Suurin osa kansainvälisistä opiskelijoista pärjää Suomessa hyvin ja tulee myös taloudellisesti toimeen, kuten heidän oleskelulupansa myös edellyttää. Samalla on kuitenkin pyrittävä ennaltaehkäisemään opiskelijoiden joutuminen haavoittuvaan asemaan ja varmistamaan, että oleskeluluvan ehdot täyttyvät.

Maahanmuuttovirasto tekee jo nykyään toimeentulotukeen liittyvää jälkivalvontaa hakemalla toimeentulotukea koskevat tiedot Kelan järjestelmästä. Mikäli merkkejä toimeentulotuen hakemisesta löytyy, syntyy heräte, jonka myötä tarkemmin selvitetään tilannetta. Opiskelijoiden osalta automaattista valvontaa on suoritettu vuoden 23 viimeisestä vuosineljänneksestä lukien.

Esityksen mukaan jatkossa ulkomaalaisen opiskelijan oleskelulupa voitaisiin nykyistä suoraviivaisemmin perua, jos opiskelija turvautuu toimeentulotukeen Suomessa. Arvio luvan perumisesta tehtäisiin jatkossakin yksilöllisellä kokonaisharkinnalla. Maahanmuuttoviraston suorittamaa jälkivalvontaa tehtäisiin kuitenkin lakimuutosten myötä jatkossa nykyistä tehokkaammin eli useammin ja kattavammin.

Rouva puhemies! Vaikka toimeentulotukeen turvautumista seurataan tehokkaasti ja lupa-asia otettaisiin peruuttamistutkintaan, otettaisiin harkinnassa huomioon kokonaisharkinta ja muun muassa mahdollisesti lapsen etu. On tärkeää antaa opiskelijoille viesti siitä, että heidän tulee tulla Suomessa toimeen omilla varoillaan ja että toimeentulotukeen turvautumista seurataan tehokkaasti. Tämä on opiskelijoiden oman edun mukaista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Sitten siirrymme puhujalistaan. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

18.44 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tärkein tehtävämme on varmistaa suomalaisten ja Suomen turvallisuus. Turvallisuudessa ei ole kyse vain rajavalvonnasta, poliisien määrästä tai arjen toimivuudesta. Se koskee myös periaatteellisesti tärkeää kysymystä siitä, millaisin edellytyksin Suomeen tullaan opiskelemaan ja tekemään työtä sekä mitä me odotamme tänne tulijoilta.

Haluan sanoa tämän selvästi: Suomeen on voitava tulla jatkossakin opiskelemaan, tekemään työtä ja rakentamaan tulevaisuutta. Kansainväliset opiskelijat ja osaajat ovat Suomelle voimavara. Mutta yhtä selvästi on todettava, että Suomeen ei pidä tulla viimesijaisen sosiaaliturvan perässä. Jokaisella tulijalla on oltava vastuu siitä, että oleskelullaan tukee ja osallistuu suomalaiseen arkeen ja yhteiskuntajärjestykseen.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys vahvistaa sisäistä turvallisuutta ennen kaikkea selkeyden ja ennakoitavuuden kautta. Kun opiskeluperusteisen oleskeluluvan ehtona on oma toimeentulo, järjestelmän täytyy myös toimia sen mukaisesti. Jos viimesijaiseen toimeentulotukeen turvaudutaan, on perusteltua, että asia otetaan oleskeluluvan osalta harkintaan. Kyse ei ole rangaistuksesta eikä koventamisesta sinänsä. Kyse on järjestelmän uskottavuudesta. Epäselvät säännöt ja poikkeusten normalisoituminen eivät lisää turvallisuutta, eivät opiskelijoiden eivätkä yhteiskunnan näkökulmasta.

Tämä esitys ei ole automaattinen eikä kylmä. Lakiin on nimenomaisesti kirjattu myös lapsen edun huomioiminen, kokonaisuusharkinta ja suhteellisuusperiaate. Viimesijainen tuki säilyy hätätilanteissa, mutta sen ei tule olla ensisijainen lähtökohta. Suomeen tullessa on kyettävä kantamaan vastuuta. Tämä on oikeusvaltiolle välttämätöntä ja oikein.

Arvoisa puhemies! Sisäinen turvallisuus on myös ennakoitavaa maahanmuuttopolitiikkaa, jossa väärinkäytöksille ei synny harmaita alueita ja jossa viranomaisilla on mahdollisuus puuttua ongelmiin ajoissa, hallitusti ja lain mukaisesti. Kun opiskeluperusteinen oleskelu perustuu opiskeluun ja omaan toimeentuloon, järjestelmä kannustaa myös siihen, mihin sen pitääkin: opintojen etenemiseen, työn tekemiseen ja Suomeen kiintymiseen työn kautta sen sijaan, että ajaisimme tänne tulijat riippuvuuteen viimesijaisesta sosiaaliturvasta. Siksi tämä esitys lähettää selkeän mutta asiallisen viestin siitä, että Suomi on avoin ja johdonmukainen. Suomi toivottaa tervetulleiksi opiskelijat ja työntekijät mutta odottaa samalla vastuuta omasta toimeentulosta. Näin vahvistetaan luottamusta, oikeudenmukaisuutta ja sisäistä turvallisuutta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.48 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Meillä on aika mielenkiintoisista maista opiskelijoita tänne tulossa, kun katsotaan: vuonna 2024 Bangladesh, 1 700; Nepal, 1 650; Intia, 1 437; Sri Lanka, 1 176; Kiina, 1 100; Pakistan, 1 000 ja Vietnam, 800. Tässä näkee sen opiskelijamäärän, mitä Suomeen tulee, ja Kaukoidästä tulee aika paljon.

Siinä mielessä tässä ollaan varmaan sellaisten opiskelijoiden äärellä, joitten varallisuuskysymykset ovat totta kai tärkeitä, kun katsotaan. Nyt meillä on täällä lakiesityksessäkkin esille tullut määrittely, että opiskelijalla pitäisi olla käytössään vähintään 800 euroa kuukaudessa ja vuodessa 9 600 euroa. Eli tällä rahalla opiskelijan pitäisi pärjätä täällä Suomessa. No, nyt sitten kun Migri on tehnyt näitä selvityksiä, niin Migrin jälkivalvonnassa syyskuusta 2023 viime vuoden loppuun käsiteltiin 37 000 oleskelulupaa, joista vain 333:ssa on haettu toimeentulotukea. Tämä ongelma ei ole niin

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

laaja kuin tästä lakiesityksestä ehkä tulee mieleen, kun katsoo tätä. Sitä ongelmaa on, muun muassa meillä Tampereella nähdään opiskelijoita ja heidän perheenjäseniään ruokajonossa ja niin pois päin. Kyllä se ongelma on olemassa, mutta se, ettei leimata kokonaisuutta, kannattaa tässä miettiä, kun tätä katsotaan. Se, että on turvattu toimeentulo, kun tulee tänne, on hyvä asia.

Sinänsä hyvää on tässä lakiesityksessä myös se, että on jonkin verran lievennetty tätä ehdottomuutta tästä, että tässä on myöskin tuotu yksilöperusteista harkintaa tämän tilanteen osalta. Nämä ovat sinänsä myönteisiä näkökohtia.

Totta kai meille olisi tosi tärkeätä, että opiskelijoista, jotka täällä ovat, korkeakouluopiskelijoista, yli puolet jää tänne Suomeen töihin. Sekin on tässä tärkeä huomata, että he ovat myöskin meille iso voimavara, kun Suomessa koulutetaan huippuammattilaisia. Olisi hyvä, että heistä iso osa jäisi myös Suomeen. Tämä on tärkeä osa, mutta tämä toimeentulon varmistaminen etukäteen jonkin verran estää tätä. Ja muistetaan nämä mittaluokat. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

18.51 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa puhemies! Ulkomaalaisilla opiskelijoilla täytyy olla varmistettu toimeentulo, miten elättää itsensä opintojen aikana, kun tulee Suomeen. Nykytilanne on kuitenkin ollut hyvin epäselvä. Vaikka me jo nyt vaadimme, että opiskelijalla täytyy olla riittävästi rahaa elääkseen Suomessa opintojen aikana, me olemme olleet tilanteessa, ettei oikein tiedetä, mitä tapahtuu, jos rahaa omaan elämiseen ei löydykään. Olennaista olisi kuitenkin se, ettei ulkomaalaisten opiskelijoiden elättäminen kuulu suomalaisten veronmaksajien kustannettavaksi sosiaalietuuksien muodossa.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys selkeyttää nykytilannetta. Jatkossa jos ulkomaalainen opiskelija hakee toimeentulotukea elämiseen, hänen oleskelulupaansa voidaan tarkastella uudelleen, ja jos toimeentulotukea on saatu, uutta oleskelulupaa ei lähtökohtaisesti myönnetä.

Meidän täytyy muistaa se, mitä varten toimeentulotuki on. Se on tarkoitettu viimesijaiseksi turvaksi, kun ihmisellä ei ole muita toimeentulon lähteitä. On kuitenkin hyvä vetää raja siihen, kenelle toimeentulotuki on. Ensisijaisesti se on suomalaisille toimeentulon turvaksi, eikä sen tarkoitus ole mahdollistaa opiskeluperäistä maahanmuuttoa Suomeen, kun henkilöllä ei olekaan varaa elättää itseään opintojen aikana.

Arvoisa puhemies! En myöskään malta olla nostamatta esiin sitä, miten olemme päätyneet tähän nykytilanteeseen. Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä Suomessa on kasvanut hyvin nopeasti viime vuosina. Samalla on tullut ilmi tapauksia, joissa opiskelijoilla ei ole ollut riittävää toimeentuloa. Aiempien hallitusten aikana tämä tilanne paheni, kun opiskelijaperusteista maahanmuuttoa helpotettiin. Siitä seurasi se, että Suomeen tuli jatkuvasti enemmän ja enemmän opiskelijoita myös EU:n ulkopuolelta ilman, että pystyimme valvomaan, onko tulijoilla sitä riittävää toimeentuloa opiskella täällä.

Nyt tällä esityksellä korjataan tätä epäkohtaa. Suomi on toiminut jo liian pitkään liian monen maan sosiaalitoimistona, eikä tilanne voi jatkua enää näin. Suomessa opiskelu edellyttää omaa taloudellista vastuuta, jos tulet tänne ulkomailta.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Arvoisa puhemies! Hallitus on tämän kauden aikana kiristänyt ennätysmäärän maahanmuuttoon liittyviä lakeja, ja lisää on vielä tulossa. Myöhemmin tulee esimerkiksi esityksiä, joilla tiukennetaan muun muassa kielitaitovaatimuksia ja perheenyhdistämistä.

Me perussuomalaiset olemme jo pitkään varoittaneet siitä, että jos opiskeluperusteinen maahanmuutto kasvaa liian nopeasti, se tuo mukanaan kasan ongelmia. Uutisista olemme lukeneet, kuinka esimerkiksi osa leipäjonojen jonottajista on näitä ulkomaalaisia opiskelijoita, jotka vievät jonopaikkoja suomalaisilta perheiltä.

Arvoisa puhemies! Suomi voi olla edelleenkin houkutteleva maa ulkomaalaisille opiskelijoille. Meillä on laadukas korkeakoulutus, ja on hienoa, että se herättää kiinnostusta maailmanlaajuisesti. Sääntöjen täytyy kuitenkin olla selvät, eli jos tulet tänne ulkomailta opiskelemaan, se tapahtuu omalla kustannuksella eikä suomalaisten veronmaksajien maksamilla sosiaalietuksilla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

18.55 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies, arvon ministeri! Käsittelemme hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta. Kiitos ministeri Marttiselle asian esittelystä. Esityksen keskeinen muutos on, että jos opiskelija Suomessa oleskelunsa aikana turvautuu toimeentulotukeen, otetaan oleskelulupa nykyistä selkeämmin peruuttamisharkintaan tai uutta oleskelulupaa ei myönnetä.

Tavoitteena on varmistaa, että Suomeen tulevilla opiskelijoilla on riittävä toimeentulo ilman, että suomalaisen yhteiskunnan pitää erikseen tulijoita elättää. Jos Suomeen haluaa tulla opiskelemaan, on pystyttävä itse elättämään itsensä, ei sen kummempaa. Tosiasia on se, että kansainvälisten opiskelijoiden ja heidän perheidensä kasvanut määrä aiheuttaa julkiselle taloudelle haasteen, jonka ei perussuomalaisesta näkökulmasta pitäisi olla haaste ensinkään. Ongelman taustalla ovat viime hallituksen opiskelijamaahanmuuttopolitiikan merkittävät löysennykset, joiden seurauksena Suomeen on tullut paljon porukkaa varsinkin kolmansista maista.

Arvoisa puhemies! En ymmärrä, miksi Suomessa on alun perinkään keksitty, että meidän koulujen täyttäminen kolmansista maista tulevilla henkilöillä olisi jotenkin mainio idea. Kuka siitä hyötyy? Luojan kiitos nyt on tehty uudistuksia, jotka ovat tiputtaneet hakijamääriä merkittävästi. Tämä esitys on hyvää jatkoa sille, että perimme nyt lukukausimaksuja kaukomailta tulleilta opiskelijoilta.

Arvoisa puhemies! Esitys vahvistaa järjestelmän uskottavuutta ja ehkäisee väärinkäytöksiä, sillä toimeentuloedellytystä seurataan jälkikäteen, ei vain silloin, kun oleskelulupaa haetaan. Tämä uudistus ei kuitenkaan vielä ratkaise koko ongelmaa, mutta onneksi myöhemmin tänä vuonna saadaan vielä toinen lakipaketti, jolla puututaan näihin ongelmiin. Toimeentulo- ja kielitaitoedellytystä tullaan selkeyttämään ja perheenyhdistämistä rajoittamaan. Suunta on täysin oikea. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Antikainen poissa, edustaja Seppänen poissa. — Edustaja Honkasalo.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

18.57 **Veronika Honkasalo vas:** Arvoisa puhemies! Kun tätä hallituksen esityksen lausuntopalautetta kävin läpi, niin kyllähän se on aika karua luettavaa, varsinkin mitä korkeakoulut ja yliopistot tästä lausuvat. Hallitus on tuonut erittäin paljon lakiesityksiä, jotka nimenomaan kohdistuvat kv-opiskelijoiden asemaan monesta eri suunnasta, ja kokonaisarviointia ei ole tehty, niin kuin ei ole tehty myöskään ulkomaalaislainsäädännön lukuisista eri muutoksista. Niitä lakiesityksiä on tullut yhteensä 16 ja sen lisäksi vielä tämä EU-pakti. Kyllä tämä tekee meidän ulkomaalaislainsäädännöstä tilkkutakin, jota on erittäin vaikea myös tulkita tällä hetkellä.

Tavallaan lähtökohtahan on se, että kun kv-opiskelija Suomeen tulee, niin se oma toimeentulo pitää pystyä todistamaan. Niin kuin edustaja Lyly täällä sanoi, tosiaan tämän jälkiarvioinnin mukaan 40 000:sta kv-opiskelijan oleskeluluvasta vain 333 tapausta oli sellaisia, joissa oli turvaututtu toimeentulotukeen, ja tämä on siis 0,8 prosenttia tästä 40 000:sta. Eli nyt puhutaan lakimuutoksesta, jolla puututaan tähän 0,8 prosenttiin, ja sitten tulisi onneksi tämä kohtuullisuusarviointi siihen ja lapsen edun arviointi.

Nyt ongelma on se, että meiltä puuttuu kokonaan tietoa siitä, miksi nämä ihmiset ovat turvautuneet toimeentulotukeen, mitä ovat ne tilanteet siellä taustalla. Nimenomaan täällä hyvinvointialueiden lausunnoissa, korkeakoulujen lausunnoissa, yliopistojen lausunnoissa mutta myös ihmisoikeusjärjestöjen lausunnoissa puututaan siihen, että ketä tahansa meistä voi kohdata kriisi ja voi tulla yllättäviä kustannuksia. Ajatellaanko me todella silloin niin, että ihmiset eivät olisi oikeutettuja siihen toimeentulotukeen, ja mitä siitä seuraisi, jos he eivät sitä apua ja turvaa saisi? Jossain korkeakoulun lausunnossa sanottiinkin, että tämä on signaalilainsäädäntöä: tämä ei puutu sinänsä konkreettisiin ongelmiin, vaan tämän tarkoitus on jälleen kerran lähettää maailmalle viesti siitä, että me emme halua teitä tänne.

Nyt olen onnellinen siitä, että täällä salissa istuu vihdoinkin RKP:n edustaja, kun käsitellään taas kerran näitä maahanmuuttolainsäädännön kiristyksiä tai kiristyksiä, jotka koskevat nimenomaan ulkomaalaistaustaisia. Jos Suomen tulevaisuus edellyttää sitä, että meidän pitää saada kansainvälisiä osaajia ja meidän pitää tehdä kaikkemme, jotta me saadaan myös kansainväliset opiskelijat jäämään tänne ja tekemään töitä ja rakentamaan Suomea, niin miten se onnistuu tällaisella politiikalla, [Puhemies koputtaa] jossa montaa eri kautta kiristetään heidän elämäänsä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wickström.

19.01 **Henrik Wickström r:** Arvoisa rouva puhemies, värderade fru talman! Keskityn tässä nyt tähän esitykseen enkä koko tähän maahanmuuttopoliittiseen keskusteluun, mitä tässä edeltävä puhuja nosti esiin. Olisin itsekin ehkä halunnut nostaa tästä esityksestä esiin tämän kokoluokan ja mittaluokan, ja edustaja Lyly tämän teki jo aiemmassa puheenvuorossa. Itse ja me RKP:ssä myöskin halutaan tuoda se asia esiin, että tässä puhutaan kuitenkin aika pienestä ja kohdennetusta ilmiöstä, mitä tulee vaikkapa Maahanmuuttoviraston tämänhetkisiin tietoihin. Tässä on monta kertaa nostettu esiin se luku 333 tapausta, mikä tulee esiin tässä hallituksen esityksessä.

Sitten tätä voi myöskin katsoa monesta eri näkökulmasta, koska uskon, että jokainen tässä salissa ymmärtää sen, että kun opiskelija tulee tähän maahan opiskelemaan, niin lähtökohtana on se, että pitää pärjätä taloudellisesti. Toki meillä löytyy tämä toimeentulotuki tukimuotona, mitä myöskin kv-opiskelijat ovat voineet hakea, mutta samaan aikaan näen myöskin sen, että jos opiskelija, eli tässä tapauksessa kansainvälinen

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

opiskelija, menee hakemaan toimeentulotukea, niin on ihan hyvä, että viranomaiset puuttuvat ja arvioivat myöskin tämän kyseisen henkilön tilanteen, jotta myöskin voidaan selvittää, ovatko tällä kyseisellä kv-opiskelijalla kaikki myöskin muutoin hyvin.

Sinänsä pidän myöskin hyvänä, mitä tulee tähän itse esitykseen, että tässä löytyy myöskin sellaista kokonaisvaltaista harkintaa, että tämä ei kuitenkaan ole niin ehdoton, mikä myöskin on tullut tässä keskustelussa esiin. Mutta ennen kaikkea haluan ehkä alleviivata myöskin sen mittaluokan ja kokoluokan, mikä tässä kokonaisuudessa on kyseessä, että siitä ei synny myöskään tämän keskustelun perusteella väärää näkökulmaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

19.02 **Veronika Honkasalo vas:** Arvoisa puhemies! Ei tässä kyllä olla luomassa semmoista lainsäädäntöä, joka auttaisi näitä haavoittuvassa asemassa olevia kv-opiskelijoita. Eihän sen takia tätä syynäysjärjestelmää tässä olla luomassa, vaan nimenomaan, jotta tämä toimeentulotukeen turvautuminen sitten veisi pois sen mahdollisuuden oleskelulupa.

Nyt, ministeri Marttinen, kysyisin teiltä: Meidän eduskuntaryhmä järjesti tänään erittäin laajan kuulemistilaisuuden tästä työperäisestä hyväksikäytöstä, ja siinä myös kuultiin sitten kv-opiskelijoiden asemasta. Nyt tosiasia on se, että meillä toimii erittäin epärehellisiä agenttifirmoja, jotka lupailevat kaikenlaista, ja se on suoranaista riistoa, täysin epäeettistä toimintaa. Näihin agenttifirmoihin ja siihen toimintaan pitäisi päästä puuttumaan. Korkeakoulut saattavat myös tehdä sopimuksia tällaisten firmojen kanssa. Minkälaisia keinoja nyt ollaan kehittämässä, ja mitä hallitus aikoo tehdä, jotta näiden epärehellisesti toimivien agenttifirmojen toimintaan päästään puuttumaan? He saattavat luvata vaikka mitä siitä, minkälainen tulevaisuus Suomessa odottaa. Onhan se yksilöiden kannalta erittäin traagista, varsinkin sitten, jos muuttaa Suomeen perheen kanssa ja sitten se todellisuus on jotain aivan muuta. On myös niin, että kun eletään taloudellisessa taantumassa, niin nämä kv-opiskelijat joutuvat ikävään asemaan, koska me tiedetään, että työtä on vaikea saada sen valmistumisen jälkeen, ja sitten he joutuvat mahdollisesti hyväksikäytön kohteeksi. Tämä on todella viheliäinen ja moniulotteinen ongelma. Mitä hallitus aikoo tehdä puuttuakseen näiden agenttitoimijoiden epärehelliseen toimintaan?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

19.05 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa puhemies! Tässä edellinen puhuja mainitsi, että kansainväliset opiskelijat ovat haavoittuvaisessa asemassa. Jäin tätä miettimään, että eikö lähtökohtaisesti kuitenkin pitäisi olla niin, että jos pyrkii toiseen maahan opiskelemaan, on riittävät kyvyt siihen ja taloudellinen pohja on sellainen, että pystyy lähtemään toiseen maahan opiskelemaan. Eihän se ajatus voi olla sellainen, että lähden toiseen maahan opiskelemaan ja oletan, että siellä elätetään minua sosiaaliuilla ynnä muuta. Olisinkin kysynyt tästä ministeri Marttiselta, että miten te tätä ajattelette.

Ehkä jopa olen vähän huolissani tästä meidän keskustelukulttuuristakin nykyaikana. Eihän se voi olla niin, että kaikki ihmiset ovat aina haavoittuvaisessa asemassa ja sillä perusteella meidän veronmaksajien rahaa käytetään näihin sosiaalietuuksiin enemmän kuin mitä meidän julkisen talouden tila antaa myöden tällä hetkellä missään määrin. Ehkä

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

tätä on tehty kaiken kaikkiaan jo aivan liian monta vuotta, ja nyt ovat valtiolta rahat loppu. Tähän jos ministeriltä myös saisi näkemyksen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.06 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tästä mittaluokasta vielä jonkin verran haluaisin kysyä, kun nyt tämä 800 euroa on tämä arvioitu rahamäärä, mitä täällä pitäisi olla opiskelijalla, kun tulee tänne. Se on siellä lähteivissä maissa aika iso rahamäärä suhteessa Suomen hintatasoon, ja taas Suomessa se on tosi pieni rahamäärä. Kuinka sillä käytännössä sitten asunnon ja ruuan pystyy hankkimaan, niin se on kyllä todella taitava tempku, jos sen pystyy sillä rahalla tekemään.

Arvoisa rouva puhemies! Se, mikä tässä jäi auki tuossa äskeisessä puheenvuorossa, on vielä se määrä. Nyt kun meillä kuitenkin näistä kansainvälisistä opiskelijoista iso osa jää Suomeen ja he opiskelevat täällä Suomessa ja saavat suomalaisen tutkinnon, niin kuinka moni näistä opiskelijoista työ- ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan jää Suomeen? Korkeakouluilla on omia lukuja niistä olemassa. Ammattikorkeakouluilla on korkeampia kuin yliopistoilla, mutta ne ovat isoja lukuja. Sinänsä kannattaa muistaa, että kun he opiskelevat täällä, he myöskin jäävät tänne mielellään. Jos he vielä kotoutuvat hyvin ja perheenjäsenten kanssa, niin se on myöskin suomalaiselle yhteiskunnalle ihan hyvä asia. Ettei aina mennä negaation kautta näissä asioissa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

19.08 **Veronika Honkasalo vas:** Arvoisa puhemies! Joskus sitä toivoisi, ja aika usein toivoisi, että perussuomalaiset tavallaan perehtyisivät siihen todellisuuteen, mistä he puhuvat. Itse vierailin esimerkiksi Tutkas-verkoston puheenjohtajana tuolla Itä-Suomen yliopistossa ja LUTissa. Siellähän on paljon kansainvälisiä opiskelijoita, ja he puhuivat paljon siitä, että kun opiskelijat valmistuvat, niin se vaatii myös yhteiskunnalta paljon työtä, että siihen kielitaitoon panostetaan jo opintojen ohessa ja sitten siihen integroitumiseen. Meillä on myös tutkimusta olemassa, että ei sen työpaikan löytäminen ole helppoa Suomessa, kun on ulkomaalaistaustainen nimi. On ongelma, että jopa 50 prosenttia niistä kansainvälisistä opiskelijoista, jotka ovat opiskelleet Suomessa, lähtee Suomesta pois, eli Suomi investoi koulutuksen kautta heihin mutta sitten he päättävät jättää Suomen. Tämä ei ole Suomen kasvun ja tulevaisuuden näkökulmasta millään lailla hyvää politiikkaa, vaan nimenomaan kannattaisi investoida ja satsata näihin kansainvälisiin opiskelijoihin ja siihen, että he jäisivät tänne. Tutkimukset ja selvitykset osoittavat myös, että kun on panostettu siihen, että nämä opiskelijat saavat harjoittelupaikkoja esimerkiksi yrityksistä, niin silloin sitä suuremmalla todennäköisyydellä he myös löytävät töitä ja pystyvät jäämään Suomeen.

Meitä kaikkia voivat tietenkin kohdata erilaiset haastavat elämäntilanteet, ja valmistuneet kansainväliset opiskelijat ovat tässä suhteessa erilaisessa asemassa kuin esimerkiksi valtaväestöön kuuluvat opiskelijat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri kommentoida käytyä keskustelua? — Olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

19.10 Työministeri Matias Marttinen: Kiitoksia paljon, arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia edustajille hyvästä ja tasapainoisesta keskustelusta. On mukavampaa myös vastata, kun esille tulee hyviä huomioita ja sellaisia asioita, mitä taas ei tulla joka päivä aina tarkalleen ottaen pohtineeksi.

Ensinnäkin nyt tästä kokoluokasta, minkä edustaja Lyly ja myös monet muut ottivat esille. On tosiaan näin, että meillä nimenomaan kansainvälisten opiskelijoiden määrä Suomessa on noussut aika voimakkaastikin, ja on tosiaan näin, niin kuin totesin myös avauspuheenvuorossani, että paitsi että valtaosalla opiskelijoista opinnot etenevät jopa nopeammin kuin taas vastaavasti suomalaisten opiskelijoiden myös kaikilta muilta osin he pärjäävät Suomessa hyvin ja pystyvät myös elättämään itsensä, mikä on kuitenkin se tärkeä lähtökohta. Tässä, edustaja Honkasalo, toitte esille puheenvuorossanne myös sen, että lähtökohtana pitää olla se, että se oma toimeentulo pitää turvata. Uskon, että me olemme itse asiassa tässä salissa kaikki samaa mieltä kuitenkin siitä, että lähtökohtaisesti Suomeen tulevan kansainvälisen opiskelijan tulee pystyä kattamaan oma elämisensä taas vastaavasti omilla varoillaan ja myös osoittamaan tämä siinä vaiheessa, kun oleskelulupaa sitten hakee. Tämä on totta kai se kaiken lähtökohta tässä.

On totta, että tässä ei puhuta ainakaan vielä kovin laajasta ilmiöstä, mutta taas vastaavasti samaan aikaan, kun vastaan hallituksessa kuitenkin kansainvälisestä opiskelusta ja kansainvälisestä työperäisestä maahanmuutosta, on tärkeää myös huolehtia siitä, että jos me havaitsemme järjestelmässä joitain vuotokohtia, niin silloin niihin täytyy myös taas vastaavasti puuttua, jotta nämä ilmiöt eivät nouse myöskään laajemmiksi, eikö näin? Jotta voidaan pitää huolta siitä, että järjestelmä toimii kaikilta osin hyvin, ja jotta myös suomalaiset kokevat kaikissa olosuhteissa, että maahanmuutto Suomeen on hyväksyttävää. Tämän takia on minusta myös näiden kansainvälisten opiskelijoitten kannalta parempi, että lainsäädäntö toimii tällä tavalla. Nämä opiskelijat, jotka pystyvät taas hoitamaan asiansa, opiskelemaan hyvin aikataulussa ja monet myös työllistymään Suomeen — totta kai se on heidän etunsa mukaista, että tämä lainsäädäntö on ordnungissa, eikö näin? Tämän takia tämä muutos kaikinensa tehdään.

Agenttifirmojen käyttö nousi useiden kansanedustajien puheenvuoroissa esille. Tosiaan on näin, että tällä hetkellä jo hallituksen päätöksellä opetus- ja kulttuuriministeriö selvittää tätä agenttien toimintaa ja ennen kaikkea tätä agenttitoiminnan kieltämistä siten, että jatkossa vain nimenomaan näiden oppilaitosten kanssa sopimussuhteessa olevia toimistoja voitaisiin siellä lähtömaassa käyttää. Itse asiassa tähän on myös juridisesti aika haastava kenttä kaikinensa toimia, mutta uskon, että kaikkien puolueitten kesken ollaan samaa mieltä siitä, että tähän agenttien käyttöön siellä lähtömaissa liittyy se — kun puhutaan vielä kuitenkin kohtalaisesti kehittyvistä Aasian maista, joissa, kuten tiedetään, nämä toimistot ovat perineet jopa kymmeniätuhansia euroja varoja näiltä opiskelijoilta, joita he ovat auttaneet taas vastaavasti sitten saamaan ne luvat Suomeen — että on juuri näin, että jos on niin, että nämä opiskelijat ovat jo valmiiksi erittäin velkaantuneita, kun he tulevat Suomeen, niin sehän juuri altistaa heitä työperäiselle hyväksikäytölle. [Pia Sillanpää: Kyllä, juuri näin!] Sen takia on tärkeää myös — ja uskon, että olemme tästä samaa mieltä — että näihin ilmiöihin täytyy pystyä puuttumaan. Hallitus on ottanut tämän erittäin vakavasti ja käynyt läpi kaikki ne tavat, miten voidaan puuttua näihin lieveilmiöihin, koska tämä taas vastaavasti on myös sen kansainvälisen opiskelijan etu, että hänellä on aidot ja oikeat tiedot siitä, minkäkaltainen maa Suomi on opiskella, mikä on taas vastaavasti Suomen elintaso, kustannustaso. Myös tämän vuoksi nämä toimeentulovaatimukset

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

tullaan nostamaan hallituksen päätöksellä myös lainsäädännön tasolle, jotta taas vastaavasti opiskelijat myös itse voivat näkyvämmiin tiedostaa sen, minkäkaltaisia rahavaroja tarvitaan ylipäänsä, jotta taas Suomessa itsensä pystyy sitten elättämään.

Tämä toinen paketti, mihin ainakin edustaja Rintamäki muistaakseni taisi viitata, on meillä valmistelussa, ja tosiaan sitten saadaan, eduskunnan päätöksiin toki, toivottavasti tämän vuoden aikana säädettyä voimaan. Tältäkin osin ajattelen myös niin, että vaikka valtaosin tämä kansainvälisten opiskelijoitten asema ja tilanne toimii meillä hyvin, niin tässä kohtaa on tärkeää nyt puuttua niihin vuotokohtiin ja niihin lieveilmiöihin, jotta se koko järjestelmä säilyy suomalaisten näkökulmasta hyväksyttynä, oikeutettuna ja ennen kaikkea jotta näiden kaikkien opiskelijoiden, jotka pystyvät suorittamaan opintonsa tavoiteajassa ja elättämään itsensä, asema on Suomessa myös turvattu. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 80/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia, ja jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun asti, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Marttinen, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.15 Työministeri Matias Marttinen (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia paljon, arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajakollegat, tänään siis lähetekeskustelussa käsitellään esitystä ulkomaalaislain muuttamisesta. Tällä esityksellä toimeenpantaisiin kansallisesti täytäntöön EU:n yhdistelmä lupadirektiivistä tulevia muutoksia. Suomen osalta nämä muutokset ovat tällä hetkellä vielä verrattain pieniä, koska merkittävin osa muutoksista on jo toimeenpantu täytäntöön aiemmin, kun säädettiin voimaan niin sanottua kolmen tai kuuden kuukauden työttömyyssäännöstä aiemmin tällä hallituskaudella.

Tämän esityksen myötä ulkomaalaislakiin lisättäisiin säännös oleskeluluvan peruuttamisaikaa koskien. Mikäli ulkomaalaisen työntekijän työolojen perusteella on aihetta epäillä erityistä hyväksikäyttöä, pidennettäisiin sallittua työttömyysaikaa, jonka aikana oleskelulupaa ei saisi peruuttaa. Pidennys olisi kolme kuukautta, jolloin kokonaisaika voisi olla enintään kuusi tai yhdeksän kuukautta. Työttömyyden suoja-aika siis esityksen myötä pitenisä niille henkilöille, jotka ovat joutuneet hyväksikäytön uhreiksi ja etsivät siten erittäinkin perustellusti uutta työtä Suomesta.

Lisäksi laissa säädettäisiin nykyistä täsmällisemmin siitä, miten kauan lupaviranomainen voi pidentää työperusteisen tai yrittäjyyden perusteella tehtävän

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

oleskelulupapäätöksen tekemiselle varattua käsittelyaikaa poikkeuksellisissa hakemuksen monimutkaisuuteen liittyvissä olosuhteissa. Tällä hetkellä määräajasta ei säädetä, joten sääntelyllä pyritään tehostamaan hakemusten käsittelyä.

Lisäksi käsittelyajan kulumisen jatkossa keskeytyisi, jos viranomaisen joutuisi odottamaan toisen viranomaisen selvitystä, esimerkiksi työsuojeluviranomaisen tarkastusta tai poliisin esitutkintaa, jolla on merkitystä hakemuksen ratkaisemiseksi. Selvitys liittyisi esimerkiksi työperäisen hyväksikäytön, ihmiskaupan tai laittoman maahantulon torjuntaan taikka sisäiseen turvallisuuteen, jolloin on tärkeää odottaa selvitystä, jotta oikeanlainen päätös voidaan tehdä.

Rouva puhemies! Lisäksi tässä esityksessä ehdotetaan täsmennystä työnantajan ilmoittamisvelvollisuuteen sen ottaessa palvelukseensa työntekijän, joka on kolmannen maan kansalainen. Muutoksen tavoitteena olisi selkeyttää tilannetta työnantajalle, joka palkkaa maassa jo oleskelevan kolmannen maan kansalaisen palvelukseensa. Jatkossa työnantajan ilmoittamisvelvollisuus koskisi kaikkia näitä työntekijöitä, jolloin asia olisi työnantajan osalta helppo todeta. Nyt ongelmatilanteita on voinut syntyä työnantajalle silloin, kun kyseessä on EU- tai Eta-kansalaisen perheenjäsen, joka on kolmannen maan kansalainen. Tällöin ilmoittamisvelvollisuutta ei ole, mutta toisaalta työnantajalla ei välttämättä ole myöskään tietoa työntekijänsä perhesuhteista. Asia on merkittävä työnantajalle, koska ilmoittamisvelvollisuuden tehosteena on sanktio eli sakon mahdollisuus.

Olen tyytyväinen, hyvät kansanedustajat, että saimme nyt tuotua eduskunnan käsiteltäväksi nämä yhdistelmäluopadirektiivin työnhakijan asemaa vaikeissa tilanteissa parantavat muutokset. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Ja sitten edustaja Hänninen.

19.19 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys, jota nyt käsittelemme, vahvistaa kahta asiaa, jotka kuuluvat suomalaisen yhteiskunnan perusarvoihin. Se vahvistaa työntekijän turvaa ja oikeusvaltion uskottavuutta.

Tämän esityksen ydinkysymys on yksinkertainen ja samalla hyvin vakava. Kun ihminen tulee Suomeen tekemään työtä, hänen asemansa ei saa olla sellainen, että hän joutuu hyväksikäytön kohteeksi tai pelkää menettävänsä oleskeluoikeutensa, jos uskaltaa puhua epäasiallisesta kohtelusta ja työoloista. Jokaisella on oikeus turvalliseen työelämään. Jokainen ihminen on arvokas. Siksi tähän ongelmaan tulee puuttua.

Arvoisa puhemies! On perusteltua ja oikein, että työntekijälle annetaan lisäsuojaa tilanteessa, jossa on syytä epäillä erityistä työperäistä hyväksikäyttöä. Oleskeluluvan suoja-ajan pidentäminen ei ole etuoikeus vaan turvaverkko, joka mahdollistaa sen, että hyväksikäytöstä voi irtaantua ilman välitöntä pelkoa maasta poistamisesta. Tämä vahvistaa turvallisuutta ennen kaikkea työntekijälle mutta myös koko työmarkkinalle.

Samalla esitys on selkeä viesti väärin toimiville työnantajille. Se on viesti siitä, että Suomessa kilpailu ei perustu alipalkkaukseen, painostukseen tai ihmisten haavoittuvaan asemaan ja sen hyväksikäyttöön. Rehellisesti toimivat työnantajat hyötyvät siitä, että pelisäännöt ovat selkeät ja valvottavissa.

Arvoisa puhemies! Pidän tärkeänä myös sitä, että lakia täsmennetään viranomaisten käsittelyaikaosien osalta. Selkeä ja ennakoitava lupamenettely lisää oikeusvarmuutta,

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

vähentää hallinnollista epäselvyyttä ja parantaa luottamusta viranomaistoimintaan. Turvallinen yhteiskunta perustuu siihen, että laki on täsmällinen, päätöksenteko ymmärrettävää ja oikeusturva toteutuu. Tämä esitys ei avaa porsaanreikiä eikä heikennä valtion mahdollisuuksia puuttua väärinkäytöksiin. Päinvastoin se vahvistaa viranomaisten kykyä tunnistaa ja käsitellä hyväksikäyttöön liittyviä tilanteita hallitusti perusoikeuksia kunnioittaen.

Arvoisa puhemies! Kun suojelemme työntekijää hyväksikäytöltä, suojelemme samalla suomalaisen työelämän rehellisyyttä ja turvallisuutta. Tässä esityksessä nämä tavoitteet toteutuvat tasapainoisella ja harkitulla tavalla. Siksi pidän esitystä perusteltuna ja kannatettavana. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.23 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Yhdistelmäluopadirektiivi auttaa hiukan tässä asiassa, ja tämä mahdollisuus kolmen kuukauden pidennykseen on hyvä asia hyväksikäyttötilanteissa. Kun se kolmesta kuukaudesta nousee kuuteen tai kuudesta yhdeksään, niin kuinka paljon se sitten auttaa tällaisen ihmisen tilannetta, kun tätä tilannetta käsitellään eri vaiheissa? Toivottavasti se auttaa ja pystytään käsittelemään tässä ajassa ne asiat ja sillä tavalla viedään asiaa eteenpäin.

Tämä on hyvä asia, ja siinä mielessä ehkä pitäisi vielä miettiä muita toimenpiteitä tällaisissa tilanteissa, joissa hyväksikäyttöä tulee. Nämä kysymyksethän liittyvät alipalkkaukseen tai palkkavarkauteen, ja siinä yhteydessä sen kriminalisointi voisi tulla kyseeseen. Kanneoikeus sellaisten puolesta, jotka eivät itse osaa ajaa asioita, voisi myös olla keinoja hoitaa tätä asiaa, ja sitten tulorekisteri, joka jää aina vähän taka-alalle. Tulorekisterin tiedot ovat niitä, joista pystytään katsomaan, minkälaisella palkkatasolla ihmiset kussakin työssä ovat, ja siinä pystytään aika nopeasti arvioimaan se, ollaanko tässä säällisillä tiedoilla ja palkkatasolla ollenkaan töissä. Tulorekisterissä on se ongelma, että tietojen oikeellisuus pitäisi sitten myös varmistaa, koska niitä tietoja muutetaan työnantajan toimesta aika helposti. Tässä mielessä joitain sanktioita sille alueelle pitäisi jatkossa tehdä.

Sinänsä tässä ollaan hyvään suuntaan menossa tällaisella pidennyksellä, mutta sen osalta täytyy sanoa, että voimakkaampiakin keinoja olisi tässä voinut käyttää.

Voi tietenkin sanoa, että kun tämän direktiivin toimeenpanoaika on 21.5., niin meillä on aika kiireinen aikataulu käsitellä tämä laki täällä eduskunnassa — pikkasen on tullut myöhässä. Jos pientä kritiikkiä antaa lainvalmistelulle, niin tämä ei ole oikein hyvää lainvalmistelua. Tämä on tässä mielessä viime tipassa jätetty lakiesitys, mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan. Pitää sitten jatkossa vähän katsoa näitä lakeja ja sitä, mitä voimakkaampia toimia pystytään tekemään tällaisessa työperäisessä hyväksikäytössä. Se on oikea ongelma, ja se on näkynyt esimerkiksi Paavo Teittisen kirjassa, joka hyvin toi sen julkisuuteen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

19.26 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies, arvon ministeri! Käsittelemme hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamiseksi. Kysymyksessähän on tämä EU:sta tullut uudistettu niin sanottu yhdistelmäluopadirektiivi, joka yhdistää EU:n

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

ulkopuolisten maiden kansalaisten oleskelun ja työnteon yhteen lupamenettelyyn. Tämä siis selkeyttää tätä systeemiä osaltaan. Toinen asia on sitten tämä säännös, jonka mukaan sallittua työttömyysaikaa, jonka aikana oleskelulupaa ei saa peruuttaa, pidennettäisiin sellaisissa tapauksissa, joissa ulkomaalaisen työolojen perusteella on aihetta epäillä erityistä hyväksikäyttöä.

On erittäin hyvä tavoite pyrkiä suojelemaan ulkomaalaisia työntekijöitä hyväksikäytöltä. Se on koko yhteiskuntamme etu. Näitäkin tapauksia valitettavasti nousee toisinaan esiin. Monesti hyväksikäyttäjän roolissa voi olla maahantulijan oma maanmies. Moni kaukomailta tuleva ei tiedä Suomessa työnteekoon liittyvistä oikeuksistaan mitään.

Samalla laissa säädettäisiin jatkossa nykyistä tarkemmin, miten kauan lupaviranomainen voi pidentää päätöksen tekemiselle varattua käsittelyaikaa poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa hakemuksiin liittyy monimutkaisuuksia.

Direktiiviin sisältyy uusia vaatimuksia kolmannen maan kansalaisten oikeuksia koskevien takeiden ja yhdenvertaisen kohtelun vahvistamiseksi suhteessa EU-kansalaisiin.

Arvoisa puhemies! Myös työnantajan ilmoitusvelvollisuutta täsmennetään siltä osin, keistä palvelukseen otetuista ulkomaalaisista työntekijöistä työnantajan on tehtävä ilmoitus Maahanmuuttovirastolle. Jatkossa ilmoittamisen voisi jättää tekemättä, jos työntekijä on EU- tai Eta-kansalainen. Ei olisi enää työnantajan tehtävänä miettiä, onko työntekijä EU- tai Eta-kansalaisen perheenjäsen, vaan ratkaisevaa on tosiaan se, onko työntekijä sitä itse. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi avioliittolain 86 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 76/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa 30 minuuttia, ja jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun asti, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.28 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Avioliitto on suomalaisessa yhteiskunnassa paljon enemmän kuin oikeudellinen sopimus. Se on sitoumus, jonka varaan rakentuvat perhe, koti ja taloudellinen yhteiselämä. Se on kahden henkilön rakkaudesta kasvava liitto, yhteisen arjen turva. Juuri siksi avioliittolainsäädännön on oltava huolellista, selkeää ja oikeudenmukaista. Nyt käsiteltävänä oleva esitys ei muuta avioliiton arvoa eikä heikennä puolisojen suojaa silloin, kun avioliitto on voimassa tai

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

juuri päättynyt. Sen sijaan tämä esitys on tarpeellinen täsmennys, jolla varmistetaan lain tarkoituksen toteutuminen ja kansalaisten oikeusvarmuus.

Arvoisa puhemies! On perusteltua, että avioliiton aikana ja heti sen päättymisen jälkeen puolisoiden yhteistä kotia ja omaisuutta koskevat vahvat suojat. Ne turvaavat puolisoa ja perhettä tilanteissa, joissa elämä on usein muutenkin epävarmaa. Viime syksynä hyväksyimme kohtuullisia ja tarpeellisia muutoksia siihen, etteivät nämä rajoitukset seuraa ihmistä loputtomasti vielä vuosikymmeniä sen jälkeen, kun avioliitto on tosiasiaa sitten jo päättynyt. Kymmenen vuoden määräaika on inhimillinen ja tasapainoinen ratkaisu. Se kunnioittaa avioliiton merkitystä mutta antaa samalla ihmisille mahdollisuuden jatkaa elämäänsä ilman kohtuuttomia oikeudellisia kahleita menneestä. Nyt esitettävällä täsmennyksellä varmistetaan, että tämä periaate toteutuu lain tarkoituksen mukaisesti ja ymmärrettävästi niin viranomaisille kuin kansalaisillekin. Avioliitto on arvokas rakkauden liitto, eikä pidä olla mahdollista, että lain tulkinnalla heikennettäisiin sen merkitystä.

Arvoisa puhemies! On tärkeää korostaa, että tässä esityksessä kyse on nimenomaan jo hyväksytyistä muutoksista täsmenävästä muutoksesta, jolla korjataan aiemmin hyväksytyyn lain epäselvyys ennen sen voimaantuloa. Tämä on vastuullista lainsäädäntötyötä ja eduskunnan arvon mukaista toimintaa. Juuri näin meidän tuleekin toimia epäkohtien tullessa ilmi. Avioliitto ansaitsee lainsäädännön, joka on vakaa, selkeä ja ennakoitava. Tämä esitys palvelee juuri näitä tavoitteita. Se turvaa avioliiton arvon silloin, kun sillä on merkitystä, ja tuo kohtuullisuutta silloin, kun elämä on jo mennyt eteenpäin. Kaikista tärkeintä on, että se antaa avioliitolle yhtenevän merkityksen ja selkeän laillisen tulkinnan. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

19.32 **Juho Eerola ps:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hänninenhän tuossa oikeastaan käytännössä kävi läpi sen, mistä tässä on kyse, eli kyse on osituksesta. Tämä tosiaan oli meillä valiokunnassa jo viime syksynä, ja tämä meni silloin ihan yksimielisesti ja kaikin puolin hyvin läpi ja täälläkin hyväksyttiin, mutta sitten huomattiin sellainen pieni valuvika tai lapsus — pieni puute oli unohtunut tähän siirtymäsääntöön. Tässä nyt siis täsmennetään sitä 2025 hyväksytyä, mikä tulee voimaan kesäkuun 1. päivä.

Tämä avioliittolain 86 §:n muutos koskee näitten vallinnanrajoitusten vanhentumista kymmenen vuoden kuluttua avioerosta tai avioliiton purkautumisesta, jos puoliso sattuu siirtymään ajasta iäisyyteen. Eli jatkossa avioliittolain 38 ja 39 §:ssä säädettyjä puolisoitten yhteisenä asuntona käytetyn asunnon myyntiä koskevia rajoituksia ei enää sovelleta, jos lainvoimaisen avioeron tai avioliiton kumoamista koskevan päätöksen antamisesta tai avioliiton purkautumisesta puolison kuoleman johdosta on kulunut se kymmenen vuotta. No, tähän silloin sovittiin ja muutokset haluttiin saattaa voimaan taannehtivasti, mutta sitten haluttiin tähän jo hyväksytyyn lakiin tällainen siirtymäsäännös, jonka tarkoituksena on taata viiden vuoden vähimmäisaika tämän lain voimaantulosta. Tästä on nyt kysymys siinä, että tämä jo hyväksytty asia on täällä uudestaan. Eli yksinkertaistettuna, rautalangasta sanottuna: kun tämä laki tulee voimaan 1. päivä kesäkuuta 2026, niin ensimmäisen kerran tuohon kymmenen vuoden määräajan täyttymiseen saa vedota vasta 1. päivä kesäkuuta vuonna 2031. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle eurooppalaista sähköisten todisteiden esittämismääräystä ja säilyttämismääräystä koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 175/2025 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja Eerola, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.34 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tätä mietintöä ei ole aikaisemmin täällä esitelty, toisin kuin tuo äskeinen — toki se ei nyt ollut vielä se mietintö vaan uusi lähete.

Mutta siis asiaan. Tässä esityksessä ehdotetaan semmoista lainsäädäntöä, joka koskee näitten sähköisten todisteiden rajat ylittävää hankkimista eli esimerkiksi niin sanottua eurooppalaista sähköisten todisteiden esittämisen- ja säilyttämismääräystä. Kyse on siis asiaa koskevaa EU-asetusta täydentävästä kansallisesta lainsäädännöstä ja asiaa koskevan direktiivin kansallisesta täytäntöönpanosta. Tämä asetus yhdessä tämän direktiivin kanssa muodostaa tällaisen uudenlaisen menettelyn rajat ylittävän sähköisen todistusaineiston hankinnassa.

Tämän lainsäädäntökokonaisuuden tarkoituksena on tehostaa ja edelleen myös nopeuttaa toimivaltaisten viranomaisten rajat ylittävää pääsyä tähän sähköiseen todistusaineistoon. Asetuksen mukainen menettely perustuu pääosiltaan suoran yhteydenpidon malliin sen soveltamisalaa kuuluvien yksityisten palveluntarjoajien kanssa.

Tämän esityksen ykköslakiehdotuksella, arvoisa puhemies, ehdotetaan annettavaksi asetusta täydentävät kansalliset säännökset. Eurooppalaisen esittämismääräyksen ja eurooppalaisen säilyttämismääräyksen antamiseksi esityksessä ehdotetaan toimivaltaisiksi viranomaisiksi Suomessa pääsääntöisesti esitutkintaviranomaisia. Ehdotuksen mukaan syyttäjä tai sitten vaihtoehtoisesti tuomioistuin vahvistaa määräykset tietoluokasta riippuen. Tämän asetuksen edellytyksenä on, että muiden kuin oikeusviranomaisten osalta määräyksien antaminen edellyttää sitten joko syyttäjän tai tuomioistuimen vahvistuksen. Suomeen tulevien määräysten täytäntöönpanomenettelyssä toimivaltainen viranomainen olisi pääsääntöisesti poliisi, mutta ehdotuksen mukaan oikeusviranomaisten osallistuminen tähän menettelyyn olisi varmistettu tarvittavilta osin.

Sitten tämän esityksen kakköslakiehdotuksessa ehdotetaan säädettäväksi palveluntarjoajille kuuluvista direktiivin mukaisista velvoitteista ja vastuista, jotka varmistaisivat muun ohella asetuksessa säädetyn menettelyn mukaisen yhteistyön toimivaltaisten viranomaisten kanssa sähköisten todisteiden hankkimiseksi rajat ylittävästi. Tämän direktiivin mukaiseksi keskusviranomaiseksi Suomessa ehdotetaan

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

tässä nyt sitten Liikenne- ja viestintävirastoa eli tuttujen kesken Traficomia. Keskusviranomainen sitten muun muassa varmistaisi, että direktiiviä sovelletaan johdonmukaisella ja edelleen myöskin oikeasuhtaisella tavalla.

No, tässä mietinnössään lakivaliokunta sitten toteaa, että teknologinen kehitys on muuttanut rikollisuuden muotoja — niin kuin kaikki olette huomanneet ja täällä on monessakin yhteydessä todettu — ja sitten vaikuttanut samalla merkittävästi myös rikosten selvittämismahdollisuuksiin. Valiokunta pitääkin tärkeänä tämän sääntelykokonaisuuden mukaisen sähköisten todisteiden rajat ylittävän hankkimismenettelyn nopeuttamista ja tehostamista tässä kovastikin muuttuneessa toimintaympäristössä. Ja valiokunta pitää edelleen myös esityksen sisältämää kansallista ratkaisua toimivaltaisista viranomaisista, jotka äsken kerroin, ja niiden tehtävistä oikeinkin perusteltuina.

Mietinnössään, arvoisa rouva puhemies, lakivaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muutamin huomioin ja muutosehdotuksin. Keskeisimmät muutosehdotukset liittyvät lähinnä perustuslakivaliokunnan esityksestä antamassaan lausunnossa tekemiin huomioihin koskien seuraamussääntelyn täsmentämistä tämän kakkoslakiehdotuksen osalta.

Ehkä tämä tässä yhteydessä riittää. — Kiitokset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Ja sitten edustaja Hänninen.

19.39 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Elämme ajassa, jossa rikollisuus ei enää pysähdy rajalle eikä rajoitu fyysiseen ympäristöömme. Vakavat rikokset suunnitellaan, toteutetaan ja peitetään yhä useammin digitaalisessa ympäristössä. Todisteet eivät ole mapissa hyllyllä vaan pilvipalveluissa, viestisovelluksissa ja ulkomaisten palveluntarjoajien järjestelmissä. Tässä esityksessä ei säädetä uudesta rikosnimikkeestä tai laajenneta viranomaisten valtuuksia summittaisesti. Nyt rakennamme selkeän, oikeudellisesti säännellyn ja EU-tasolla yhdenmukaistetun järjestelmän sähköisten todisteiden hankkimiseksi rikosoikeudellisessa menettelyssä.

Arvoisa puhemies! Tämä on ennen kaikkea turvallisuuskysymys. Terrorismin torjunta, lapsiin kohdistuvien rikosten selvittäminen, järjestäytynyt rikollisuus, kyberrikollisuus ja vakava talousrikollisuus ovat ilmiöitä, joissa keskeinen näyttö on nykyisin digitaalisessa muodossa. Ilman mahdollisuutta saada näitä tietoja ajoissa rikokset jäävät selvittämättä ja rikoksen uhrit vaille oikeutta. Siksi meillä ei ole varaa ylimääräiseen byrokraatiaan, vaan hallinnon on oltava selkeä. Tässä esityksessä suomalaisille viranomaisille annetaan mahdollisuus käyttää eurooppalaisia esittämismääräyksiä ja säilyttämismääräyksiä tilanteissa, joissa rikoksen selvittämiseksi tarvittavat tiedot ovat toisen jäsenvaltion alueella toimivan palveluntarjoajan hallussa. Uudistus on tärkeä, jotta globaaleihin rikosketjuihin ja kansainvälisiin jengeihin voidaan puuttua tehokkaasti. On tärkeää korostaa, että kyse ei ole yksilön oikeusturvan sivuuttamisesta. Menettelyn on perustuttava lakiin, toimivaltaisiin viranomaisiin, rajattuihin edellytyksiin ja EU-tasolla sovittuihin suojamekanismeihin. Mitä vakavammasta ja arkaluontoisemmasta tiedosta on kyse, sitä tiukempia on myös vaatimusten oltava. Näin yhdistetään kaksi oikeusvaltion ydintehtävää: tehokas rikostorjunta ja kansalaisten perusoikeuksien turvaaminen.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Lakivaliokunta on nyt käsitellyt tämän hyvän ehdotuksen ja tarkentanut, että siinä asetettua rikkeistä seuraavaa seuraamusmaksua ei saa määrätä ennen kuin palveluntarjoajalle on huomautuksella annettu mahdollisuus korjata rikkomus tai laiminlyönti. Tämä tarkennus on välttämätön, jotta laki ja sanktiot toimivat reilulla tavalla.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus ei tänä päivänä ole vain rajavalvontaa tai poliisin läsnäoloa kaduilla. Se on myös sitä, että yhteiskunnalla on kyky toimia digitaalisessa ympäristössä, jossa rikollisuus liikkuu sekunneissa maasta toiseen. Tällä esityksellä vahvistetaan juuri tätä toimivuutta. Se tekee selväksi, että rikollinen ei voi piiloutua datakeskuksen, pilvipalvelun tai valtion rajan taakse. Samalla esitys on osa laajempaa kokonaisuutta, jossa Suomi vahvistaa sisäistä turvallisuuttaan ja oikeusvaltiota digitaalisessa ajassa. Haluamme turvata uhrien oikeuksia, parantaa rikosten selvittämistä ja luoda ennakoitavat pelisäännöt yrityksille. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

19.44 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Tässä on todellakin kyse nyt täydentävästä lainsäädännöstä, mikä liittyy sähköisten todisteitten esittämismääräyksiin ja säilyttämismääräyksiin ja ylipäätään niitten saantiin. Liikenne- ja viestintävaliokuntahan myöskin on tästä asiasta antanut lausunnon.

Lähtökohtaisestihan tämä on hyvin kannatettava lainsäädäntö, koska se parantaa poliisin rajat ylittäviä tiedonsaantimahdollisuuksia rikostutkinnan näkökulmasta ja sitten myöskin vähentää hallinnollista taakkaa. Yksi merkittävimmistä hyödyistä tässä on myöskin se, että tämä suoraviivaistaa näitä prosesseja huomattavalla tavalla. Ennen tätä lainsäädäntöä viranomaiset joutuivat toimimaan monen välikäden kautta, ja se on ollut monimutkaista, hyvin hidasta ja joskus jopa mahdotonta, ja nyt mennäänkin ihan suoraan asian ytimeen tässä. Tämä on merkittävä uudistus siinä mielessä ja kaikin puolin kannatettava.

Ainoa asia, mikä tietenkin tuolla liikenne- ja viestintävaliokunnassakin on nostettu esille ja jopa siellä lausunnon johtopäätöksissä, on huoli siitä, kun nyt keskusviranomaiseksi tässä on sitten valikoitunut Traficom ja Traficomille kuitenkin varsin paljon tulee koko ajan lisää vastuita mutta ei lisäresursseja. Sikäli ollaan sitten kiinnitetty valiokunnassa huomiota myöskin siihen, millä tavalla Traficom selviytyy tehtävistään ja varsinkin niistä aivan keskeisimmistä, tärkeimmistä ydintehtävistään. Jatkuva vastuitten lisääntyminen tarkoittaa vääjäämättömästi sitä, että siellä joudutaan sitten priorisoimaan, ja se ei välttämättä ole hyvä asia. Tämmöisessä maailmantilanteessa, jossa me elämme ja jossa Traficomkin viranomaisena on hyvin olennaisessa osassa muun muassa kyberturvallisuuden näkökulmasta, meidän on ihan oikeasti kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että se sitten myöskin selviytyy tehtävistään. — Kiitoksia.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 175/2025 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi poliisin hallinnosta annetun lain, Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain ja poliisilain 1 luvun 10 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 16/2026 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 6/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 6/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Ensimmäinen puheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.47 **Mauri Peltokangas ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetulla lainsäädännöllä luodaan perusteet poliisin reservin perustamiselle ja käyttöönotolle. Poliisin hallinnosta annettuun lakiin ehdotetaan tähän liittyen lisättäväksi kolme uutta pykälää. Samalla kumotaan nykyinen sääntely poliisihenkilöstön täydentämisestä eli niin sanottu täydennyspoliisijärjestelmä, jota ei ole koskaan otettu käyttöön.

Esityksessä ehdotetut muutokset poliisin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon kelpoisuusvaatimuksiin eivät liity poliisin reserviin, vaan niillä pyritään lyhentämään poliisipäällystön tehtäviin valmentavien opintojen suorittamiseen kuluva aikaa sekä turvaamaan poliisin koulutusresurssin tehokas käyttö ja poliisin päällystötehtäviin koulutettujen henkilöiden saatavuus.

Hallintovaliokunta pitää ehdotettua sääntelyä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetyt valtiosääntöoikeudelliset huomautukset koskevat esityksessä ehdotettua normaaliolojen vakavien häiriötilanteiden määritelmää, päätöksentekotasoa poliisin reservin käyttöönotosta ja sen käytön lopettamisesta päätettäessä sekä ehdotettua määräyksenottovaltuutta. Valiokunta on ottanut perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetyt huomautukset huomioon ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä mietinnöstä ilmenevin muutosehdotuksin.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta tähdentää, että sisäisen turvallisuuden viranomaiset ovat ensivasteen viranomaisia useimmissa turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa arkipäivän onnettomuuksista vakaviin turvallisuusuhkiin ja poikkeusoloihin, mukaan lukien erilaiset hybriditilanteet. He toimivat ensivasteviranomaisina epäselvissä uhkissa ja tapahtumissa niin kauan kuin uhkia ei voida tulkita tai tunnistaa sotilaallisiksi. Myös Ukrainasta saadut kokemukset osoittavat, että sisäisen turvallisuuden viranomaisten rooli ensivasteen toimijoina on tilanteen kriisiytyessä keskeinen. Uhkien realisoituessa poliisi on usein se toimivaltainen viranomainen, joka antaa operatiivisen vasteen ja hoitaa tilanteen pitkittyessä esimerkiksi kohteiden tai alueiden suojauksen ja eristämisen.

Poliisin reserviä koskevan sääntelyn tavoitteena on turvata poliisin voimavarat kaikissa olosuhteissa. Poliisin henkilöstön määrä on Suomessa väkilukuun suhteutettuna Euroopan pienin. Valiokunta pitää tärkeänä, että poliisin toimintamenojen määrärahatasoa on nostettu merkittävästi kuluvalle hallituskaudella, mikä mahdollistaa muun ohella poliisin henkilöstömäärän suunnitelmallisen nostamisen. Valiokunta tähdentää mietinnössään, että

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

poliisin toimintaedellytykset on turvattava ensisijaisesti huolehtimalla siitä, että poliisin henkilöstön määrää kasvatetaan pitkäjänteisesti. Lähtökohtana on, että poliisi on riittävästi resursoitu pystyäkseen toteuttamaan tarvittavat poliisipalvelut eri toimintasektoreilla ja vastaamaan uhkien realisoituessa tehokkaasti pysyvällä henkilöresurssillaan. Ehdotettua poliisin reserviä voidaan käyttää vain tietyissä lainsäädännössä rajatuissa poikkeuksellisissa tilanteissa, ja sen käyttöön ottamisen kynnys on tarkoitettu korkeaksi.

Arvoisa rouva puhemies! Ehdotuksen mukainen poliisin reservi muodostuu poliisialan ammattikorkeakoulututkintoa suorittavista opiskelijoista sekä poliisikoulutuksen suorittaneista henkilöistä, jotka eivät työskentele poliiseina. Selvästi suurin osa poliisin reservissä olevista henkilöistä olisi poliisiopiskelijoita. Poliisin reservin kokonaisvahvuudeksi arvioidaan yhteensä 400—500 henkilöä, joista muita kuin poliisiopiskelijoita olisi vain joitakin kymmeniä.

Hallintovaliokunta toteaa, että poliisin reservin ammattitaidon ja käytettävyyden kannalta on olennaista, että reservi koostuu henkilöistä, jotka muutenkin työskentelisivät poliiseina joko normaali- tai poikkeusoloissa. Tästäkin näkökulmasta on perusteltua, että reservi koostuu ensisijaisesti riittävän koulutuksen saaneista poliisiopiskelijoista ja hiljattain poliiseina toimineista henkilöistä. Poliisihallitus vastuutetaan ehdotetussa sääntelyssä varmistamaan reservipoliisin osaamisen ajantasaisuus asianmukaisella koulutuksella ja vuosittaisella täydennyskoulutuksella. Valiokunta pitää tärkeänä, että tähänkin koulutukseen varataan riittävät resurssit.

Reservi voidaan ottaa käyttöön normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa, valmiuslaissa tarkoitetuissa poikkeusoloissa tai puolustustilalaisissa tarkoitettuissa puolustustilassa, jos se on välttämätöntä poliisin voimavarojen turvaamiseksi kaikissa tilanteissa. Poliisin reserviä ei näin ollen voida käyttää normaalioloissa. Lisäksi sen käyttäminen on sidottu välttämättömyyteen, mikä tarkoittaa sitä, etteivät poliisin omat voimavarat riitä säännöksessä tarkoitettujen hyvin poikkeuksellisten tilanteiden hoitamiseen eikä virka-apu muilta viranomaisilta ole saatavissa tai se ei ole riittävää.

Arvoisa puhemies! Normaaliolojen vakavilla häiriötilanteilla tarkoitetaan ehdotuksessa sellaisia poikkeuksellisia ja tilapäisiä tilanteita, joissa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen ei ole mahdollista poliisin olemassa olevin voimavaroin. Normaaliolojen vakavassa häiriötilanteessa ei ole todettu poikkeusoloja tai puolustustilaa. Hallintovaliokunta ehdottaa normaaliolojen häiriötilanteiden määritelmää täsmennettäväksi perustuslakivaliokunnan edellyttämin tavoin.

Hallintovaliokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausuntoon perustuen ehdotettua sääntelyä muutettavaksi myös niin, että päätöksen reservin käyttöönottamisesta tekee sisäministerin sijaan valtioneuvoston yleisistunto. Lisäksi valiokunta ehdottaa täsmennyksiä Poliisihallituksen määräyksenantovaltuuteen.

Hallintovaliokunta pitää ehdotettua muutosta poliisin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon kelpoisuusvaatimukseen perusteltuna. Muutos lyhentää poliisin vanhan tutkintojärjestelmän mukaisen poliisin perustutkinnon suorittaneiden poliisin päällystökelpoisuuden saavuttamiseen vaadittavaa opiskeluaikaa nykyisestä kolmesta vuodesta kahteen vuoteen. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että riittävästä opiskeluvaiheista huolehditaan ja ne turvataan jatkossakin.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Sitten edustaja Hänninen.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

19.54 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut perusteellisesti. Venäjän raakalaismainen hyökkäyssota Euroopassa on nostanut esiin sen, miten sisäinen ja ulkoinen turvallisuus kietoutuvat yhteen. Hybridivaikuttaminen, rajahäirinnät, muuttunut rikollisuus sekä äkilliset, vaikeasti ennakoitavat tilanteet ovat usein ensimmäisinä poliisin vastuulla. He toimivat ensimmäisinä silloin, kun tilanne ei vielä ole selvästi sotilaallinen tai valtion rajat ylittävä.

Poliisi joutuu tänä päivänä vastaamaan yhtä lailla niin epäselviin drone-havaintoihin kuin nopeasti eskaloituihin sisäisiin häiriöihin sekä moniin tilanteisiin näiden välillä. Kun nämä henkilöt levittäytyvät samanaikaisesti useisiin tilanteisiin tai tilanteet jatkuvat pitkään, poliisin nykyresurssit ovat lujalla koetuksella. Tämän koimme jo vuoden 2015 pakolaiskriisissä sekä korona-ajan Uudenmaan sulun aikana.

Turvallinen Suomi rakennetaan yhdessä ja riittävin resurssein. Siksi on selvää, että nyt eduskunnalle uudelleen annettu esitys poliisin reservin perustamisesta on odotettu ja tervetullut.

Arvoisa puhemies! Tämän poliisin reserviä koskevan esityksen tarkoitus on turvata poliisin toimintakyky silloin, kun yhteiskunnan turvallisuutta koettelee laajasti poikkeuksellinen ja pitkittynyt häiriö. Esitys ei ole keino korvata poliisin normaaleja resursseja, eikä sitä ole tarkoitettu yhteiskuntamme arkipäivän tarpeisiin. Kyseessä on ennen kaikkea varautumisen toimi, joka on osa kokonaisturvallisuuttamme.

Esityksessä ehdotetaan, että reservi perustuu poliisikoulutusta saaneisiin ihmisiin: heihin, jotka ovat saaneet laajan perus- ja ihmisoikeuksia sekä viranomaisen toimivaltuuksia ja operatiivista toimintaa koskevan koulutuksen, olivatpa he opiskelijoita, työelämässä muualla kuin poliisin virassa tai eläkkeellä. Tarkasti rajattu ja osaava reservi vapauttaa kriisin aikana poliisin resursseja sinne, missä niitä tarvitaan, laskematta viranomaistoiminnan luotettavuuden tasoa.

Tämä poliisin reservi ei ole varajoukko arkisiin tehtäviin vaan voimavara niihin tilanteisiin, joissa poliisin toimintakykyä mitataan koko yhteiskunnan toiminnan kannalta. Kokonaisturvallisuuden ydin on juuri siinä, että yhteiskunta pystyy toimimaan häiriöiden keskellä. Vaikka se ei toimisi täydellisesti, se toimii riittävän hyvin, jotta kansalaisten luottamus säilyy ja yhteiskunta pysyy pystyssä.

Arvoisa puhemies! Tässä hetkessä poliisin reservin perustaminen ei ole vain varautumista vakaviin tai vaarallisiin tilanteisiin — se on vastuullista ja ennakoivaa turvallisuuspolitiikkaa. Pienelle maalle toimiva viranomaisyhteistyö on tärkeä turvallisuutemme tae, mutta meidän on myös oltava valmiina ja valppaina niitä hetkiä varten, kun hätä on suurin. On oikein, että poliisilla on oma tarkkaan määritelty reservi, jonka avulla voimme reagoida poikkeustilanteisiin silloin, kun turvallisuusympäristön realiteetit sitä vaativat. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen poissa, edustaja Vornanen poissa. — Edustaja Kilpi.

19.59 **Marko Kilpi kok:** Arvoisa puhemies! Kuten tässä aikaisemminkin on todettu, turvallisuusympäristö niin Suomessa kuin maailmanlaajuisestikin on niin rajulla ja lähtemättömällä tavalla muuttunut, että se on aiheuttanut kyllä melkoisia haasteita huolehtia niin sisäisestä kuin ulkoisesta turvallisuudesta. Tässä kohtaa on aivan selvä asia, että Suomessa poliisien määrä on ollut perinteisesti hyvin alhainen — kuten

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

hallintovaliokunnan puheenjohtaja tuossa ansiokkaasti totesikin, Suomessa poliiseja on vähemmän kuin missään muussa Euroopan maassa. Vaikka tämä hallitus on nyt ansiokkaasti nostanutkin poliisien määrää ja tulee nostamaan sinne 8 000:een, niin siitä huolimatta tilanne on tämä.

Meillä on merkittäviä haasteita, mihinkä poliisi joutuu vastaamaan. On todellakin niin, että näin rauhanaikana, kun tulee tämmöisiä merkittäviäkin turvallisuushaasteita ja uhkia, niin poliisi on se ensivasteviranomainen, joka siitä toiminnasta vastaa ja joka tilannetta johtaa. Esimerkiksi nyt näissä viimeaikaisissa drone-tilanteissa oli selkeästi havaittavissa, että poliisihan siellä on se, joka toimintaa johtaa — ei Puolustusvoimat, ei Raja, ei mikään muukaan viranomainen. Senkin takia on äärimmäisen tärkeätä, että nyt tehdään kaikki voitava sen eteen, että poliisin toimintaa ja resursseja ja toimintakykyä vahvistetaan kaikilla mahdollisilla tavoilla. Tämä hallituksen esitys on juuri sellainen, mikä sitä tekee.

Tämä poliisireservi, mikä tässä nyt on yhtenä asiana, on äärimmäisen hyvä ja kannatettava asia. Samaan aikaanhan tämä vanha täydennyspoliisilainsäädäntö kumoutuu. Muistan hyvin sen ajan, kun täydennyspoliisia ajettiin ylös. Olin niitä kouluttamassakin aikoinaan. Silloinhan tämä täydennyspoliisikonsepti perustui siihen, että otetaan hakijoina sisään ihan tavallisia ihmisiä tuolta ilman minkäänlaisia poliisikoulutuksia ja -taustoja. Itse jo silloin ajattelin, että on aika pitkä matka siihen, että he voivat tosiasiallisesti toimia esimerkiksi jonkinlaisina apukäsinä siinä prosessissa, mutta nyt tässä reservipoliisitoiminnassa on kysymys todellakin siitä, että on poliisikokemusta ja -koulutustakin taustalla ja voi olla hyvinkin kokeneita toimijoita. Tämä on äärimmäisen hyvä asia, joka tulee varmasti toimintaan tukemaan.

No, toinen asia on sitten tämä päällystökoulutus, joka on äärimmäisen hyvä muutos, kun nyt ei käydäkään läpi raskasta, pitkää valintaprosessia. Itse tässä olen poliisikansanedustajana, joka on sitä erää, joka on aikoinaan ammattitutkinnon tehnyt. Jos minä olisin hakenut päällystökoulutukseen, niin olisin joutunut käymään aikamoisen paketin koulutusta, joka olisi nostanut vasta sille tasolle, josta lähdetään. Nyt tämä korjaa tämän tilanteen, ja tarpeettoman pitkäkin se koulutus on ollut. Tässähän alkaa tulla semmoinen olo, että pitäisikö hakea päällystökoulutukseen. [Naurua] — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

20.02 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Poliisiammattikorkeakoulu kun on Tampereella, niin pitää puhua Poliisiammattikorkeakoulun puolesta. Tässä mielessä tässä lakiesityksessä ja mietintöluonnoksessa, jotka tässä ovat, kiinnittää huomiota se, että Poliisiammattikorkeakouluun pääsevät nyt sellaiset henkilöt, joilla on riittävät tiedot ja taidot ja jotka ovat olleet poliiseina vähintään kolme vuotta. Se avaa polkuja päästä korkeakouluun useammalle henkilölle, ja tässä mielessä se on varmasti hyvä asia. Poliisiammattikorkeakoulussa kuitenkin hakijoita on ollut aika hyvin tähänkin asti, ja sinänsä poliisikoulutus kiinnostaa. Tässä mielessä, kun nyt poliisikoulutuksen puolella avataan tämmöinen polku, niin toivottavasti tätä voitaisiin myöskin toteuttaa vähän muillakin ammattialoilla, niin että käytännön kokemuksen kautta haettu ammattitaito auttaisi sitten pääsemään ammattikorkeakouluopintoihin. Se voisi olla ihan hyvä asia.

Toinen asia tässä on reserviläispoliisitoiminta, joka poikkeustilanteissa sitten voidaan hyödyntää. Poliisivoimat ovat Suomessa väkilukuun nähden kohtuullisen pieni määrä, mikä on hyvä asia — se kertoo meidän yhteiskunnan toimivuudesta ja rikollisuustilastoista

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

ja muusta. Mutta on tiettyjä tilanteita, joissa tarvitaan sellaisia henkilöitä, joilla vahvistetaan poliisia ja saadaan niihin tehtäviin, jotka auttavat poliisia työskentelemään, kohtuullisen hyvin jo koulutettua porukkaa. Se on myös suomalainen tapa toimia, että hyödynnetään tätä suomalaista yhteiskuntaa myöskin tällaisissa tilanteissa. Siinä mielessä tässä on semmoisia esityksiä, jotka on hyvä viedä eteenpäin. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 16/2026 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin hiilirajamekanismia koskevan asetuksen toimeenpanosta annetun lain 1 a ja 4 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 37/2026 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 9/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 37/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle kyberkestävyysasetuksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 179/2025 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 6/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 6/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Sieltäpä lähtee sitten keskustelu käyntiin, ja edustaja Hänninen rientää paikalle. Olkaa hyvä.

Keskustelu

20.05 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, kunnioitettu ja arvokas puhemies! Kyberturvallisuus ei ole enää erillinen tekninen kysymys, se on keskeinen osa Suomen kokonaisturvallisuutta. Yhteiskuntamme toiminta, viranomaispalvelut, yritysten liiketoiminta ja kansalaisten arki nojaavat digitaalisiin järjestelmiin, laitteisiin ja ohjelmistoihin. Niiden turvallisuus on suoraan yhteydessä huoltovarmuuteen, talouteen ja kansalliseen turvallisuuteen. Tällä esityksellä Suomi toimeenpanee EU:n kyberkestävyysäädöstä ja täydentää kyberturvallisuusasetusta kansallisella lainsäädännöllä. Keskeinen muutos on se, että internetiin kytkettäville laitteille ja ohjelmistoille asetetaan yhtenäiset vähimmäisvaatimukset kyberturvallisuudesta koko EU-

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

alueella. Samalla tuotteiden valmistajien vastuuta vahvistetaan, sillä jatkossa markkinoille ei pääse tuotteita, joiden tietoturvasta ei ole huolehdittu asianmukaisesti.

Arvoisa puhemies! Kyberturvallisuudesta huolehtiminen on ennen kaikkea ennaltaehkäisyä. Yhä useampi kyberuhka kohdistuu nimenomaan tuotteiden ja ohjelmistojen haavoittuvuuksiin, ei vain yksittäisten organisaatioiden toimintaan. Kun turvallisuus rakennetaan tuotteisiin jo suunnitteluvaiheessa, vähennetään riskiä laajoista häiriöistä, palvelukatkoksisista ja meille tärkeän digitaalisen toiminnan varautumisesta. Tämä on huoltovarmuutta digitaalisessa ajassa. Samalla esitys vahvistaa luottamusta digitaalisiin sisämarkkinoihin. Yhteiset säännöt tarkoittavat, että suomalaiset yritykset toimivat samoilla pelisäännöillä kuin muutkin ja että markkinoilla liikkuvien tuotteiden tietoturvaso nousee kautta linjan. Turvallisuus ei ole kilpailun este, vaan se on edellytys kestäväälle digitaaliselle taloudelle.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys vahvistaa Suomen kykyä varautua, ennaltaehkäistä ja hallita kyberuhkia. Se on olennainen osa kokonaisturvallisuuttamme ja sen vahvistamista. Esityksessä säädetään siitä, mitä Suomessa odotamme digitaalisilta laitteilta ja ohjelmilta sekä miten niitä vaatimuksia valvotaan. Kyse on siis paljon laajemmasta asiasta kuin teknisestä sääntelystä. Kyse on siitä, että suojaamme yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja, kansalaisten tietoja ja yritystemme toimintakykyä muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Tämä lakiesitys vahvistaa kansallista kykyä havaita, koordinoita ja hallita kyberuhkia ajoissa. Kyberympäristö on uusi toimintaympäristö, mutta vastuumme turvallisuudesta on sama kuin aina ennenkin. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

20.09 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa puhemies! Kyberturvallisuus on oleellinen osa Suomen kokonaisturvallisuutta. Nyt tässä lakiesityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden tuotteiden kyberkestävyydestä ja kyberturvallisuussertifiointista. Uusi laki koskee EU:n kyberkestävyysasetuksen täydentämistä ja toimeenpanemista Suomessa. Tämän esityksen tavoitteena on muun muassa parantaa markkinoille tulevien tuotteiden, digitaalisten laitteiden ja ohjelmistojen, kyberturvallisuutta koko niiden elinkaaren ajan.

Ehdotetun sääntelyn turvallisuutta lisääviä ja riskejä vähentäviä vaikutuksia voi pitää kannatettavina ja tätä sääntelyä tärkeänä Euroopan kyberturvallisuuden kannalta. Tämä esitys tukee osaltaan sisämarkkinoiden toimivuutta ja luottamusta digitaalisiin tuotteisiin.

Samalla sääntely kuitenkin lisää merkittävästi kansallisen viranomaisen valvontatehtäviä. Muun muassa liikenne- ja viestintävaliokunnan asiantuntijakuulemisissa on kiinnitetty laajasti huomiota Traficomien resurssien riittävyyteen uuden sääntelyn soveltamiseen neuvonnan ja ohjauksen lisääntyessä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi.

20.11 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä todellakin on kysymys kyberturvallisuuden vahvistamisesta, ja se työhän on loputon suo: sitä joudutaan tekemään jatkuvasti ja juoksemaan kilpaa rikollisuuden kanssa, joka hyödyntää kyberturvallisuudessa olevia aukkoja ja heikkouksia. Tässä esityksessä on lukuisia asioita,

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

jotka tulevat vahvistamaan kyberkestävyyttä ihan siellä kuluttajatasolla, ja senkin takia tämä on hyvin kannatettava esitys ja erinomaisen hyvää työtä.

Asiantuntijakuulemisessa liikenne- ja viestintävaliokunnassa tuli esille myös muutamia muutoseikkoja, jotka saattavat aiheuttaa vielä pieniä käynnistymisvaikeuksia, voisiko sanoa näin, sen suhteen, että kun esimerkiksi näitä heikkouksia ja aukkoja nyt sitten testataan hyvässä tarkoituksessa, niin voi olla, että siinä sitten tulee vähän epäselviä tilanteita, mitä se sitten lainsäädännöllisesti oikein seuraamuksellisesti tarkoittaa. Mutta tuolla valiokunnassa myöskin todettiin, että tämän asian eteenpäinvieminen ja kehittäminen vielä tulee jatkumaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

20.12 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Nämä ovat niitä asioita, joissa juuri pitää tehdä eurooppalaista yhteistyötä ja saada yli rajojen menevää sääntelyä. Tänä iltana on ollut muutama lakiesitys, joissa on nimenomaan tätä eurooppalaista ulottuvuutta tässä viety eteenpäin, ja tämä kyberturvallisuus on juuri sen luokan asia.

Jos tätä sitten katsoo toteuttamisen kannalta, niin kyllähän, kun rikolliset liikkuvat rajojen ylitse aika nopeasti ja lainsäädännön ja muun sääntelyn pitäisi ehtiä jollain tavalla pysyä mukana, senkin takia tässä on hyvä, että tämä raamitus menee yli rajojen ja päästään eteenpäin.

Se, mikä tässä huolettaa — tässä mietinnössä myös todettiin, että tämä resurssipuoli on tässä vähän auki — on se, miten tälle alueelle saadaan resursseja riittävästi, niin että me oikeasti pystytään toteuttamaan tätä kyberturvallisuutta niin, että laajasti ottaen voidaan sanoa, että se on hyvällä tasolla. Tämä on ehkä tämän lakikokonaisuuden huolestuttavin piirre.

Mutta kaiken kaikkiaan voi sanoa, että on hyvä, että eduskunta tekee yksimielistä lainsäädäntöä tällaisten asioiden osalta, jotka vaativat aika pitkäänkin valmistelua koko ajan tästä eteenkinpäin. Tässä rikolliset menevät niin nopeaa vauhtia, että me ei varmaan pysytäkään aina perässä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 179/2025 vp sisältyvien 1.—5. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 11/2026 vp
Toimenpidealoite TPA 46, 56, 59/2025 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 5/2026 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

ainoassa käsittelyssä toimenpideoitteista. — Keskustelua. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

20.14 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Liikenteessä jokainen meistä tekee päätöksiä, joilla on vaikutus paitsi omaan myös muiden turvallisuuteen. Siksi tämä ajokorttilainsäädännön uudistus ei ole mikä tahansa tekninen välihuomio. Se on yksi tärkeimmistä toimista, joilla suojelemme sekä nuoria että kaikkia tiellä liikkuvia, siis takaamme turvallisemman liikenteen. Tässä uudistuksessa erityinen huoli liittyy nuoriin kuljettajiin. He ovat edelleen ryhmä, jolle vähäinen ajokokemus, ympäristön paineet ja riskeille altis ajotyylillä muodostavat helposti liikenteessä vaarallisia tilanteita ja jopa onnettomuuksia. Tutkimustieto kertoo selvästi, että yön aikana matkustajien läsnäolo ja impulsiivisuus lisäävät nuorten kuljettajien onnettomuuksien todennäköisyyttä huomattavasti. Siksi tavoitteemme on, että alaikäisten kuljettajien yöaikaiselle ajamiselle asetetaan selkeä rajoitus.

Arvoisa puhemies! Meidän on huolehdittava siitä, että poikkeusluvista ei tule oikotietä ajokorttiin. Liikenteen on oltava turvallisempi paikka. Poikkeuslupien määrän kasvu ei ole perustunut liikkumistarpeen todelliseen kasvuun. Se on huolestuttavaa, kun vertaamme sitä liikenteen vaaroihin ja viime aikoina uutisoituihin vakaviin onnettomuuksiin. Siksi tiukennamme nyt sitä, että poikkeuslupa myönnetään vain aitoon ja säännölliseen liikkumisen tarpeeseen. Välimatkat ovat Suomessa pitkiä, mutta se ei ole syy laiminlyödä nuortemme turvallisuutta. Näin myös suuntaamme vastuun sinne, minne se kuuluu, varmistamaan, että poikkeus on poikkeus. Turvallisuus ei kuitenkaan synny vain rajoista, vahvistamme turvallisuutta myös kuljettajakoulutuksessa. Riskientunnistamiskoulutus laajenee, syvenee ja keskittyy entistä enemmän siihen, mikä nuorille on vaikeinta. Jatkossa nuoret oppivat enemmän oman toiminnan arvioinnista, sosiaalisen paineen tunnistamisesta sekä siitä, miten houkutus ottaa riskejä voidaan katkaista ennen kuin vahinko sattuu. Näin rakennamme asenteita, jotka kantavat nuorta pitkälle aikuisuuteen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

20.17 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Liikenneturvallisuus koskettaa oikeastaan jokaista, joka lähtee kotiovesta ulos. Se on kaikkien tielläliikkujien ja jalankulkijoiden yhteispeliä, jossa huomioimme toinen toisemme liikenteessä. Liikennetaitoja täytyy harjoitella, ja me aikuiset olemme tärkeässä roolissa siinä, minkälaista liikennekulttuuria opetamme lapsillemme.

Suomi on ottanut tavoitteekseen, että vuoteen 2050 mennessä liikenteessä ei kuolisi yksikään ihminen. Se on hyvä tavoite, jonka toivoisi toteutuvan jo hyvin paljon aikaisemmin. Tavoite vaatii sen, että ihmiset ottaisivat vähemmän turhia riskejä liikenteessä ja meillä olisi enemmän ennakointia, pelisääntöjen noudattamista ja muiden huomioon ottamista. Tieliikennekuolemien määrä on Suomessa laskenut viimeisen vuosikymmenen aikana 29 prosenttia vuoteen 2023, kun keskimääräinen lasku EU:n

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

alueella on ollut vain 16 prosenttia. Eli töitä liikenneturvallisuuden parantamiseksi on tehty jo paljon, mutta työ on vielä kesken.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys keskittyy erityisesti nuoriin kuljettajiin, sillä nuoret ovat liikenteessä yliedustettuina onnettomuuksissa. Vaikka nuoria on koko väestöstä vain pieni osa, he näkyvät tieliikenteen turmatilastoissa aivan liian usein. Näitä surullisia uutisia olemme lukeneet liikaa tässä muutamien viimeisten vuosien aikana. Väestöstä 15—24-vuotiaita nuoria on vain noin 11 prosenttia, mutta 29 prosenttia poliisin tietoon tulleista tieliikenteessä loukkaantuneista ja kuolleista vuosina 2020—2024 oli tämän ikäisiä. Se on paljon, ja jokainen loukkaantuminen ja kuolema on ollut täysin turha.

On selvää, ettei uudella ja nuorella kuljettajalla ole kertynyt vielä ajokokemusta kortin saadessa ainakaan kovin paljoa. Ajokokemusta kertyy vain ajamalla ja olemalla liikenteessä, mutta olennaista on se, miten siellä liikenteessä ollaan. Ylinopeudet, alkoholi, riskit, puhelimella viestittely, pelleily tai näyttämisen halu kavereille eivät kuulu liikenteeseen. Siksi on järkevää, että lisäämme ajokoulutusta. Mitä enemmän puhumme liikenteen riskeistä ja opetamme nuoria tunnistamaan niitä, sitä paremmin nuoret osaavat myös välttää niitä. Yksi lisätunti ajo-opetusta tai teoriakoulutusta voi kuulostaa pieneltä määrältä, mutta joillekin se on enemmän kuin tarpeen.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä yksi todella tärkeä muutos nykytilaan on se, että 17-vuotiaiden yöajoa rajoitetaan. On selvää, että yöaikainen ajaminen on riskialtista. Kun ajaa väsyneenä ja pimeässä, virheitä voi sattua myös kokeneillekin kuskeille. Riskit ovat suuremmat nuorille ja kokemattomille kuskeille, jotka saattavat usein myös kaveriporukan paineen alaisena sortua hölmöilyihin, kun ajellaan porukalla yöaikaan. Siksi on vain oikein, että rajoitamme alaikäisten nuorten yöajelua. Parhaimmassa tapauksessa se säästää ihmishenkiä.

Autoihin lisättävä merkki alaikäisestä kuljettajasta on myös turvallisuutta parantava tekijä. Se kertoo muille tienkäyttäjille, että kyseessä on uusi ja nuori kuski, joka voidaan ottaa vielä paremmin huomioon liikenteessä. Ja täytyy muistaa, että liikenteessä sattuu virheitä ja niitä sattuu kaikille. Tärkeintä on oppia niistä virheistä, jotta niitä voi välttää jatkossa. Siihen liittyy tuleva ajokieltokoulutus. Jos nuori tekee virheen ja menettää ajokortin, tärkeintä on se, miten hän voi oppia toimimaan jatkossa toisin. Se on osa liikennekasvatusta, eli käydään läpi, mikä meni pieleen ja miten jatkossa toimitaan paremmin ja ennen kaikkea turvallisemmin.

Arvoisa puhemies! On myös hyvä tiedostaa, että varsinkin maaseudulla on tärkeää, että nuoret pääsevät liikkumaan harrastuksiin, työharjoitteluun tai kesätöihin itsenäisesti, kun ei ole julkista liikennettä. Haasteen tekee se, miten liikkuminen toteutetaan mahdollisimman turvallisesti. Tässä esityksessä olevat muutokset tekevät parannuksia moneen asiaan, mutta työtä ja erityisesti nuorten liikennekasvatusta täytyy jatkaa. Se on myös jokaisen aikuisen vastuu. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

20.22 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä ehdotetaan muutettavaksi ajokorttilakia. Esityksen pääasiallisena tavoitteena on edistää erityisesti nuorten liikenneturvallisuutta. 17-vuotiaiden poikkeuslupamenettelyä muutettaisiin tarkentamalla poikkeusluvan myöntämisen ehtoja kokonaisvaltaisesti.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Hakemusten ja myönteisten poikkeuslupapäätösten määrän kasvun valossa nykymuotoista poikkeuslupamenettelyä ei voi pitää tarkoituksenmukaisena. Vuonna 2024 17-vuotiaiden B-luokan ajokortin suorittajien määrä ylitti ensimmäistä kertaa 18-vuotiaiden B-luokan ajokortin suorittajien määrän. Poikkeuslupaehtojen kiristämällä pyritään aiempaa täsmällisemmin varmistamaan, että ikäpoikkeuslupaa haetaan nuoren jatkuvaan ja olennaiseen liikkumistarpeeseen. Tavoitteena on edistää liikenneturvallisuutta.

Kuljettajaopetusta täydennetään lisäämällä turvallisuuspainotteista riskientunnistamiskoulutusta, sen vaatimuksia ja kestoja. Lisäksi selkeytetään säännöksiä simulaattorilla annettavaan ajo-opetukseen rajoittamalla simulaattoriopetuksen määrää enintään puoleen ajo-opetuksen määrästä. Rataharjoittelun tärkeys korostuu etenkin ajokorttikoulutuksen yhteydessä, jotta uusi kuljettaja sisäistää ennakoivan turvallisuuden merkityksen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja ymmärtää kokemuspohjaisesti fysiikan lakien vaikutuksen ajamiseen. Riskientunnistamiskoulutuksen keston pidentäminen ja sisällön tarkentaminen on tarkoituksenmukaista esityksen mukaisesti.

Alaikäisen B-luokan ajo-oikeutta rajoitettaisiin kieltämällä yöaikainen ajaminen kello 00:n ja 05:n välisenä aikana. Rajoituksen valvomiseksi alaikäisen kuljettajan olisi myös käytettävä autoon kiinnitettävää alaikäisen kuljettajan tunnusta. Näitä lisätoimia on syytä kohdistaa erityisesti nuoriin kuljettajiin, sillä he ovat yliedustettuina tieliikenteen onnettomuustilastoissa. Kun tarkastelu rajataan vain yöaikaan, kello 00—05, ovat 17-vuotiaiden onnettomuudet lisääntyneet. Yöaikaan henkilöauto-onnettomuuksien lisäys on huomattavasti suurempi kuin mopo- ja moottoripyöräonnettomuuksien vähenemä. Tämän hallituksen esityksen perimmäinen tavoite on parantaa liikenneturvallisuutta ja antaa poikkeuksen vahvistaa säännön.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi.

20.25 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! Olen tässä eduskuntaurani aikana tehnyt lukuisia toimenpiteitä juuri tässä aiheessa eli alaikäisille myönnettävissä B-luokan ajokortteissa. Olen ollut sitä mieltä, että se on merkittävä virhe, että lainsäädäntöä on muutettu sillä tavalla sillä tavalla ja siihen suuntaan, että alle 18-vuotiaiden on ollut huomattavan helppoa saada poikkeusluvalla ajokortti.

Nyt tätä tilannetta muutetaan ja korjataan merkittävälläkin tavalla. Se tarkoittaa sitä, että ensinnäkin koulutuksen pituus kasvaa, ja sitten myöskin sitä, millä tavalla simulaattoria voidaan käyttää riskien tunnistamiskoulutuksessa. Sitähän saa vain enintään puolet siitä ajasta käyttää. Yksi, mikä on tietysti merkittävä muutos tässä, on yöaikaisen ajon kieltäminen 00—05 aikaan. Tästä on kyllä selkeätä näyttöä, että juuri se aika on se vaarallisin aika. Sitten on myös se, että alaikäisen kuljettajan tunnus tulee mukaan, eli että tällainen poikkeusluvalla autoa kuljettava henkilö merkitään niin, että muutkin sen näkevät, että tuossa semmoinen menee.

Yksi asia, mikä tässä tietysti on noussut esiin prosessin aikana, on se, että pitäisi myöskin promillerajaa tiputtaa. Yleisesti ottaen, kun katsotaan esimerkiksi Euroopan tasolla, on niin, että promillerajaa on tosiaankin laskettu alaikäisillä kuljettajilla. Tässä kohtaa menetellään niin, että kun tämä uudistus on kaksiosainen, niin tämä promilleraja tulee esille sitten siinä seuraavassa vaiheessa, mutta sekin on kyllä kannatettavaa, että sitä promillerajaa tullaan sieltä laskemaan.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Tässä on kiinnitettävä huomiota siihen, että edelleenkin ne, jotka todellakin ja aidosti poikkeuslupaa tarvitsevat harrastusten tai jonkun muun syyn takia, tulevat sen luvan saamaan. Siinä ei sikäli muutosta tule, mutta todellakin niiltä, jotka ovat saaneet sen aivan tarpeettomasti, se nyt jää pois. Jotenkin kuvaavaa on se, että viime vuonna esimerkiksi 18-vuotiaita, jotka saivat ajokortin, oli vähemmän kuin niillä, jotka saivat poikkeusluvalla alaikäisenä ajokortin. Se kyllä kertoo oma tarinansa siitä, mitenkä tämä tilanne on vääristynyt merkittäväällä tavalla.

Kyllähän tässä on niin, että fysiologiakin sen puolesta puhuu, että tämä on oikea ratkaisu: varsinkin pojilla etuotsalohkon kehitys on tuossa 16—17 vuoden iässä hyvinkin kriittisessä vaiheessa, ja kun se on kehittymätön, niin riskinotto on ihan toisenlaista kuin mitä se saattaa olla jopa vuodenkin kehityksen jälkeen. Sitä saattaa tapahtua kypsyystasossa huomattavakin ero.

Tämä on äärimmäisen kannatettava ja hyvä lakiesitys. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

20.28 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on todettu, kuinka tärkeä ja hyvä lakiesitys tämä on. Tällä rajoitetaan nyt tätä erityispoikkeamien saamista alle 18-vuotiaille, ja sillä lailla tämä menee tarpeeseen niille, jotka sitten tällaisen luvan saavat. Sitten on tämä liikenneturvallisuuspuoli, jota pitää korostaa joka vaiheessa, ja kun niitä nuorten liikenneonnettomuuksia on ollut todella paljon suhteessa ikään, niin tämä toivon mukaan auttaa siinä osassa. Jokainen liikenneonnettomuus ja kuolemantapaus tässä ikäryhmässä on turha. Sitten nämä yölliset ajot ja tämä merkintä autossa ovat hyviä asioita, joilla näytetään se, millä aikataululla voi kulkea, ja sitten nähdään myöskin se kulkeminen.

Arvoisa rouva puhemies! Pyysin puheenvuoron nimenomaan tämän valiokunnan lausumaehdotuksen puolesta, joka täällä edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy toimenpiteisiin alemman promillerajan säätämiseksi uusille kuljettajille. Kun tämä lakiesitys oli keskustelussa tuossa ensimmäisessä käsittelyssä, taisin siellä myös puhua siitä, että olisi viisasta, että me säätäisimme veneilijöillekin alemman promillerajan nykyisestä yhdestä promillesta. Kun nyt näitä promillerajoja ruvetaan katsomaan, niin suosittelisin sitten sitä puolta otettavaksi tähän mukaan, koska pelkästään näitten pudottaminen 0,2:een ei vielä ratkaise sitä asiaa, vaan pitäisi se veneilypuoli tuottaa tähän muunkin, maantieliikenteen, promillerajojen tasolle ja elää sillä tavalla, koska veneilyssä ne riskit ovat yhtä isoja kuin tuolla maantielläkin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi.

20.31 **Marko Kilpi kok:** Arvoisa rouva puhemies! Haluankin heti tarttua tuohon edustaja Lylyn erinomaiseen esitykseen veneilyn promillerajasta, ja kannatan myöskin sen promillerajan laskemista. Sitä ei ehkä tähän kohtaan pysty kovin helposti yhdistämään, koska kysymys on ajokorttilaista. [Lauri Lylyn välihuuto] Kun veneilyssä ei tarvita sitä ajokorttia, niin silloin mennään vähän niin kuin eri lainsäädännön piiriin, mutta tämä on kyllä, kuten sanoin, kannatettava ja otettava jossakin vaiheessa työn alle myöskin.

Sen halusin vielä tässä sanoa, että yleisesti ottaen liikennekuolemien määrähän on laskenut tässä koko ajan. Esimerkiksi viime vuonnahan liikennekuolemia meillä Suomessa oli ennätyksellisen vähän, 179 kappaletta. Silloin aikoinaan, kun itse olen poliisina

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

aloittanut, niitä oli noin 450 vuodessa ja se oli aika tasainen määrä silloin vuodesta toiseen, niin että koko ajan on tultu tasaisesti alaspäin. Mutta mikä on huomioitava tässä, on se, että juurikin näitten alaikäisten ja nuorten liikennekuolemien määrä on sitten ollut enemmänkin kasvussa. Tämä on huolestuttava merkki, johonka tällä ajokorttilakiuudistuksella myöskin puututaan.

Vielä se, mikä tässä on myöskin merkillä pantavaa, on se, että välttämättä se kuljettaja ei olekaan siellä se, joka on suurimmassa riskissä ja kuolemanvaarassa, vaan kyytiläiset tämän alaikäisen ja nuoren kuljettajan kyydissä ovat olleet selkeästi suurimmassa vaarassa. Tämähän tarkoittaa juuri sitä, että kun yöaikaan tuolla vähän niin sanotusti venttiiliä nostatetaan ja karstaa poltetaan ja siinä nuorta kuljettajaa nyt sitten kiihotellaan, yhtäkkiä ollaankin jonkun tolpan ympärillä ja kyytiläisiltä henki pakenee. Tämä myös on sellainen asia, mihinkä nyt sitten puututaan olennaisesti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

20.33 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa puhemies! Vielä lisätäkseen tähän promillerajakeskusteluun sen, että asiantuntijakuulemisissa kävi tosiaan ilmi, että Euroopassa on enää viisi maata, joissa uusien kuljettajien promilleraja on korkeampi kuin 0,2, joten toivottavasti eduskunta yhtyy valiokunnan lausumaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Immonen.

20.33 Tomi Immonen ps: Arvoisa puhemies! Otan myöskin hiukan osaa tähän keskusteluun. Edustaja Kilpi tuossa mainitsi otsalohkon kehittymisestä ja fysiologisista tosiasioista. Valitettavasti täytyy todeta kolmen lapsen isänä, että kaikki kolme lasta saivat juurikin tällä samalla perusteella ajokortin ja kolmannen kohdalla kävi sitten niin, että se onnettomuus sattui kohdalle. Onneksi ei minkäänlaisia isompia vaaratilanteita sen enempää, että ainakaan terveydellisiä ongelmia tai suurempia vahinkoja olisi tullut sille puolelle, mutta riski oli ilmeisen suuri.

Itse pohdin tässä vain tätä samaa asiaa, fysiologisia tosiasioita ja sitä, minkälaisia valmiuksia nuorilla ihmisillä on hypätä sieltä moposta sen jälkeen henkilöautoon. Ajonopeudet kasvavat huomattavasti sieltä, kun mopolla ajetaan viittäkymppiä. Sen jälkeen seuraava väline onkin sitten ajoneuvo, jolla kulkunopeus on sitten jo toista sataa, jopa 100 kilometriä tunnissa, ja keli vaihtuukin sitten lumiseksi, jäiseksi, ja olosuhteet ovat ennalta arvaamattomat sille nuorelle kuljettajalle. Vaikka hän kuinka fiksu olisi, kuinka varoisi, niin kokemus puuttuu, ja kun se kokemus perustuu mahdollisesti siihen viittäkymppiä kulkevaan mopoon, niin se ei enää ikään kuin tue sitä osaamista ja ajoneuvojen hallintaa näissä vaikeissa tilanteissa, niin kuin tässä tapauksessa valitettavasti allekirjoittaneen perheeseen tuli sellainen pieni vahingontapainen. Auto romuttui. Onneksi matkustajat ja kuljettaja säilyivät hengissä siinä vaiheessa. Mutta riski on ilmeinen. Siinä ei ihan samoilla ajotottumuksilla pärjätä kuin niillä hitaammilla ajoneuvoilla.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 11/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen toimenpideoitteiden hylkäämisestä. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteisalueain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 10/2026 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 6/2026 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelua. Edustaja Hänninen, olkaapa hyvä.

Keskustelu

20.35 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Olen nähnyt vuosikymmenten aikana, kuinka meidän yhteiset vesialueemme, metsämme ja maamme sekä niistä huolehtimaan pyrkivä osakaskuntatoiminta ovat yhä samojen sääntöjen varassa, vaikka yhteiskunta ympärillämme on muuttunut. Tämän esityksen keskiössä on demokratialle elintärkeä asia: se, että päätöksentekoon osallistuminen ja sen mahdollisuus ovat kaiken toimivan yhteistyön perusta.

Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys vastaa siihen tarpeeseen, joka on kentällä ollut nähtävissä jo pitkään. Osallistuminen osakaskuntien kokouksiin on edelleen vaatinut fyysistä läsnäoloa, vaikka yhteiskunta ympärillämme toimii nykyisin vahvasti verkkoitotuneiden sähköisten palvelujen avulla. Kaikki yhteisalueen asukkaat eivät välttämättä asu alueen tuntumassa tai kykene matkustamaan kokouspaikalle. Siten moni iäkäs ihminen sekä vapaa-ajan asukas jää helposti kokonaan osakaskunnan toiminnan ulkopuolelle. Asiat, jotka koskettavat heidän omaisuuttaan ja oikeuksiaan, jäävät muiden päätettäväksi. Se ei ole oikein.

Tässä esityksessä avoamme mahdollisuuden osallistua näihin kokouksiin myös etänä tietoliikenneyhteyden kautta. Tämä parantaa osakkaiden yhdenvertaisuutta tässä ajassa, mutta ei velvoita ketään luopumaan perinteisestä tavasta kokoontua. Kokonaisuutena tämä on yksi arkijärkevimmistä muutoksista pitkään aikaan, ja on ihme, ettei tähän ole puututtu vielä aikaisemmin. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 10/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle terrorismirikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 163/2025 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 8/2026 vp

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelua. Edustaja Hänninen.

Keskustelu

20.38 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Puhumme tänään vakavasta aiheesta. Juuri nyt vastaamme todellisuuteen, jossa turvallisuusuhat ovat kasvaneet, monimuotoistuneet ja siirtyneet entistä enemmän rajojen yli sekä digitaalisiin ympäristöihin. Terrorismi on edelleen yksi vakavimmista uhista suomalaisille ja koko suomalaiselle yhteiskunnalle. Se uhkaa oikeusjärjestystä, yhteiskunnan perustoimintoja ja aivan tavallisten ihmisten arkista turvallisuutta.

Käsittelemme tänään terrorismirikoksia koskevan lainsäädännön ajantasaistamista, ja tämän esityksen ydin on selkeä: annamme viranomaisille paremmat työkalut terrorismin ennalta estämiseen ja Suomen kokonaisturvallisuuden vahvistamiseen. Lakivaliokunta on huolellisesti käsitellyt tämän esityksen tehden siihen tarpeellisia tarkennuksia, joiden myötä esitys on nyt entistäkin parempi kokonaisuus.

Arvoisa puhemies! Esityksessä tehtävät muutokset ovat välttämättömiä nykypäivän uhkiin vastaamiseksi. Rangaistusasteikkojen tiukentaminen ja valmistelutoimen laajempi kriminalisointi kaventavat mahdollisuuksia terrorismiin liittyvän toiminnan suunnitteluun ja sen tukemiseen. On tärkeää, että terrorismirikokseksi määritellään jatkossa selkeästi myös vakavat väkivaltarikokset silloin, kun ne tehdään terroristisessa tarkoituksessa. Yhtä lailla viranomaisten käytössä olevien tiedonhankintakeinojen tulee vastata nykypäivän tarpeisiin.

Kun turvallisuusympäristö muuttuu, myös lainsäädännön on muututtava. Tässä esityksessä poistetaan tulkinnanvaraisuuksia ja täsmennetään sääntelyä ja varmistetaan, että viranomaiset voivat toimia tehokkaasti sekä esitutkinnassa että rikosten ennalta estämisessä. Tämä on tärkeää, koska turvallisuudessa ennakointi on aina paras puolustus. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten edustaja Seppänen poissa, edustaja Vornanen poissa.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 163/2025 vp sisältyvät 1.—20. lakiehdotuksen. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetun uuden, 21. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle syyteneuvottelun käyttöalan laajentamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 187/2025 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 9/2026 vp

Pöytäkirja PTK 45/2026 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Siellä keskustelua. Edustaja Hänninen.

Keskustelu

20.41 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Rikosprosessimme pitkittyneet kestot kuormittavat oikeuslaitosta ja heikentävät kansalaistemme oikeusturvaa. Nyt ehdotettu syyteneuvottelun käyttöalan laajentaminen tarjoaa tähän ratkaisun. Sen tavoitteena on mahdollistaa nykyistä sujuvampi rikosvastuun toteutuminen ja vahvistaa syyteneuvottelun asemaa oikeusjärjestelmässä, jotta viranomaisresursseja vapautuu vaativamman rikollisuuden torjuntaan. Tämä on oikein sekä oikeusturvan että yhteiskunnan sisäisen turvallisuuden kannalta.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä syyteneuvottelu laajennetaan koskemaan entistä useampia rikosnimikkeitä, kuten törkeää huumausainerikosta tai törkeää ryöstöä. Näissä rikoksissa prosessit ovat tyypillisesti pitkiä ja vaativia, ja tunnustuksella voi olla suuri merkitys asian selvittämisessä. Kun tekijä tunnustaa ja hyväksyy teosta koituvan rangaistuksen, voidaan viranomaisten työpanos suunnata muihin tapauksiin. Tämä lisää oikeusprosessin tehokkuutta ja lyhentää käsittelyaikoja, mutta toimii vain oikeissa olosuhteissa. Siksi on tärkeää, että esityksessä vahvistetaan viranomaisten velvollisuutta arvioida syyteneuvottelun soveltuvuutta esitutkinnan ja syyteharkinnan aikana. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 187/2025 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

20. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 6.5.2026 klo 14.00.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos kaikille tästä päivästä. Tämä istunto on päättynyt. Hyvää yötä, näkemiin!

Täysistunto lopetettiin klo 21.39.

Pöytäkirjan vakuudeksi: